

รายงานประจำปี ๒๕๕๓

โครงการ BRT

ร าย งาน ป ระ จ ำ ปี 2543

Annual Report 2000

โครงการพัฒนาองค์ความรู้
และศึกษานโยบายการจัดการ
ทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย
Biodiversity Research and
Training Program (BRT)

Annual Report

2000

รายงานประจำปี 2543

กองบรรณาธิการ :

วิสุทธิ์ ไบไม้, รังสิมา คุ่มหอม, นงลักษณ์ ชมภูวิเศษ,
สมเกียรติ เมฆเรืองรัตน์, อุทัย ตริสุขันธ์, อำไพ พงศ์นิสกลเลิศ,
จตุพร ศรีสว่าง, ฤดี รอดรุ่งเรือง, กมลวรรณ เขี่ยมสกุล,
แสงดาว ปิยศทิพย์ และ John Milne

จัดพิมพ์โดย :

โครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการ
ทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย (โครงการ BRT)
อาคารมหานครยิมซิม ชั้น 15
539/2 ถนนศรีอยุธยา เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 642-5322-31 ต่อ 255-262, 280 โทรสาร 642-5163
<http://brf.biotec.or.th>

ภาพปก :

ภาพวาดสีน้ำของกล้วยไม้แวนด้า (*Vanda coerulea* Griff. ex Lindl.)
โดยได้รับความเอื้อเฟื้อจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
เพื่อเป็นเกียรติและไว้อาลัยแด่ คุณเอกชัย อี๊ดอำไพ ผู้วาดภาพนี้
ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยในโครงการ
"กล้วยไม้ไทย: ข้อมูลประจำชนิดและภาพวาดสีน้ำ"

พิมพ์ที่ :

Work Press Printing
โทรศัพท์ 966-5073
กันยายน 2543

ISBN :

974-7581-01-9

สารบัญ

สารจากประธานกรรมการนโยบาย	4
สารจากผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย	6
สารจากผู้อำนวยการศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ	7
คณะกรรมการนโยบาย	8
คณะกรรมการบริหาร	8
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	9
ความเป็นมาและการจัดตั้งโครงการ BRT	12
สรุปความก้าวหน้าโครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการ BRT	15
แผนภูมิแสดงจำนวนโครงการวิจัย งบประมาณ และผลงานตีพิมพ์	32
แผนภูมิแสดงการดำเนินงานสนับสนุนทุน และสถานภาพของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา	33
รายงานการเงิน	34
กิจกรรมของโครงการ BRT	35
การประชุมระดมความคิด	36
เผยแพร่ประชาสัมพันธ์และสิ่งตีพิมพ์	38
สรุปผลการประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT	39
ผลงานจากเยาวชนในกิจกรรมประกวด	45
ภาคผนวก	59
ผลงานตีพิมพ์ทางวิชาการจากโครงการวิจัย	60
ผลงานตีพิมพ์ทางวิชาการจากโครงการวิทยานิพนธ์	70
รายชื่อโครงการวิจัย	78
รายชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี-โท-เอก	85
รายชื่อโครงการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	99
อธิบายคำย่อ	102
ฝ่ายเลขานุการโครงการ BRT	104
Executive Summary	105

ปรียัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ

ในเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ

โครงการความหลากหลายทางชีวภาพได้ดำเนินไปในระยะต้นด้วยความสำเร็จ โดยมีนักวิชาการที่สนใจด้านนี้มากขึ้น มีการวิจัย มีการสร้างนักวิจัยเพิ่มขึ้น ซึ่งแน่นอนว่าทั้งหมดเป็นเรื่องที่ต้องทำต่อไป แต่พร้อม ๆ กันควรจะต้องตั้งคำถามว่า แล้วเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพนี้จะไปกันอย่างไรต่อไป หรือไปไหน

ความรู้ (ปรียัติ) ไม่ควรลอยตัว หรือเป็นความรู้เพื่อความรู้ไปเรื่อย ๆ ตรงนี้อาจพิจารณาหลักทางพุทธศาสนาเกี่ยวกับ ปรียัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ปฏิเวธคือการได้รับผลดีจากการปฏิบัติที่ถูกต้อง พุทธศาสนาที่เน้นการปฏิบัติและพิสูจน์กันที่การปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติแล้วได้ผลดีจึงจะเชื่อได้ว่าการปฏิบัติที่ถูกต้อง ตรรกะ ปรัชญา หรือทฤษฎี ยังไม่สามารถบอกหรือพิสูจน์ว่าสิ่งนั้นจริง นี่เป็นที่มาของกาลามสูตรว่าอย่าฟังเชื่อ เพราะเหตุต่าง ๆ 10 ประการ ซึ่งรวมถึงตรรกะ ปรัชญา คัมภีร์ ศาสตรา ถ้าลองปฏิบัติ แล้วได้ผลดีจึงเชื่อ แปลว่า ทฤษฎีเกิดขึ้นหลังจากปฏิบัติ และการได้ผลจากการปฏิบัติ เมื่อมีการปฏิบัติและได้ผลดีจากการปฏิบัติ บางทีผู้ปฏิบัติยังไม่มีศัพทหรือนิยาม แต่ศัพทและนิยามหรือวิชาการเกิดขึ้นจากการปฏิบัติและผลของการปฏิบัติ

การที่พุทธศาสนาเน้นที่การปฏิบัติ หรือการกระทำ หรือกรรมนั้น บางครั้งพระพุทธเจ้าทรงได้รับการเรียกขานว่าเป็นกรรมวาที คือผู้สอนเรื่องการลงมือกระทำ พุทธศาสนาวางท่าที่รังเกียจความรู้ที่ฟุ้งเพื่อ ลอยตัว ไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติ ชาวพุทธ เช่น ท่านพุทธทาส และท่านพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) มีท่าทีในทางลบต่อปรัชญา หรือวางปรัชญาไว้นอกพุทธศาสนา เพราะถ้าเป็นเรื่องถกเถียงกันด้วยเหตุผล ตรรกะ ปรัชญา โดยไม่ปฏิบัติและพิสูจน์กันด้วยการปฏิบัติว่าได้ผลดีจริง ความรู้นั้นก็เป็นความรู้ที่ลอยตัว ขาดลอยจากความเป็นจริง ทุกวันนี้มีการสร้างความรู้ที่ลอยตัว ไม่เนื่องด้วยการปฏิบัติเป็นอันมาก การศึกษาเกือบทั้งหมดมีปัญหานี้

ฉะนั้น แม้พุทธศาสนาจะพูดถึงปรียัติ หรือทฤษฎี ก็ไม่นิยมความรู้ที่ฟุ้งเพื่อยสนใจทฤษฎีชนิดที่เพียงพอที่จะลงมือปฏิบัติเท่านั้น แต่จะเน้นที่ปฏิบัติและปฏิเวธ และความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ และปฏิเวธ

เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพควรจะนำไปสู่การปฏิบัติ และการเกิดผลดีของการปฏิบัติ การปฏิบัติคือ การที่คนไทยทั่วประเทศเข้าใจ มีเจตนาารมณ์ร่วมกัน และมีการกระทำที่อนุรักษ์แลเพิ่มพูนความหลากหลายทางชีวภาพ และเมื่อทำดังนั้นแล้วได้รับผลดี ผลดีคือ ดุลยภาพ ทั้งในทางธรรมชาติแวดล้อม เศรษฐกิจ จิตใจ สังคม และสุขภาพ

คำถามคือ ทำอย่างไรจะเกิดการปฏิบัติ และได้รับผลดีจากการปฏิบัติในเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพกันทั่วประเทศ

คำถามนี้เป็นคำถามเชิงนโยบาย หรือเชิงระบบ ถ้าเราไม่ตั้งคำถามเชิงนโยบาย และมีการทำงานเชิงนโยบาย ความรู้ทางเทคนิคก็จะเป็นความรู้ที่ไม่นำไปสู่ประโยชน์ โดยกว้างขวาง มีงานวิชาการดี ๆ ไม่น้อยที่เมื่อขาดคำถามเชิงนโยบายก็อยู่ในสภาพ "ขึ้นหิ้ง" ที่ไม่นำไปสู่ประโยชน์โดยกว้างขวาง ความรู้ทางเทคนิคจำเป็นสำหรับการประยุกต์นโยบาย แต่คำถามเชิงนโยบายต้องการการมองออกไปนอกปริมณฑลของมิติทางเทคนิคอีกมาก

เมื่อต้องการเห็นการปฏิบัติ และการได้รับผลดีจากการปฏิบัติในเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพทั่วประเทศ ก็ต้องมองหาเครื่องมือที่จะทำให้เกิด ยกตัวอย่างคำถาม ๒ ข้อ ดังต่อไปนี้

หนึ่ง ทำอย่างไรสังคมไทยจะเกิดจิตสำนึกในเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ

สอง จะวัดตักรีแห่งความหลากหลายทางชีวภาพต่อพื้นที่ได้อย่างไร เพื่อให้มีการวัดเปรียบเทียบกันทุกตำบล และวัดซ้ำ ๆ ถามว่าวัดได้อย่างไร ใครเป็นผู้วัด

ทั้งสองเรื่องข้างต้นจะเป็นเครื่องมือทางนโยบายเพื่อให้เกิดการปฏิบัติในเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพได้หรือไม่ นี่เป็นเพียงตัวอย่างคำถามเชิงนโยบาย

ประเทศไทยติดขัดอยู่ทุกวันนี้เพราะขาดการวิจัยสร้างความรู้เชิงนโยบาย

จึงขอส่งมายังผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพว่า นอกเหนือไปจากการสร้างความรู้ในเรื่องแต่ละเรื่องแล้ว ควรมีการตั้งคำถามอีกแบบหนึ่งด้วยว่า **ทำอย่างไรจะเกิดการปฏิบัติ และได้รับผลดีจากการปฏิบัติในเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพกันทั่วประเทศ** การปฏิบัติ การประเมินผลการปฏิบัติ และปรับการปฏิบัติ จะกระตุ้นให้เกิดคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติให้ได้ผลดีอีกมาก เป็นการทำให้ **ปรียัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ** สัมพันธ์สอดคล้องกันไป และเกิดผลดีจากความรู้เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ คือดุลยภาพ ทั้งในทางธรรมชาติแวดล้อม เศรษฐกิจ จิตใจ สังคม ดุลยภาพ คือสุขภาพ หรือสุขภาพของสังคมไทย และความยั่งยืน

ดร. ๒๐๕ ๖:๕๑

(ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ ประเวศ วะสี)
ประธานกรรมการนโยบาย

สารจากผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

เป็นที่ทราบกันดีว่าทรัพยากรชีวภาพของประเทศไทยเรานั้นมีอยู่มากมาย และมีคุณค่าอย่างมหาศาล ทั้งต่อเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตของคนในประเทศ การสนับสนุนให้คนไทยได้รู้จักและนำทรัพยากรเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมและคุ้มค่านั้นจำเป็นยิ่งที่ผ่านมาการศึกษาวิจัยเพื่อให้ได้องค์ความรู้พื้นฐานด้านชีววิทยาและการพัฒนาบุคลากรนักวิจัยและนักวิชาการในด้านนี้มีค่อนข้างน้อยและไม่เป็นระบบนัก การขาดความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการและการอนุรักษ์ เป็นเหตุให้ประเทศต้องสูญเสียทรัพยากรชีวภาพทั้งจากการถูกทำลายและการสูญเสียสิทธิประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรนั้น

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ตระหนักดีถึงความสำคัญของการศึกษาหาความรู้และพัฒนาบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านความหลากหลายทางชีวภาพ จึงได้ร่วมมือกับ ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (ศช.) ในสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) สนับสนุนโครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย (โครงการ BRT) มาเป็นเวลากว่า 4 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งของหน่วยงานวิจัยและสถาบันการศึกษาให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการด้านชีววิทยา และส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรรุ่นใหม่ให้เข้าสู่การวิทยาศาสตร์ชีวภาพ อีกทั้งมุ่งเน้นการนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปสู่การปฏิบัติจริงในชนทุกระดับ ทั้งระดับนโยบาย กลุ่มผู้จัดการและผู้อนุรักษ์ ตลอดจนชุมชนท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดการอยู่ดีกินดีของประชาชนคนไทยโดยรวมและเกิดการพัฒนายั่งยืนต่อไป

การสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ BRT ยังคงเป็นไปอย่างต่อเนื่องจวบจนปัจจุบัน ควบคู่ไปกับการร่วมมือกับคณะผู้บริหารโครงการ พัฒนาระบบการและรูปแบบการบริหารจัดการโครงการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ผลงานที่เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดและเต็มที่ การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักวิจัยและนักศึกษาที่ให้ความสนใจต่อความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพของชาติ เป็นสิ่งที่แสดงถึงความก้าวหน้าของโครงการเป็นอย่างดี สกว. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าการสนับสนุนงานวิจัยอย่างต่อเนื่องและการพัฒนาคนรุ่นใหม่อย่างจริงจังของโครงการ BRT นี้ จะเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญทำให้คนไทยได้ความรู้นำไปสู่การจัดการทรัพยากรชีวภาพอันหลากหลาย รวมทั้งการอนุรักษ์ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่จะเป็นประโยชน์ต่อคนไทยเองและมวลมนุษยชาติ ซึ่งในที่สุดแล้วประเทศไทยคงจะมีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศได้

(ศาสตราจารย์นายแพทย์ วิจารณ์ พานิช)
ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

สารจากผู้อำนวยการศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ

เมื่อ 50 ปีก่อน ประเทศไทยเคยมีพื้นที่ป่าปกคลุมกว่าร้อยละ 80 ของประเทศ มีความหลากหลายของทรัพยากรชีวภาพอยู่สูง ปัจจุบันพื้นที่ป่านอกจากเหลือน้อยลงแล้ว ชนิดของสิ่งมีชีวิตที่สูญพันธุ์และใกล้สูญพันธุ์ยังเพิ่มขึ้นด้วยอัตราที่น่าเป็นห่วง ตั้งแต่อดีตกาลมา เรามีการนำทรัพยากรชีวภาพมาใช้ในการรักษาโรค ใช้ในการเกษตร เป็นอาหาร นอกจากมูลค่าเหล่านี้แล้ว ทรัพยากรป่าไม้ ยังเป็นแหล่งที่ให้ออกซิเจนแก่มนุษย์ในการหายใจ เป็นแหล่งน้ำสะอาดเพื่อมนุษย์ใช้ดื่ม และแหล่งดินเพื่อการเพาะปลูกพืชผล จากคุณค่าของทรัพยากรชีวภาพเหล่านี้ ประเทศไทยต้องเสริมสร้างความสามารถเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่า ทรัพยากรชีวภาพอันมีค่าต้องได้รับการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ หรือศูนย์ไบโอเทค ซึ่งมีบทบาทหน้าที่หลักในการสร้างพลวัตทางด้านการวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยีชีวภาพให้แก่ประเทศไทย และพัฒนาความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อมของประชาชนชาวไทย ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในด้านต่าง ๆ มาโดยตลอด ได้ตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของทรัพยากรชีวภาพอันมีอยู่อย่างหลากหลายในบ้านเรา จึงได้ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) จัดตั้งโครงการ BRT ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้พื้นฐานและพัฒนาบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย เพื่อการวางแผนและวางนโยบายการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากการพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพ การสร้างความสามารถของประเทศให้มีความเข้มแข็งทางเทคโนโลยีแล้ว ศูนย์ฯ ยังได้ให้ความสำคัญในเรื่องเกี่ยวกับการบริหาร การเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติและพันธุกรรมสิ่งมีชีวิต และการจัดการสิทธิประโยชน์ โดยสิ่งเหล่านี้จะเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการสร้างความสามารถของประเทศไทยเพื่อการแข่งขันในอนาคต ซึ่งเทคโนโลยีชีวภาพจะมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่ง จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2543 ได้มีการจัดตั้งศูนย์ความหลากหลายทางชีวภาพ (ศลช.) อย่างเป็นทางการ เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

ตลอดระยะเวลา 5 ปี ที่ศูนย์ฯ สนับสนุนโครงการ BRT ได้เห็นความสำเร็จอย่างน่าชื่นชมของโครงการ BRT ทั้งในเรื่องของการสร้างองค์ความรู้พื้นฐาน และการสร้างบุคลากรรุ่นใหม่ให้แก่วงการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย ศูนย์ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ข้อมูลพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์เหล่านี้ร่วมกับเทคโนโลยีสารสนเทศจะถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจในการจัดการพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และการจัดสรรการใช้ทรัพยากรชีวภาพอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนบนพื้นฐานของการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทยและมวลมนุษยชาติสืบไป

มรกต ดันติเจริญ

(รองศาสตราจารย์ ดร. มรกต ดันติเจริญ)

ผู้อำนวยการศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ

คณะกรรมการนโยบาย

1. นายประเวศ วะสี ประธานกรรมการ
2. นายปิติพงศ์ พิ้งบุญ ณ อยุธยา กรรมการ
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประธานคณะกรรมการอนุสัญญา
ว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ
3. นายพนม พงษ์ไพบูลย์ กรรมการ
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
4. นายสุจริต ศรีประพันธ์ กรรมการ
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
5. นายวันชัย ศิริชนะ กรรมการ
ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย
6. นายจีรพันธ์ อรรถจินดา กรรมการ
เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
7. นายศักดิ์สิทธิ์ ตรีเดช กรรมการ
เลขาธิการสำนักงานนโยบายและ
แผนสิ่งแวดล้อม
8. นางสาวมรกต ตันติเจริญ กรรมการ
ผู้อำนวยการศูนย์พันธุวิศวกรรมและ
เทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ
9. นายวิจารณ์ พาณิช กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย
10. นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ
11. นายถาวร วัชรภักดิ์ กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ
12. นายเอกวิทย์ ณ ถลาง กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ
13. คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ
14. นายพิสิษฐ์ ณ พัทลุง กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ
15. นายวิสุทธิ์ ไบไม่ กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการบริหาร

1. นายวิสุทธิ์ ไบไม่ ประธานกรรมการ
2. นายวรเชน บรอดเคลแมน กรรมการ
3. นางสุชาดา ชินะจิตร กรรมการ
4. นายสุทัศน์ ศรีวัฒนพงศ์ กรรมการ
5. นางสาวมรกต ตันติเจริญ กรรมการ
6. นายวีระชัย ณ นคร กรรมการ
7. นายสมศักดิ์ สุขวงศ์ กรรมการ
8. นางอมรา พงศาพิชญ์ กรรมการ
9. นายวัฒนา แก้วกำเนิด กรรมการ
10. นายชวลิต วิทยานนท์ กรรมการ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมา การวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทยได้ประสบปัญหาการขาดแคลนทั้งทางด้านองค์ความรู้ บุคลากรวิจัย และงบประมาณ ปัญหาดังกล่าวนี้ ได้นำมาสู่การจัดตั้งโครงการ BRT ในปลายปี พ.ศ. 2538 และนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา โครงการ BRT ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ จนกระทั่งได้สร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการที่เป็น การสร้างองค์ความรู้ใหม่ การเตรียมนักวิจัยรุ่นใหม่ไว้ สำหรับการศึกษาวิจัยด้านนี้อย่างต่อเนื่องในอนาคต การกระตุ้นให้ผู้บริหาร นักวิชาการ นิสิตนักศึกษา ตลอดจนสาธารณชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรชีวภาพในบ้านเรา และเข้าร่วมในกระบวนการศึกษา ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน

ตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา โครงการ BRT ได้ให้การสนับสนุนการวิจัย วิทยานิพนธ์ และฝึกอบรม แก่คณาจารย์ นักวิจัย นิสิตนักศึกษา จากสถาบันและหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งองค์กรพัฒนาเอกชน รวมทั้งสิ้น 511 โครงการ คิดเป็นเงินงบประมาณรวม 280.8 ล้านบาท ได้ผลงานที่เป็น การสร้างความรู้ใหม่ในระดับหนึ่ง ผลงานวิจัยเหล่านี้ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการทั้งในระดับนานาชาติและในระดับประเทศรวมทั้งสิ้น 194 เรื่อง และกำลังอยู่ในระหว่างการ จัดเตรียมต้นฉบับอีก 235 เรื่อง สำหรับโครงการต่าง ๆ ที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการ BRT แยกตามโปรแกรม 1-7 พอสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

● โปรแกรม 1

การศึกษาสปีชีส์ พันธุศาสตร์ และนิเวศวิทยา

โครงการ BRT ได้ให้การสนับสนุนโครงการวิจัยในโปรแกรมนี้รวมทั้งสิ้น 87 โครงการ ในวงเงินงบประมาณ 106.2 ล้านบาท โครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาความหลากหลายของชนิดสิ่งมีชีวิต ในกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเฉพาะแห่ง หรือการศึกษาสิ่งมีชีวิตเป็นรายชนิด สกุล หรือวงศ์ ผลที่ได้จากการศึกษาความหลากหลายของชนิดสิ่งมีชีวิตนี้ มักอยู่ในรูปแบบของการจัดทำรายชื่อชนิดของสิ่งมีชีวิตในพื้นที่เฉพาะแห่ง ซึ่งสามารถนำไปสู่การประเมินความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่ต่าง ๆ ในประเทศไทย เพื่อการวางแผนการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพในอนาคต นอกจากนี้ การศึกษาความหลากหลายของชนิดทำให้มีการค้นพบสิ่งมีชีวิตชนิดใหม่ ๆ เป็นผลพลอยได้ ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา มีการค้นพบสิ่งมีชีวิตชนิดใหม่ ๆ ในประเทศไทยหรือในโลกเป็นระยะ ๆ ในเกือบทุกกลุ่มสิ่งมีชีวิต สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายทางชีวภาพที่ยังรอการศึกษาวิจัยในบ้านเราอยู่เป็นจำนวนมาก สมควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพอย่างต่อเนื่องต่อไป

● **ใบสรุปรู 2**

**การศึกษาการตรวจสอบติดตามผลของประชากร
สิ่งมีชีวิตและกระบวนการทางระบบนิเวศ**

การศึกษาวิจัยการเปลี่ยนแปลงของประชากรและกระบวนการทางระบบนิเวศมีความสำคัญต่อการวางแผนการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างมีประสิทธิภาพ แต่งานวิจัยดังกล่าวกลับไม่ได้รับความสนใจจากนักวิจัย ซึ่งมีข้อสังเกตจากจำนวนข้อเสนอโครงการที่ส่งขอรับการสนับสนุนทุนจากโครงการ BRT ในโปรแกรมนี้มีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับงานวิจัยในโปรแกรม 1 โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อเสนอโครงการวิจัยยังขาดความเข้มแข็งทางวิชาการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่า งานวิจัยด้านนี้ในประเทศไทยยังขาดผู้เชี่ยวชาญอีกเป็นจำนวนมาก โครงการ BRT ก็ไม่ได้มีนัยในใจในเรื่องนี้ โดยได้จัดประชุมระดมความคิดเพื่อกระตุ้นและพัฒนาข้อเสนอโครงการในโปรแกรมนี้อยู่เป็นระยะ ๆ ซึ่งรวมแล้วมีโครงการวิจัยได้รับการสนับสนุนในโปรแกรมนี้นี้รวมทั้งสิ้น 6 โครงการ ในวงเงินงบประมาณ 21.6 ล้านบาท โครงการ BRT จะต้องเน้นให้การสนับสนุนงานวิจัยด้านนี้ต่อไป และจะพยายามสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ในด้านนี้ให้มากยิ่งขึ้น

● **ใบสรุปรู 3**

การศึกษาด้านเศรษฐกิจ สังคม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

การศึกษาวิจัยในโปรแกรมนี้ เป็นการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพที่เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจ สังคม และภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่เนื่องจากผู้วิจัยส่วนใหญ่เป็นนักชีววิทยา ดังนั้น จึงต้องมีการทำความเข้าใจกับนักวิจัยให้เข้าใจถึงกระบวนการและวิธีการวิจัยที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากนักวิชาการที่มาจากสาขาวิชาอื่น เช่น นักสังคมศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์ เป็นต้น มิฉะนั้น การสนับสนุนงานวิจัยในด้านนี้จะไม่ประสบความสำเร็จเท่าใดนัก อย่างไรก็ตาม มีโครงการวิจัยได้รับการสนับสนุนในโปรแกรมนี้นี้รวมทั้งสิ้น 22 โครงการ ในวงเงินงบประมาณ 27.9 ล้านบาท โครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนบางโครงการได้นำผลประโยชน์มาสู่ชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม เช่น โครงการศึกษาวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจ. แม่ฮ่องสอน บางโครงการมีลักษณะที่เป็นการรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้านพฤกษศาสตร์พื้นบ้าน ทางด้านการแพทย์ และการเกษตรกรรม เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพเหล่านี้ในอนาคต

● **ใบสรุปรู 4**

การพัฒนาฐานข้อมูลและสารสนเทศ

งานในโปรแกรมนี้นี้แบ่งออกเป็นสองส่วน ได้แก่ การพัฒนาฐานข้อมูลและการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งโครงการ BRT ได้ให้การสนับสนุนไปแล้วรวมทั้งสิ้น 17 โครงการ ในวงเงินงบประมาณ 5.1 ล้านบาท

การพัฒนาฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย เพื่อเป็นแหล่งของข้อมูลสำหรับการศึกษาและการวิจัย เป็นเรื่องที่ต้องอาศัยการประสานงานระหว่างนักวิจัยหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้จัดเก็บข้อมูลด้านนี้ และต้องการระบบการบริหารจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งงานในด้านนี้ยังไม่เป็นระบบเท่าใดนัก เนื่องจากยังขาดผู้ที่สนใจจะศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายอยู่ให้เป็นระบบและสามารถเข้าถึงได้ ดังนั้น โครงการ BRT จึงจะต้องให้ความสำคัญแก่งานด้านนี้อย่างต่อเนื่อง โดยชักชวนให้นักวิจัยหรือบุคคลทั่วไปให้ตระหนักถึงสำคัญและสนใจที่จะทำวิจัยในหัวข้อนี้มากยิ่งขึ้น

ส่วนงานผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทยเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเช่นกัน ในฐานะที่เป็นแหล่งของข้อมูลและเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่องค์ความรู้แก่นักวิชาการ นิสิตนักศึกษา และบุคคลทั่วไป โดยโครงการ BRT ได้จัดพิมพ์หนังสือในชุด Thai Studies in Biodiversity ไปแล้วจำนวน 4 เรื่อง และกำลังอยู่ในระหว่างการจัดพิมพ์อีก 2 เรื่อง นอกจากนี้ ยังได้ทยอยจัดพิมพ์หนังสือและเอกสารทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ข้อมูลวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย หนังสือรวมเล่มบทความวิจัยและวิทยานิพนธ์ หนังสือบทความปริทัศน์งานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย ซึ่งสิ่งตีพิมพ์เหล่านี้ได้รับความนิยมเป็นอย่างดีจากนักวิชาการ นิสิตนักศึกษา และบุคคลทั่วไป อันเป็นการบรรลุเป้าหมายการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ที่โครงการ BRT จะต้องให้การสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยผ่านสิ่งตีพิมพ์อย่างต่อเนื่องต่อไป

● **ใบสรุปรู 5**

การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร

โดยที่วัตถุประสงค์ของการก่อตั้งโครงการ BRT ประการหนึ่งคือการเสริมสร้างกำลังคนเพื่อรองรับการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ โครงการ BRT จึงได้ประชาสัมพันธ์

เชิญชวนให้นักศึกษาเห็นความสำคัญและหันมาศึกษาต่อในด้านชีววิทยาพื้นฐาน ซึ่งผลปรากฏว่านักศึกษาได้ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวเป็นอย่างดี โดยได้ส่งข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์ขอรับการสนับสนุนทุนจากโครงการ BRT เป็นจำนวนมาก โครงการวิทยานิพนธ์ที่เสนอมามีเนื้อหาการวิจัยที่หลากหลาย รวมถึงการศึกษาวิจัยในกลุ่มสิ่งมีชีวิตที่ยังขาดแคลนผู้ศึกษาวิจัย เช่น สัตว์ทะเล สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม และการศึกษาในสาขาวิชาที่ขาดแคลน เช่น การศึกษานิเวศวิทยา การสนับสนุนโครงการวิทยานิพนธ์เหล่านี้ จะช่วยสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ขึ้นมารองรับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในอนาคต

โครงการ BRT ได้ให้ทุนวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาตรี-โท-เอก เพื่อพัฒนาบุคลากรตามวัตถุประสงค์ของโครงการไปแล้วทั้งสิ้น 268 ทุน ในวงเงินงบประมาณ 32.8 ล้านบาท พร้อมทั้งได้ติดตามผลการประกอบอาชีพของนักศึกษาที่ได้รับทุนและจบการศึกษาไปด้วย ซึ่งปรากฏผลที่ค่อนข้างน่าพอใจ กล่าวคือ ในจำนวนนักศึกษาที่จบการศึกษาแล้วจำนวน 94 คน ได้ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการเป็นจำนวน 52 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 55.3 ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเป็นจำนวน 18 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 19.2

ส่วนการให้ทุนฝึกอบรมระยะสั้น โครงการ BRT ได้สนับสนุนทุนไปแล้วเป็นจำนวน 73 โครงการ ในวงเงินงบประมาณ 5.8 ล้านบาท โครงการฝึกอบรมที่มีความสำคัญ ได้แก่ โครงการฝึกอบรมเยาวชนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ นอกจากนั้น ยังได้สนับสนุนการจัดระบบเครือข่ายระหว่างสถาบันต่าง ๆ ทางด้านการศึกษา เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นระหว่างกลุ่มนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยและจากสถาบันราชภัฏ และกลุ่มครู นักเรียน องค์กรพัฒนาเอกชน ตลอดจนผู้นำชุมชนในท้องถิ่น ซึ่งการสนับสนุนดังกล่าวจะช่วยให้การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

● **ปฏิธาน 6**

การพัฒนาความสามารถทางเทคโนโลยีเพื่อการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพในเชิงสังคมและเชิงพาณิชย์อย่างยั่งยืน

การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในโปรแกรมนี้ค่อนข้างจะมีความสำคัญเนื่องจากทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพเกิดคุณค่าทางด้านเศรษฐกิจ และกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวในเรื่องของการ

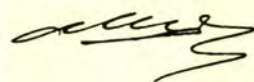
อนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ โครงการ BRT ได้สนับสนุนงานวิจัยในโปรแกรมนี้รวมทั้งสิ้น 32 โครงการ ในวงเงินงบประมาณ 73.8 ล้านบาท งานวิจัยส่วนใหญ่อยู่ในระหว่างดำเนินการของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งคาดว่าจะได้ค้นพบสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพที่น่าสนใจทั้งในทางการแพทย์ การเกษตรกรรม การอุตสาหกรรม ซึ่งอาจนำมาสู่การพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติเพื่อการพาณิชย์ได้ในอนาคต

● **ปฏิธาน 7**

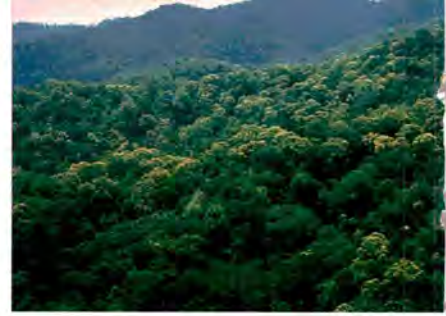
การศึกษาเชิงนโยบายการบริหารจัดการด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

โครงการ BRT ได้สนับสนุนงานวิจัยเชิงนโยบายด้านความหลากหลายทางชีวภาพอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสิ้น 6 โครงการ ในวงเงินงบประมาณ 7.6 ล้านบาท จนกระทั่งได้มีก่อตั้งศูนย์ความหลากหลายทางชีวภาพ (ศลข.) อย่างเป็นทางการ เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และรับผิดชอบงานด้านนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการด้านความหลากหลายทางชีวภาพ อาทิ การจัดการสิทธิประโยชน์ และการเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพ ซึ่งโครงการ BRT จะเชื่อมโยงหรือสนับสนุนงานด้านต่าง ๆ นี้ของ ศลข. ต่อไป

การดำเนินงานของโครงการ BRT ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นช่วงแรกของการดำเนินงาน ได้สร้างองค์ความรู้พื้นฐานและบุคลากรวิจัยไว้สำหรับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพในระดับหนึ่ง ซึ่งจะต้องมีการดำเนินงานในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่องต่อไป โดยประชาสัมพันธ์ให้ผู้สนใจและผู้ที่เกี่ยวข้องได้หันมาร่วมมือทำการศึกษาและวิจัย เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่หลากหลายมากขึ้น และนำองค์ความรู้พื้นฐานมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและต่อประเทศชาติ ซึ่งการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว โครงการ BRT จะต้องทำหน้าที่เป็นตัวกลางที่สำคัญในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และสนับสนุนการวิจัย ทั้งนี้ เพื่อให้งานวิจัยมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อประเทศชาติยิ่งขึ้น

(ศาสตราจารย์ ดร. วิสุทธิ์ ไบ้ไม้)
หัวหน้าโครงการ BRT

ความหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ในประเทศไทย ซึ่งเป็นแหล่งพื้นฐานขององค์ความรู้ที่ได้สร้างสรรค์และสั่งสมสืบสานในรูปลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีพื้นบ้าน ได้ถูกทำลายลงอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา แม้ที่ผ่านมาจะได้มีการออกพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 และพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 เพื่อปกป้องทรัพยากรชีวภาพแล้วก็ตาม แต่สถานการณ์การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพยังคงมีอยู่ จึงทำให้นักอนุรักษ์ธรรมชาติและนักชีววิทยาเริ่มตระหนักถึงปัญหาการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ และเริ่มมีการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าว โดยได้จัดประชุมเพื่อระดมความคิดของนักอนุรักษ์และนักชีววิทยาที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพหลายครั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 ถึงปี พ.ศ. 2532 ซึ่งผลการประชุมมีข้อสรุปที่ค่อนข้างสอดคล้องตรงกันว่า ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่เห็นความสำคัญกับประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ และยังขาดการศึกษาวิจัยชีววิทยาชั้นพื้นฐานอย่างจริงจัง ในขณะที่เดียวกันประเทศชาติกลับต้องสูญเสียนักวิจัยชีววิทยาพื้นฐานไปเพราะขาดการสนับสนุนเงินทุนวิจัยทางด้านนี้ จะมีก็แต่เงินทุนสนับสนุนการวิจัยประยุกต์เท่านั้น ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมองว่าการวิจัยขั้นพื้นฐานเป็นงานที่ไม่สามารถสร้างผลประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติภายในเวลาที่ต้องการ จึงขาดแนวทางที่จะพัฒนาบุคลากรด้านชีววิทยาพื้นฐานเพื่อรองรับการวิจัยและแผนการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพในอนาคตที่ประชุมจึงได้เสนอแนะแนวทางการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว เช่น เสนอให้มีการจัดสรรทุนการศึกษาและทุนวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ การสร้างเครือข่ายทางวิชาการระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ทั้งจากภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยด้านดังกล่าว รวมทั้งจัดให้มีการทำฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย ซึ่งข้อเสนอแนะเหล่านี้จะบรรลุเป้าหมายได้นั้น จะต้องมีการจัดตั้งองค์กรกลางทำหน้าที่ประสานงานและสนับสนุนการวิจัย การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทยอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและจริงจัง

ในช่วงเวลาต่อมา เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพได้ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นหัวข้อในการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (UNCED) ที่เมืองริโอเดอจาเนโร ที่ประเทศบราซิล เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2535 และก่อให้เกิดอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity หรือ CBD) จึงทำให้ประเทศไทยมีการเคลื่อนไหวและสนใจเรื่องการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพมากยิ่งขึ้น โดยได้มีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ภายใต้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2536 สืบเนื่องเกี่ยวกับเรื่องเดียวกันนี้ ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (ศทว.) ก็ได้ดำเนินการจัดตั้งคณะอนุกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2537 เพื่อศึกษานโยบายและทิศทางการดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย

ในขณะเดียวกัน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่เพิ่งจัดตั้งขึ้นใหม่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกันนั้นก็ได้รับความสนใจในประเด็นการพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนา นักวิชาการด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ผู้อำนวยการ สกว. จึงขอให้ ศ. วิสุทธิ์ ไบไม้ ช่วยศึกษาหาข้อมูลทั้งในด้านองค์ความรู้และบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย โดยใช้เวลารวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ประมาณหนึ่งปีและใช้เวลาเขียนรายงานประมาณ 4 เดือน (พฤศจิกายน พ.ศ. 2537 ถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538) เพื่อนำเสนอรายงานอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม ผลจากการทำรายงานที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทยในมิติต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับสังคมและวิถีชีวิตไทย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (ศทว.) ในสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) รวมทั้งแรงสนับสนุนจากนักวิชาการในด้านต่าง ๆ จึงได้มอบหมายให้ ศ. วิสุทธิ์ ไบไม้ จากภาควิชาชีววิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นผู้พัฒนาและดำเนินการจัดตั้งโครงการพิเศษ “โครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย (Biodiversity Research and

Training Program) หรือ โครงการ BRT” เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนเงินทุนวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเน้นการศึกษาหาคำตอบความรู้พื้นฐาน และส่งเสริมการพัฒนาและฝึกอบรมบุคลากร รวมถึงส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยครอบคลุมในประเด็นสำคัญต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรชีวภาพของประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางการแก้ไขทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว การพัฒนาโครงการ BRT ดังกล่าวจะสรุปเป็นระยะ ๆ ดังนี้

พฤศจิกายน พ.ศ. 2537 - กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 ศ. วิสุทธิ์ ไบไม้ จัดทำรายงานเรื่อง “สถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย” ให้ สกว.

มีนาคม พ.ศ. 2538 การประชุมระหว่างผู้อำนวยการ สกว. (ศ. นพ. วิจารย์ พานิช), ผู้อำนวยการ ศช. (รศ. ศักรินทร์ ภูมิรัตน), ศ. วิสุทธิ์ ไบไม้, ผู้อำนวยการและผู้สนใจเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพประมาณ 40 คน ในทุกสาขา ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบร่วมกันในข้อเสนอดำเนินการความร่วมมือทางวิชาการเพื่อจัดตั้งโครงการ BRT ระหว่าง สกว. และ ศช. ที่โรงแรมอินมา กรุงเทพฯ

เมษายน พ.ศ. 2538 ประชุมระหว่างผู้อำนวยการ สกว., ผู้อำนวยการ ศช., ผู้แทนจากสภาวิจัยแห่งชาติ (วช.), ศ. วิสุทธิ์ ไบไม้ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรึกษาหารือร่วมกันเกี่ยวกับหลักการความร่วมมือในการจัดตั้งโครงการ BRT

สิงหาคม พ.ศ. 2538 ประชุมระหว่างผู้อำนวยการ สกว., ผู้อำนวยการ ศช. และ ศ. วิสุทธิ์ ไบไม้ เพื่อพิจารณาปรับปรุงข้อเสนอโครงการฉบับร่าง เพื่อนำเสนอต่อบอร์ดบริหารของ สกว. และ ศช.

กันยายน พ.ศ. 2538 คณะกรรมการนโยบายกองทุนสนับสนุนการวิจัยของ สกว. พิจารณานุมัติโครงการ BRT ในวงเงิน 30 ล้านบาท ในปีที่ 1 และคณะกรรมการบริหาร ศช. พิจารณานุมัติโครงการ BRT ในวงเงิน 38.5 ล้านบาท ในปีที่ 1

ตุลาคม พ.ศ. 2538 ประชุมระหว่าง สกว., ศช. และ ศ. วิสุทธิ์ ไบไม้ เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับรายละเอียดในการดำเนินงานด้านการเงิน และด้านบุคลากรของโครงการ BRT ซึ่งสรุปได้ว่า ศช. จะเอื้อเฟื้อสถานที่ในการจัดตั้งสำนักงาน

โครงการ BRT และจัดหาบุคลากรเพื่อช่วยดำเนินการในระยะแรก ส่วน สกว. กำหนดจะทำสัญญาจัดตั้งโครงการ BRT ภายในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2538 ที่สำนักงาน สกว.

พฤศจิกายน พ.ศ. 2538 การลงนามในสัญญาสนับสนุนอุดหนุนการวิจัยระหว่างอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล (นายประดิษฐ์ เจริญไทยทวี) กับผู้อำนวยการ สกว. เพื่อสนับสนุนเงินทุนวิจัยแก่โครงการ BRT ในระยะเวลา 3 ปี ในวงเงินงบประมาณไม่เกิน 109.2 ล้านบาท

พฤศจิกายน พ.ศ. 2538 คำสั่งคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (กวทช.) ที่ 100/2538 แต่งตั้ง ศ. วิสุทธิ์ ไบไม้ เป็น ผู้อำนวยการโครงการ BRT

มกราคม พ.ศ. 2539 บันทึกข้อตกลงความร่วมมือจัดตั้งโครงการ BRT ระหว่าง ศช. และ สกว.

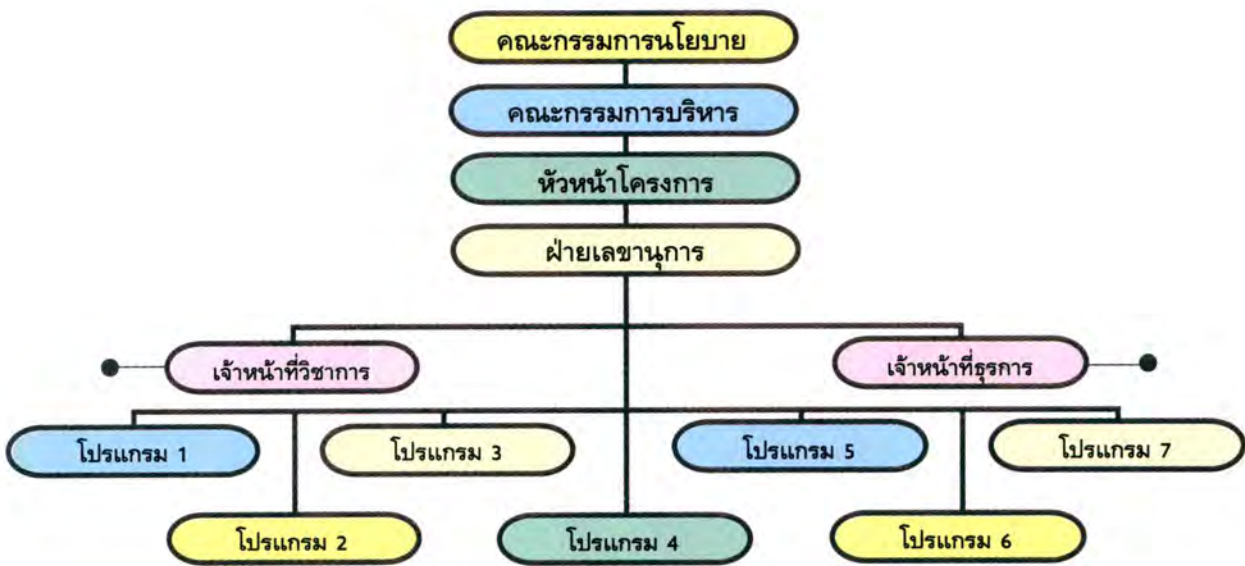
โครงการ BRT จึงได้ถือกำเนิดขึ้นและดำเนินงานสนับสนุนเงินทุนวิจัยและการฝึกอบรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนการจัดการศึกษา นโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทยอย่างเป็นทางการ นับตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2538 เป็นต้นมา ภายใต้แผนการดำเนินงานที่แบ่งการสนับสนุนการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ซึ่งมีความเชื่อมโยงทางด้านข้อมูลและองค์ความรู้ร่วมกัน ได้แก่ การวิจัยพื้นฐานและการฝึกอบรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพ (โปรแกรม 1-5) ซึ่งเป็นพันธกิจร่วมระหว่าง สกว. และ ศช. และการศึกษาเชิงนโยบายและพัฒนาเทคโนโลยีด้านความหลากหลายทางชีวภาพ (โปรแกรม 6-7) ซึ่งเป็นพันธกิจของ ศช. พันธกิจร่วมกันทั้งสองส่วนภายใต้โครงการ BRT นี้ ทำให้โครงการ BRT เป็นโครงการที่ส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยครอบคลุมในประเด็นสำคัญต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรชีวภาพของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินงานของโครงการ BRT ในช่วงแรกยังไม่เป็นที่รู้จักในแวดวงวิชาการอย่างแพร่หลายนัก จึงมีข้อเสนอโครงการส่งเข้ามารับการพิจารณาน้อย ศ. วิสุทธิ์ ไบไม้ และทีมงานฝ่ายเลขานุการฯ จึงได้เดินทางไปยังสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการ BRT ให้นักวิจัย นิสิตนักศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์และบทบาทหน้าที่ของโครงการ BRT จากนั้นได้มีการปรับปรุงบุคลากรภายในฝ่ายเลขานุการฯ ให้มีความพร้อม

ในด้านการบริหารจัดการตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2539 ประจวบกับนักวิจัยและนักศึกษามีความเข้าใจในเจตนารมณ์ และวัตถุประสงค์ของโครงการ BRT มากขึ้น งานของโครงการ BRT ก็ดำเนินการก้าวหน้าไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การดำเนินงานของโครงการ BRT ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2538 เป็นต้นมา ได้จุดประกายให้กับนักวิจัยชีววิทยาพื้นฐานที่ไม่ได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินการศึกษาวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพอย่างจริงจังในช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา โดยโครงการ BRT ได้เปิดโอกาสให้นักวิชาการด้านดังกล่าวได้ทำงานในสิ่งที่ตนรัก การดำเนินงานของโครงการ BRT ตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ได้ให้การสนับสนุนการศึกษาความหลากหลายของลึบซีส์หรือชนิด นับตั้งแต่สิ่งมีชีวิตขนาดเล็กไปจนถึงสิ่งมีชีวิตขนาดใหญ่ในกลุ่มพืช สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์ปีก และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมบางชนิด โดยได้ค้นพบสิ่งมีชีวิตชนิดใหม่ และตีพิมพ์ผลงานวิชาการเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังได้ให้การสนับสนุนการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพโดยเน้นพื้นที่ (area-based) การศึกษาด้านสังคมชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น การเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพให้แก่นักวิจัย นิสิตนักศึกษา ครู อาจารย์ และนักเรียน ตลอดจนได้ดำเนินการผลิตนักวิจัยรุ่นใหม่ให้แก่วงการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ โครงการ BRT ยังได้ให้การสนับสนุนการศึกษาด้านการพัฒนาความสามารถทางเทคโนโลยีเพื่อการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพในเชิงสังคมและเชิงพาณิชย์อย่างยั่งยืน และการสนับสนุนการศึกษาเชิงนโยบายการบริหารจัดการ

ด้านความหลากหลายทางชีวภาพอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมของโครงการ BRT ดังกล่าวเป็นพลังสำคัญผลักดันให้มีการศึกษาวิจัยอย่างกว้างขวางมากขึ้นและมีการรวมตัวกันของนักวิจัยในสาขาต่าง ๆ ได้เป็นปึกแผ่นยิ่งขึ้น จะเห็นได้จากการรวมตัวกันของนักวิจัยชีววิทยาพื้นฐานและนักวิชาการที่เกี่ยวข้องในการประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT ทั้ง 3 ครั้งที่ผ่านมา (ครั้งที่ 1 วันที่ 17-19 ตุลาคม พ.ศ. 2540 ที่ จ. เชียงใหม่, ครั้งที่ 2 วันที่ 12-15 ตุลาคม พ.ศ. 2541 ที่ จ. ขอนแก่น และครั้งที่ 3 วันที่ 11-14 ตุลาคม พ.ศ. 2542 ที่ จ. สงขลา) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความกระตือรือร้นของนักวิจัยที่จะแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ ๆ และสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ประเทศไทยมีความหลากหลายทางชีวภาพสูงมาก เสมือนเป็นมรดกอันล้ำค่าของประเทศ เป็นภูมิทรัพย์ทางปัญญาของมนุษยชาติ ที่สามารถนำมาพัฒนาให้เกิดมูลค่าเพิ่มในด้านต่าง ๆ ให้แก่ประเทศไทยได้ สมควรอย่างยิ่งที่รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาวิจัยทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพอย่างจริงจังและต่อเนื่องต่อไป

การดำเนินงานของโครงการ BRT ในช่วงเวลาต่อไป จะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับการร่วมมือร่วมใจจากหลาย ๆ ฝ่าย รวมทั้งแหล่งเงินทุนสนับสนุนการวิจัยและนักวิจัยเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากอาจารย์ นิสิตนักศึกษา ตลอดจนประชาชน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน ที่จะช่วยกันสนับสนุนการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอันทรงคุณค่าให้อยู่คู่กับประเทศไทยตราบนานเท่านาน

สรุปความก้าวหน้าโครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการ BRT

1. อนุกรมวิธาน (Taxonomy)

- เห็ดราและไลเคน (Fungi and Lichens)
- แพลงก์ตอนและสาหร่าย (Plankton and Algae)
- พืช (Plants)
- สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง (Invertebrates)
- สัตว์มีกระดูกสันหลัง (Vertebrates)

2. การศึกษาบรรพชีวิน (Paleontology)

3. พันธุศาสตร์ (Genetics)

4. นิเวศวิทยา (Ecology)

5. เศรษฐกิจ สังคม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

6. การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ

7. นโยบายการบริหารจัดการด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

1. อนุกรมวิธาน (Taxonomy)

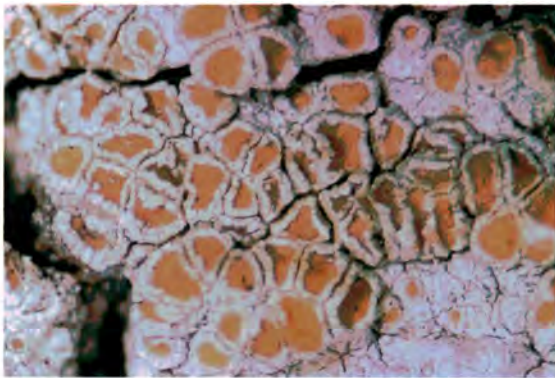
การศึกษาอนุกรมวิธานหรือการจำแนกชนิด (สปีชีส์) สิ่งมีชีวิตเป็นงานที่ได้รับความสนใจสูงสุดจากนักวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ กระแสความสนใจที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่ประเทศไทยมีความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตเป็นจำนวนมากทั้งในพื้นดินและในพื้นน้ำ โดยที่สิ่งมีชีวิตเหล่านี้ยังไม่ได้รับการศึกษาวิจัยในขั้นพื้นฐาน หรือหากมีการศึกษาไว้บ้างแล้ว ข้อมูลวิจัยที่มีอยู่ก็กระจัดกระจายไม่เป็นระบบและไม่ทันสมัยต่อสถานการณ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย ด้วยเหตุนี้ นักวิจัยจึงได้ทยอยส่งข้อเสนอโครงการศึกษาวิจัยด้านอนุกรมวิธานมายังโครงการ BRT มากขึ้นเป็นลำดับ เนื้อหางานวิจัยมีทั้งในแนวกว้าง ได้แก่ การสำรวจชนิดของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศต่าง ๆ เช่น ในพื้นที่ป่าไม้ ป่าชายเลน กลุ่มน้ำ และลำน้ำต่าง ๆ เป็นต้น และในแนวลึก ได้แก่ การศึกษาสิ่งมีชีวิตเป็นรายชนิด สกุล หรือวงศ์ เป็นต้น ซึ่งได้สร้างผลงานวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การจัดทำรายชื่อชนิดของสิ่งมีชีวิต การค้นพบสิ่งมีชีวิตชนิดพันธุ์ใหม่ของประเทศไทยและ/หรือของโลก การจัดทำรูปวิธานเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัย การพัฒนาวิธีการศึกษาอนุกรมวิธานให้เป็นมาตรฐานสากล และการสร้างแหล่งตัวอย่างเพื่อการอ้างอิง (Reference Collection) ผลงานวิจัยเหล่านี้ได้เพิ่มพูนองค์ความรู้เดิมและสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้แก่วงการวิจัยชีววิทยาพื้นฐานของประเทศไทยเป็นอย่างมาก และได้นำไปสู่การยกระดับการวิจัยชีววิทยาพื้นฐานทั้งในระดับประเทศและในระดับสากล

การศึกษานิตของสิ่งมีชีวิตเปรียบเสมือน "การลาดตระเวน" เพื่อสำรวจสืบเสาะหาข้อมูลของสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในแหล่งธรรมชาติต่าง ๆ ข้อมูลพื้นฐานที่ได้จัดเป็นข้อมูลที่บ่งบอก "ข้อเท็จจริง" ของสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในแหล่งธรรมชาตินั้น ซึ่งถ้ามองให้ลึกลงไปแล้ว ข้อมูลเหล่านี้มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งทั้งในเรื่องของการประเมินความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย เพื่อการวางแผนการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพในอนาคต และเป็นพื้นฐานของการศึกษาวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพในเชิงของการใช้ประโยชน์ สำหรับผลการศึกษาวิจัยอนุกรมวิธานที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการ BRT พอสรุปได้ดังนี้

1.1 เห็ดราและไลเคน (Fungi and Lichens)

การศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของเห็ดราในประเทศไทยที่ผ่านมา ได้รับความสนใจจากนักวิชาการน้อย ทั้ง ๆ ที่การศึกษาดังกล่าวยังขาดแคลนองค์ความรู้พื้นฐานและบุคลากรวิจัยเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามมีโครงการวิจัยด้านเห็ดราที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการ BRT ไปบ้างแล้ว ได้แก่ การศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของเห็ดในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนาซาข้าง, ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว, ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย, และในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าบาลาสาลา การศึกษาราในสภาพระบบนิเวศเฉพาะทาง ได้แก่ ในป่าจาก ในป่าชายเลน ในป่าพรุ, การศึกษาราเฉพาะกลุ่ม ได้แก่ ราแมลง, ราดิน, ราน้ำ, ราเอโคโดไมคอร์ไรซา และราเอนโดไฟท์ ผลงานทางวิชาการที่ได้จากโครงการศึกษาวิจัยเห็ดราเหล่านี้ ถึงแม้ว่าจะมีความก้าวหน้าในระดับหนึ่ง ตั้งแต่การจัดทำรายชื่อชนิดของเห็ดราในพื้นที่เฉพาะแห่ง รวมทั้งการค้นพบเห็ดราชนิดใหม่ในประเทศไทย แต่ผลการศึกษาวิจัยที่ได้สะท้อนถึงปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนางานวิจัยด้านนี้ ได้แก่ การขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญด้านอนุกรมวิธานเห็ดรา การขาดแคลนตำราที่ใช้ในการเรียนการสอนและคู่มือการจำแนกชนิดเห็ดรา และที่สำคัญคือ การขาดแคลนนักวิจัยรุ่นใหม่ที่จะมารองรับงานวิจัยด้านนี้ในอนาคต ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นำให้โครงการ BRT จะต้องประชาสัมพันธ์และเชิญชวนให้มีการศึกษาวิจัย ตลอดจนสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษามาเข้าร่วมในการศึกษาวิจัยด้านนี้ให้มากยิ่งขึ้น

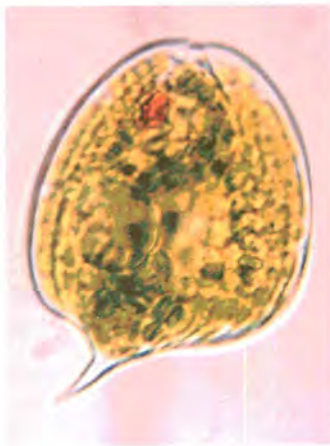
ส่วนการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของไลเคนส่วนใหญ่ดำเนินการโดยคณะผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งเป็นผู้บุกเบิกและดำเนินงานวิจัยด้านไลเคนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 โครงการ BRT ได้สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยไลเคนในวงศ์พารมีเลียซิอิ, วงศ์ทรอพพิทิลเลียซิอิ, วงศ์เลคาโนราซิอิ และวงศ์กราฟิตาซิอิ ในพื้นที่ป่าไม้ต่าง ๆ ครอบคลุมเกือบทั่วทุกภาคของประเทศไทย โครงการศึกษาวิจัยดังกล่าวเป็นโครงการวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง แต่ได้ผลการวิจัยที่เป็นการค้นพบไลเคนชนิดใหม่ในประเทศไทยและในโลกอีกเป็นจำนวนมาก ความสำเร็จดังกล่าวนี้คงจะเกิดขึ้นไม่ได้หากไม่มีการพัฒนางานวิจัยไลเคนในประเทศไทยอย่างจริงจังโดยคณะผู้วิจัยดังกล่าว รวมทั้งการกระตุ้นให้นักศึกษาในภาควิชาชีววิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง หันมาสนใจการศึกษาวิจัยไลเคนมากขึ้นเป็นลำดับ อย่างไรก็ตามผลงานวิจัยด้านไลเคนในประเทศไทยยังนับว่ามีน้อยเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน หรือเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งการพัฒนางานวิจัยในด้านนี้ให้เกิดผลประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติอย่างเป็นรูปธรรมจำเป็นต้องใช้เงินทุนสนับสนุนการวิจัย และสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่องต่อไป

1.2 แพลงก์ตอนและสาหร่าย (Plankton and Algae)

โครงการ BRT ได้สนับสนุนการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของแพลงก์ตอนในประเทศไทย ทั้งในกลุ่มแพลงก์ตอนพืชและแพลงก์ตอนสัตว์ ในระบบนิเวศน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม ในเขตจังหวัดต่าง ๆ ครอบคลุมพื้นที่เกือบทั่วทุกภาคของประเทศไทย แพลงก์ตอนพืชกลุ่มที่ได้มีการศึกษาแล้ว ได้แก่ คลอโรไฟตา ไดอะตอม ไชยาโนไฟตา เบนทีคอลลี และไดอะตอม แพลงก์ตอนสัตว์กลุ่มที่ได้มีการศึกษาแล้ว ได้แก่ โรติเฟอร์ คลาโดเซรา โคพีโปดา ไพรโตซัว และครัสเตเชียนบางชนิด ส่วนแพลงก์ตอนน้ำเค็มกลุ่มที่ได้มีการศึกษาแล้ว ได้แก่ ไดโนแฟลกเจลเลต การศึกษาแพลงก์ตอนกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นการศึกษาทั้งทางด้านชนิด การแพร่กระจาย ความสัมพันธ์กับคุณภาพน้ำทั้งทางด้านกายภาพและชีวภาพ โดยได้มีการศึกษาการใช้แพลงก์ตอนเป็นดัชนีบ่งบอกคุณภาพน้ำ และศึกษาการสังเคราะห์แสงต่าง ๆ ของแพลงก์ตอนควบคู่ไปด้วย

ผลการศึกษาวิจัยแพลงก์ตอนที่ผ่านมาในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ดีพอสมควร คือ นอกจากจะได้รายชื่อชนิดของแพลงก์ตอนในพื้นที่ต่าง ๆ ในประเทศไทยแล้ว ยังได้มีการค้นพบแพลงก์ตอนชนิดใหม่ ๆ ในประเทศไทยและในโลก โดยได้มีการตีพิมพ์ผลงานวิจัยในวารสารวิชาการในระดับนานาชาติและในระดับประเทศเป็นจำนวนมาก ผลงานวิจัยที่ได้นี้สามารถนำมาจัดทำคู่มือการจำแนกชนิดแพลงก์ตอน รวมถึงการจัดทำแหล่งตัวอย่างเพื่อการอ้างอิง สำหรับการศึกษาค้นคว้าด้านนี้ในประเทศไทยต่อไปในอนาคต ส่วนแนวโน้มในการนำผลงานวิจัยด้านแพลงก์ตอนไปใช้ประโยชน์ที่ผ่านมามีพบว่า มีแพลงก์ตอนบางชนิดสามารถนำมาใช้เป็นดัชนีบ่งบอกคุณภาพน้ำได้ และการศึกษาวิจัยไร่น้ำนางฟ้า (fairly shrimp) ซึ่งเป็นแพลงก์ตอนน้ำจืดชนิดใหม่ของโลก อาจนำไปสู่การพัฒนาการเพาะเลี้ยงไร่น้ำนางฟ้ามาทดแทนไร่น้ำเค็ม

(Artemia) ที่วงการอุตสาหกรรมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในประเทศไทยต้องนำเข้าจากต่างประเทศปีละประมาณ 500 ล้านบาท

สถานภาพโดยรวมของนักวิจัยที่ศึกษาวิจัยแพลงก์ตอนค่อนข้างมีความเข้มแข็ง โดยมีการเชื่อมโยงข้อมูลและข่าวสารความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในการศึกษาวิจัยแพลงก์ตอนระหว่างนักวิจัยจากสถาบันต่าง ๆ และมีการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่เพื่อมารองรับงานวิจัยด้านนี้ในอนาคตในปริมาณที่พอเหมาะ อย่างไรก็ตาม การศึกษาวิจัยแพลงก์ตอนน้ำเค็มยังขาดผู้เชี่ยวชาญและขาดการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่เพิ่มขึ้น ซึ่งโครงการ BRT คงจะต้องให้ความสำคัญกับงานวิจัยและการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ในด้านนี้ในอนาคตต่อไป

ส่วนการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของสาหร่ายไม่ได้รับความสนใจจากนักวิจัยเท่าที่ควร ถึงแม้ว่าในประเทศไทยจะมีความหลากหลายทางชีวภาพของสาหร่ายอยู่สูงก็ตาม โครงการวิจัยสาหร่ายที่ได้รับการสนับสนุนจาก

โครงการ BRT ได้แก่ โครงการสำรวจและรวบรวมสาหร่ายจากแหล่งน้ำจืดต่าง ๆ ทั้งจากเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล โครงการศึกษาสาหร่ายในแหล่งสภาพแวดล้อมวิกฤติ เช่น ในน้ำพุร้อน โครงการศึกษาสาหร่ายในกลุ่มเดสมีดิส โครงการศึกษาสาหร่ายในเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล เป็นต้น โครงการเหล่านี้เป็นเพียงการศึกษาสาหร่ายในเบื้องต้นเท่านั้น โครงการ BRT จะต้องสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยด้านสาหร่ายทั้งในแนวกว้างและในแนวลึกต่อไป เพื่อนำไปสู่การสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสาหร่ายในระบบนิเวศและการจัดการทรัพยากรชีวภาพในด้านนี้อย่างยั่งยืนในอนาคต

1.3 พืช (Plants)

หลังจากที่ได้มีการก่อตั้งโครงการ BRT เพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 นักวิจัยทางด้านพืชได้ทยอยส่งข้อเสนอโครงการด้านพืชมายังโครงการ BRT เป็นจำนวนมาก ซึ่งกรณีนี้รวมถึงโครงการวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาในระดับปริญญาโท-เอกด้วย ส่งผลให้การศึกษาด้านพฤกษศาสตร์ในประเทศไทยมีความก้าวหน้าด้วยดีเป็นลำดับ

งานวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพของพืชที่ได้รับ การสนับสนุนจากโครงการ BRT มีทั้งการศึกษาอนุกรมวิธาน พืชโดยเน้นพื้นที่ (area-based), การศึกษาเป็นรายชนิด สกุล หรือวงศ์, การศึกษากายวิภาคศาสตร์, การศึกษาวิทยา เอ็มบริโอ, การศึกษาเรณูวิทยา, การศึกษาเซลล์พันธุศาสตร์ และการศึกษาโครงสร้างป่า เป็นต้น ในส่วนของการศึกษา อนุกรมวิธานของพืชโดยเน้นพื้นที่นั้น โครงการ BRT ได้ สนับสนุนให้มีการศึกษาพืชในพื้นที่อนุรักษ์ต่าง ๆ ไปแล้ว หลายแห่ง เช่น ในเขตนวนอุทยานน้ำตกขุนกรณ์ จ. เชียงราย, ในอุทยานแห่งชาติภูพาน จ. สกลนคร และ จ. กาฬสินธุ์, ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนาขวาง จ. สงขลา และใน บริเวณพื้นที่ป่าเต็งดำ จ. กาญจนบุรี เป็นต้น ผลที่ได้จาก การศึกษาวิจัยนอกจากจะเป็นรายชื่อชนิดของพืชและการ ค้นพบพันธุ์พืชชนิดใหม่ในประเทศไทยและในโลกแล้ว ผลการ วิจัยยังบ่งบอกสถานภาพความหลากหลายของทรัพยากรพืช, องค์ประกอบของพันธุ์พืช, สถานภาพเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ของพืช และการใช้ประโยชน์จากพืชในพื้นที่ป่าด้วย ซึ่ง อาจนำไปสู่การอนุรักษ์พื้นที่ป่าและการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรชีวภาพเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้อีกด้วย

ส่วนการศึกษานุกรมวิธานพืชเป็นรายชนิด สกุล หรือวงศ์ นั้น โครงการ BRT ได้สนับสนุนการศึกษาพืชใน วงศ์หรือสกุลที่น่าสนใจ ได้แก่ วงศ์ผักปราบ, วงศ์หญ้า, วงศ์ขิง, วงศ์ถั่ว, วงศ์น้อยหน่า, สกุลเอื้องเพ็ดม้า, สกุลกระดุมเงิน, สกุลหญ้าแห้วหมู และพืชในกลุ่มเฟิร์น ผลการศึกษาที่ได้มี การค้นพบพืชชนิดใหม่ในประเทศไทยและในโลก ตัวอย่างเช่น การพบพืชในวงศ์ขิง 1 ชนิด (*Boesenbergia balmilligra*) และพืชในสกุลกระดุมเงิน 1 ชนิด (*Eriocaulon*

pseudoescape-mimilis) ที่เป็นชนิดพันธุ์ใหม่ของโลก หรือ การพบพืชสกุลเอื้องเพ็ดม้าที่เป็นชนิดใหม่ในประเทศไทย 1 ชนิด (*Persicaria lapathifolia* (L.) S.F. Gray var. *lanigera* (R. Br.) Chantar. & Tubtimtong) เป็นต้น

โครงการ BRT ยังสนับสนุนให้มีการศึกษาเพื่อทบทวน พรรณไม้ของประเทศไทยหลายโครงการ แต่ละโครงการได้ บรรยายลักษณะพืช การกระจายพันธุ์ นิเวศวิทยา รวมทั้ง ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อพ้อง และรูปวิธาน ของพืช เป็นต้น พรรณไม้ที่ได้รับการสนับสนุนให้มีการศึกษา ทบทวน ได้แก่ วงศ์เปกล้า, วงศ์บุกบอน, วงศ์กระดังงา, สกุล ไม้ตีนนก, สกุลไม้มะฮัง, สกุลไม้ตองแตก, สกุลพนมสวรรค์, สกุลหญ้าลิ้นงู, สกุลไม้ตั้งหน, สกุลยางอิน, สกุล *Acalypha*, สกุล *Cleistanthus*, ฝ่ำ Inuleae และขงโคดำ (*Bauhinia*) เป็นต้น ผลการศึกษาที่ได้มีความน่าสนใจในเชิงวิชาการ อาทิ พบพืชชนิดใหม่ของโลกไม่น้อยกว่า 10 ชนิด พบพืชที่ไม่เคย มีการบันทึกมาก่อนภายในประเทศจำนวนมาก และที่สำคัญ คือได้รูปวิธานที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการระบุชนิดของพืชได้

นอกจากนี้ โครงการ BRT ยังได้สนับสนุนการศึกษา วิทยาเอ็มบริโอของเมกะสปอร์และแกมีโทไฟต์เพศเมียของพืช วงศ์กก ซึ่งนับเป็นครั้งแรกในประเทศไทยที่มีการวิจัยใน ลักษณะนี้, การศึกษากายวิภาคศาสตร์และเซลล์พันธุศาสตร์ ของพืชบางชนิด และการศึกษาเรณูวิทยา การศึกษาเหล่านี้มี คุณค่าในหลายแง่มุม เช่น สร้างความชำนาญเฉพาะด้านให้ แก่ผู้วิจัย และสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นข้อมูลพื้นฐาน สำหรับงานวิจัยและเพื่อการพัฒนาในระดับต่อไป ส่วนการ ศึกษาวิจัยโครงสร้างป่าในประเทศไทย ได้ดำเนินการแล้วใน บางพื้นที่ เช่น การศึกษาการกระจายทางภูมิศาสตร์ของ

พรรณไม้ในอุทยานแห่งชาติดอยหลวง การสำรวจพรรณไม้พื้นล่างตามแนวลำน้ำแม่มอน ในเขตอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน ซึ่งผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปใช้ในการจัดการพื้นที่ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษาวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพของพืชที่ผ่านมา ถึงแม้ว่าจะมีความก้าวหน้าในระดับหนึ่ง แต่เมื่อคำนึงถึงชนิดพันธุ์พืชที่มีอยู่อย่างหลากหลายในประเทศไทยแล้ว การศึกษาวิจัยที่ผ่านมาถือว่าเป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้น การที่จะศึกษาวิจัยทรัพยากรพืชเหล่านี้ให้ครบถ้วนต้องอาศัยทั้งเวลา ทุนวิจัย และการร่วมแรงร่วมใจของนักวิจัยทุกคน และที่สำคัญคือจิตสำนึกของผู้บริหารประเทศและประชาชนที่จะรักษาป่าไม้ของเราให้คงอยู่คู่กับประเทศชาติตลอดไป

1.4 สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง (Invertebrates)

สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังเป็นกลุ่มที่มีชนิดและจำนวนมากที่สุดในอาณาจักรสัตว์ สมาชิกในกลุ่มมีความหลากหลายทั้งในด้านรูปร่าง ลักษณะ พบอาศัยอยู่ในระบบนิเวศต่าง ๆ ทั้งบนบก ในน้ำ ในทะเล จากการประเมินสถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังในประเทศไทยพบว่า ประเทศไทยมีความหลากหลายทาง

ชีวภาพของสัตว์ในกลุ่มนี้สูง แต่การศึกษาวิจัยสัตว์กลุ่มนี้ที่ผ่านมากลับมีไม่มากนัก และยิ่งไปกว่านั้น การศึกษาดังกล่าวดำเนินการโดยนักวิจัยจากต่างประเทศ ผลการศึกษาวิจัยส่วนใหญ่จึงไม่ปรากฏในแวดวงวิชาการไทย อย่างไรก็ตาม นักวิจัยที่สนใจงานทางด้านนี้ได้ทยอยส่งข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนทุนจากโครงการ BRT เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ

แมลงเป็นสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังกลุ่มที่ได้รับความสนใจจากนักวิจัยไทยสูงสุด โดยเฉพาะการศึกษาแมลงน้ำในกลุ่ม Ephemeroptera (แมลงชีปะขาว) Plecoptera (แมลงสโตนฟลาย) และ Trichoptera (แมลงหนอนปลอกน้ำ) หรือที่เรียกรวมกันว่ากลุ่ม EPT การศึกษาแมลงน้ำส่วนใหญ่นำมาใช้ในการศึกษาชีววิทยา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีการศึกษาทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัย พร้อมทั้งศึกษาวจรชีวิต และชีวประวัติของแมลงน้ำที่สำคัญบางชนิดด้วย ผลการศึกษาแมลงหนอนปลอกน้ำมีความน่าสนใจเชิงวิชาการ เนื่องจากแมลงหนอนปลอกน้ำที่พบโดยคณะผู้วิจัยเป็นชนิดใหม่ของประเทศไทยและของโลกถึงร้อยละ 75 ของแมลงน้ำที่พบทั้งหมด ซึ่งอาจนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่า ความหลากหลายของแมลงน้ำในประเทศไทยซึ่งเป็นเขตรัฐนิเวศที่เรียกว่า oriental มีความแตกต่างจากชีวนิเวศเขตอื่น ๆ และมีความเฉพาะเจาะจงสูง ผลงานวิจัยบางส่วนได้รับการตีพิมพ์แล้วในวารสารวิชาการที่เป็นมาตรฐานสากล นอกเหนือจากการศึกษาความหลากหลายของชนิดแมลงน้ำแล้ว ยังมีการศึกษาการใช้แมลงน้ำเป็นดัชนีบ่งบอกคุณภาพน้ำ การศึกษาบทบาทหน้าที่และความสำคัญทางนิเวศวิทยาของแมลงน้ำ ซึ่งข้อมูลที่ได้สามารถนำมาเชื่อมโยงกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และการประเมินความเสี่ยงทางด้านสิ่งแวดล้อมต่อความหลากหลายทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตได้

แมลงบกในกลุ่มด้วงมูลสัตว์มีผลงานวิจัยที่โดดเด่น ถึงแม้ที่ผ่านมาจะมีโครงการวิจัยได้รับการสนับสนุนไปเพียงไม่กี่โครงการ โครงการวิจัยที่น่าสนใจ ได้แก่ การศึกษาดังมูลสัตว์ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาวิจัยที่ได้ นอกจากจะเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ รวมถึงการค้นพบด้วงมูลสัตว์ชนิดใหม่ ๆ เป็นจำนวนมากแล้ว ยังได้สร้างกระแสความตื่นตัวให้กับนักวิจัยไทย และที่สำคัญได้สร้างแรงจูงใจให้นักศึกษาเข้าร่วมวิจัยในด้านนี้เพิ่มขึ้น แมลงอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความสนใจจากนักวิจัยสูงเช่นกัน ได้แก่ แมลงกินได้ ซึ่งได้มีการศึกษาแมลงกลุ่มนี้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ ผลการศึกษาในเมืองต้นสามารถยืนยันถึงคุณค่าทางโภชนาการของแมลงกินได้บางชนิดว่าให้โปรตีนสูง ซึ่งสามารถนำมาทดแทนโปรตีนจากเนื้อสัตว์ได้ นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาแมลงในป่าดิบชื้นในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนาซาข้างในภาคใต้ ซึ่งพบว่าแมลงจำพวกมดและผีเสื้อหนอนคืบเป็นกลุ่มเด่นในสภาพพื้นที่ดังกล่าวและอาจใช้เป็นดัชนีในการบ่งชี้สภาพป่าไม้ และได้ค้นพบผีเสื้อหนอนคืบชนิดของโลกอีกหลายชนิดด้วย

การศึกษามดในประเทศไทยส่วนใหญ่ดำเนินการโดยชาวต่างประเทศ องค์ความรู้และตัวอย่างชนิดมดส่วนใหญ่จึงอยู่ในต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม โครงการ BRT ได้

สนับสนุนนักวิจัยไทยให้ศึกษามดในบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ผลการศึกษาสะท้อนถึงความหลากหลายทางชีวภาพของมดที่ยังคงรอการศึกษามาก แต่การศึกษาวิจัยมดกลับมีปัญหาอุปสรรคในหลาย ๆ ด้าน ปัญหาที่สำคัญคือการขาดแคลนความรู้และผู้เชี่ยวชาญในการจำแนกชนิดมด และที่สำคัญคือการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ในด้านนี้ยังมีน้อย ส่วนการศึกษาแมลงในกลุ่มอื่น ๆ ได้แก่ หิ่งห้อย ซึ่งเป็นกลุ่มที่พบเห็นได้น้อยในปัจจุบันเนื่องจากแหล่งที่อยู่อาศัยถูกทำลาย ผลการศึกษาที่ได้จะนำไปสู่การอนุรักษ์หิ่งห้อยได้ในอนาคต

นอกเหนือจากการศึกษาแมลงแล้ว สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังกลุ่มอื่น ๆ ที่ได้รับการศึกษาวิจัยไปบ้างแล้ว เช่น สัตว์หน้าดินซึ่งค่อนข้างจะได้รับความสนใจจากนักวิจัยไทยน้อย สัตว์หน้าดินมีความสำคัญในระบบห่วงโซ่อาหารเนื่องจากเป็นอาหารของสัตว์น้ำเศรษฐกิจต่าง ๆ และหลายชนิดยังสามารถใช้เป็นดัชนีบ่งบอกการเกิดมลภาวะของแหล่งน้ำได้ การศึกษาสัตว์หน้าดินที่ผ่านมา ได้ดำเนินการในทะเลสาบสงขลา และบริเวณแหล่งอาศัยต่าง ๆ ใน จ. ภูเก็ต ผลการศึกษาที่ผ่านมาพบสัตว์หน้าดินหลายชนิด ซึ่งแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำในระดับหนึ่ง

กลุ่มหนอนพยาธิเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มีผลงานทางวิชาการที่ค่อนข้างเด่นชัด จากการศึกษาวิจัยหนอนพยาธิในลำน้ำแม่สา จ. เชียงใหม่ สามารถพบหนอนพยาธิชนิดใหม่หลายชนิด คณะผู้วิจัยยังได้ขยายผลการศึกษาหนอนพยาธิไปในแนวลึก เช่น การศึกษาพื้นผิวของพยาธิโดยใช้กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอน ซึ่งข้อมูลทั้งหมดที่ได้จะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการนำไปสู่การศึกษาปรสิตวิทยาในระดับสูงต่อไป

โรสียาเป็นกลุ่มที่มีข้อมูลการศึกษาวิจัยอยู่ในประเทศไทยพอสมควร การศึกษาโรสียาส่วนใหญ่ดำเนินการโดยคณะผู้วิจัยจากภาควิชาชีววิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งได้จัดทำบัญชีรายชื่อโรสียาชนิดต่าง ๆ และรายชื่อชนิดพืชอาศัยของโรสียาในประเทศไทย ตลอดจนได้ค้นพบโรสียาชนิดใหม่ของประเทศไทยและของโลกเป็นจำนวนมาก การศึกษาโรสียาคงจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องทั้งในแนวกว้างและในแนวลึก เพื่อการป้องกันกำจัดโรสียาซึ่งเป็นศัตรูพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มงานวิจัยหอยทากจึงประสบความสำเร็จทางวิชาการอย่างมาก งานวิจัยส่วนใหญ่ดำเนินการที่ภาควิชาชีววิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้สำรวจหอยทากจืดในบริเวณแนวหินปูนในประเทศไทย และบางประเทศในเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผลการศึกษาได้พบหอยทากจืดชนิดใหม่ของประเทศไทยและของโลก และที่สำคัญ ได้ชักชวนให้นักศึกษารุ่นใหม่หันมาสนใจและศึกษาหอยทากจืดเป็นจำนวนมาก ผลงานวิจัยหอยทากจืดได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการในระดับนานาชาติ และเผยแพร่สู่สาธารณชนโดยผ่านสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ หลายครั้ง โครงการวิจัยนี้สามารถสะท้อนถึงความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทยที่เป็นชุมทรัพย์ทางชีวภาพ ซึ่งยังมีสิ่งมีชีวิตอีกมากที่นักวิทยาศาสตร์ยังไม่รู้จักและพบได้ในประเทศไทยของเราเอง การศึกษาสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังในประเทศไทยที่ผ่านมา มีขอบเขตการศึกษาจำกัดเฉพาะสัตว์เพียงบางกลุ่มและบางชนิดเท่านั้น ยังมีสิ่งมีชีวิตในกลุ่มนี้อีกหลายชนิดที่ไม่ได้รับความสนใจจากนักวิจัยไทย โดยเฉพาะกลุ่มที่อาศัยอยู่ในทะเล เช่น ดาวทะเล ปลิงทะเล แมงกะพรุน ฟองน้ำ หอย และปะการังต่าง ๆ เป็นต้น การสนับสนุนงานวิจัย

ด้านนี้ของโครงการ BRT ที่ผ่านมา ถึงแม้ว่าจะมีการศึกษาเกี่ยวกับปะการังและฟองน้ำอยู่บ้างก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงส่วนน้อยเมื่อเทียบกับทรัพยากรชีวภาพทางทะเลที่มีอยู่ในบ้านเราทั้งหมด ทรัพยากรเหล่านั้นมีความเปราะบางและถูกทำลายได้ง่ายหากไม่รีบเร่งศึกษาหาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรชีวภาพที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

1.5 สัตว์มีกระดูกสันหลัง (Vertebrates)

ความรู้เกี่ยวกับสัตว์มีกระดูกสันหลังในแวดวงนักวิชาการไทยยังไม่แพร่หลายนัก เนื่องจากในอดีต นักวิจัยได้มองข้ามความสำคัญของสัตว์กลุ่มนี้ไป และไม่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าอย่างจริงจัง ตลอดจนไม่มีการถ่ายทอดข้อมูลและสร้างนักวิจัยในด้านนี้อย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันสัตว์ในกลุ่มนี้หลายชนิดกำลังอยู่ในสภาวะใกล้สูญพันธุ์ เนื่องจากการฆ่าเป็นอาหารหรือเพื่อการค้าโดยไม่มีขอบเขต จึงเป็นเรื่องที่น่าวิตกหากขาดการสนับสนุนการวิจัย และสร้างนักวิจัยทางด้านนี้ ตลอดจนการเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องต่อสาธารณชนเพื่อการอนุรักษ์สัตว์ในกลุ่มนี้อย่างรีบด่วน

การสนับสนุนการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ สัตว์มีกระดูกสันหลังที่ผ่านมา ได้รับความสนใจจากนักวิจัยน้อยมาก โดยมีการศึกษาวิจัยกับสัตว์เพียงไม่กี่กลุ่มเท่านั้น งานวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนมีเพียงแค่ 6 เรื่อง ได้แก่ ศึกษาความหลากหลายของสัตว์ป่า นก และปลา ซึ่งเป็นการศึกษาที่ อ. ปางมะผ้า จ. แม่ฮ่องสอน, การศึกษาปลาที่แม่น้ำสงคราม, การศึกษาสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกที่ป่าเต่าดำ จ. กาญจนบุรี และการศึกษาไก่ฟ้าในบริเวณภาคเหนือตอนบน อย่างไรก็ตาม การศึกษาสัตว์ในกลุ่มนี้ได้รับความสนใจจากนักศึกษาในระดับปริญญาโท โดยมีโครงการวิทยานิพนธ์ได้รับการสนับสนุนถึง 27 เรื่อง ทั้งทางด้านอนุกรมวิธาน, กายวิภาคศาสตร์, ชีววิทยา, ฐานข้อมูล โดยมีการศึกษาวิจัยในสัตว์หลายกลุ่ม อาทิ ตะพาบน้ำ, เต่า, ปลาโลมา, นกบางชนิด, ปลาบางชนิด, ตะกวด, ตะก่อง, งูดิน และกบ สาเหตุที่ทำให้มีผู้วิจัยสัตว์มีกระดูกสันหลังเหล่านี้น้อย อาจเนื่องมาจากการที่สัตว์ในกลุ่มนี้โดยเฉพาะสัตว์ป่าพบเห็นได้ยากขึ้น และบางชนิดมีจำนวนน้อยลงอย่างเห็นได้ชัดเจน นอกจากนี้ การศึกษาสัตว์ในกลุ่มนี้ต้องเข้าไปศึกษาในพื้นที่วิจัยเป็นเวลานาน และต้องอาศัยประสบการณ์และความชำนาญเป็นพิเศษ

อย่างไรก็ตาม จากการสนับสนุนการศึกษาวิจัยในกลุ่มสัตว์มีกระดูกสันหลังของโครงการ BRT กลุ่มปลาเป็นกลุ่มที่ได้รับความสนใจจากนักวิชาการมากที่สุด โดยได้สร้างผลงานวิจัยที่น่าสนใจในระดับหนึ่ง อาทิ โครงการตรวจสอบการจัดจำแนกปลาในสกุล *Puntius* Hamilton, 1822 ได้พบปลาชนิดใหม่เพิ่มขึ้น ส่วนโครงการศึกษาปลาในวงศ์ปลาเนื้ออ่อน และในวงศ์ปลากดปลาแขยง พบปลาที่มีแนวโน้มเป็นปลาชนิดใหม่หลายชนิดเช่นกัน ผลการศึกษาอนุกรมวิธานปลาในกลุ่มน้ำต่าง ๆ เช่น ในลุ่มน้ำยม ทำให้สามารถประเมินสถานภาพความหลากหลายของปลาได้ ซึ่งข้อมูลที่ได้ก็นำมาใช้ประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาโครงการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้ หรือการศึกษาปลาในกลุ่มน้ำสงครามในภาคกลางของประเทศไทย ทำให้พบปลาชนิดใหม่ 2 ชนิด ได้แก่ ปลาบู่มแคระ (*Brachygobius mekongensis*) และปลาเสือดำ (*Nandus oxyrhynchus*) สำหรับการศึกษาสัตว์มีกระดูกสันหลังในกลุ่มอื่น ๆ เช่น สัตว์ปีก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และสัตว์เลี้ยวลูกด้วยนม ไม่ได้ได้รับความสนใจจากนักวิจัยเท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่สัตว์เหล่านี้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญและมีประโยชน์มากมายทั้งทางตรงและทางอ้อม

งานวิจัยกลุ่มสัตว์มีกระดูกสันหลังยังขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญและนักวิจัยที่สนใจจะศึกษาวิจัยงานด้านนี้อีกมาก แต่ยังมีหนทางที่อาจฟื้นฟูสถานการณ์นี้ได้ด้วยการริบเร่งสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ ที่คงต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจระหว่างผู้เชี่ยวชาญ นักวิจัย และนักศึกษา ตลอดจนการสนับสนุนเงินทุนวิจัยที่จะช่วยสนับสนุนการวิจัยด้านนี้ให้ก้าวหน้าทัดเทียมกับการวิจัยในด้านอื่น ๆ ได้ต่อไป

2. การศึกษาบรรพชีวิน (Paleontology)

การศึกษาบรรพชีวิน หรือการศึกษาสิ่งมีชีวิตที่ย้อนยุคไปหลายร้อยหลายพันล้านปีจากซาก หรือร่องรอยของสิ่งมีชีวิตที่ยังคงเหลืออยู่ในรูปของ "fossil" ที่ยังพบได้ในปัจจุบัน การศึกษาบรรพชีวินเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่ในประเทศไทย จึงมีผู้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้น้อยมาก อย่างไรก็ตาม โครงการ BRT ได้สนับสนุนโครงการวิจัยด้านนี้ 3 โครงการ ได้แก่ โครงการศึกษาความหลากหลายและวิวัฒนาการของ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดเล็กในประเทศไทย โดยศึกษาการ สละมตัวของซากสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมตามถ้ำเขาหินปูนและ โพรงหินที่เหมาะสม สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดเล็กจะไวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสิ่งแวดล้อมและสภาพของภูมิอากาศ จึงสามารถชี้ให้เห็นสภาพภูมิอากาศและสภาพสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยในอดีตได้ ผลการศึกษาได้ค้นพบซากของกระดูก และฟันของหนู กระรอกและกระรอกบิน ไม่ต่ำกว่า 20 ชนิด บางชนิดสูญพันธุ์ไปแล้ว และบางชนิดไม่พบในประเทศไทยแล้ว

เช่น หนู (*Hadromys hume*) แต่ยังไม่พบได้ในแคว้น Manipur ของประเทศอินเดีย และทางตอนใต้ของประเทศจีน

อีกโครงการหนึ่งเป็นการศึกษาหอยกาบคู่ที่เกิดใน น้ำทะเลและน้ำจืดยุคจูแรสสิกครีเทเชียสในบริเวณภาค ตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ของประเทศไทย ผลการ ศึกษาพบซากของหอยปะปนกับซากกระดูกของไดโนเสาร์ เต่า ปลา และจระเข้ ซากหอยกาบคู่ที่พบสามารถนำไปเทียบ หาอายุได้จากหมวดหินที่พบซากเหล่านี้อยู่ และสามารถ เปรียบเทียบกับซากหอยกาบคู่ที่พบในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น จีน เกาหลี และญี่ปุ่นตอนใต้ได้อีกด้วย และโครงการ สุดท้ายเป็นการศึกษาการเปลี่ยนแปลงความหลากหลายทาง ชีวภาพของพืชในมหายุคซีโนโซอิกในประเทศไทย ซึ่ง สามารถอธิบายความหลากหลายของพืชที่เปลี่ยนไปตาม กาลเวลา รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศและสภาวะ แวดล้อมในยุคที่ศึกษาได้

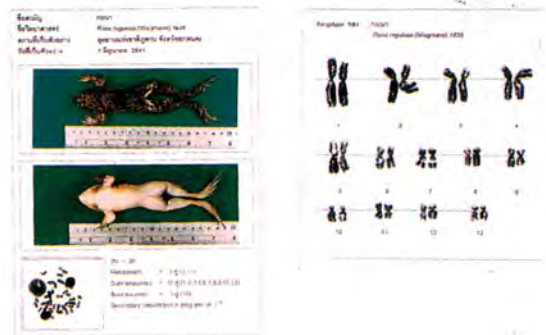
3. พันธุศาสตร์ (Genetics)

การศึกษาวิชาลัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพโดยอาศัยความรู้และเทคนิคทางด้านพันธุศาสตร์เป็นเรื่องที่กำลังได้รับความสนใจจากนักวิจัยอย่างกว้างขวาง เนื่องจากผลการวิจัยที่สามารถยืนยันความแตกต่างระหว่างสิ่งมีชีวิตได้ถึงระดับโมเลกุล และยังนำไปตรวจสอบหาความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตชนิดที่ใกล้เคียงกัน ตลอดจนศึกษาถึงกระบวนการวิวัฒนาการร่วมกันของสิ่งมีชีวิตได้ นอกจากนี้ การศึกษาทางด้านนี้ยังเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอีกด้วย

โครงการ BRT ได้สนับสนุนการศึกษาวิชาลัยความหลากหลายทางชีวภาพของแมลงกลุ่มที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจบางชนิด ได้แก่ แมลงวันผลไม้, ไร้น้ำ, เพลี้ยกระโดด และแตนเบียน โดยอาศัยเทคนิคการศึกษาเซลล์พันธุศาสตร์และความแตกต่างของเอนไซม์เพื่อการจำแนกชนิด ผลการศึกษาที่ได้สามารถแยกความแตกต่างของชนิดแมลงในกลุ่มสปีชีส์ซับซ้อนได้อย่างชัดเจน เช่น ในกลุ่มของแมลงวันผลไม้ *Bactrocera dorsalis* complex หรือ *Bactrocera tau* complex และในกลุ่มของแมลงไร้น้ำ โดยได้ค้นพบสปีชีส์ใหม่ของแมลงในกลุ่มนี้เป็นผลพลอยได้อีกด้วย นอกจากนี้ การศึกษาความหลากหลายทางพันธุกรรมของเพลี้ยกระโดดและแตนเบียน ซึ่งเป็นแมลงห้ำและแมลงเบียน สามารถนำไปสู่การศึกษาวิชาลัยในเชิงประยุกต์เพื่อลดประชากรของแมลงศัตรูพืชได้

โครงการ BRT ยังได้สนับสนุนการศึกษาคความผันแปรทางพันธุกรรมของสัตว์เศรษฐกิจ เช่น ปลาตูก กุ้งกุลาดำ และผึ้งโพรง โดยอาศัยเทคนิคทางด้าน Electrophoresis, RAPD-PCR และ DNA fingerprinting ผลการศึกษาที่ได้ทำให้ทราบถึงโครงสร้างทางพันธุกรรมของสัตว์ดังกล่าว ซึ่งอาจนำไปสู่การใช้ประโยชน์จากสิ่งมีชีวิตเหล่านั้นทางด้านอุตสาหกรรม โดยที่ยังคงรักษาความหลากหลายทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตนั้นไว้ในสภาพธรรมชาติมากที่สุด รูปแบบของการบริหารจัดการทรัพยากรชีวภาพเช่นนี้ จะนำไปสู่การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืนที่สุด

การศึกษาความหลากหลายทางพันธุกรรมของพืชเศรษฐกิจ เช่น มังคุด ไม้สัก และพืชที่ใกล้สูญพันธุ์ เช่น ถั่วแปบข้างและกันภัยมหิดล เป็นงานวิจัยที่ได้รับความสนใจจากโครงการ BRT เช่นกัน ผลการศึกษาที่ได้ส่วนใหญ่ยังคงเป็นเรื่องของโครงสร้างทางพันธุกรรมของพืช ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการจำแนกชนิดและการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์ได้ นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาความหลากหลายทางพันธุกรรมของจุลินทรีย์ที่น่าสนใจ เช่น การศึกษา *Wolbachia* ซึ่งเป็นแบคทีเรียที่อาศัยในแมลงชนิดต่าง ๆ แบบพึ่งพา ซึ่งอาจนำไปสู่การนำพายีนเข้าสู่ประชากรธรรมชาติของแมลงเจ้าบ้านที่มีความสำคัญทางการแพทย์และทางการแพทย์ได้

โครงการ BRT ยังได้สนับสนุนการศึกษาเซลล์พันธุศาสตร์ของไม้วงศ์เปเล้า พืชและสัตว์บางชนิดในบริเวณอุทยานแห่งชาติภูพาน และการศึกษาคาร์โบไฮเดรตของสิ่งมีชีวิตในหลาย ๆ กลุ่ม เช่น แมลงวันผลไม้, คางคกสกุล *Bufo*, บุกวงศ์ Araceae, ปลาค้อสกุล *Schistura* ซึ่งข้อมูลพื้นฐานทางด้านพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิตเหล่านี้ จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในด้านอื่น ๆ ได้ต่อไป

การสนับสนุนโครงการวิจัยทางด้านพันธุศาสตร์ดังที่สรุปไว้พอสังเขปข้างต้น มีความก้าวหน้าไปด้วยดี ซึ่งโครงการ BRT จะต้องกระตุ้นให้มีการศึกษาวิจัยในด้านดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสนับสนุนให้มีการนำองค์ความรู้พื้นฐานที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการวิจัยขั้นสูงเพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพอย่างมีประสิทธิภาพ

4. นิเวศวิทยา (Ecology)

การศึกษานิเวศวิทยาเป็นงานวิจัยที่จะนำไปสู่การอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพอย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง แต่การวิจัยนิเวศวิทยาเป็นงานที่ต้องอาศัยทั้งเวลาในการวิจัยอย่างต่อเนื่องเป็นเวลายาวนาน ผู้วิจัยจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในระบบนิเวศเป็นอย่างดี อีกทั้งต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมวิจัยเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้ การวิจัยด้านดังกล่าวจึงไม่ได้รับความสนใจจากนักวิชาการด้านความหลากหลายทางชีวภาพเท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม โครงการ BRT ได้สนับสนุนการศึกษานิเวศวิทยาไปบ้างแล้ว โครงการเหล่านั้นอาจมีความหลากหลายในเนื้อหาการวิจัยและยังมีทิศทางการวิจัยที่ไม่ชัดเจนนัก แต่อย่างน้อยได้สร้างกระแสตื่นตัวให้กับการวิจัยนิเวศวิทยาและนักวิจัยรุ่นใหม่ได้หันมาสนใจงานดังกล่าวเพิ่มขึ้น

โครงการวิจัยด้านนิเวศวิทยาที่อยู่ในระหว่างดำเนินการและมีความน่าสนใจเชิงวิชาการ ตัวอย่างเช่น โครงการศึกษาอาหารของชะนีมือขาวในบริเวณแปลงถาวรขนาดใหญ่ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า ชะนีกินผลไม้และใบไม้ของพืชจำพวกไม้ยืนต้นและไม้เถาเนื้อแข็งประมาณ 61 ชนิดใน 30 วงศ์ โครงการปลูกป่าทดแทนป่าเสื่อมโทรมโดยใช้

“พรรณไม้โครงสร้าง” ในบริเวณบ้านแม่ลาใหม่ อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จ. เชียงใหม่ พบว่า พรรณไม้โครงสร้างที่เป็นพืชยืนต้นท้องถิ่นที่โตเร็วสามารถแผ่กิ่งก้านคลุมวัชพืชและดึงดูดสัตว์ป่าที่ช่วยกระจายเมล็ดพันธุ์ให้เข้ามาในพื้นที่ปลูกป่าได้ โครงการศึกษามลกระทบที่เกิดจากการทำลายป่าต่อการกระจายตัวของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดใหญ่ พบว่า เสือโคร่ง ได้รับผลกระทบจากการทำลายป่าจริง ซึ่งการอนุรักษ์เสือโคร่งหรือสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมอื่น ๆ จะต้องมีผืนป่าที่กว้างมากพอและต้องมีอาหารให้สัตว์เหล่านั้นกินอย่างเพียงพอ

โครงการศึกษามลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการทางนิเวศต่อการเปลี่ยนแปลงประชากรจุลินทรีย์ที่ตรึงไนโตรเจน พบว่า ในระบบนิเวศที่ใช้ปุ๋ยเคมีและยาปราบศัตรูพืชจะไม่พบประชากรของไรโซเบียม ส่วนดินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนประชากรของไรโซเบียม น้อยกว่าดินภาคอื่น ๆ ในประเทศไทย และยังพบว่าแบคทีเรียที่ตรึงไนโตรเจนอิสระจะพบมากในภาคเหนือ โดยเฉพาะในพื้นที่ปลูกข้าวสลับกับพืชไร่ ซึ่งผลการศึกษานี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงดินสำหรับการเกษตรได้

การศึกษากาการร่อนทางชีวภาพโดยเม่นทะเลชนิด *Diadema setosum* ในกลุ่มปะการังเกาะค้างคาวบริเวณอ่าวไทยตอนใน พบว่าอัตราการร่อนของปะการังขึ้นอยู่กับความหนาแน่นของเม่นทะเลและปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาว ส่วนโครงการวิจัยที่ใช้ทั้งผีเสื้อกลางคืนและกลางดิน มด และตัวมูลสัตว์ เป็นดัชนีติดตามและชี้วัดความหลากหลายทางชีวภาพของป่านั้น ก็มีแนวโน้มว่าสามารถจะนำผีเสื้อวงศ์ Nymphalidae มาเป็นแมลงดัชนี ซึ่งจะช่วยให้การสำรวจและประเมินความหลากหลายทางชีวภาพของป่าเป็นไปอย่างถูกต้องและรวดเร็ว

นอกเหนือจากโครงการวิจัยต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ การศึกษานิเวศวิทยายังได้แทรกอยู่ในโครงการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตชนิดต่าง ๆ อีกหลายโครงการ ไม่ว่าจะเป็น โครงการศึกษานุกรมวิธาน โครงการศึกษาชุมชนสิ่งมีชีวิต และโครงการศึกษาโครงสร้างของชนิดป่า ซึ่งการศึกษานิเวศวิทยาในโครงการดังกล่าวถึงแม้จะเป็นเพียงส่วนน้อย แต่ก็จัดเป็นการศึกษาวิจัยในระดับเบื้องต้นที่จะมีศักยภาพในการพัฒนาการศึกษาด้านนี้ให้มีระบบมากขึ้นในอนาคต ซึ่งโครงการ BRT จะต้องชักชวนให้นักวิจัยและนักศึกษาหันมาศึกษาวิจัยในด้านนี้อย่างจริงจัง เพื่อการศึกษานิเวศวิทยาในประเทศไทยจะได้มีพัฒนาการทั้งในแนวกว้างและแนวลึก จนกระทั่งเรามีข้อมูลพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์อย่างเพียงพอที่จะคาดเดามลกระทบต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นต่อระบบนิเวศในประเทศไทยได้ ทั้งนี้ เพื่อปกป้องและรักษาทรัพยากรชีวภาพอันมีค่าเหล่านั้นไว้ให้ชาวไทยทุกคนได้ใช้ประโยชน์สืบไป

5. เศรษฐกิจ สังคม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชุมชนท้องถิ่นในอดีตสามารถอยู่ร่วมกับธรรมชาติ และใช้ประโยชน์จากธรรมชาติได้อย่างชาญฉลาด ตลอดจน มีการผสมผสานชีวิตความเป็นอยู่กับธรรมชาติได้อย่าง เหมาะสมกลมกลืนจนเกิดเป็นวัฒนธรรมประเพณีที่ตึงงาม สัมผัสสืบสานมาเป็นเวลายาวนาน แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและประเพณีวัฒนธรรมเหล่านี้กำลังสูญหาย ไปกับการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นทางด้านวัตถุ โครงการ BRT จึงได้สนับสนุนให้มีการศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน ตลอดจนให้มีการรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นในหลายแง่มุม เพื่อข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จะได้นำสูญหายไปและสามารถใช้ เป็นแหล่งสืบค้นเพื่อการศึกษาและการใช้ประโยชน์ในด้าน ต่าง ๆ ต่อไปในอนาคต

โครงการศึกษาและรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการ สนับสนุนจากโครงการ BRT ที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นการ ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของชนกลุ่มน้อย โครงการที่น่าสนใจ ได้แก่ การรวบรวมองค์ความรู้ในการจัดการระบบดิน น้ำ ป่า และความรู้ทางอาหารและยาโดยเน้นพืชผักสมุนไพรของ กลุ่มชาติพันธุ์ 14 กลุ่ม ในเขตภาคเหนือตอนบน ซึ่งผลการ ศึกษาขณะนี้กำลังอยู่ในระหว่างการจัดทำฐานข้อมูลและรวบรวม เป็นหนังสือเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรชีวภาพทาง ด้านอาหารและยาในแต่ละชาติพันธุ์จำนวน 14 เล่ม

โครงการวิจัยลักษณะเดียวกันนี้ แต่ได้ดำเนินการกับ ชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ หรือในพื้นที่ศึกษาอื่น ๆ ได้แก่ การศึกษา พฤษศาสตร์พื้นบ้านของชนกลุ่มน้อยบางเผ่าบนดอยแม่ละลอง ใน จ. เชียงราย ซึ่งชี้ให้เห็นถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และป่าไม้เพื่อการดำรงชีวิตสืบเนื่องต่อกันมาจากบรรพบุรุษ ผลการศึกษาพบว่าการใช้พืชอย่างน้อย 357 ชนิด เป็นอาหาร, เครื่องดื่ม, ยารักษาโรค และเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ใน พิธีกรรมต่าง ๆ การศึกษาพฤษศาสตร์พื้นบ้านของชาวกิน และชาวลัวะ ในอุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน พบว่า มีการใช้พรรณไม้ 114 ชนิดในการดำรงชีวิต และมีการ หมุนเวียนการใช้ที่ดินทุก ๆ ช่วงเวลา 5-7 ปี การสำรวจ พืชกินได้และพืชสมุนไพรในป่าเวลา จ. นราธิวาส พบพืช จำนวน 205 ชนิด ซึ่งชาวบ้านใช้เป็นอาหารและเป็นยารักษา โรค แต่เมื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาเป็นส่วนประกอบสำคัญ ในชีวิตประจำวัน องค์ความรู้เหล่านี้ก็กำลังจะสูญหายไป ในที่สุด

โครงการ BRT ยังสนับสนุนให้มีการศึกษาภูมิปัญญา ท้องถิ่นในด้านอื่น ๆ เช่น การศึกษาพืชสมุนไพรที่ใช้เป็นยา ดองเหล้าและการรวบรวมสูตรยาดองเหล้าในภาคเหนือของ ประเทศไทย การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชาวม้งกับการ ล่าสัตว์ป่าใน จ. เชียงใหม่ หรือการสนับสนุนโครงการศึกษา ความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน

จ. แม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นมิติใหม่ในการศึกษาวิทยาศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น การศึกษาวิจัยในลักษณะนี้สามารถนำมาใช้เป็นต้นแบบการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาชุมชนให้มีศักยภาพสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ในอนาคต

นอกจากการสนับสนุนให้มีการรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือการสืบค้นความรู้ดั้งเดิมแล้ว โครงการ BRT ยังได้สนับสนุนโครงการวิจัยที่ฟื้นฟูและพัฒนาองค์ความรู้ดั้งเดิมที่ถูกกลืนหรือสูญหายไป เช่น โครงการทอผ้าย้อมสีธรรมชาติของชาวกะเหรี่ยง โครงการฟื้นฟูและพัฒนาการปลูกพืชและไม้พื้นเมืองภายในบริเวณบ้านของชุมชนในจ. เชียงราย ซึ่งผลการศึกษาที่ได้จะช่วยกระตุ้นให้มีการฟื้นฟูองค์ความรู้ดั้งเดิมในชุมชนต่าง ๆ มากขึ้น

ส่วนการศึกษาเพื่อประเมินค่าทางเศรษฐศาสตร์ของทรัพยากรชีวภาพไม่ได้รับความสนใจจากนักวิชาการเท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่การศึกษาในด้านนี้จะช่วยให้มีการประเมินผลได้ผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากโครงการพัฒนาต่าง ๆ ของประเทศ โครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนมีเพียงโครงการเดียว ได้แก่ โครงการประเมินค่าทางเศรษฐศาสตร์ของป่าไม้สักในรูปของการเก็บผลิตภัณฑ์ของป่า: กรณีศึกษาที่อุทยานแห่งชาติแม่ยม ซึ่งพบว่า ผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นจากทรัพยากรชีวภาพในบริเวณอุทยานแห่งชาติแม่ยม อาทิ รายได้ที่เกิดจากการเก็บผลิตภัณฑ์จากป่ามูลค่าปีละประมาณ 72 ล้านบาท การเป็นแหล่งทรัพยากรพันธุกรรมของไม้สัก และแหล่งดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ รวมทั้งคุณค่าของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่จะสูญเสียไปนั้น ไม่คุ้มค่างับสิ่งที่จะได้รับการสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้นบนพื้นที่ป่าผืนนี้ แสดงให้เห็นว่าการศึกษาวิจัยนี้ มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในระดบนโยบายของประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม

การศึกษาเศรษฐกิจ สังคม และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ผ่านมา ถึงแม้ว่ามีความก้าวหน้าในระดับหนึ่ง แต่งานด้านดังกล่าวยังต้องการพัฒนาการในอีกหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการทำความเข้าใจกับงานในด้านนี้ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ในประเทศไทย ความร่วมมือระหว่างนักวิชาการในสายวิทยาศาสตร์และสายสังคมศาสตร์ และการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่เพื่อมารองรับงานด้านดังกล่าวในอนาคต เพื่อการวิจัย "เศรษฐกิจ สังคม และภูมิปัญญาท้องถิ่น" จะได้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่ชุมชนท้องถิ่นและประเทศชาติสืบไป

6. การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ

นอกเหนือจากการสนับสนุนการศึกษาวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพในระดับพื้นฐานแล้ว โครงการ BRT ยังได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาวิจัยในเชิงประยุกต์เพื่อการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ โครงการวิจัยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการ BRT และอยู่ในระหว่างดำเนินการที่ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพ (คสว.) ได้แก่ โครงการเก็บรักษาสายพันธุ์จุลินทรีย์เฉพาะทาง ซึ่งทำหน้าที่รับฝากเชื้อจุลินทรีย์จากนักวิจัยเพื่อเก็บรักษาและนำไปศึกษาวิจัยในเชิงของการใช้ประโยชน์ ในช่วงเวลาที่ผ่านมา มีจุลินทรีย์สายพันธุ์ต่าง ๆ ได้รับการเก็บรักษาไว้แล้วเกือบ 6,000 ตัวอย่าง ประกอบด้วยเชื้อราที่ทำให้เกิดโรคในแมลง, ราในเมล็ดพืช, ราดิน, รา Xylariaceae, ราน้ำ และราอื่น ๆ รวมจำนวน 4,473 ตัวอย่าง ไลเคน 247 ตัวอย่าง แบคทีเรียและแอกติโนไมซีต 1,023 ตัวอย่าง และสาหร่ายน้ำจืดขนาดเล็กรวม 170 ตัวอย่าง ข้อมูลทางชีววิทยาของจุลินทรีย์เหล่านี้ได้รับการบันทึกไว้ในโปรแกรมฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบและเผยแพร่ผ่านทางอินเทอร์เน็ตอีกด้วย

โครงการศึกษาวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการ BRT อีกโครงการหนึ่ง ได้แก่ โครงการจัดตั้งห้องปฏิบัติการทรัพยากรชีวภาพ (Bioresource Research Unit) ซึ่งที่ผ่านมาได้เตรียมความพร้อมทั้งทางด้านเทคนิค วิธีการ และบุคลากรวิจัย เพื่อการศึกษาวิจัยหาสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพและตรวจสอบฤทธิ์ทางชีวภาพจากพืชและจุลินทรีย์ ในระยะเริ่มต้น งานวิจัยในห้องปฏิบัติการดังกล่าวได้มุ่งเน้นไปที่การสกัดและทดสอบสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพแบบ *in vitro* ที่ต้านเชื้อมาลาเรีย (anti-malaria), เชื้อรา (anti-fungal), เชื้อวัณโรค (anti-tuberculosis) และเซลล์มะเร็งบางชนิด ต่อมาได้ขยายขอบเขตการทดสอบฤทธิ์ทางชีวภาพในการฆ่าแมลงและที่นำมาพัฒนาเป็นสารแก้อักเสบได้ ผลการวิจัยสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพที่ผ่านมามีความน่าพอใจในระดับหนึ่ง แต่ยังคงต้องการพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่และการสนับสนุนการวิจัยอย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญยิ่งกว่านั้นคือต้องการความร่วมมือและประสานงานอย่างจริงจังระหว่างนักวิจัยและระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้

เพื่อการศึกษาวิจัยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพจะได้มีความก้าวหน้าและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศไทยและสืบเนื่องจากเรื่องดังกล่าวนี้ โครงการ BRT ได้สนับสนุนความร่วมมือระหว่าง คสว. กับมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศไทยอีก 8 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อศึกษาสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพที่สำคัญจากต้นไม้ไทย โดยเน้นการทดสอบฤทธิ์ที่ต้านเชื้อมาลาเรีย, วัณโรค, ไวรัส, เซลล์มะเร็ง และเชื้อรา ผลจากการสนับสนุนโครงการวิจัยในลักษณะนี้ นอกจากจะสร้างความแข็งแกร่งให้กับการวิจัยด้านดังกล่าวแล้ว ยังเป็นการสร้างความสามารถให้แก่หน่วยงานวิจัยไทยในการวิจัยงานด้านนี้อีกด้วย

โครงการ BRT ยังได้สนับสนุนการวิจัยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพในด้านอื่น ๆ เช่น การศึกษาสารสกัดจากตะไคร้หอมและสะเดาที่อาจมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงระดับเอนไซม์ที่ทำลายพิษในตับสุนัข การศึกษาสารสกัดจากใบสามสีที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงระดับเอนไซม์ของหนอนไผ่ดำ การศึกษาความเป็นพิษของเมนทอล ไทมอล และน้ำมันสะเดาต่อไรศัตรูผึ้ง ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยเหล่านี้ จะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูบางชนิดต่อไป

การศึกษาวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพในเชิงประยุกต์นี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ประเทศไทย แต่การศึกษาวิจัยการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพที่ผ่านมายังมีอยู่น้อย เมื่อเทียบกับจำนวนทรัพยากรชีวภาพที่มีอยู่อย่างหลากหลายในบ้านเรา โครงการ BRT หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการศึกษาวิจัยในด้านนี้จะช่วยกระตุ้นให้ผู้บริหารและประชาชนทั่วไปได้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรชีวภาพ และหันมาทวงแทนและใส่ใจในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยให้การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาบุคลากรในด้านนี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทรัพยากรชีวภาพอันมีคุณค่าได้รับการพัฒนาเพื่อสร้างความมั่งคั่งและมั่นคงให้แก่ประเทศไทยต่อไป

7. นโยบายการบริหารจัดการด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

การศึกษาวิจัยเชิงนโยบายด้านความหลากหลายทางชีวภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำองค์ความรู้ที่มีอยู่มาประมวลสถานภาพโดยรวม เพื่อการเสนอแนะแนวทางการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งทางด้าน การวางแผนการวิจัยพัฒนา การจัดตั้งโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการบริหารจัดการทรัพยากรชีวภาพ รวมถึงการศึกษาลักษณะของทรัพยากรชีวภาพดังกล่าวที่มีต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา มีโครงการศึกษาวิจัยเชิงนโยบายด้านความหลากหลายทางชีวภาพน้อยมาก ทั้งนี้ อาจสืบเนื่องมาจากลักษณะของงานวิจัยเชิงนโยบายที่เป็นงานที่ละเอียดอ่อนและต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐานทางด้านชีววิทยาของสิ่งมีชีวิตทั้งในแนวกว้างและในแนวลึก ดังนั้นโครงการศึกษาวิจัยเชิงนโยบายจึงไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม มีโครงการศึกษาเชิงนโยบายที่น่าสนใจที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการ BRT ได้แก่ โครงการศึกษาและรวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพที่ยั่งยืนโดยเน้นกฎหมายการเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพและการแบ่งปันผลประโยชน์ และโครงการจัดตั้งศูนย์ความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งได้มีส่วนนำไปสู่การจัดตั้งศูนย์ความหลากหลายทางชีวภาพ (ศลช.) ภายใต้ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. 2543

ศลช. มีบทบาทหน้าที่ในการเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยการนำเสนอและเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งการศึกษาวิจัยทางด้านนโยบายเพื่อการเตรียมแนวทาง นโยบาย มาตรการ หรือแผนงานในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพดังกล่าว นอกจากนี้ ศลช. จะเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนรัฐบาลทางด้านข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ และความปลอดภัยทางชีวภาพอีกด้วย

นอกจากนี้ โครงการ BRT ยังได้สนับสนุนโครงการนำร่องที่เป็นความร่วมมือระหว่างกรมป่าไม้และหน่วยงานวิจัยต่าง ๆ ในการพัฒนางานวิจัยและฝึกอบรมต่าง ๆ ในพื้นที่ป่าบุรุษิรินธรและป่าบาลาฮาลา จ. นราธิวาส โครงการดังกล่าวจะอำนวยความสะดวกให้นักวิจัยสามารถเข้าทำวิจัยในพื้นที่ดังกล่าวได้อย่างเป็นระบบ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพความร่วมมือระหว่างหน่วยงานดังกล่าวจะสนับสนุนให้เกิดนโยบายการวิจัยและมีการจัดลำดับความสำคัญของพื้นที่วิจัยและเนื้อหาการวิจัยร่วมกัน ซึ่งจะส่งเสริมการวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศซึ่งส่วนใหญ่ดำเนินการอยู่ในพื้นที่ป่าไม้ของกรมป่าไม้ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

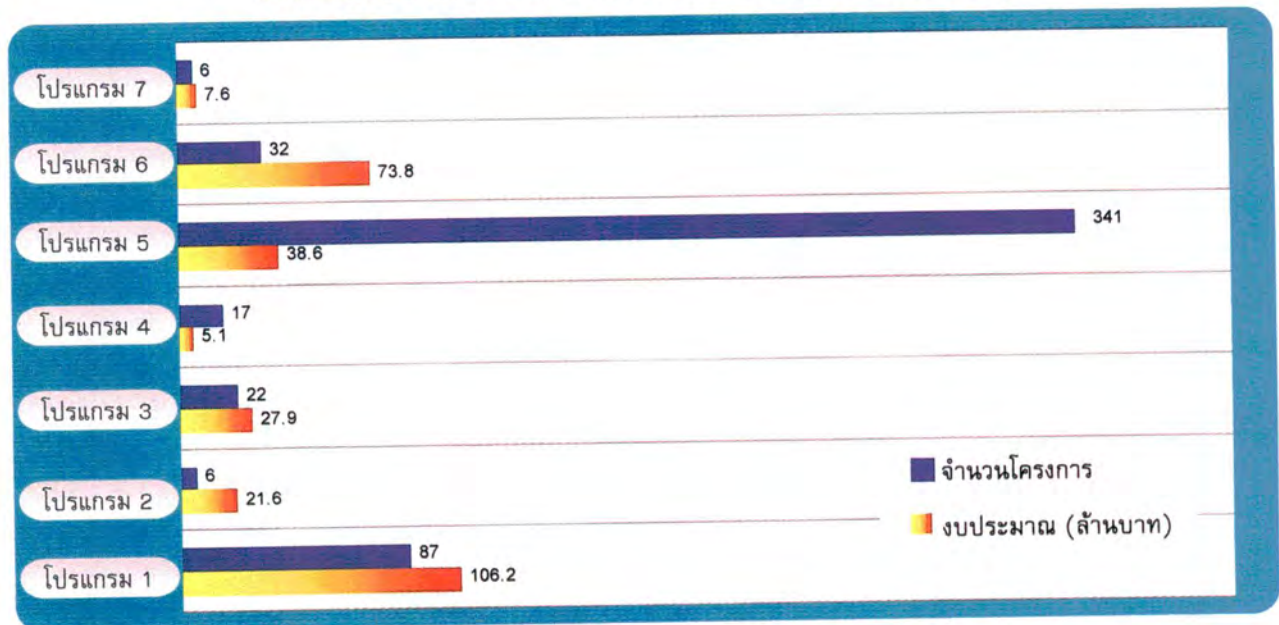
การศึกษาเชิงนโยบายความหลากหลายทางชีวภาพในอนาคตจะอยู่ในความรับผิดชอบของศูนย์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยในส่วนของโครงการ BRT นั้น จะเน้นให้ความสำคัญในการบริหารจัดการเชิงวิชาการให้มากขึ้น เช่น การสร้างขีดความสามารถในการศึกษาวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพ และการศึกษาการบริหารจัดการระบบนิเวศในลักษณะต่าง ๆ ทั้งในเชิงวิชาการ และการบริหารจัดการทรัพยากรชีวภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติต่อไป

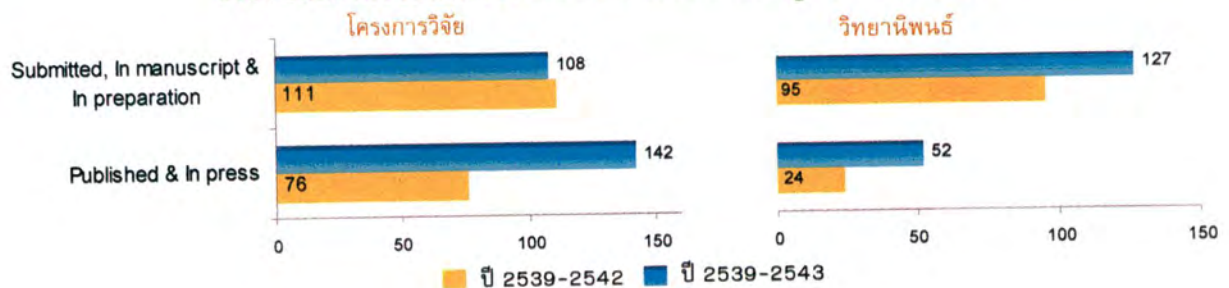
สรุปจำนวนโครงการ และงบประมาณ (ล้านบาท) ที่ได้รับการสนับสนุน

	ปีงบประมาณ											
	2539		2540		2541		2542		2543		รวม 5 ปี	
	จำนวนโครงการ	งบประมาณ	จำนวนโครงการ	งบประมาณ	จำนวนโครงการ	งบประมาณ	จำนวนโครงการ	งบประมาณ	จำนวนโครงการ	งบประมาณ	จำนวนโครงการ	งบประมาณ
โปรแกรม 1	2	2.4	36	73.2	15	10.1	19	10.7	15	9.8	87	106.2
โปรแกรม 2	1	8.7	3	9.4	1	1.5	0	0.0	1	2.0	6	21.6
โปรแกรม 3	3	5.9	6	12.0	10	6.4	3	3.6	0	0.0	22	27.9
โปรแกรม 4	3	0.7	2	0.3	3	1.2	6	1.9	3	1.0	17	5.1
โปรแกรม 5	39	4.4	70	9.5	85	9.7	77	7.9	70	7.1	341	38.6
นักศึกษา	28	3.2	52	7.6	76	9.1	56	6.7	56	6.2	268	32.8
ฝึกอบรม	11	1.2	18	1.9	9	0.6	21	1.2	14	0.9	73	5.8
โปรแกรม 6	9	7.2	9	9.0	1	7.9	6	6.4	7	43.3	32	73.8
โปรแกรม 7	1	0.3	2	5.4	2	1.5	0	0.0	1	0.4	6	7.6
รวม	58	29.6	128	118.8	117	38.3	111	30.5	97	63.6	511	280.8

เปรียบเทียบจำนวนโครงการ และงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน

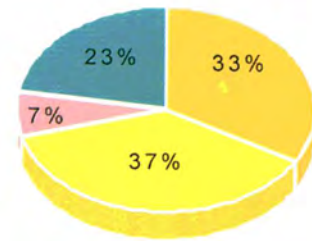
จำนวนผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ และที่กำลังอยู่ในสถานภาพอื่น

สรุปการดำเนินงานสนับสนุนทุน (ณ เดือนสิงหาคม 2543)

สถานภาพโครงการ	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)
1. ข้อเสนอโครงการทั้งหมด	725	636.2
2. ข้อเสนอโครงการที่ได้รับอนุมัติ	511	280.8
2.1 ดำเนินงานเสร็จสมบูรณ์	240	89.9
โครงการวิจัย	77	73.7
โครงการวิทยานิพนธ์*	94	10.6
โครงการฝึกอบรม	69	5.6
2.2 อยู่ในระหว่างดำเนินงาน	267	190.5
โครงการวิจัย	93	168.5
โครงการวิทยานิพนธ์	170	21.8
โครงการฝึกอบรม	4	0.2
3. ข้อเสนอโครงการที่กำลังพิจารณา	51	31.3
4. อื่น ๆ **	163	324.1

สถานภาพของข้อเสนอโครงการที่โครงการ BRT ได้รับทั้งหมด

- ดำเนินงานเสร็จสมบูรณ์
- อยู่ในระหว่างดำเนินงาน
- อยู่ในระหว่างพิจารณา
- อื่น ๆ **

* ไม่รวมโครงการวิทยานิพนธ์ที่ไม่สามารถดำเนินงานจนเสร็จสมบูรณ์ได้จำนวน 4 โครงการ (0.4 ล้านบาท)

** ข้อเสนอโครงการที่ไม่ได้รับอนุมัติ, ถอนโครงการ, ชะลอโครงการ

สถานภาพของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้ว (จำนวน 94 คน)

สถานภาพปัจจุบัน (การประกอบอาชีพ)	รวม	%
1. นักวิจัย/ผู้ช่วยนักวิจัย และนักวิชาการ	25	26.6
2. เจ้าหน้าที่ด้านฐานข้อมูล และสารสนเทศ	2	2.1
3. อาจารย์/ผู้ช่วยสอน	25	26.6
4. ภาคเอกชน	1	1.0
5. ศึกษาต่อ	18	19.2
6. ไม่สามารถติดตามข้อมูลได้	23	24.5
รวม	94	100

รายงานการเงิน

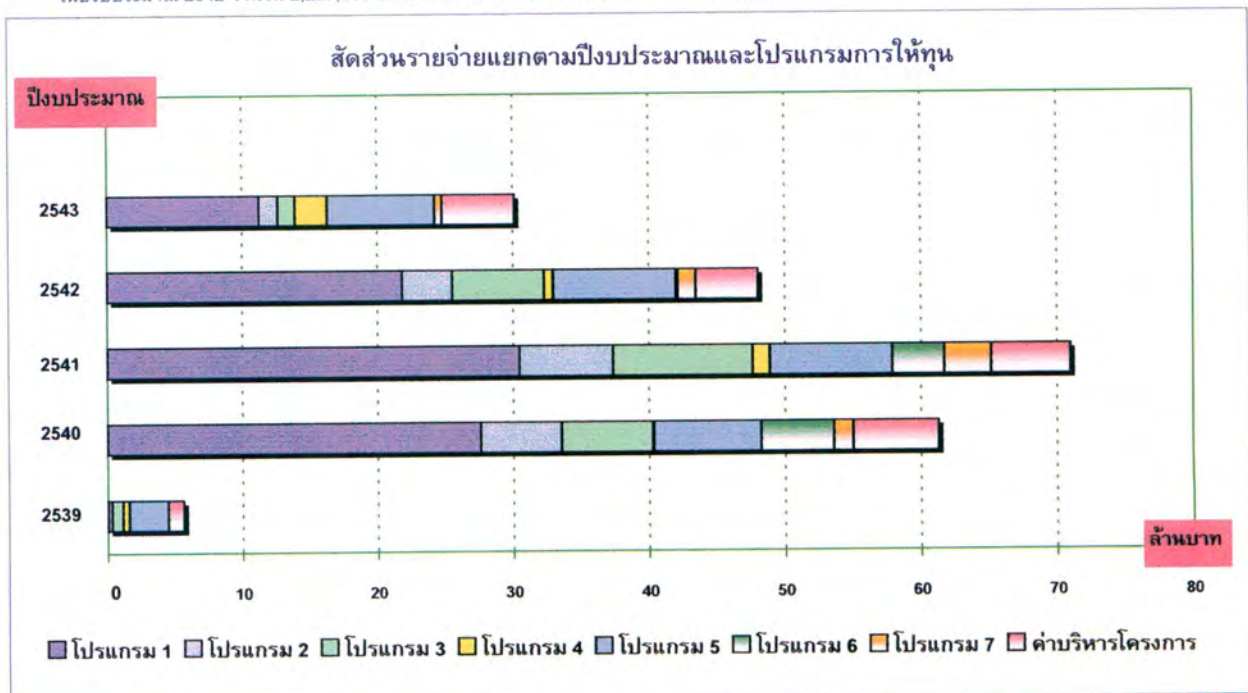
สิ้นสุดการรายงาน ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2543

รายรับ	ปีงบประมาณ					รวม
	2539	2540	2541	2542	2543	
1. เงินสนับสนุนจาก สกว.	5,000,000.00	32,000,000.00	35,629,742.88	30,000,000.00	14,339,057.12	116,968,800.00
2. เงินสนับสนุนจาก ศช.	2,373,889.20	44,293,150.80	23,629,742.88	15,000,000.00	15,000,000.00	100,296,782.88
3. ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร	89,301.02	242,386.96	602,940.20	638,669.57	472,736.23	2,046,033.98
4. รายรับอื่น ๆ *	0.00	206,000.00	368,880.00	594,460.00	634,409.05	1,803,749.05
รวมรายรับ	7,463,190.22	76,741,537.76	60,231,305.96	46,233,129.57	30,446,202.40	221,115,365.91

* ค่างวดทะเบียนประชุมประจำปี, ค่าหนังสือ

รายจ่าย	ปีงบประมาณ					รวม	%
	2539	2540	2541	2542	2543		
1. เงินอุดหนุน	4,468,009.20	55,005,344.19	65,149,498.74	43,434,268.55	24,771,218.28	192,828,338.96	89.2
โปรแกรม 1	292,740.00	27,575,738.00	30,453,252.00	21,811,729.31	11,274,889.95	91,408,349.26	42.3
โปรแกรม 2	0.00	5,951,889.00	6,882,442.00	3,713,165.00	1,380,478.00	17,927,974.00	8.3
โปรแกรม 3	829,000.00	6,737,178.00	10,279,318.00	6,771,488.68	1,299,175.00	25,916,159.68	12.0
โปรแกรม 4	465,000.00	57,500.00	1,264,900.00	651,200.00	2,357,000.00	4,795,600.00	2.2
โปรแกรม 5	2,881,269.20	7,897,799.19	8,997,783.74	9,032,335.56	7,925,675.33	36,734,863.02	17.0
โปรแกรม 6	0.00	5,359,440.00	3,819,203.00	140,950.00	0.00	9,319,593.00	4.3
โปรแกรม 7	0.00	1,425,800.00	3,452,600.00	1,313,400.00	534,000.00	6,725,800.00	3.1
2. ค่าบริหารโครงการ	1,163,357.51	6,276,296.09	5,834,914.82	4,600,526.02	5,358,164.68	23,233,259.12	10.8
รวมรายจ่าย	5,631,366.71	61,281,640.28	70,984,413.56	48,034,794.57	30,129,382.96	216,061,598.08	100

หมายเหตุ การสนับสนุนค่าใช้จ่ายสำหรับโครงการวิจัยใหม่ในโปรแกรม 6-7 ในปีงบประมาณ 2542 และ 2543 เป็นการสนับสนุนโดยตรงจาก ศช. ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในปีงบประมาณ 2542 จำนวน 2,287,000.00 บาท และปีงบประมาณ 2543 จำนวน 10,746,350.00 บาท

กิจกรรมของโครงการ BRT

การประชุมระดมความคิด

กิจกรรม

กิจกรรม	วัน/เวลา	สถานที่
1. ประชุมระดมความคิดของบุคลากรสาขาพฤกษศาสตร์	29-30 พย. 39	จ. สงขลา
2. ประชุมเพื่อเผยแพร่โครงการ BRT ให้กับองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) ภาคเหนือ	23 มค. 40	จ. เชียงราย
3. ประชุมเพื่อเผยแพร่โครงการ BRT ให้กับองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) ภาคใต้	3 กพ. 40	จ. สงขลา
4. ประชุมความร่วมมือระหว่างองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) และ โครงการ BRT	28 กพ. 40	จ. เชียงใหม่
5. ประชุมระดมความคิดเพื่อหาแนวทางในการนำเสนอวิทยานิพนธ์	3 มีค. 40	กรุงเทพฯ
6. ประชุมระดมความคิดเรื่อง "ศูนย์ประสานงานความหลากหลายทางชีวภาพในภาคเหนือ" ครั้งที่ 1	6 พค. 40	จ. เชียงใหม่
7. ประชุมระดมความคิดเรื่อง "โครงการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพใน จ. แม่ฮ่องสอน" ครั้งที่ 1	28 พค. 40	จ. แม่ฮ่องสอน
8. ประชุมระดมความคิดเรื่อง "ปัญหาการบริหารจัดการโครงการวิจัยของผู้รับทุนในภาคเหนือ"	26 มิย. 40	จ. เชียงใหม่
9. ประชุมระดมความคิดเรื่อง "ศูนย์ประสานงานความหลากหลายทางชีวภาพในภาคเหนือ"	27 มิย. 40	จ. เชียงใหม่
10. ประชุมระดมความคิดเรื่อง "โครงการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ จ. แม่ฮ่องสอน" ครั้งที่ 2	26-27 กค. 40	จ. แม่ฮ่องสอน
11. ประชุมระดมความคิดเรื่อง "ปัญหาการบริหารจัดการโครงการวิจัยของผู้รับทุนในหน่วยปฏิบัติการวิจัยโยธิต ศษ."	30 กค. 40	กรุงเทพฯ
12. ประชุมระดมความคิดเรื่อง "ปัญหาการบริหารจัดการโครงการวิจัยของผู้รับทุนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ"	1 สค. 40	จ. ขอนแก่น
13. ประชุมระดมความคิดเรื่อง "ปัญหาการบริหารจัดการโครงการวิจัยของผู้รับทุนในภาคใต้"	8 สค. 40	จ. สงขลา
14. ประชุมเพื่อพัฒนาโครงการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพที่ จ. น่าน ครั้งที่ 1	25-26 สค. 40	จ. น่าน
15. ประชุมระดมความคิดเรื่อง "ปัญหาการบริหารจัดการโครงการวิจัยของผู้รับทุนในภาคกลาง"	5 กย. 40	กรุงเทพฯ
16. ประชุมระดมความคิดเรื่อง "โครงการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพใน จ. แม่ฮ่องสอน" ครั้งที่ 3	6-7 กย. 40	จ. แม่ฮ่องสอน
17. ประชุมเพื่อพัฒนาโครงการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพที่ จ. น่าน ครั้งที่ 2	5-6 ตค. 40	จ. น่าน
18. ประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT ครั้งที่ 1	17-19 ตค. 40	จ. เชียงใหม่
19. ประชุมระดมความคิดเพื่อพัฒนาการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพที่อำเภอพังงา	6-7 พย. 40	จ. พังงา
20. ฝึกอบรมการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเรื่อง "ชุมชนกับงานวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพ"	28 กพ.-1 มีค. 41	จ. แม่ฮ่องสอน
21. ประชุมเพื่อพัฒนางานวิจัยเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ร่วมกับ สกว.	17-18 กค. 41	จ. เชียงใหม่
22. ประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT ครั้งที่ 2	12-15 ตค. 41	จ. ขอนแก่น

กิจกรรม	วัน/เวลา	สถานที่
23. เสวนาทางวิชาการเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิต (รวมทั้งมนุษย์) และธรรมชาติ"	1 มค. 42	กรุงเทพฯ
24. สัมมนาวิชาการเรื่อง "การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งและผืนป่าตะวันตก"	13 มค. 42	กรุงเทพฯ
25. เสวนาวิชาการความหลากหลายทางชีวภาพด้านแมลง	10 มีค. 42	กรุงเทพฯ
26. เสวนาวิชาการความหลากหลายทางชีวภาพด้านพืช	11 มีค. 42	กรุงเทพฯ
27. เสวนาวิชาการความหลากหลายทางชีวภาพด้านสิ่งมีชีวิตขนาดเล็ก	29 มีค. 42	กรุงเทพฯ
28. เสวนาวิชาการความหลากหลายทางชีวภาพด้านพันธุศาสตร์	5 เมย. 42	กรุงเทพฯ
29. ประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT ครั้งที่ 3	11-14 ตค. 42	จ.สงขลา
30. ประชุมเพื่อหาแนวทางในการประเมินหนังสือรายงานผลการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	16 พย. 42	กรุงเทพฯ
31. ประชุมเพื่อจัดทำเอกสารเชิงวิชาการในชุดโครงการวิจัยเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน จ. แม่ฮ่องสอน	19 พย. 42	กรุงเทพฯ
32. เสวนาวิชาการความหลากหลายทางชีวภาพด้านไรและเห็บในประเทศไทย	20 ธค. 42	กรุงเทพฯ
33. ประชุมผู้จัดการฝึกอบรมเยาวชนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	10 มค. 43	กรุงเทพฯ
34. เสวนาวิชาการความหลากหลายทางชีวภาพด้านสาหร่ายในประเทศไทย	25 มค. 43	กรุงเทพฯ
35. เสนอความก้าวหน้าโครงการวิจัยเรื่อง "ความหลากหลายทางชีวภาพของประชากรฟองน้ำที่อาศัยอยู่ในแนวปะการังบริเวณชายฝั่งทะเลอ่าวไทยฝั่งตะวันออก"	1 กพ. 43	กรุงเทพฯ
36. ประชุมเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลงานวิจัยด้านพืช	15 กพ. 43	กรุงเทพฯ
37. ประชุมเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลงานวิจัยด้านแมลง	17 กพ. 43	กรุงเทพฯ
38. การสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กรต่าง ๆ ทางด้านการศึกษาครั้งที่ 1	6 มีค. 43	จ. นครราชสีมา
39. ประชุมเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลงานวิจัยด้านพันธุศาสตร์	29 มีค. 43	กรุงเทพฯ
40. ประชุมเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลงานวิจัยด้านนิเวศวิทยาและภูมิปัญญาท้องถิ่น	31 มีค. 43	กรุงเทพฯ
41. ประชุมเพื่อสรุปผลการประเมินหนังสือรายงานผลการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	4 เมย. 43	กรุงเทพฯ
42. การประชุมนักอนุกรมวิธานเพื่อร่วมกันจัดทำ "คู่มือการตั้งชื่อและเขียนอ้างอิงชื่อวิทยาศาสตร์ของสิ่งมีชีวิต"	4 เมย. 43	กรุงเทพฯ
43. ประชุมโต๊ะกลมโครงการวิจัยในชุดโครงการป่าเต็งดำ	19 พค. 43	กรุงเทพฯ
44. การสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กรต่าง ๆ ทางด้านการศึกษาครั้งที่ 2	31 กค. 43	จ. สงขลา

- ★ แผ่นพับประชาสัมพันธ์โครงการ BRT
- ★ คู่มือรับทุนโครงการวิจัยและวิทยานิพนธ์
- ★ จดหมายข่าว BRT Newsletter ทุก 3 เดือน
- ★ รายการวิทยุ เปิดโลกวิทยาศาสตร์:
โลกความหลากหลายทางชีวภาพ
- ★ จัดทำ Web Site โครงการ BRT

(<http://brt.biotec.or.th>)

- ★ การแถลงข่าว
 - ✦ เปิดดูความหลากหลายทางชีวภาพ
 - ✦ หอยทากจิ๋ว: ชุมทรัพย์ที่ถูกค้นพบโดยนักวิจัยไทย
 - ✦ การศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาพันธุ์ไม้ป่า
ทนเค็ม โดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพ
 - ✦ การพัฒนาการผลิตยาสมุนไพรในระดับ
อุตสาหกรรมในระบบสาธารณสุขมูลฐานในชนบท
 - ✦ การศึกษาความหลากหลายของสปีชีส์ของ
รันท้าในประเทศไทย
 - ✦ รู้จักไรสีขา: มหันตภัยทำลายพืช
 - ✦ การส่งมอบข้อมูลแมลงจากนักวิจัยญี่ปุ่น
 - ✦ ไรน้ำนางฟ้า: แพลงก์ตอนน้ำจืดชนิดใหม่ของโลก
 - ✦ ตัวงมุลสัตว์ผู้พิทักษ์ระบบนิเวศ
 - ✦ การรวบรวมและจำแนกพรรณไม้ในวงศ์กระดังงา
 - ✦ การประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจของป่าแม่แย้ม:
กรณีเขื่อนแก่งเสือเต้น
 - ✦ สื่อมวลชนเยี่ยมชมโครงการความหลากหลายทาง
ชีวภาพใน จ. แม่ฮ่องสอน
 - ✦ สารคดี "โครงการสำรวจกล้วยไม้ป่าและวิจัยเพื่อ
พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเขต อ. เมือง
และ อ. ปางมะผ้า จ. แม่ฮ่องสอน"

- ★ รายงานประจำปีโครงการ BRT ปี พ.ศ. 2540, 2541
และ 2542

- ★ รายงานผลการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2542
- ★ หนังสือรวมบทความโครงการวิจัยและวิทยานิพนธ์
ของโครงการ BRT ปี พ.ศ. 2540, 2541 และ 2542

- ★ บทความวิชาการ เรื่อง "Micro Land Snails of Thailand
and Some Parts of Malaysia and Vietnam"
ในวารสาร Malacological Review, Supplement 8
- ★ หนังสือวิชาการชุด "Thai Studies in Biodiversity"
 - No. 1 List of Weeds Reported in Thailand
โดย ธวัชชัย รัตนขลเศ และ J.F. Maxwell
 - No. 2 The Asian Hornbills: Ecology and Conservation
โดย พิไล พูลสวัสดิ์
 - No. 3 Plio-Pleistocene Rodents of Thailand
โดย เยาวลักษณ์ ชัยมณี
 - No. 4 คู่มืออบรมการทำวิจัยและการอนุรักษ์สัตว์ป่า
โดย Alan Rabinowitz
(สนับสนุนการจัดพิมพ์ร่วมกับมูลนิธิสิรินาคะเสถียร)
 - No. 5 The Flora of Doi Suthep โดย J.F. Maxwell
และ Stephen Elliott (อยู่ในระหว่างการจัดพิมพ์)
 - No. 6 The Molluscs of the Southern Gulf of Thailand
โดย C. Kees Swennen และคณะ
(อยู่ในระหว่างการจัดพิมพ์)

สรุปผลการประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT

ครั้งที่ 1 วันที่ 17-19 ตุลาคม พ.ศ. 2540 ณ ห้องบ้านแสนตอ โรงแรมโลตัส ปางสวนแก้ว จ. เชียงใหม่

กิจกรรมในการประชุมฯ มีทั้งการบรรยายจากวิทยากรรับเชิญทั้งจากภาครัฐและองค์กรเอกชนรวม 9 เรื่อง การบรรยายเสนอมผลงานวิจัยของผู้รับทุนรวม 13 เรื่อง การแสดงผลงานวิจัยในรูปแบบโปสเตอร์ 60 เรื่อง การแสดงสไลด์ มัลติมีเดีย ชุด "โครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย" การมอบรางวัล ผู้ชนะการประกวดวาดภาพ เขียนเรียงความ และเขียนบทความ การพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้รับทุนและเจ้าหน้าที่โครงการ BRT เอกสารแจกให้ผู้เข้าร่วมประชุมฯ เช่น รายงานประจำปีโครงการ BRT ปี พ.ศ. 2540 หนังสือรวมบทความ คัดย่อ โครงการวิจัยและวิทยานิพนธ์ ทำเนียบผู้รับทุน เป็นต้น

ศ. นพ. ประเวศ วะสี ประธานกรรมการนโยบายโครงการ BRT ได้ให้เกียรติบรรยายพิเศษในหัวข้อ "ทำไมความหลากหลายทางชีวภาพจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ" โดยแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างความหลากหลายทางชีวภาพกับปัญญา จิตสำนึก วัฒนธรรม และธรรมะได้อย่างลึกซึ้งเป็นที่ตั้งใจของผู้เข้าร่วมประชุม ส่วนการบรรยายพิเศษเรื่องอื่น ๆ ครอบคลุมประเด็นที่สำคัญ ๆ ด้านการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งด้านนโยบายระดับประเทศ ด้านกฎหมายและเศรษฐศาสตร์ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านความร่วมมือต่างประเทศ และด้านการบริหารจัดการ ข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ โครงการ BRT ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิทั้งจากภาครัฐและองค์กรเอกชนหลายท่านเป็นผู้บรรยายพิเศษ ได้แก่ ผศ. สุทัศน์ ศรีวัฒนพงศ์ รองผู้อำนวยการศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ นายจักรกฤษ วิศิษฐ์พานิช จากกรมป่าไม้ ดร. คุณหญิงสุธาวีลย์ เสถียรไทย จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ใหญ่วิบูลย์ เข็มเฉลิม ผู้ใหญ่บ้านห้วยหิน นายพิศิษฐ์ ชาญเสนาะ จากสมาคมหยาดฝน เป็นต้น

ส่วนการบรรยายเสนอมผลงานวิจัยโดยผู้รับทุนจากโครงการ BRT ได้เลือกผู้นำเสนอมผลงานวิจัยจากทุกภาคของประเทศ และให้มีเนื้อหาครอบคลุมทั้ง 7 โปรแกรม รวมทั้งหมด 13 เรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับการสำรวจ รวบรวม และค้นหาสิ่งมีชีวิตชนิดใหม่ ๆ ทั้งพืช สัตว์ และจุลินทรีย์ ที่ยังไม่เคยมีรายงานมาก่อน

กิจกรรมที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งของการประชุมครั้งนี้ คือ การประกวดวาดภาพ เขียนเรียงความ และเขียนบทความ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ตามลำดับ ในหัวข้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อให้เยาวชนซึ่งเป็นกำลังสำคัญของประเทศได้ความรู้ ความเข้าใจ และเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกให้เยาวชนเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพของชาติ โครงการ BRT ได้ส่งจดหมายประชาสัมพันธ์การประกวดไปยังโรงเรียนและสถาบันต่าง ๆ กว่า 35,000 แห่ง และได้รับการตอบสนองอย่างดียิ่ง โดยได้รับภาพวาดจากเยาวชนของชาติทั่วประเทศจำนวนกว่า 1,200 ภาพ เขียนเรียงความจำนวนกว่า 790 ฉบับ และเขียนบทความจำนวน 23 ฉบับ ในพิธีมอบรางวัล ฯพณฯ อ่ำพล เสนานรงค์ องคมนตรี ประธานการประชุมฯ ได้ให้เกียรติมอบรางวัลแก่ผู้ชนะเลิศการประกวด ผู้เข้าร่วมประชุมฯ ทุกท่านได้เห็นภาพของเด็กชายและเด็กหญิงตัวน้อย ๆ ออกมารับรางวัลด้วยความภาคภูมิใจจนเป็นที่น่ายินดีและน่าปลื้มอย่างยิ่ง

ในการประชุมพบปะระหว่างผู้รับทุนและเจ้าหน้าที่โครงการ BRT ฝ่ายเลขานุการฯ ได้สรุปประเด็นต่าง ๆ ของปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการบริหารจัดการโครงการวิจัยที่ได้รับรวบรวมจากการออกไปพบปะกับผู้รับทุนทั่วทุกภาค และได้ใช้เวทีการประชุมวิชาการประจำปี ทำความเข้าใจและเปิดโอกาสให้ผู้รับทุนทุกท่านได้สอบถามข้อข้องใจและปัญหาต่าง ๆ ในการพบปะครั้งนี้ได้รับเกียรติจาก ศ. นพ. วิจารย์ พานิช ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) รศ. ศักรินทร์ ภูมิรัตน์ ผู้อำนวยการศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (ศช.) โดยมี ศ. วิสุทธิ์ ไบไม้ หัวหน้าโครงการ BRT เป็นผู้ดำเนินรายการและตอบปัญหาจากผู้เข้าร่วมประชุม การได้พูดคุยกันในเวทีเช่นนี้ได้สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้รับทุนเจ้าหน้าที่โครงการ BRT และผู้บริหารของ สกว. และ ศช. ก่อให้เกิดความเข้าใจในหลักการและวิธีการทำงานระหว่างกันมากขึ้น

โดยสรุป การประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT ครั้งที่ 1 ได้รับความสำเร็จและเป็นที่น่าประทับใจของทุก ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดพลังการรวมตัวของนักวิชาการด้านชีววิทยาเขตร้อนอย่างเป็นทางการเป็นปีถัดมาอันจะเป็นกำลังสำคัญในการ ดำเนินงานต่อไปของนักวิชาการไทยและผู้ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยอย่างต่อเนื่อง การประชุมวิชาการครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประชุมกว่า 350 ท่าน ซึ่งมากกว่าที่ได้ประมาณการไว้ถึง 150 ท่าน ผู้เข้าร่วมประชุมมีหลากหลาย ได้แก่ คณะกรรมการนโยบายและ คณะกรรมการบริหารโครงการ BRT วิทยากรรับเชิญ ผู้บรรยายเสนอผลงานวิจัย แขกรับเชิญ ผู้รับทุน (คณาจารย์และนักศึกษา) สื่อมวลชน และผู้ที่สนใจทั่วไป

หัวหน้าโครงการ BRT และฝ่ายเลขานุการฯ ขอขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านที่ทำให้การประชุมครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี หากไม่มีท่านทั้งหลายเข้ามามีส่วนร่วมแล้ว งานประชุมนี้ก็คงไม่ประสบผลสำเร็จ และขอขอบคุณ รศ. สุชาติ ชินะจิตร์ ผู้อำนวยการฝ่าย 3 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ที่ได้กล่าวสรุปผลการประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT และ กล่าวปิดประชุม

ครั้งที่ 2 วันที่ 12-15 ตุลาคม พ.ศ. 2541 ณ ห้องศรีจันทร์ บอลรูม โรงแรมเจริญธานี ปรีณเชส จ. ขอนแก่น

โครงการ BRT ร่วมกับภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดการประชุมวิชาการประจำปีครั้งที่ 2 กิจกรรมในการประชุมฯ มีทั้งการบรรยายพิเศษจากวิทยากรรับเชิญรวม 7 เรื่อง การบรรยาย เพื่อเสนอผลงานวิจัยรวม 18 เรื่อง และผลงานวิทยานิพนธ์รวม 3 เรื่อง การเสนอผลงานในรูปแบบโปสเตอร์รวม 117 เรื่อง การเสวนาวิชาการและเสวนา สื่อมวลชน การแสดงวีดิทัศน์ชุด "ตามรอยโครงการ BRT" การมอบรางวัลผู้ชนะเลิศ การประกวดแต่งกลอนสุภาพ การพบปะ ระหว่างผู้ให้ทุนและผู้รับทุน ซึ่งมี ศ. นพ. วิจารณ์ พานิช ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ผศ. สุทัศน์ ศรีวัฒนพงศ์ รองผู้อำนวยการศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ และ ศ. วิสุทธิ์ ไบไม้ หัวหน้าโครงการ BRT ร่วมการเสวนาและตอบคำถามจากผู้รับทุน เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ให้ทุนและนักวิจัยตามทิศทางและการดำเนินงาน ของโครงการ BRT ในสถานะเศรษฐกิจถดถอยของประเทศ สำหรับโปรแกรมการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพภาคสนาม ซึ่งภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้จัดการศึกษานอกสถานที่ที่ป่านาตุนรำพัน ป่าวัฒนธรรมอีสาน ชมซากไดโนเสาร์ ปูทูลกระหม่อม และโบราณสถานที่สำคัญ ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ฯพณฯ อ่ำพล เสนานรงค์ องคมนตรี ได้ให้เกียรติเป็นประธานเปิดการประชุมและบรรยายพิเศษในหัวข้อ "เศรษฐกิจ พอเพียงกับความหลากหลายทางชีวภาพ" ส่วนการบรรยายวิชาการในด้านต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้ รายการที่ 1 นโยบายการ จัดการด้านความหลากหลายทางชีวภาพ มีการอภิปรายกลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการจัดตั้งองค์กรอิสระ เพื่อรับผิดชอบด้านความ หลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้อภิปรายได้กล่าวถึงความ เป็นมา ความก้าวหน้า และข้อคิดเห็นในการจัดตั้งองค์กรใหม่ ซึ่งจะมีความเกี่ยวข้อง และมีความสำคัญสำหรับนักชีววิทยาพื้นฐาน นอกจากนี้ยังมีการบรรยายพิเศษเกี่ยวกับไฟป่า โดยผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศ การบรรยายพิเศษจากวิทยากรที่มาจาก สถาบันทหาร รายการที่ 2 ข้อมูลและสารสนเทศของโครงการ BRT ซึ่งเน้นการเผยแพร่ข้อมูลผลงานวิจัยและกระตุ้นให้ผู้รับทุน เขียนผลงานวิจัยเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ รายการที่ 3 การเสนอผลงานชุดโครงการวิจัย 2 ชุด คือ "การศึกษา ความหลากหลายทางชีวภาพกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ใน จ. แม่ฮ่องสอน" และ "การศึกษาวิจัยพรรณไม้วงศ์เปล้าในประเทศไทย" ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความร่วมมือเพื่อการศึกษาค้นคว้าความรู้ที่มีความสมบูรณ์ครอบคลุม ทั้งในแนวกว้างและแนวลึก รายการ ที่ 4 เศรษฐกิจ สังคม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เสนอการบรรยายเกี่ยวกับการศึกษามิปัญญาชาวบ้านทั้งในมุมมองของ ประชาชนชาวบ้าน และในมุมมองของนักวิจัย รายการที่ 5 ความหลากหลายของสปีชีส์และพันธุกรรม เป็นการนำเสนอผลงาน วิจัย/วิทยานิพนธ์ของผู้รับทุน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงผลงานที่เป็นองค์ความรู้ที่มีคุณค่า ตลอดจนสิ่งมีชีวิตชนิดใหม่ ๆ ที่ยังไม่เคย มีรายงานมาก่อน และยังสะท้อนให้เห็นถึงพลังของคนรุ่นใหม่ที่จะเป็นกำลังสำคัญให้กับวงการวิจัยของประเทศต่อไป รายการ ที่ 6 นิเวศวิทยา ได้นำเสนอระบบนิเวศของป่าทุ่งป่าทาม พื้นที่ชุ่มน้ำอันเป็นลักษณะเฉพาะของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ผลงานวิจัย/วิทยานิพนธ์ในเชิงนิเวศวิทยาที่จะช่วยกระตุ้นให้นักวิจัยรุ่นใหม่เห็นความสำคัญ และหันมาศึกษาวิจัยในด้านนิเวศ

วิทยามากยิ่งขึ้น รายการที่ 7 ความหลากหลายทางชีวภาพกับเทคโนโลยีชีวภาพ มีการเสนอผลงานวิจัยในเชิงประยุกต์ที่น่าสนใจ คือ งานวิจัยเพื่อพัฒนาการผลิตยาสมุนไพรในระดับสาธารณสุขมูลฐาน โดยทีมงานจากโรงพยาบาลบางกระทุ่ม จ. พิษณุโลก ที่ใช้วิธีการดำเนินงานแบบผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาชาวบ้าน การจัดการทรัพยากรท้องถิ่นโดยชุมชน การวิจัยขั้นพื้นฐาน และการใช้เทคโนโลยียุคใหม่ เพื่อยกระดับระบบสาธารณสุขมูลฐาน สร้างงานและกระจายรายได้ให้กับชุมชน และเสริมสร้างความสามารถของชุมชนในการจัดการทรัพยากรท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โครงการวิจัยนี้เป็นตัวอย่างที่ดีของการวิจัยและพัฒนาที่น่าจะนำไปใช้ในพื้นที่ศึกษาอื่น ๆ ต่อไป นอกจากนี้ยังมีโครงการวิจัยพื้นฐานและการพัฒนาไม้ทนเค็ม และโครงการตรวจสอบหาสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพที่มีผลงานวิจัยที่น่าไปใช้ประโยชน์ได้อย่างชัดเจน รายการสุดท้ายเป็นการบรรยายพิเศษเรื่อง "การศึกษาซากของไดโนเสาร์ในประเทศไทย" และปิดท้ายรายการด้วยการเสนาเรื่อง "บทบาทของสื่อมวลชนกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ" มีผู้แทนจากสื่อด้านวิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ร่วมเป็นวิทยากร และมีความจรรยาบรรณ เป็นผู้ดำเนินรายการอภิปรายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและมุมมองของสื่อมวลชนที่มีต่อนักวิชาการ และผลงานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ผู้อภิปรายได้ให้ข้อคิดแก่นักวิจัยหลายประการเกี่ยวกับความร่วมมือกับสื่อมวลชน ทำให้นักวิจัยตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนในการเผยแพร่ความรู้แก่สาธารณชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT ครั้งที่ 2 กล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง มีผู้ลงทะเบียนเข้าร่วมประชุมทั้งหมด 381 คน แบ่งเป็นผู้รับทุน 170 คน วิทยากรรับเชิญ 37 คน คณะกรรมการนโยบายและคณะกรรมการบริหาร รวมทั้งแขกรับเชิญรวม 24 คน และนักวิชาการและผู้สนใจอีก 150 คน จากมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน สถาบันราชภัฏ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กรม กอง รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชน ตลอดจนโรงเรียนและวิทยาลัย นอกจากนี้ยังมีนักศึกษา อาจารย์และสื่อมวลชน เข้าร่วมประชุมในฐานะผู้สังเกตการณ์อีกประมาณ 40 คน นับได้ว่าเป็นการรวมพลังทางความคิดและทิศทางการศึกษาวิจัยตลอดจนการเผยแพร่องค์ความรู้ใหม่ด้านความหลากหลายทางชีวภาพของนักชีววิทยาเขตร้อนที่ยิ่งใหญ่อีกครั้ง โครงการ BRT ต้องขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้ และขอขอบคุณคณะผู้บริหารและทีมงานจากภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ได้เอื้ออำนวยความสะดวกในการจัดการประชุมครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รศ. ละออศรี เสนาะเมือง รศ. ประนอม จันทระไธทย ผศ. อัจฉรา ธรรมถาวร และนักศึกษาที่ได้ให้ความช่วยเหลือทุกท่าน การประชุมฯ จบลงด้วยบทกลอนที่น่าประทับใจแต่งโดยนักเรียนที่ได้รางวัลชนะเลิศการแต่งกลอนสุภาพที่มอบให้กับผู้เข้าร่วมประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT ครั้งที่ 2:

การประชุมวิชาการประจำปี	โครงการ บี อาร์ ที ครั้งที่ 2
ชีวภาพหลากหลายในมุมมอง	สร้างครulongอนุรักษ์เป็นหลักนำ
ภาพทุกภาพที่เคลื่อนไหวจารึก	จิตสำนึกสิ่งแวดล้อมพร้อมขึ้นฉ่า
เน้นคุณค่าการกระทำ	เรียงร้อยคำสื่อรังสรรอันดีงาม
จากเมืองนันทถึงขอนแก่นอีสาน	ทุกโครงการผลงานทองมีมองข้าม
ขอบคุณท่านผู้ประสานงานเรื่องราม	ขอจารึกนามประทับจิตนิรันดร์

ครั้งที่ 3 วันที่ 11-14 ตุลาคม พ.ศ. 2542 ณ ห้องตะกั่วป่า โรงแรม เจ. บี. หาดใหญ่ จ. สงขลา

โครงการ BRT ร่วมกับภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดการประชุมวิชาการประจำปีครั้งที่ 3 ในระหว่างวันที่ 11-14 ตุลาคม พ.ศ. 2542 ที่โรงแรม เจ. บี. หาดใหญ่ จ. สงขลา เพื่อนำเสนอผลงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ด้านความหลากหลายทางชีวภาพของผู้รับทุนจากโครงการ BRT และเพื่อเป็นเวทีพบปะแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์งานวิจัยขั้นพื้นฐานด้านชีววิทยาเขตร้อนของประเทศไทย โดยจัดให้มีกิจกรรมที่มีความหลากหลายรูปแบบเช่นเดียวกับการประชุมฯ ทั้งสองครั้งที่ผ่านมา คือ มีทั้งการบรรยายพิเศษจากวิทยากรรับเชิญ การบรรยายเสนอผลงานวิจัย/วิทยานิพนธ์ การเสนาวิชาการ การจัดโปสเตอร์ การศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพภาคสนาม การแสดงบนเวทีเพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโครงการ BRT ในรูปแบบของ "หนังตะลุง" ที่เป็นศิลปะพื้นบ้านของภาคใต้ การสนับสนุนกิจกรรมของเยาวชนโดยการจัดประกวดเล่าเรื่องและแต่งเพลงเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น

การประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT ครั้งที่ 3 นับว่าเป็นการรวมตัวกันของนักวิชาการ นักศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและเผยแพร่องค์ความรู้พื้นฐานด้านชีววิทยาเขตร้อนที่ยิ่งใหญ่อีกครั้งหนึ่งของประเทศไทย มีผู้ลงทะเบียนเข้าร่วมประชุมทั้งหมดมากถึง 457 คน ในจำนวนนี้เป็นผู้รับทุนโครงการ BRT รวม 180 คน วิทยากรรับเชิญ 11 คน คณะกรรมการและแขกรับเชิญรวม 45 คน นักวิชาการและผู้สนใจอื่น ๆ รวม 221 คน นอกจากนั้นยังมีนักศึกษา ครู อาจารย์ และกลุ่มองค์กรเอกชนเข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์รวม 50 คน ผู้เข้าร่วมประชุมฯ มาจากสถาบัน และองค์กรต่าง ๆ ของประเทศรวม 60 แห่ง ทั้งจากมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน สถาบันราชภัฏ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาลัย กรม กอง รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและพัฒนาชุมชน นอกจากนี้ ยังเป็นที่น่าสังเกตว่ามีผู้สนใจที่ไม่ใช่ผู้รับทุนเข้าร่วมประชุมฯ ครั้งนี้เป็นจำนวนมากแสดงถึงความสนใจและความตื่นตัวของนักวิชาการและนักศึกษาด้านชีววิทยาพื้นฐานเขตร้อนที่เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่น่ายินดีสำหรับวงการวิชาการด้านนี้ในบ้านเรา สมควรที่ผู้บริหารจะให้ความสำคัญและส่งเสริมการรวมพลังปัญญาชนและการสร้างสรรค์องค์ความรู้ที่เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาชนบทอย่างยั่งยืนให้มากยิ่งขึ้น

รูปแบบการบรรยายวิชาการในการประชุมฯ ครั้งนี้ มีทั้งการบรรยายพิเศษในห้องประชุมรวมสลับกับการบรรยายเสนอผลงานวิจัยที่จัดแยกเป็นกลุ่มย่อย การบรรยายพิเศษมีเรื่องที่น่าสนใจ คือ "ความหลากหลายทางวัฒนธรรมกับความหลากหลายทางชีวภาพ" โดย ศ. สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ จากสถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ ซึ่งได้กล่าวถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างวิทยาศาสตร์กับสังคมศาสตร์ในการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ จากนั้น ศ. ยอดทศัย เทพรานนท์ จากมหาวิทยาลัยมหิดล ได้บรรยายเรื่อง "การวิจัยสารออกฤทธิ์ชีวภาพ: หน่วยปฏิบัติการ Bioresources Unit" โดยได้กล่าวถึงขอบเขตและงานวิจัยด้านสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพจากธรรมชาติที่ได้ดำเนินการอยู่ภายในหน่วยปฏิบัติการ Bioresources Research Unit ของศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (ศช.) ซึ่งเป็นที่สนใจของผู้ร่วมประชุมอย่างมาก ต่อด้วยเรื่อง "การบริหารจัดการทรัพยากรจุลินทรีย์" โดย นางวันเชิญ โปธาเจริญ จากโครงการศูนย์เก็บรักษาสายพันธุ์จุลินทรีย์ของ ศช. ได้บรรยายถึงการบริหารจัดการทรัพยากรจุลินทรีย์เฉพาะทางซึ่งให้บริการทั้งรับฝากจุลินทรีย์ การเก็บรักษาเพื่อการใช้ประโยชน์ และการให้บริการข้อมูลจุลินทรีย์ การบรรยายพิเศษโดยวิทยากรจากต่างประเทศโดย Prof. Andrew Beattie จากมหาวิทยาลัย Macquarie ประเทศออสเตรเลีย เรื่อง "Measuring and Monitoring Biodiversity" ได้บรรยายถึงภาพรวมและวิธีการหลัก ๆ ที่น่าสนใจในการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพในสิ่งมีชีวิตกลุ่มต่าง ๆ การบรรยายพิเศษในช่วงท้ายของการประชุมฯ คือเรื่อง "การตีพิมพ์ผลงานวิจัยในวารสารวิชาการระดับสากล" โดย Prof. Warren Brockelman และ Dr. John Milne จากมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ได้ให้แนวทาง เทคนิค และข้อเสนอแนะในการตีพิมพ์ผลงานวิชาการ พร้อมทั้งกระตุ้นให้ผู้รับทุนเร่งตีพิมพ์ผลงานวิชาการเพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานการวิจัยด้านชีววิทยาพื้นฐานของนักวิชาการไทย

ส่วนการเสนาวิชาวิชาการในการประชุมฯ ครั้งนี้ มี 3 เรื่อง เรื่องแรก คือ "กฎหมาย สิทธิบัตรภูมิปัญญา กับศูนย์ความหลากหลายทางชีวภาพ" โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผศ. สุทัศน์ ศรีวัฒนพงศ์ รองผู้อำนวยการ ศช. ดร. ธนิต ชังถาวร นักวิชาการกฎหมายจาก ศช. ดร. เลอสรร ธนสุกาญจน์ จากสถาบันทรัพย์สินทางปัญญา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ ดร. จักรกฤษณ์ ควพจน์ จากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งวิทยากร

ได้อภิปรายถึงความเป็นมาของงานด้านกฎหมายและสิทธิบัตรภูมิปัญญาที่เชื่อมโยงกับศูนย์ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งการเตรียมความพร้อมทางกฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรม การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการแบ่งปันผลประโยชน์ เพื่อเป็นการรองรับอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพซึ่งกำลังอยู่ในความสนใจของสาธารณชนในขณะนี้ ศ. นพ. วิจารย์ พานิช ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ รศ. ศักรินทร์ ภูมิรัตน์ ผู้อำนวยการ ศช. ได้ร่วมให้แนวนโยบายพร้อมกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการ BRT ที่จะเชื่อมโยงกับเรื่องที่ได้อภิปรายดังกล่าวด้วย เรื่องที่สอง คือ "การมีส่วนร่วมระหว่างนักวิจัยกับชุมชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ" ร่วมอภิปรายโดย ศ. วิสุทธิ ไบไม้ หัวหน้าโครงการ BRT รศ. สมศักดิ์ สุขวงศ์ ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนแห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (RECOFTC) รศ. เติมศักดิ์ จารยะพันธุ์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนายพิศิษฐ์ ชาญเสนาะ นายกสมคามหยาดผ่น ผู้อภิปรายได้กล่าวถึงความสำคัญของการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนซึ่งเป็นเจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่นกับนักวิจัยซึ่งมีความรู้ความเข้าใจทางด้านวิทยาศาสตร์ โดยให้ความเห็นว่า การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพภายในประเทศอย่างมีประสิทธิภาพนั้น นักวิจัยควรมุ่งเน้นในการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านวิชาการให้แก่ชุมชนโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวิจัย ซึ่งจะเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และนักวิจัยควรตั้งเจตจำนงที่มุ่งตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของชุมชนด้วย ถ้าการวิจัยเป็นไปในลักษณะดังกล่าวชุมชนจะได้รับผลประโยชน์จากการวิจัยอย่างแท้จริง การเสวนาเรื่องสุดท้าย คือ "Long-Term Ecological Study Plot" โดย Prof. Warren Brockelman จากมหาวิทยาลัยมิชิแกน และ Dr. Stephen Elliott จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นักวิชาการทั้งสองท่านได้นำเสนอการจัดทำแปลงศึกษาถาวรเพื่อใช้ในการศึกษานิเวศวิทยาในระยะยาวอย่างเป็นระบบ ในช่วงท้ายของการประชุมได้มีเวทีพบปะพูดคุยอย่างเปิดเผยระหว่างผู้ให้ทุนและผู้รับทุนตามประเด็นของการประชุมประจำปีโครงการ BRT โดยมี ศ. วิสุทธิ ไบไม้ เป็นผู้ดำเนินรายการ กิจกรรมดังกล่าวทำให้เกิดการเรียนรู้และการแก้ปัญหาร่วมกันอย่างได้ผลดี

การเสนอผลงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ในการประชุมฯ ครั้งนี้ มีรูปแบบการนำเสนอผลงานตามประเภทของสิ่งมีชีวิตและ/หรือตามสาขาวิชาการหลัก โครงการ BRT ได้จัดกลุ่มการนำเสนอผลงานวิจัยเป็น 5 กลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มพืช กลุ่มสัตว์ กลุ่มสิ่งมีชีวิตขนาดเล็ก กลุ่มนิเวศวิทยาและชุมชน และกลุ่มพันธุศาสตร์ โดยได้มอบหมายให้ ดร. ก่องกานดา ชยามฤต และ ดร. ฉวีวรรณ หุตะเจริญ จากกรมป่าไม้ ศ. ลัดดา วงศ์รัตน์ จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รศ. สมโภชน์ ศรีโกสามาตร จากมหาวิทยาลัยมหิดล และ รศ. ศิริพร สิทธิประณีต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ดำเนินการประชุมในแต่ละกลุ่มตามลำดับ มีเรื่องที่น่าสนใจโดยนักวิจัยอาวุโสและนักวิจัยรุ่นใหม่รวมทั้งผลงานวิทยานิพนธ์โดยนักศึกษาที่จบการศึกษาแล้วและกำลังศึกษาอยู่ รวมทั้งหมด 29 เรื่อง ผู้เข้าร่วมประชุมฯ คงจะยอมรับว่า การศึกษาวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทยประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง และมีความก้าวหน้าทางวิชาการตามลำดับ ทั้งนี้ก็ด้วยความร่วมแรงร่วมใจของทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สมควรที่ทุกคนจะให้ความสำคัญและพัฒนางานวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยให้มีความแข็งแกร่งยิ่งขึ้น

นอกจากการนำเสนอผลงานวิจัยดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว การประชุมครั้งนี้ยังได้จัดให้มีประกวดความสวยงามและคุณค่าทางวิชาการของโปสเตอร์ด้วย โดยผู้รับทุนได้ร่วมจัดโปสเตอร์มากถึง 153 เรื่อง คณะกรรมการตัดสินการประกวดประกอบด้วย ดร. มาลี สุวรรณอัคร์ ดร. วีระชัย ณ นคร รศ. สุชาติา ชินะจิตร์ และ รศ. สมโภชน์ ศรีโกสามาตร และได้คัดเลือกรางวัล

โปสเตอร์ดีเด่น 4 เรื่อง และรางวัลชมเชย 1 เรื่อง สำหรับเอกสารวิชาการที่แจกในที่ประชุมฯ นั้น นอกเหนือจากรายงานประจำปีโครงการ BRT ปี พ.ศ. 2542 และหนังสือบทคัดย่อโครงการวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่ได้แจกเป็นประจำทุกปีแล้ว ฝ่ายเลขานุการฯ ยังได้จัดทำ "หนังสือรายงานผลการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย" แจกให้กับผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน หนังสือรวมเล่มนี้สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายในเนื้อหาสาระและความก้าวหน้าทางวิชาการ ตลอดจนสร้างกระแสความตื่นตัวให้กับผู้เข้าร่วมประชุมเป็นอย่างมาก เนื่องจากผลงานวิจัยของผู้รับทุนได้รับการรวบรวมและตีพิมพ์ออกสู่สาธารณชนเป็นจำนวนมากถึง 162 เรื่อง ถึงแม้ว่าบางเรื่องยังมีจุดอ่อนอยู่บ้างก็ตาม

การประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT ครั้งที่ 3 นี้ ประสบความสำเร็จเป็นที่น่าประทับใจอีกครั้งหนึ่ง ฝ่ายเลขานุการฯ ต้องขอขอบคุณ ฯพณฯ อำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี ที่ให้เกียรติเป็นประธานการประชุมฯ เช่นทุกครั้งที่ผ่านมา และขอขอบคุณคณะกรรมการนโยบายและคณะกรรมการบริหารที่ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดประชุมฯ รวมทั้งผู้บรรยายทางวิชาการทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือทางวิชาการเป็นอย่างดี ตลอดจนแขกรับเชิญ ผู้สนใจทั่วไป และสื่อมวลชนที่ได้ช่วยกันสร้างสีสันและบรรยากาศทางวิชาการที่ดีในการประชุมครั้งนี้ นอกจากนี้ โครงการ BRT ต้องขอขอบคุณคณะผู้บริหารและทีมงานจากภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ที่ได้เอื้ออำนวยความสะดวกในการร่วมเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศ. พวงเพ็ญ ศิริรักษ์ รศ. จุฑามาส ผลพันธิน ผศ. พรศิลป์ ผลพันธิน ผศ. ทวีศักดิ์ ศักดิ์นิมิตร และนักศึกษา มอ. ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านตลอดงานประชุม และท้ายที่สุด การประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT ครั้งที่ 3 จบลงอย่างยิ่งใหญ่และเป็นที่ประทับใจตั้งเนื้อหาของ "บทเพลงแห่งสัมพันธภาพ" ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดแต่งเพลงเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ:

จากจุดกำเนิด ก่อเกิดชีวิต
เนรมิตความงามตามธรรมชาติ
ทะเล ภูเขา สายธารา ผืนป่า
เก็บซ่อนคุณค่าสายใยผูกพัน
ธรรมชาติวาดแต้มสีสัน
หลากหลายพืชพันธุ์ อยู่ร่วมกันมาร้อยวันพันปี
นี่คือทรัพย์สินชั้นสุดท้าย
ที่ธรรมชาติให้มา
ตื่นเถิดเพื่อนมองน้องพี่
ร่วมพลังกับโครงการ BRT
อนุรักษ์ความหลากหลายของชีวิ
เก็บสิ่งนี้ไว้ให้ลูกหลาน
มองย้อนกลับหาภูมิปัญญาไทย
รำลึกถึงความเป็นไปของปัญหา
สัมพันธภาพความหลากหลายนานา
กับมวลประชาผู้พัฒนาที่ยั่งยืน...

การประกวดวาดภาพระดับประถมศึกษา
เรื่อง "ความหลากหลายทางชีวภาพที่บ้านฉัน"

รางวัลที่ 1

เด็กชายอนุวัฒน์ ขาวมานิตย์

อายุ 11 ปี ชั้น ป. 5

โรงเรียนคลองมหวงก์ จ. สมุทรปราการ

อาจารย์ผู้ควบคุม: อาจารย์ จินตนา ป้อมทอง

รางวัลที่ 2

เด็กหญิงสุภาพรณ หล้าหยง

อายุ 11 ปี ชั้น ป. 5

โรงเรียนวัดปากอ่าว (ญาณสาครวิทยาการ) จ. เพชรบุรี

อาจารย์ผู้ควบคุม: อาจารย์ อุดม ใจชั้น

รางวัลที่ 3

เด็กชายนเรศ อินทร์จันทร์

อายุ 6 ปี ชั้น ป. 1

โรงเรียนคลองมหวงก์ จ. สมุทรปราการ

อาจารย์ผู้ควบคุม: อาจารย์ จินตนา ป้อมทอง

รางวัลที่ 3

เด็กชายวงศ์อมร พูลเกษม

อายุ 10 ปี ชั้น ป. 5

โรงเรียนวัดด่านสำโรง จ. สมุทรปราการ

อาจารย์ผู้ควบคุม: อาจารย์ ก่อเกียรติ สังข์ศิริ

การประกวดเรียงความระดับมัธยมศึกษา เรื่อง "ฝันของฉันในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ"

รางวัลที่ 1

นางสาวศิริวิภา งามศิริ

อายุ 17 ปี ชั้น ม. 6 โรงเรียนสวนหมิง จ. สุพรรณบุรี
อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ รัตนมณี คันธราฎร

ป่าไม้ในเมืองไทยนั้นมีหลายชนิด ทั้งป่าดงดิบ ป่าดิบเขา ป่าพรุ ป่าโปร่ง ป่าเบญจพรรณ ป่าชายเลน ฯลฯ ซึ่งแต่ละแห่งมีสิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์มากมาย รวมทั้งสิ่งไม่มีชีวิตที่มีผลต่อสภาพแวดล้อม มีความหลากหลายอยู่ร่วมกันทั้งแบบพึ่งพาและเป็นศัตรูกัน แต่สิ่งเหล่านั้นก็อยู่เป็นระบบนิเวศได้อย่างเหมาะสม นี่แหละคือความหลากหลายทางชีวภาพ

เมื่อฉันได้ไปเที่ยวป่าแห่งหนึ่ง เพียงไม่กี่ย่างก้าว ฉันก็ได้เห็นพันธุ์ไม้มากมายจนนับไม่หมด ช่างเป็นระบบนิเวศที่สมบูรณ์ที่บรรพชนไทยได้เฝ้าหวงแหนรักษาแผ่นดินไทยและป่าอันอุดมสมบูรณ์นับร้อย ๆ ปีเพื่อลูกหลาน ที่มีสัตว์นานาชนิด แมลงต่าง ๆ ส่งเสียงไพเราะขับกล่อมธรรมชาติ พันธุ์ไม้ต่าง ๆ ล้วนนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตทั้งสิ้น ธรรมชาติช่างสร้างสรรค์จรรโลงสิ่งมีชีวิตทั้งมวลเพื่อพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ฉันเคยเห็นชาวบ้านในชุมชนได้นำเอาทรัพยากรชีวภาพในป่ามาใช้ประโยชน์ที่เห็นบ่อยที่สุดคือนำพืชพันธุ์สมุนไพรต่าง ๆ มาเป็นยารักษาโรค วิถีชีวิตของชาวบ้าน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ล้วนเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ ฝันป่าเหล่านี้ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกด้วย นักท่องเที่ยวหลาย ๆ คนต้องการมาดูพันธุ์ไม้แปลก ๆ ก็ไม่ต้องไปไกลถึงต่างแดน

เมื่อฉันเดินไปได้พักหนึ่งก็เห็นความเปลี่ยนแปลง ตามทางมีแต่รอยขุดดินและเศษดอกไม้หล่นเกลื่อนกลาด ทำให้รู้สึกเศร้าใจนัก ยิ่งได้ทราบข่าวว่ามีชาวต่างชาตินำพันธุ์พืชที่มีคุณค่าของไทยไปปรับปรุงเล็กน้อยแล้วจดลิขสิทธิ์เป็นของตน ทำให้ไทยต้องสูญเสียทรัพยากรพันธุกรรมไปโดยไม่ได้รับผลตอบแทนอย่างเป็นธรรม และที่น่าเจ็บใจยิ่งกว่าก็คือ เวลาไทยจะใช้พันธุ์ไม้ของเราเองแต่ต้องขอลิขสิทธิ์จากต่างชาติ นอกจากนั้น คนไทยด้วยกันยังตัดไม้ทำลายป่า ทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศธรรมชาติ จนผลพวงที่ตามมานั้นยากที่จะแก้ไขได้ในเวลาอันสั้น

ฉันจึงได้แต่ฝันว่ารัฐบาลจะสนใจแก้ปัญหาอย่างจริงจัง โดยศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในหมู่ประชากร กลุ่มสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศตามกาลเวลาที่ผ่านมา แล้วเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพให้แก่ประชาชน ส่งเสริมการจัดการข้อมูลการวิจัยให้นักวิชาการในประเทศได้ค้นคว้าอย่างเต็มที่ และที่สำคัญ ต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบสภาวะปัจจุบันเพื่อให้ประชาชนทุกคนช่วยกันแก้ไข พัฒนารูปแบบแนวทาง อนุรักษ์ พัฒนาแนวทางการใช้ประโยชน์จากป่าอย่างมีระบบและยั่งยืน โดยเสริมสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน พร้อมทั้งปลูกจิตสำนึกในการหวงแหนและอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพของชาติ และถ้าความฝันของฉันเป็นจริงได้ ฉันก็อยากให้มีการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน รัฐบาลสามารถพัฒนาทรัพยากรให้เกิดคุณค่า ทางเศรษฐกิจ สังคม การเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และทางการแพทย์ได้อย่างเหมาะสม และฉันอยากให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการสำรวจและตรวจสอบความหลากหลายของชนิดพืช สัตว์ และสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ในชุมชนท้องถิ่น และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยในการอนุรักษ์เพื่อให้คนในท้องถิ่นและคนในสังคมรักและหวงแหนธรรมชาติอันมีความหลากหลายทางชีวภาพและมีคุณค่ามหาศาล อย่างน้อยก็มีฉันคนหนึ่งที่จะอนุรักษ์ธรรมชาติไว้ให้คงอยู่คู่แดนไทยนานเท่านาน

แม้ความฝันของฉันจะดูเลือนลางเต็มที่ แต่คงมีทางที่จะเป็นจริงได้ถ้าเราคนไทยทุกคนรู้ซึ่งถึงความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพเพราะความสมดุลของระบบนิเวศเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ฉันฝันเพียงแค่นี้ให้คนเรารู้จักพอ พอใจ พอดี พอเหมาะ พอควร ธรรมชาติก็คงอยู่ได้ ขอให้พึงรู้ไว้ว่า "ธรรมชาติคือชีวิตคิดลึกลับก่อนทำลาย"

รางวัลที่ 2

เด็กหญิงพรณงาม ฤทธิธนะชัย

อายุ 14 ปี ชั้น ม. 2 โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ กรุงเทพฯ

อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ ตติยา ไสรัสสุชะโต

‘แท้ธรรมชาติเจก

ชนนิสฺเวไนย

ให้เกิดและให้ไข

นรขอบวิชาหา’

(ธรรมชาติกับมนุษย์ - เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี)

ธรรมชาติเสมือนมารดาของมนุษย์ เครื่องอุปโภคบริโภค มนุษย์แสวงหาได้จากธรรมชาติ นั่นก็คือธรรมชาติเป็นผู้สรรค์สร้างปัจจัยสี่ให้แก่มนุษย์

ป่าที่อุดมสมบูรณ์ เต็มไปด้วยพรรณไม้ สิ่งมีชีวิต จุลินทรีย์ และเห็ดรา ทั้งเป็นต้นกำเนิดแม่น้ำลำธาร อันเป็นชุมชนสิ่งมีชีวิตหลากหลายระดับพันธุกรรม ทั้งหมดนี้คือทรัพยากรชีวภาพที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาสังคมมนุษย์

ประเทศไทยเคยมีทรัพยากรชีวภาพอย่างหลากหลาย แต่ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ การขาดความรู้ในการนำไปใช้ ความเห็นแก่ตัวของคนบางกลุ่มได้ทำลายความสมดุลของระบบนิเวศและทำลายความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น การบุกรุกทำลายป่าไม้และป่าชายเลน การขยายพื้นที่ทำการเกษตร การเปิดโอกาสให้ชาวต่างชาติเข้ามาครอบงำประโยชน์จากพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ เป็นต้น

ฉันไม่อยากเห็นคนไทยต้องซื้อยารักษาโรคที่สกัดจากสมุนไพรไทยแต่จำหน่ายในรูปยาแผนปัจจุบันที่มีเครื่องหมายการค้าของชาติอื่น ฉันไม่อยากเห็นคนไทยต้องหาซื้อพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ที่เคยมีมากมายในบ้านเมืองของเราแต่ถูกคนต่างชาตินำไปปรับปรุงสายพันธุ์ขึ้นใหม่

ฉันอยากเห็นประเทศไทยของเรามีป่าไม้เขียวขจี มีทรัพยากรต่าง ๆ มากมาย อุดมสมบูรณ์เหมือนเมื่อหลายร้อยปีก่อน เรายังไม่ลืมหินทางในการสร้างความหวังเหล่านี้ให้เป็นความจริง เพราะฉันเชื่อว่าคนไทยทุกคนรักและหวงแหนทรัพยากรแผ่นดินทุกอย่างที่บรรพบุรุษได้สร้างสมไว้ให้เป็นมรดกของลูกหลานไทย ความร่วมมือร่วมใจของคนไทยทุกหมู่เหล่าจะสามารถอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของเราเอาไว้ได้

นักวิชาการทั้งหลายมีหน้าที่ต้องถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจให้แก่ชาวบ้าน ผู้คนในชนบทต้องรักถิ่นฐานบ้านเกิดของตนและมีหน้าที่สืบค้นภูมิปัญญาของบรรพชนนำมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตเพื่อปิดกั้นเทคโนโลยีบางอย่างที่อาจเป็นตัวทำลายทรัพยากรของเรา คนทุกคนมีจิตสำนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน จะบริโภคสิ่งใดก็มีใจระลึกถึงลูกหลาน จะคิดทำสิ่งใดก็คิดถึงอนาคตมากกว่าจะคิดถึงแต่เพียงวันนี้

เมื่อคนไทยทุกคนระลึกได้อย่างนี้และปฏิบัติได้อย่างนี้ ความหลากหลายทางชีวภาพของเราก็จะยังคงความอุดมสมบูรณ์ และเราก็จะสามารถพัฒนาประเทศของเราให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศได้

นางสาวสลักจิต อัดกลีบ

อายุ 16 ปี ชั้น ม. 4 โรงเรียนกันตังรัชฎาศึกษา จ. ตรัง
 อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ สุนทรี สังข์ยุทธ์

บ้านของฉันอยู่ที่ป่าแก ซึ่งตั้งอยู่ในตำบลบางลึก อำเภอกันตัง คุณตาเล่าว่าเมื่อตอนท่านยังเด็ก ป่าแกเป็นป่าดึกดำบรรพ์ ไม่มีผู้คนเข้ามาอาศัยอยู่เลย ป่าแกเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ มีต้นไม้มากมาย เช่น ต้นยาง ต้นตะเคียนพันธุ์ต่าง ๆ ต้นหลุมพอ และต้นไม้หลากหลายชนิด มีสัตว์มากมาย มีช้างหลายเชือก มีหมูป่า หมิวาย เสือโคร่ง เสือดาว ควายนก กวาง หมูป่า กระเจิง ค่าง ลิง ชะนี นกยูง นกกระยาง กระรอก นกกานะหัว และสัตว์ป่าอีกมากมายหลายชนิด สภาพเช่นนี้เองที่ในหนังสือเรียนของฉันเรียกว่า ความหลากหลายทางชีวภาพ

ป่าแกในอดีตไม่ค่อยมีผู้คนเข้าไปอาศัย เพราะช้างดุ เสือมาก มีคนเข้าไปอาศัยปลูกพืชผัก ช้างก็ออกมาทำลายพืชผักที่ผู้คนปลูกไว้ ช้างทำร้ายผู้คนล้มตาย แต่ในเวลาไม่นาน ช้างที่เคยมีอยู่ถูกผู้คนตามล่าบ้าง หลบหนีไปบ้าง ช้างก็หายไปจากป่าแก แต่กลับไปอยู่ที่ดงพญาเย็น พร้อม ๆ กับความหลากหลายทางชีวภาพที่สูญหายไป

ปัจจุบันเมื่อช้างหายไป ผู้คนที่เคยมีอยู่บ้าง จากท้องถิ่นอื่น ๆ บ้าง เข้ามาอยู่ในป่าแกมากขึ้น ต่างคนต่างต้องการที่ดินทำกิน ต้องการปลูกบ้าน เข้าไปบุกเบิกป่าไม้ ตัดไม้ไปขาย ต้นไม้ที่เคยมีอยู่กลับสูญพันธุ์ สัตว์ป่าที่เคยมีอยู่ถูกชาวบ้านล่าเพื่อเอาไปขายหารายได้จากป่า สัตว์ป่าบางชนิดที่เหลืออยู่บ้างก็พากันหนีไปอยู่ที่อื่น ป่าที่ยังเหลืออยู่บ้างก็โดนทำลายโดยภาครัฐบาลเข้ามาทำอ่างเก็บน้ำ ต้องเผาป่าตัดไม้ เพื่อเอาภูเขาเป็นที่กั้นน้ำมีแต่เขาหัวล้าน ไม่มีต้นไม้อื่นนอกจากต้นยางพารา

ต้นไม้เคยเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร กลับแห้งเหือดไม่มีน้ำ ชาวบ้านเดือดร้อน ฝนไม่ตกตามฤดูกาล แต่เมื่อฝนตก น้ำป่าไหลหลากเพราะไม่มีต้นไม้ช่วยดูดซับน้ำไว้ ต้นไม้ที่เหลืออยู่เป็นป่าเสื่อมโทรมบ้าง ป่าไม้ที่หลงเหลืออยู่บ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ ทางคณะกรรมการหมู่บ้านสั่งห้ามการตัดไม้ทำลายป่า ห้ามล่าสัตว์ ห้ามต้อนก แต่ก็ยังมีผู้คนฝ่าฝืน

เดี๋ยวนี้เมื่อฉันเข้าไปในป่า ฉันรู้สึกหดหู่ใจเมื่อฉันเห็นป่าที่โล่งเตียน ป่าเสื่อมโทรม ไม่มีสัตว์ป่าจะให้เห็น ฉันรู้สึกว่าชาวบ้านในป่าแกไม่เห็นคุณค่าของป่าไม้ ไม่เห็นคุณค่าของธรรมชาติ ไม่คิดว่าถ้าไม่มีป่าไม้แล้ว เราจะอยู่กัน อย่างไรแล้วลูกหลานรุ่นต่อไปจะรู้จักสัตว์ป่าในอดีตหรือไม่

แต่ฉันก็มีความฝันที่ต้องการให้ความอุดมสมบูรณ์กลับคืนมา สัตว์ป่ากลับคืนมา ฝันของฉันต้องการให้ชาวบ้านร่วมกันปลูกป่าทดแทน หยุดการกระทำที่มีผลกระทบต่อธรรมชาติ หยุดการล่าสัตว์ หยุดการตัดไม้ทำลายป่า เพื่อให้ป่าแกจะได้เป็นป่าเหมือนครั้งในอดีต แต่หากทุกคนไม่ช่วยกัน ฝันของฉันคงจะเป็นจริงไปไม่ได้ แล้วก็ไม่รู้ว่าจะอนาคตของคนชนบทจะเป็นอย่างไร ฉันคิดว่ายังมีผู้คนอีกไม่น้อยที่ฝันอยากให้ธรรมชาติกลับคืนมา ในเมื่อทุกคนฝันอยากให้ธรรมชาติกลับคืนมา เราจะอยู่นิ่งทำไม ขอความร่วมมือร่วมใจจากทุกคนร่วมกันอนุรักษ์ป่าไม้และธรรมชาติของเราไว้เพื่ออนาคตที่สดใสของเราทุกคนต่อไป

นางสาวพุกษา เสี่ยงยม

อายุ 17 ปี ชั้น ม. 5 โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย จ. ภูเก็ต
 อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ พงษ์จันทร์ หลิมสกุล

คงมีสักวันหนึ่งที่คนเราคงได้แต่มองดูซากฟอสซิลของสัตว์ป่าและของพืชพรรณไม้ด้วยความประหลาดใจ เช่นเดียวกับเด็กสมัยนี้มองดูซากโครงกระดูกไดโนเสาร์ในพิพิธภัณฑ์ หากมนุษย์เรายังคงมีการทำลายทรัพยากร อย่างไม่หยุดยั้งโดยไม่หวนกลับมาคิดถึงความเสียหายที่ติดตามมา

ประเทศไทยก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่เพิ่งจะเริ่มมีการตื่นตัวในการให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพเมื่อประมาณ 3-4 ปีมานี้เอง ทั้งที่ประเทศไทยประสบปัญหาการทำลายทรัพยากรชีวภาพมาช้านานแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการถูกทำลายทางนิเวศวิทยาที่ทำให้สูญเสียทรัพยากรทางชีวภาพ ซึ่งเราไม่อาจประเมินค่าความเสียหายเป็นเงินได้ หรือการสูญเสียพันธุ์ไม้มงคลโบราณชนิดแก่ชาวต่างชาติโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมแต่อย่างใด

สาเหตุของการสูญเสียเหล่านี้มิได้เกิดจากน้ำมือของชาวบ้านผู้ยากไร้เท่านั้น หากแต่พลเมืองผู้ร่ำรวยด้วยทรัพย์ศฤงคารและภาครัฐบาลก็มีส่วนทำลายเช่นกัน เช่น การทำลายเนื้อที่ป่าไม้จำนวนมากเพื่อมาสร้างสนามกอล์ฟแบบกินป่ากินดง นอกจากนี้ การทุจริตของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองและการขาดการศึกษาที่เป็นอีกสาเหตุหนึ่ง แต่สาเหตุที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งก็คือ "การขาดเงิน" เพราะเรามัวแต่นำเงินไปสนับสนุนการส่งมนุษย์สู่ดาวอังคาร แต่ขณะเดียวกันก็กลับปล่อยให้มีการสังหารผลาญทรัพยากรชีวภาพมากมายบนโลก และท้ายที่สุด สิ่ง que ทุกคนกำลังลืมก็คือมนุษย์เราเองก็จะถูกทำลายด้วยเช่นกันด้วยผลกระทบที่ย้อนมาสนองการกระทำของมนุษย์นั่นเอง

คงถึงเวลาแล้วที่เราต้องร่วมมือกันเพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายทางชีววิทยาให้เราสามารถนำทรัพยากรทางชีวภาพมาใช้ให้ได้ยั่งยืนที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่มีใช้เกิดจากการกระทำของใครคนหนึ่งเท่านั้น ทุกคนจะต้องร่วมแรงร่วมใจกันเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์โดยการนำเอาหลักวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพธรรมชาติและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ควบคู่ไปกับการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม เพราะหากการที่เราจะรู้วิธีจัดการทรัพยากรให้ได้ผลดีนั้น เราจะต้องทราบเสียก่อนว่ามีอะไรบ้างอยู่ในสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเรา ดังคำสุภาษิตจีนที่ว่า "รู้เขา รู้เรา รบร้อยครั้ง ชนะร้อยครั้ง"

ความฝันของฉันที่อยากเห็นความอุดมสมบูรณ์ของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติคงอยู่ไม่ไกลเกินเอื้อม หากเรา ร่วมแรงร่วมใจกันสร้างธรรมชาติที่สวยงามขึ้นมาใหม่ให้เป็นที่ดังอดีตที่ผ่านมา ธรรมชาติที่มองดูสวยงามและกลมกลืน ธรรมชาติที่สวยงามสดชื่น บ่งบอกถึงความเป็นจริงที่ว่าสิ่งมีชีวิตทุกชนิดต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ต้นไม้ต้องพึ่งธารน้ำ และส่งความเขียวขจีมาอวดแก่สายตาทุกคู่ของสิ่งมีชีวิต และท่ามกลางความเขียวขจีนั้นก็แฝงไว้ซึ่งคุณค่าอันนอกนันทก่อให้เกิดความสมดุลทางระบบนิเวศ ซึ่งเป็นหัวใจไปหล่อเลี้ยงชีวิตมนุษย์ให้ดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพและสามารถก้าวต่อไปพร้อม ๆ กับความสมดุลของสภาพแวดล้อมตราบนานเท่านาน

แต่ความฝันก็คงจะเป็นเพียงวิมานในอากาศต่อไปหากคนเรายังขาดความเข้าใจในระบบการทำงานของธรรมชาติ และยังคงยึดถือความเชื่อแบบผิด ๆ ที่ว่า มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ทรงสติปัญญาเหนือกว่าเพื่อนร่วมโลกชนิดอื่น ๆ แต่ตามความเป็นจริงแล้ว อาณาจักรของพืชและสัตว์ต่างหากที่เป็นผู้จัดขั้นตอนธรรมชาติให้เป็นไปตามส่วนสัดของการปรับตัวของสิ่งมีชีวิตต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว เมื่อส่วนสัดธรรมชาติถูกทำลาย ท้ายที่สุดแล้วมนุษย์ก็จะถูกทำลายเช่นกัน เราทุกคนจะปล่อยให้เป็นอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ ตามถกกรรมอย่างนั้นหรือ ร่วมแรงร่วมใจกันอนุรักษ์ตั้งแต่วันนี้ ก่อนจะไม่มีธรรมชาติให้แก่ลูกหลานในอนาคต

การประกวดบทความระดับอุดมศึกษา

เรื่อง "วิกฤตความหลากหลายทางชีวภาพกับอนาคตของประเทศชาติ"

รางวัลที่ 1

นางสาวชมชื่น ศิริพันธ์แก้ว

อายุ 22 ปี ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพฯ
อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ พิรพรรณ ต้นอารีย์

มวลสรรพชีพานานชนิดอาศัยร่วมกันบนโลกใบนี้มาเป็นเวลาหลายล้านปีมาแล้ว มีทั้งการเกิด การดับ การเปลี่ยนแปลง ตลอดจนการปรับตัวของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพที่อยู่อาศัยอยู่ตลอดเวลา แต่การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่อยู่ในสมดุลของธรรมชาติที่มีการทำลาย การทดแทน อย่างลงตัว โลกของเราจึงมีสิ่งมีชีวิตมากมายหลากหลายไปตามความหลากหลายของสภาพแวดล้อม

ตามลักษณะภูมิประเทศ ประเทศไทยตั้งอยู่ในบริเวณเขตร้อนชื้นและมีความหลากหลายของระบบนิเวศที่เอื้ออำนวยให้มีสิ่งมีชีวิตมากมายชนิดและชุกชุมเต็มไปด้วยความอุดมสมบูรณ์มาตั้งแต่อดีต บรรพบุรุษของไทยอาศัยบนแผ่นดินนี้มาหลายชั่วอายุคนมาแล้ว แต่ในช่วง 50-60 ปีที่ผ่านมา ประชากรของประเทศไทยได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก การรุกป่าใช้ประโยชน์จากธรรมชาติโดยฝ่ายเดียวจึงมีมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ไม่ว่าจะเป็นการจับสัตว์น้ำ สัตว์บก การตัดไม้ทำลายป่าเพื่อสนองปัจจัยในการดำรงชีวิต การปล่อยของเสียที่ปราศจากการบำบัดสู่สิ่งแวดล้อม การค้าของป่า ล้วนเป็นตัวอย่างของกิจกรรมของคนที่ส่งผลทำลายสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศทั้งทางตรงและทางอ้อม สุดท้ายผลกระทบแห่งการทำลายธรรมชาติ ธรรมชาติก็กลับมาทำลายเราเอง เช่น การตัดไม้ทำลายป่าทำให้ที่อยู่ของสัตว์น้อยลง แหล่งอาหารของคนก็น้อยลงด้วย สภาพป่าที่หมดไปทำให้ระบบป้องกันภัยธรรมชาติเสียไป เมื่อมีฝนตกมากน้ำจึงท่วมและนำความเสียหายแก่ทั้งชีวิตและทรัพย์สินของคนไทย การตัดไม้ใหญ่ทำให้นักเงือกมีการแข่งขันกันเองสูงขึ้นเพื่อหาโพรงไม้ใช้อาศัยในฤดูผสมพันธุ์ เมื่อไม้ใหญ่เหลือน้อยจำนวนนกเงือกจึงถูกจำกัดพันธุ์ไม้ที่อาศัยนกเงือกช่วยในการแพร่พันธุ์ก็ถูกจำกัดไปด้วย อาหารและที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าก็ลดลง ในที่สุดคนไทยก็ขาดแหล่งอาหารและปัจจัยในการดำรงชีวิตจากป่าบริเวณนั้นไป การบุกรุกเข้าป่าบริเวณอื่นจึงขยายเพิ่มขึ้น แล้วเมื่อไฟถึงจะพอส นอกจากนั้นการบุกรุกป่าขายเลนทำให้ปริมาณป่าขายเลนลดลงและมีของเสียมากขึ้น ตัวอ่อนของสัตว์น้ำจะได้รับผลกระทบโดยตรงทำให้ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ผลสุดท้ายก็ทำให้ปริมาณสัตว์น้ำในอ่าวไทยลดลง อาหารทะเลหายากขึ้นและมีราคาสูง

ความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตที่อยู่ร่วมกันในธรรมชาตินั้นมีความซับซ้อนมาก ถ้าทำลายระบบนิเวศ สัตว์ที่มีความจำเพาะต่อระบบนิเวศอันนั้นก็ไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้ เมื่อจำนวนประชากรสิ่งมีชีวิตหนึ่ง ๆ ลดน้อยลง ความหลากหลายของยีนจะมีน้อยลง ทำให้สิ่งมีชีวิตนั้นเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ สิ่งมีชีวิตอื่นที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันก็จะได้รับผลกระทบด้วย บางครั้งอาจเป็นผลต่อเนื่องทำให้ระบบนิเวศถูกทำลายเป็นบริเวณกว้างขึ้นไปอีก เพราะฉะนั้นความหลากหลายของยีน ความหลากหลายของชนิดพันธุ์ ความหลากหลายของระบบนิเวศ หากส่วนใดส่วนหนึ่งถูกกระทบก็จะมีผลให้อีกส่วนอื่นได้รับผลกระทบตามไปด้วย และมีผลให้สมดุลของธรรมชาติเสียไป จนในที่สุดสิ่งมีชีวิตในระบบหนึ่ง ๆ อาจถูกทำลายโดยदारไม่สามารถนำกลับคืนมาได้ หลาย ๆ อย่างที่เราสูญเสียไปเราอาจจะไม่เคยรู้จักมัน ไม่เคยทราบถึงประโยชน์ของมันด้วยซ้ำ สิ่งที่ยังหลงเหลืออยู่ก็คงเป็นเพียงคำว่า เสียตาย

ประเทศไทยเหลือพื้นที่ป่าไม่มากแล้ว ถ้าเปรียบกับประเทศเพื่อนบ้านของเรา จากภาพถ่ายทางอากาศ จะเห็นความขาวของประเทศไทยและความเขียวของประเทศเพื่อนบ้าน หากวันนี้นักนิเวศถึงคุณของธรรมชาติ รู้สึกหวงแหนและร่วมมือกันเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับธรรมชาติร่วมไปกับการพัฒนาประเทศของเราแล้ว เราจะมีทรัพยากรไว้ใช้ร่วมกับการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนตลอดไป หรือไม่เช่นนั้นประเทศไทยจะเป็นประเทศแรกที่ถูกธรรมชาติคัดเลือกทิ้งไปเสียเช่นนั้นหรือ...

รางวัลที่ 2

นางสาวดารารวรรณ ดลรัตน์

อายุ 18 ปี ชั้นปีที่ 1 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จ.ชลบุรี
อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ กอบลาภ ต้นสกุล

ประเทศไทยนับว่าเป็นประเทศที่มีทรัพยากรชีวภาพอันหลากหลายแหล่งหนึ่งของโลก เนื่องจากอยู่ในเขตร้อนและตั้งอยู่บนคาบสมุทรอันเป็นลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของพืชและสัตว์หลายชนิด ซึ่งเมื่อเทียบกับประเทศอื่นอีกหลาย ๆ ประเทศแล้วประเทศไทยนั้นได้เปรียบด้านนี้อยู่มาก ไม่ว่าจะเป็นความหลากหลายในเรื่อง ชนิดพันธุ์ ความหลากหลายของพันธุกรรม และความหลากหลายของระบบนิเวศ ซึ่งเป็นองค์ประกอบ 3 ประการของความหลากหลายทางชีวภาพนั่นเอง แต่ในปัจจุบันนี้ความหลากหลายทางชีวภาพกำลังอยู่ในภาวะวิกฤต ทั้งนี้เกิดขึ้นจากปัจจัยหลายประการ สมควรอย่างยิ่งที่เราทุกคนจะหันมาให้ความสำคัญและสนใจในปัญหานี้ อย่างจริงจังกันเสียที เพราะปัญหานี้มีผลกระทบต่ออนาคตของประเทศชาติเลยทีเดียว

วิกฤตความหลากหลายทางชีวภาพคือการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ปรกติ อยู่ในขั้นรุนแรงและน่าเป็นห่วง หรืออาจกล่าวได้ว่าเกิดการเสียสมดุลทางธรรมชาตินั่นเอง มีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพลดลง เช่น ประชากรของสิ่งมีชีวิตบางชนิดลดจำนวนลงเป็นอย่างมาก มีการทำลายถิ่นกำเนิดตามธรรมชาติ เช่น การสร้างเขื่อนซึ่งทำให้ป่าริมน้ำถูกทำลายไปด้วย การนำสารเคมีมาใช้ เช่น ยาฆ่าแมลง นอกจากจะทำลายสิ่งมีชีวิตโดยตรงแล้วก็ยังทำลายพืชคลุมดินด้วย การนำสิ่งมีชีวิตต่างถิ่นไม่ว่าพืชหรือสัตว์เข้ามาอาจทำให้สิ่งมีชีวิตดั้งเดิมลดน้อยลงไปจนอาจสูญพันธุ์ได้ มลพิษทางด้านสิ่งแวดล้อมและอากาศของโลกที่เปลี่ยนไปเหล่านี้ล้วนทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพลดลงจนถึงขั้นวิกฤต นอกจากนี้ยังเกิดจากการขาดความต่อเนื่องในการศึกษาเรียนรู้ พันธุ์ภูมิปัญญาชาวบ้านที่บรรพบุรุษไทยได้เคยนำมาเป็นแบบแผนการดำรงชีวิตของผู้คนอย่างเกื้อกูลระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และมนุษย์กับธรรมชาติ

คนในชาติควรตระหนักถึงคุณค่าทรัพยากรธรรมชาติอันแนบเนื่องอยู่ในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาติเราเอง แต่กลับละเลยทอดทิ้งความสำคัญด้านนี้ไป ในขณะที่มุ่งความสนใจไปที่การพัฒนาที่มีแต่จะบั่นทอน ทำลายทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่สิ้นสุด ประเด็นสำคัญมีอยู่ว่าความหลากหลายทางชีวภาพไม่ได้ดำรงอยู่ในธรรมชาติทั่วไปในโลก หากแต่ส่วนสำคัญจะมีอยู่เฉพาะในเขตร้อนเช่นประเทศไทยนี้เท่านั้น และความหลากหลายทางธรรมชาตินี้เองที่เป็นแหล่งให้กำเนิดต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมนานาชนิด โดยเฉพาะในเรื่องอาหารและยา อันจำเป็นต่อชีวิต ตลอดจนผลิตภัณฑ์อุปโภคบริโภคอื่น ๆ ซึ่งเราสามารถนำข้อได้เปรียบนี้มาเป็นฐานอนาคตของการพัฒนาประเทศได้โดยพัฒนาทรัพยากรชีวภาพที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น ในขณะที่ประเทศมหาอำนาจหรือประเทศที่พัฒนาแล้วยังด้อยในตัวความหลากหลาย โดยเฉพาะในแง่ของคุณภาพและปริมาณทรัพยากรชีวภาพอยู่มาก จนบ่อยครั้งเกิดการช่วงชิงทรัพยากรชีวภาพไปไว้ในอำนาจครอบครองของตนด้วยเล่ห์วิธีอันชาญฉลาดและเทคโนโลยีอันทันสมัย

จากที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าความหลากหลายทางชีวภาพนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ในฐานะที่เรายังเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาคงไม่สามารถใช้เทคโนโลยีหรือมีอุตสาหกรรมที่ก้าวหน้าเทียบเท่ากับประเทศที่พัฒนาแล้ว อนาคตของประเทศจึงขึ้นอยู่กับทรัพยากรเป็นสำคัญ ควรที่เราจะร่วมมือกันทวงแหวน และรักษาความหลากหลายทางชีวภาพของชาติเอาไว้เพื่อเก็บเกี่ยวผลประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อไป

นายสมคิด เดชธรรม

อายุ 20 ปี ชั้นปีที่ 3 คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จ. เชียงใหม่
อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์แพทย์หญิง อภิญญา ไฉวินทะ

ป่าฝนเขตร้อนในประเทศไทยเป็นแหล่งรวมความหลากหลายทางชีวภาพ เนื่องจากเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตที่หลากหลายทั้งในแง่ของจำนวนสิ่งมีชีวิต พันธุกรรม รวมถึงถิ่นที่อยู่อาศัย กระบวนการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตในป่าฝนเขตร้อนโดยการคัดเลือกของธรรมชาติเกิดขึ้นพร้อมกับการสังสมประสพการณ์และความสามารถในการใช้ทรัพยากรชีวภาพของมนุษย์ในท้องถิ่น ก่อเกิดภูมิปัญญาท้องถิ่น จารีตประเพณี และวัฒนธรรมที่เกื้อกูลระบบนิเวศอย่างสมดุล ชีวทัศน์ไทยจึงผูกพันกับทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพที่เปี่ยมด้วยคุณค่ามาตั้งแต่อดีต แต่ในปัจจุบัน การขยายตัวของธุรกิจและอุตสาหกรรมได้ทำลายความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในท้องถิ่นกับป่าฝนเขตร้อนโดยสิ้นเชิง จนกระทั่งความหลากหลายทางชีวภาพเข้าสู่ภาวะวิกฤต เกิดผลกระทบต่อประเทศชาติในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยที่ประชาชนชาวไทยไม่เห็นความสำคัญของวิกฤตดังกล่าว จึงเกิดคำถามว่า อนาคตของประเทศชาติจะเป็นเช่นไรหากความหลากหลายทางชีวภาพซึ่งเป็นแหล่งสมบัติที่มีคุณค่าที่สุดกำลังเข้าสู่ภาวะวิกฤต

ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทยเข้าสู่ภาวะวิกฤต เนื่องจากผู้บริหารและประชาชนขาดความเข้าใจในเรื่องชีวภาพอย่างแท้จริงปล่อยให้การพัฒนาทางอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจแสวงหาผลประโยชน์จากป่าฝนเขตร้อนอย่างไร้จิตสำนึก การสร้างโรงงานอุตสาหกรรม การตัดถนนผ่านป่า รวมถึงการสร้างเขื่อนได้ทำลายระบบนิเวศของป่าฝนเขตร้อนซึ่งอ่อนไหวต่อภาวะแวดล้อม จนสิ่งมีชีวิตจำนวนมากทั้งที่มนุษย์รู้จักและไม่รู้จักสูญพันธุ์ไปจากพื้นพิภพนี้ นอกจากนี้ ระบบเศรษฐกิจได้ตีค่าของป่าฝนเขตร้อนอย่างฉาบฉวยว่าเป็นเพียงแหล่งส่งออกท่อนไม้หรือเยื่อกระดาษเท่านั้น ดังนั้น จึงเกิดนโยบายของรัฐที่เน้นให้ทางป่าเพื่อปลูกพืชป่าเศรษฐกิจและการล้มปทานป่าซึ่งทำลายความหลากหลายทางชีวภาพ

นอกจากนั้น บริษัทธุรกิจต่างชาติยังคงฉายเม็ดเงินลงทุนที่เพิ่มขึ้นตั้งเดิมของท้องถิ่นนำไปปรับปรุงพันธุกรรมโดยเทคโนโลยีสมัยใหม่แล้วจดลิขสิทธิ์ โดยที่เกษตรกรชาวไทยไม่ได้รับผลประโยชน์ดังกล่าวเลย อีกทั้งยังสร้างค่านิยมว่าเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ทันสมัยและมีคุณภาพ ในขณะที่เมล็ดพันธุ์ดั้งเดิมถูกตีค่าเพียงทรัพยากรที่ไร้ค่าและล้าหลัง ซึ่งขัดกับความเป็นจริงที่ว่าเมล็ดพันธุ์ดั้งเดิมนั้นได้รับการคัดเลือกจากชีวภาพที่หลากหลายจากมนุษย์ในท้องถิ่นจนเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และระบบนิเวศแห่งนั้น ที่ร้ายยิ่งกว่านั้นก็คือ พืชจำพวกสมุนไพรและวิธีการใช้แบบภูมิปัญญาไทยถูกชาวต่างชาตินำไปผลิตโดยระบบอุตสาหกรรมแล้วนำกลับมาขายให้คนไทยซึ่งเป็นเจ้าของทรัพยากรและความรู้อย่างเต็มที่ เพียงเท่านี้ก็มองเห็นได้ชัดเจนว่า หากยังปล่อยให้วิกฤตความหลากหลายทางชีวภาพดำเนินต่อไปในอนาคต ประเทศชาติย่อมตกเป็นอาณานิคมของชาวต่างชาติและถูกเอารัดเอาเปรียบทางด้านเศรษฐกิจและทรัพยากรของแผ่นดิน

สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งของวิกฤตความหลากหลายทางชีวภาพ คือ ค่านิยมการบริโภคที่ขาดความรู้อย่างฟุ่มเฟือยไร้ขีดจำกัด เช่น การบริโภคผลิตภัณฑ์จากกระบวนการผลิตอุตสาหกรรมซึ่งประกอบด้วยสารเคมีที่ทำลายระบบนิเวศป่าฝนเขตร้อนหรือ ค่านิยมการใช้ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปที่กระจายจากสังคมเมืองสู่ชนบท ทำให้ชาวบ้านที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติไม่ต้องเข้าไปหาอาหารและอุปกรณ์ยังชีพในป่า มนุษย์จึงห่างเหินจากป่าและนำไปสู่การล่มสลายของวัฒนธรรมที่เกื้อกูลระหว่างธรรมชาติกับมนุษย์ในท้องถิ่น ดังนั้น วิกฤตความหลากหลายทางชีวภาพจึงเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงวิกฤตความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่สั่งสมมานานของประเทศชาติอีกด้วย

วิกฤตความหลากหลายทางชีวภาพจะส่งผลกระทบต่อประเทศชาติในระยะยาว การทำลายชีวภาพทั้งที่เกิดจากความไม่รู้หรือเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ใดโดยย่อมนำไปสู่การล่มสลายทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชาติ ดังนั้นปัญญาการทำลายระบบนิเวศเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจ ปัญหาลิขสิทธิ์ผลผลิตอุตสาหกรรมที่ฉกฉวยจากความหลากหลายทางชีวภาพของป่าฝนเขตร้อน รวมถึงปัญหาค่านิยมการบริโภคที่ฟุ่มเฟือยซึ่งกระจายจากสังคมเมืองสู่ชนบทต้องแก้ไขโดยอาศัยความเข้าใจในด้านชีวภาพว่าผู้ที่สามารถรักษาระบบนิเวศป่าฝนเขตร้อนได้ดีที่สุด คือมนุษย์ที่อาศัยและสืบทอดวัฒนธรรมการดำรงชีวิตซึ่งเกื้อกูลต่อธรรมชาติของท้องถิ่น การป้องกันและแก้ไขวิกฤตความหลากหลายทางชีวภาพจึงควรสัมพันธ์กับแบบแผนของชุมชนท้องถิ่น เช่น สิทธิและการตัดสินใจร่วมกันของชุมชนในการจัดการทรัพยากร การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม การยอมรับกฎระเบียบจารีตประเพณีของชุมชน รวมทั้งส่งเสริมวิถีชีวิตที่เรียบง่ายของท้องถิ่น ซึ่งนั่นหมายความว่า ผู้บริหารและประชาชนชาวไทยเห็นคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพที่มีต่อมนุษย์

การประกวดแต่งกลอนสุภาพ (กลอนแปด) ระดับมัธยมศึกษา
เรื่อง "การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ"

ปี พ.ศ. 2541

รางวัลที่ 1 นายวิษณุ พุ่มสว่าง

อายุ 17 ปี ชั้น ม. 6 โรงเรียนปากเกร็ด จ. นนทบุรี

อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ อำไพพรรณ พิพัฒน์วัฒนารมย์

นามีข้าวอ่าวมีปลาฟ้ามีฝน

พืชมีผลคนมีกินทุกถิ่นฐาน

ป่ามีไม้คลองมีน้ำต้นลำธาร

จึงสืบสานสมดุลหนุนสัมพันธ์

ปลูกต้นไม้ ไม่ล่าสัตว์ พัฒนินิเวศ

การเกษตรพอเพียง เลี้ยงชีพมัน

รีไซเคิล สิ่งเหลือใช้ให้ครบครัน

เพื่อสร้างสรรค์เศรษฐกิจไทยให้รุ่งเรือง

มุ่งทดแทนหลังการใช้ให้พร้อมสรรพ

ผสมกับเทคโนโลยีที่ต่อเนื่อง

ประหยัด พืช คน สัตว์ ป่า ค่าประเทือง

ส่งเสริมเรื่องการกินอยู่รู้พอดี

ความหลากหลายทางชีวภาพ กำซาบสุข

ร่วมประยุกต์ รักรักษาประโยชน์ โชติสุขี

ธรรมชาติ สร้างระบอบกอบประชีวิ

โปรดปรานนี้ รู้คุณค่า "อย่าทำลาย"

รางวัลที่ 2 นางสาวอาภาพร วรรณสุนธยา

อายุ 16 ปี ชั้น ม. 5 โรงเรียนปากเกร็ด จ. นนทบุรี

อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ อำไพพรรณ พิพัฒน์วัฒนารมย์

ป่า...ชุ่มชุ่มขจีเพราะมีน้ำ

สัตว์...สุขล้ำเพราะมีป่าเพื่ออาศัย

คน...อยู่ดีเพราะมีกินจวบสิ้นใจ

โลกอยู่ได้เพราะสมดุลเกื้อหนุนกัน

สายฝนพรำฉ่ำนองทุกท้องดิน

เป็นธารรินเลี้ยงชีวิตลิขิตมัน

ป่าไม้ คน สัตว์ ทั้งมวลล้วนสำคัญ

สายสัมพันธ์ธรรมชาติปราศพิชร้าย

ต่างพึ่งพาอาศัยกันแม้วันดับ

ทุกสิ่งสรรพบนโลกนี้มีความหมาย

โปรดดูแลรักษาอย่าทำลาย

ชีวภาพหลากหลายย่อมให้คุณ

อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพร้อมค่า

สร้างศรัทธาจิตเอื้อช่วยเกื้อหนุน

เพื่อโลกที่งดงามความการุณ

คือสมดุลแห่งชีวภาพตราบนิรันดร์

รางวัลที่ 3 นายนรุตม์ คุปต์ธนโรจน์

อายุ 16 ปี ชั้น ม. 5 โรงเรียนวัดสุทธิวาราม กรุงเทพฯ

อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ นงนุช จรุงจิตตกุล

หนึ่งชีวิตเคยอยู่เคียงคู่อำ

หนึ่งชีวาเคยสร้างสรรค์ในไพรสนท

หนึ่งพืชไพรเคยให้สุขทุกชั้นชน

แต่หนึ่งคนกลับทำลายตัดสายใย

เคยพึ่งพิงปัจจัยในผืนป่า

เคยพึ่งพาสรรพสิ่งอิงอาศัย

เคยมีสัตว์น้อยใหญ่ในพงไพร

ปัจจุบันแปรเปลี่ยนไปไม่เหมือนเคย

ด้วยเข้าหาธรรมชาติอย่างมาดร้าย

สัตว์ต้องตาย ไพรพินาศกลับนิ่งเฉย

ชีวภาพดับสลายกับละเลย

ทำเฉยเมยคงเป็นไฟไปทั่วแดน

"ร่วมกัน" ช่วยด้วยสองมือสอดวงใจ

"อนุรักษ์" พืชสัตว์ไพรนับหมื่นแสน

"ความหลากหลาย" ธรรมชาติไม่ขาดแคลน

"ชีวภาพ" เป็นหลักแกนสร้างสรรค์ไทย

รางวัลชมเชย

นายอนรรฆพล จันทร์มิตร

อายุ 15 ปี ชั้น ม. 4 โรงเรียนขามแก่นนคร จ. ขอนแก่น
อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ ประภัสสร โพธิ์จักร

โลกกว้างใหญ่ไพศาลบันดาศลฺข
มีป่าสวยด้วยพฤกษานานาพันธุ์
ก่อชีวิตจากธรรมชาติพิลาสล้ำ
วิวัฒนาการหลากหลายในสากล
ภูมิปัญญาของไทยได้สรรค์สร้าง
ทรัพยากรชีวภาพนั้นล้วนบันดาศลฺข
ศิลปวัฒนธรรมย้าตระหนัก
เพื่อลูกหลานได้เรียนรู้ปัญญา

หล่อเลี้ยงทุกชีวิตประสิทธิ์สรรพ
อยู่ร่วมกันอย่างพึ่งพางามน่ายล
ล้วนสิ่งนำสมดุคเพิ่มพูนผล
บรรพชนคนไทยใช้มานาน
นำทุกอย่างพัฒนาพาสืบสาน
เป็นสายธารเลี้ยงชีวิตเป็นนิจมา
อนุรักษ์คงไว้ให้รักษา
นำคุณค่าธำรงไทยให้ยั่งยืน

รางวัลชมเชย

นายบุญเขต ชนะพล

อายุ 17 ปี ชั้น ม. 6 โรงเรียนขามแก่นนคร จ. ขอนแก่น
อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ ประภัสสร โพธิ์จักร

ธรรมชาติผู้สร้างสรรค์จักรโลงไว้
เป็นสายใยยาวมาแต่ช้านาน
ชีวภาพมีมากมายหลายชนิด
เศรษฐกิจพัฒนาไทยให้ทวี
บรรพชนชาวไทยได้เสาะหา
สืบสานภูมิปัญญาไทยไว้แก้อกุล
ธรรมชาติให้ชีวิตคิดตระหนัก
เทคโนโลยีชาวบ้านผสนนำ

ชีวิตให้คุณค่ามหาศาล
เปลี่ยนตามกาลเวลามาแรมปี
สร้างชีวิตสืบสายหลายวิถี
ปัจจัยสี่ทรงคุณค่าพาจรรูญ
พัฒนาทรัพยากรก่อนจะสูญ
เพื่อเพิ่มพูนศิลปวัฒนธรรม
อนุรักษ์คงไว้ให้ชุ่มฉ่ำ
ประโยชน์ล้ำคงอยู่คู่ไทยเอย

รางวัลชมเชย

นายธนุ คุ่มภัย

อายุ 16 ปี ชั้น ปวช. 1 วิทยาลัยเทคนิคนครนายก จ. นครนายก
อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ ปฐมพร เขียรสุนทร

ทุกวันนี้เมืองไทยใกล้วิกฤติ
เพราะมนุษย์ทั้งหลายทำร้ายกัน
หากมนุษย์ใช้เป็นเห็นคุณค่า
พืชและสัตว์อาศัยไม่อับจน
เปรียบป่าเหมือนธนาคารการเกษตร
วัฏจักรการพึ่งพิงยิ่งมากมาย
มนุษย์กับธรรมชาติมีอาจแยก
โปรดดูแลรักษาไว้ให้นานาน

มลพิษนำทุกข์สิ้นสุขสันต์
ธรรมชาติสิ้นนั้นก็สิ้นคน
รักษผืนป่าขึ้นฉ่ำน้ำและฝน
ให้โภชนผลแก่มนุษย์สุดบรรยาย
ด้วยระบบนิเวศอันหลากหลาย
เชื่อมโยงสายโลหิตจิตวิญญาณ
แม้จะแลกด้วยเงินตรามหาศาล
ตราบชั่วลูกชั่วหลานสายเลือดไทย

การประกวดเล่าเรื่องระดับมัธยมศึกษา เรื่อง "ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น"

ปี พ.ศ. 2542

รางวัลที่ 1

นางสาวเบญจมาภรณ์ พงษ์สมบุรณ์

ชั้น ม. 5 โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ กรุงเทพฯ

อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ วิชาทวีพย์ สีแดง

คุณย่าเล่าให้ฟังว่า เมื่อยังเด็กท่านอยู่อยุธยา บ้านอยู่ริมแม่น้ำ หลังบ้านเป็นป่าละเมาะ ซึ่งเหมือน ๆ กับทุกบ้านในละแวกนั้น ต้นไม้ส่วนใหญ่จะขึ้นเองตามธรรมชาติ ผลแก่ที่ร่วงหล่นลงดินก็งอกขึ้นใหม่ นกกินผลไม้บางชนิด เมล็ดถูกถ่ายออกมาเป็นมูล แม้กระทั่งคน เมื่อกินเนื้อของผลไม้แล้วเหวี่ยงเมล็ดทิ้ง เมล็ดเหล่านั้นก็งอกงามขึ้นใหม่บนผืนดินอันอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งอาหารของชาวบ้าน ไม่มีใครยึดครองเป็นเจ้าของ

คุณย่าชอบรับอาสาไปเก็บลูกตาลมาให้คุณแม่ของท่านทำขนมตาล เก็บใบตำลึง ผักหวาน ยอดมะขามอ่อน ลูกผักข้าว และผักอื่น ๆ สารพัดชนิดมาประกอบอาหาร อย่างเข้าหน้าหนาวมะขามฝักแก่เป็นมะขามเปียก จะชวนกันไปเก็บมาแกะเปลือกแคะเมล็ดเก็บไว้กินได้ทั้งปี ลูกข่ามะเส็ง ลูกหว้า ตะขบ มะขามป้อม ล้วนเป็นของขบเคี้ยวแสนอร่อยของเด็ก ๆ ต้นที่รับประทานไม่ได้ก็จะนำมาเป็นของเล่น เช่น มะกล่ำตาหนู เม็ดสีแดงสลัดดำ นำมาร้อยเป็นสายสร้อยสามคอก เด็ดพวงดอกจิกที่ห้อยระย้ามาทำตุ๊กเป็นนางเอกละครชาวเหนือ ร้องรำเล่นสนุกกับเพื่อน ๆ หรือมีเดื่อนั้นก็เล่นขายของ เก็บผักโป่งซึ่งขึ้นเป็นดงใกล้ ๆ บ้านมาหั่นเล่น ในขณะที่ชาวบ้านนำไปสับเป็นอาหารเลี้ยงหมู พวกเด็กผู้ชายมักจะซุกซน บางทีก็จับจิ้งหรีดมาบั่นให้กัดกัน หรือจับงูสายม่านตัวเล็ก ๆ มาพันแขนเล่น บ้างก็ยิงนกตกปลาไปตามประสาชน ส่วนคุณย่านั้น เมื่อเบื่อกับการเล่นในป่าละเมาะ ก็รอเวลาหัวน้ำลดแล้วลงไปตกปลา ตกกุ้ง ฆมหอยกับเขาด้วย พอจะตกปลาก็จะไปนั่งอยู่โคนต้นไม้ใหญ่ริมน้ำ หย่อนเบ็ดลงน้ำประเดี๋ยวเดียวปลาก็จะกินเหยื่อ แต่ถ้าได้ตัวเล็ก ๆ ก็ปล่อยไป เลือกแต่ตัวใหญ่ไว้ เมื่อเล่าถึงเรื่องปลาคุณย่าจะขึ้นเสียงสูงทันทีเลยว่า "ซุ่ม ซุ่ม" ตามขายน้า น้ำไหลเอื่อย ๆ ฝูงปลาสร้อย ปลาแปบ ปลาแขยง ปลาชิว และปลาอื่น ๆ หลายชนิด ผุดขึ้นมาหายใจแล้วลอยตัวอยู่เป็นแพละอองน้ำกระเซ็นต้องแสงพระอาทิตย์ เป็นประกายวิบวับ ทำน้ำหน้าเรือนทุกหลังจะมียอปากใหญ่หย่อนลงน้ำทิ้งไว้เสมอ หากใครว่างก็เดินมายกขึ้น จะได้ปลาตะเพียน ปลาม้า และปลาอื่น ๆ นานาชนิด ครั้งละมาก ๆ จนเหลือจะกิน ก็จะมาทำปลาร้า ปลาแห้ง ปลากรอบ เก็บไว้ได้นาน

ท่านเล่าต่อไปอีกว่า ถ้าจะตกกุ้ง ต้องทำเบ็ดเป็นพิเศษซักหน่อย เหล่าไม้ใผ่ให้ปลายโค้ง ผูกปลายไม้ด้วยเชือกร้อยรูเข็ม ร้อยเมล็ดตะกั่วถ่วงไว้ด้วย แล้วพายเรือออกไปกลางน้ำ หย่อนเบ็ดลงสองข้างลำเรือ ถึงตอนนี้จะสนุกมากเลย เพราะเวลาหย่อนเบ็ดลงไปไม่ทันไร เบ็ดก็จะกระตุก รีบสาวขึ้นมาปลดตัวกุ้งออก ยังไม่ทันเกี่ยวเหยื่อ เบ็ดอีกข้างก็กระตุก ต้องรีบสาวให้เร็วขึ้น สาวข้างซ้าย อ้าว! ข้างขวาก็กระตุก พักเดียวได้กุ้งกำกรวมตัวโต ๆ เต็มลำเรือ พวกเด็ก ๆ จะไม่สนใจเนื้อกุ้ง ใครจะกินปลา กินยำก็ตามใจ ขอเพียงกำกุ้งอันใหญ่ ๆ มาเผากินเล่น กับขอมันกุ้งเหลืองร่ำมาคลูกข้าวสวยร้อน ๆ เหยาะน้ำปลาหอม ๆ เท่านั้นก็อร่อยไม่มีอะไรเปรียบ แต่ถ้าวินโหนอยากกินหอยทราย ก็ชวนกันดำลงโปงมใกล้ ๆ ทำน้ำ ถ้าออกไปกลางแม่น้ำ จะได้หอยกาบตัวโต แต่รสชาติค่อนข้างจืด ถ้าอยากรับประทานอาหารประเภทเนื้อสัตว์ ก็ไม่ต้องไปหาซื้อ พวกผู้ชายจะออกไปแล้วยิงนกมาให้พี่ผักสวนครัวปลูกเพียงครั้งเดียวก็เก็บกินได้นาน เพราะเมล็ดที่ร่วงหล่นจะงอกออกมาเป็นต้นใหม่ต่อเนื่องกันอยู่เสมอ ผักบุ้ง ผักกระเฉด ผักแว่น ต้นบอน ที่ขึ้นอยู่ริมน้ำล้วนนำมาปรุงเป็นอาหารได้ทั้งสิ้น กะปิ น้ำปลา ทำได้เองเกือบทุกครัวเรือน การดำรงชีวิตจึงผูกพันอยู่กับธรรมชาติทั้งสิ้น

ยามเย็นมีเสียงซึงแซ่ด้วยฝูงนกกาที่จะบินกลับรัง ริมฝั่งน้ำแมลงปอหลายสีบินโฉบเฉี่ยวกินแมลง เช่น แมลงเม่า และยุง ส่วนผีเสื้อแสนสวยหลายสีหลากหลายขนาด บินวนเวียนตามลมพุ่มไม้ตลอดวัน กระรอก กระแต วิ่งไล่กันอยู่ตามกิ่งไม้ เป็นภาพที่เห็นจนเจตา น่าเสียดายจริง ๆ ที่ความอุดมสมบูรณ์และการพึ่งพากันตามธรรมชาติเสื่อมลงรวดเร็วทันเพียงไม่ถึงชั่วอายุคน

รางวัลที่ 2

นายทรงพล สุวรรณพงศ์

ชั้น ม. 3 โรงเรียนศรีสวัสดิ์วิทยาคาร จ. น่าน

อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ ศศิธร เพิ่มพูล

คุณแม่เล่าให้ฟังว่า ประมาณ 46 ปีมาแล้ว คุณแม่อายุ 6 ขวบ หน้าหลักของเด็กบ้านนอกอย่างท่าน คือเรียนหนังสือ และหาอาหารไว้ให้ผู้ใหญ่มาประกอบ ท่านพูดว่าคงเป็นเรื่องประหลาด มหัศจรรย์ หรือเหลือเชื่อมากสำหรับเด็กยุคนี้ แต่ยืนยันว่าทุกอย่างเป็นความจริง เพราะหมู่บ้านแผ่นดินเกิดมีลักษณะไม่ต่างจากหลักทฤษฎีใหม่ของในหลวงองค์ปัจจุบัน คือสร้างบ้านเรือนติดถนน หลังหมู่บ้านเป็นผืนท้องนาที่กว้างใหญ่ ต่อจากท้องนาเป็นชายป่าละเมาะ และป่าใหญ่หนาทึบ อีกฝั่งเป็นลำคลอง เลี้ยวไปเป็นป่าไผ่สีสุก และหนองน้ำขนาดใหญ่กันสวนลำไย สวนส้มเขียวหวาน หรือไม้ยืนต้นอื่น ๆ และก็เป็นที่ดินปลูกพืชตามฤดูกาลซึ่งติดกับแม่น้ำน่าน นี่แหละคือแหล่งความอุดมสมบูรณ์ มั่งคั่ง ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร ชนิดหมุนรอบตัวหรือเดินก้าวสองก้าวก็มีให้เลือก

ท่านเล่าว่า ตื่นเช้าเดินไปโรงเรียนก็จะเสริมสวยด้วยยางยออดตันเปล้าน้อยข้างทาง ทาเล็บให้มันเป็นเงาสวยงาม คนที่เล็บดำก็ต้องใช้หญ้าสารส้มขัดเล็บ พอถึงตอนเย็นขณะเดินกลับบ้านหลังเลิกเรียน ก็เก็บแมงกิ้นูน ซึ่งเกาะตามใบละหุ่งข้างทาง ถ้ำร้อนก็ดับด้วยรสหวานของดอกน้ำแค้น ซึ่งมีสีม่วงอ่อนบานสะพรั่งพร้อมกับกล้วยป่าหลากชนิด เอื้องผึ้ง เอื้องขี้หมา เอื้องคำตลอดระยะทางเพิ่มความสดชื่น กิจกรรมตามฤดูกาล เช่น ช่วงปลูกข้าว ก็เข้าสู่ท้องทุ่งนา เก็บปุ๋ยที่เกาะตามต้นข้าว จับปลาตุก ปลาช่อน ปลาหมอ ด้วยมือเปล่าหรืออุปกรณ์ง่าย ๆ นำมาขังเก็บไว้กินได้นาน ผักสด ๆ จากท้องนา อย่างเช่น ผักแว่น ผักจุมปลา ผักปอด ไร่จิมน้ำพริกหรือรับประทานกับตำเตา สล่ำร่ายน้ำจืดสีเขียว หน้าแล้งก็ขุดปู ขุดเขียด หาหอยขม หมดฤดูกาลที่ท้องทุ่งนาก็ป้ายหน้าเข้าสวนดอนยาสูบ สวนข้าวโพด เพื่อเก็บผักกาดขาว ผักกาดขุ่น ผักขี สิ่งเหล่านี้เกิดเองตามวัฏจักร ไม่ต้องหว่าน ไม่ต้องปลูก จะเก็บในเขตพื้นที่ใครก็ได้ ไม่หวงกันเลย อย่างมากก็ตะกร้า หรือชาวบ้านเรียกว่า แค่มือแกงเดียว

พอถึงฤดูฝน เด็กยุคนั้นจะแก้ผ้าเล่นน้ำที่ขานบ้าน ผู้ใหญ่เผลอที่ไรก็แอบลงบ้านเพื่อโกยไล่เดือนที่ออกมาเล่นน้ำฝน ไล่กระบอกไม้ไผ่เก็บไว้ใช้เป็นเหยื่อปักเบ็ด พอฝนซาก็ไปซ้อนกุงที่ลำคลองข้างบ้าน เป็นกุงตัวใหญ่เรียกกันว่า กุงหัวเขียว นอกจากนี้ยังมีเห็ดไข่เหือง เห็ดด่าน เห็ดโคน ให้เลือกเก็บกินตามตอไม้ ฟุ้งหญ้า นำมาทำกับข้าวใช้รับประทานเป็นมื้อ ๆ นี่ยังไม่รวมถึงการเข้าป่าละเมาะหลังหมู่บ้านเพื่อเก็บผักหวาน ผักสลัด ผักแซ้ว ล้วนเป็นกิจกรรมที่สนุกไม่น้อย ถ้าเบื่อกิจกรรมนี้ สิ่งสุดท้ายที่แม่จะทำ ก็คือการไปสวนส้มเขียวหวานของคุณยาย เพื่อไปเก็บพริกขี้หนู ผลิตผลจากนก ผักขม ผักสารพัดพันธุ์ ให้แม่ค้าในตัวจังหวัดมารับไปขาย

ท่านบอกว่าเล่าอย่างไรลูกก็คงนึกภาพไม่ออก แต่ว่าภาพโฆษณาที่เด็กแบกกล้วย หัวหน่อไม้ออกจากป่า นั่นแหละคือส่วนหนึ่งในอดีต ทำให้เด็กยุคนั้นจึงสามารถหาอาหารเลี้ยงคนทั้งครอบครัวได้ เพราะอาหารมีอยู่ทุกหนทุกแห่งไม่ต้องลงทุนลงแรงหาเพียงแค่เที่ยวไปเล่นไปก็ได้อาหาร นี่เป็นเพราะธรรมชาติยังสมบูรณ์ เด็กยุคนั้นอยากมีชีวิตอย่างนั้น ไม่ใช่เรื่องยากเลย เพียงร่วมกันไม่ทำลายธรรมชาติ ความหลากหลายทางธรรมชาติดังอยู่คู่มนุษย์ไปชั่ววันจันทร์

รางวัลที่ 3

นางสาวพรชนัน เพิ่มพูล

ชั้น ม. 5 โรงเรียนสตรีศรีน่าน จ. น่าน

อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ ศศิธร เพิ่มพูล จากโรงเรียนศรีสวัสดิ์วิทยาคาร

คุณแม่เล่าว่า ย้อนหลังไปเมื่อปี พ.ศ. 2506 ประมาณ 36 ปีมานี้ คุณแม่อายุ 6 ขวบ หน้าที่หลักของเด็กบ้านนอกอย่างท่าน คือเรียนหนังสือ และหาอาหารไว้ให้ผู้ใหญ่มาประกอบ ท่านพูดว่า คงเป็นเรื่องประหลาด มหัศจรรย์ หรือเหลือเชื่อมากสำหรับเด็กยุคนี้แต่ยืนยันว่าทุกอย่างเป็นความจริงเพราะหมู่บ้านของคุณแม่มีลักษณะไม่ต่างจากหลักทฤษฎีใหม่ของในหลวงองค์ปัจจุบัน คือ สร้างบ้านเรือนติดถนน หลังหมู่บ้านเป็นผืนท้องนาที่กว้างใหญ่ ต่อจากนั้นเป็นชายป่าละเมาะ และป่าใหญ่หนาทึบ อีกฝั่งตรงข้ามก็เป็นลำคลอง เลยไปเป็นป่าไผ่สีสุก และหนองน้ำขนาดใหญ่กันสวนลำไย สวนส้มเขียวหวาน หรือไม้ยืนต้นอื่น ๆ ต่อจากนั้นก็เป็นที่ดอนสำหรับปลูกพืชตามฤดูกาลซึ่งติดกับแม่น้ำน่าน นี่แหละคือแหล่งความอุดมสมบูรณ์ มั่งคั่ง ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหารชนิดหมุนรอบตัวหรือเดินก้าวสองก้าวก็มีให้เลือก

ท่านเล่าว่า ขณะไปและกลับจากโรงเรียนก็สามารถเก็บอาหารติดมือกลับบ้านจากข้างถนน เช่น แมงกนิฐนที่เกาะตามต้นละหุ่ง เห็ดโคน เห็ดหอม เห็ดไซเหือง เห็ดลม เห็ดขอนขาว เห็ดหัวเช่า เห็ดขม้น เห็ดถั่ว เห็ดหูหนู ผักตำลึง ผักแว่น ผักสลัด ในบริเวณบ้านก็มีผักขอม ผักพริกทอง ผักฮาก ผักปรัง ผักเสี้ยว ผักก้านดุง ถั่ว บวบ บวบเหลี่ยม มะระขี้นก ถั่วพู ถั่วฝักยาว มะเขือพวง มะเขือยาว มะเขือแจ้ มะแว้งขม หน่อข่า ดอกข่า ดอกจี่กุก สะเดา ผักเพก้า ขนุน ขนนน้ำเหล้า มะแก้ว (ฝรั่ง) ลำไย มะม่วง ท้องนาก็เป็นแหล่งของปลาช่อน ปลาดุกนา ปลาหมอ เต้าหรือสาหร่ายน้ำจืด ผักแว่น ผักปอด ผักจุมปลา ผักพาย ผักขี้เขียด ลูกอ๊อด กบ เขียด ปู หอยจุก ปลาไหล ปลาชิว ป่าหลังหมู่บ้าน เป็นแหล่งของเห็ดดิน เห็ดถ่าน เห็ดแดง เห็ดได้ หน่อไม้ไร่ หน่อขางป่า หน่อขางไม้ และผักหวาน ลงมาที่ลำคลองและหนองน้ำ แม่น้ำน่านก็มีปลาสวาย ปลาเข็ม ปลาหลด ปลาปักเป้า ปลาเพี้ย ปลาบอก ตัวนิ่ว ตัวเงี้ยว แมงดา กุ้งแม่น้ำ กุ้งหนอง ที่สวนดอนก็มีผักกาดขาว ผักกาดขม ผักกาดเขียว ผักกาดขม ผักขม ผักขี้ก้าง ผักหมย ยอดมันเทศ ขี้กุงหรือจิ้งหรีด นอกจากนี้ยังเป็นที่อยู่ของนกเค้าแมว นกกระเจิบ นกกระจอก นกนานาชนิด มีเอื้องคำ เอื้องขั้หมา เอื้องผึ้ง สารพัดเอื้อง ที่สวนดอนก็เป็นแหล่งผลิตไม้ยืนต้น เช่น มะม่วง มะขาม ลำไย ลิ้นจี่ พริกขี้หนู พริกขี้ฟ้า กล้วยน้ำว่า กล้วยไข่ กล้วยตานี ผักอื่น ๆ ที่ขึ้นเองตามธรรมชาติ

ความหลากหลายมากมายของพืชพันธุ์ธัญญาหารเหล่านี้ ทำให้คนในยุคคุณแม่อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข ที่เรียกกัน คล่องปากในปัจจุบันว่าความเป็นอยู่อย่างพอเพียง ไม่ต้องใช้เงินในการดำรงชีวิตก็มีความสุข สุขที่มีกิน สุขที่มีใช้ ธรรมชาติมอบให้อย่างพอดี มนุษย์อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างเห็นในคุณค่าของกันและกัน คงทราบคำตอบแล้วนะคะว่า เด็กยุคคุณแม่หาอาหารได้ เพราะธรรมชาติมีความหลากหลายให้เลือกสรร

การประกวดแต่งเพลง เรื่อง "การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ"

รางวัลที่ 1

บทเพลงแห่งสัมพันธภาพ

คำร้อง/ทำนอง:

นายองค์อาจ เหลื่อมศรี

ชั้นปีที่ 2 คณะสาธารณสุขศาสตร์

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

จ. สมุทรปราการ

จากจุดกำเนิด ก่อเกิดชีวิต
เนรมิตความงามตามธรรมชาติ
ทะเล ภูเขา สายธารา ผืนป่า
เก็บซ่อนคุณค่าสายใยผูกพัน
*ธรรมชาติवादแต่มีสีสัน
หลากหลายพืชพันธุ์ อยู่ร่วมกันมาร้อยวันพันปี
นี่คือทรัพย์สิ้นชิ้นสุดท้าย ที่ธรรมชาติให้มา
ตื่นเกิดเพื่อนมองน้องที่
ร่วมพลังกับโครงการ BRT
อนุรักษ์ความหลากหลายของชีวิ
เก็บสิ่งนี้ไว้ให้ลูกหลาน (ซ้ำ *)
มองย้อนกลับหาภูมิปัญญาไทย
รำลึกถึงความเป็นไปของปัญหา
สัมพันธภาพความหลากหลายนานา
กับมวลประชาสู่พัฒนาที่ยั่งยืน
กับมวลประชาสู่พัฒนาที่ยั่งยืน

รางวัลที่ 2

ด้วยสองมือเรา

คำร้อง/ทำนอง:

นางสาวพรทิพย์ ช่างเรือ

ชั้น ม. 5 โรงเรียนเมืองกระบี่ จ. กระบี่

อาจารย์ผู้ควบคุม: อาจารย์ นงนุช ส่งทอง

นานแสนนานที่เราได้อยู่
ได้อยู่บนแผ่นดินไทย
บรรพชนปู่ย่าตายายสร้างไว้ให้เรา ได้อยู่ได้มี
แต่มาวันนี้ ทุกอย่างไม่เหมือนเดิม
ทรัพยากรสิ่งมีชีวิตนั้นถูกทำลาย
ป่าเขาต้นน้ำลำธาร วันวานยังเคยสมบูรณ์
มาบัดนี้คงเหลือเพียงแต่ความทรงจำ
*ขอเพียงแต่ความใส่ใจ
ช่วยกันดูแลรักษา
ร่วมแรงร่วมใจและร่วมทำ
ด้วยพลังของเราน้องชาวไทย
(ด้วยสองมือรวมใจให้เป็นหนึ่งเดียว)
มาร่วมมือกันพัฒนาชุมชนบ้านเรา
สืบสานตำนานภูมิปัญญาเหมือนที่แล้มา
ด้วยโครงการ BRT มาเกิดทุกคนช่วยกัน
ช่วยปลูกฝังค่านิยมให้ลูกหลานไทย (ซ้ำ*,*)

ภาคผนวก

1. ตีพิมพ์เรียบร้อยแล้ว (Published, 1996–2000) 97 เรื่อง

1.1 ในวารสารวิชาการ 76 เรื่อง

- Boczek, J. & A. Chandrapatya. 1996. Studies on eriophyid mites (Acari: Eriophyoidea). XVIII. Bulletin of the Polish Academy of Sciences 44: 61-70.
- Boczek, J. & A. Chandrapatya. 1996. Studies on eriophyid mites (Acari: Eriophyoidea). XX. Bulletin of the Polish Academy of Sciences 44: 83-92.
- Boczek, J. & A. Chandrapatya. 1996. Studies on eriophyid mites (Acari: Eriophyoidea). XXII. International Journal of Acarology 22: 135-142.
- Boczek, J. & A. Chandrapatya. 1998. Studies on eriophyid mites (Acari: Eriophyoidea). XXV. Bulletin of the Polish Academy of Sciences 46: 31-38.
- Brockelman, WY. 1999. Support for biodiversity, Thailand. Science Asia 25: 179-180.
- Brockelman, WY., U. Reichard, U. Treesucon, JJ. Raemaekers. 1998. Dispersal, pair formation and social structure in gibbons (*Hylobates lar*). Behavioral Ecology Sociobiology 42(5): 329-339.
- Burch, JB. & S. Panha. 1998. The first species of the land snail genus *Carychium* for Thailand (Pulmonata: Carychiidae). Walkerana 9(22): 14-17.
- Chandrapatya, A. & J. Boczek. 1996. Studies on eriophyid mites (Acari: Eriophyoidea). XIX. Bulletin of the Polish Academy of Sciences 44: 71-81.
- Chandrapatya, A. & J. Boczek. 1997. Studies on eriophyid mites (Acari: Eriophyoidea). XXI. Bulletin of the Polish Academy of Sciences 45: 11-21.
- Chandrapatya, A. & J. Boczek. 1997. Studies on eriophyid mites (Acari: Eriophyoidea). XXIII. Bulletin of the Polish Academy of Sciences 45: 23-34.
- Chandrapatya, A. & J. Boczek. 1998. Studies on eriophyid mites (Acari: Eriophyoidea). XXVI. Bulletin of the Polish Academy of Sciences 46: 39-46.
- Chandrapatya, A., D. Navia & CHW. Flechtmann. 2000. *Taspinus* Chandrapatya, 1991, a junior synonym of *Spinacus* Kelfer, 1979 (Acari: Eriophyidae). International Journal of Acarology 26(1): 81-86.
- Chanphen, R., Y. Thebtaranonth, S. Wanauppathamkul & Y. Yuthavong. 1998. Antimalarial principles from *Artemisia india*. Journal of Natural Products 61: 1146-1147.
- Chantaranonthai, P. 1996. A new species of *Barringtonia* (Lecythidaceae) from Peninsular Malaysia. Gardens Bulletin Singapore 48: 201-202.
- Chantaranonthai, P. 1998. Four new species of *Madhuca* (Sapotaceae) from Thailand. Nordic Journal of Botany 18: 493-497.
- Chantaranonthai, P. 1998. *Palaquium hansenii*, a new species of Sapotaceae from Thailand. Nordic Journal of Botany 18: 365-367.
- Chantaranonthai, P. 1998. Two new species combination in *Madhuca* (Sapotaceae). Novon 8: 230.
- Chantaranonthai, P. 1999. The Sapotaceae of Thailand. Thai Forest Bulletin (Botany) 27: 139-166.
- Elliott, S., D. Blakesley & V. Anusarnsunthorn (eds.). 1999. Forest for the future: growing and planting native trees for restoring forest ecosystems. British Ecological Society Bulletin (May): 39-40.
- Emberson, R. & Y. Hanboonsong. 1998. Dung beetles: the fauna of northeast Thailand. The Weta 21: 12-15.
- Hanboonsong, Y. & K. Masumoto. 1999. Dung beetles (Coleoptera: Scarabaeidae) from Thailand. (part I, genus *Synapsis*). Elytra, Tokyo 27(2): 453-462.
- Hanboonsong, Y. & K. Masumoto. 1999. Occurrence of *Onthophagus topali* (Scarabaeidae) in Thailand. Elytra, Tokyo 27(1): 126.

- Hanboonsong, Y. & K. Masumoto. 2000. Dung beetles (Coleoptera, Scarabaeidae) of Thailand (part 2 genus *Onitis*). *Elytra*, Tokyo 28(1): 101-114.
- Hanboonsong, Y. & K. Masumoto. 2000. Occurrence of two *Sisyphus* (Coleoptera, Scarabaeidae) in Thailand. *Elytra*, Tokyo 28(1): 162.
- Isaka, M., J. Punya, Y. Lertwerawat, M. Tanticharoen & Y. Thebtaranonth. 1999. Antimalarial activity of macrocyclic trichothecenes isolated from the fungus *Myrothecium verrucaria*. *Journal Natural Products* 62: 329-331.
- Jamnongluk, W., P. Kittayapong, K.J. Baisley & S.L. O'Neill. 2000. *Wolbachia* infection and expression of cytoplasmic incompatibility in *Armigeres subalbatus* (Diptera: Culicidae). *Journal of Medical Entomology* 37(1): 53-57.
- Kirdmanee, C. & S. Cha-um. 1997. Morphological and physiological comparisons of plantlets *in vitro*: responses to salinity. *Acta Horticulturae* 457: 181-186.
- Kirdmanee, C., T. Kozai & J. Adelberg. 1997. Rapid Acclimatization of *in vitro* *Eucalyptus* plantlets by controlling relative humidity *ex vitro*. *Acta Horticulturae* 440: 616-620.
- Kittakoop, P., J. Punya, P. Kongsaree, Y. Lertwerawat, A. Jintasirikul, M. Tanticharoen & Y. Thebtaranonth. 1999. Bioactive naphthoquinones from *Cordyceps unilateralis*. *Phytochemistry* 52: 453-457.
- Kittayapong, P., J.R. Milne, S. Tigvattananont & V. Baimai. 2000. Distribution of the reproduction-modifying bacteria, *Wolbachia*, in natural populations of tephritid fruit flies in Thailand. *Science Asia* 26(2): 93-103.
- Kittayapong, P., K.J. Baisley, V. Baimai & S.L. O'Neill. 2000. Distribution and diversity of *Wolbachia* infection in southeast Asian mosquitoes (Diptera: Culicidae). *Journal of Medical Entomology* 37(3): 340-345.
- Kritpetcharat, O., C. Kritpetcharat, A. Luangpirom & P. Watcharanon. 1999. Karyotype of four Agamidae species from the Phu Phan National Park in Thailand. *Science Asia* 25: 185-188.
- Kuvangkadilok, C., C. Boonkemtong & S. Phayahasena. 1998. C-banding in polytene chromosomes of six *Simulium* species (Diptera: Simuliidae) from Doi Inthanon National Park, northern Thailand. *Journal of the Science Society Thailand* 24: 215-230.
- Kuvangkadilok, C., S. Phayahasena & C. Boonkemtong. 1999. Larval polytene chromosomes of five species of blackflies (Diptera: Simuliidae) from Doi Inthanon National Park, northern Thailand. *Cytologia* 64: 197-207.
- Kuvangkadilok, C., S. Phayahasena & S. Phayahasena. 1999. Distribution of the larvae of the blackflies (Diptera: Simuliidae) at Doi Inthanon National Park, northern Thailand. *Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health* 30: 328-337.
- Kuvangkadilok, C., S. Phayahasena & V. Baimai. 1999. Population cytogenetic studies on *Simulium feuerborni* Edwards (Diptera: Simuliidae) from northern Thailand. *Genome* 42: 80-86.
- Larson, H.K. & C. Vidthayanon. 2000. A new species of bumble-bee goby genus *Brachygobius* (Teleostei: Gobiidae), from the Mekong River system. *Ichthyology Exploration of Freshwater* 11(1): 1-6.
- Luadee, P. & H. Malicky. 1999. Two new Trichoptera species (Polycentropodidae, Ecnomidae) from Thailand. *Braueria* 26: 6.
- Luadee, P., I. Thani & P. Chantaramongkol. 1999. Diel flight activity of caddisflies (Insecta: Trichoptera) in northern Thailand. *Songklanakarin Journal of Science and Technology* 21(3): 293-299.
- Lynam, A.J. 1999. Camera-trapping reveals the status of Malayan tapirs in southern Thailand rainforest remnants. *Tapir Conservation* 9(1): 9-10.
- Lynam, A.J. 1999. Transboundary expedition on Thai-Malaysia border reveals elephant and Sumatran rhinoceros populations threatened by poaching. *Natural History Bulletin of the Siam Society* 47: 23-25.
- Lynam, A.J., A. Rabinowitz & U. Khaing. 1999. Tiger traces. *Wildlife Conservation* 102: 36-41.
- Maxwell, J.F. 1998. Botanical notes on the flora of northern Thailand, 6. *Natural History Bulletin of the Siam Society* 46(2): 151-159.
- Maxwell, J.F. 2000. Vegetation of Doi Luang National Park, northern Thailand. *Tigerpaper (FAO)* 27(1): 14-23.
- Ng, H.H., C. Vidthayanon & P.K.L. Ng. 1996. *Nandus oxyrinchus* a new species of leaf fish (Teleostei: Nandidae) from the Mekong basin. *Raffles Bulletin of Zoology* 44(1): 11-19.

- Panha, S. & JB. Burch. 1996. New species of *Diplommatina* from Thailand (Prosobranchia: Diplommatinidae). *Walkerana* 8(19): 49-62.
- Panha, S. & JB. Burch. 1997. A new cave dweller of the genus *Alycaeus* in Thailand (Prosobranchia: Cyclophoracea: Cyclophoridae). *Malacological Review* 30(2): 119-122.
- Panha, S. & JB. Burch. 1998. A new species of *Discartemon* from Thailand (Pulmonata: Streptaxidae). *Malacological Review* 31(1): 25-26.
- Panha, S. & JB. Burch. 1998. First record and new species of *Boysidia* and *Sinoennea* from Thailand. *Malacological Review* 31(2): 113-118.
- Panha, S. & R. Prateepasen. 1999. Two new pupillid land snails from Thailand (Pulmonata: Pupillidae: Gastrocoptinae). *Malacological Review* 32(1/2): 41-46.
- Panha, S. 1996. Two new species of *Diplommatina* from Thailand (Prosobranchia: Diplommatinidae). *Walkerana* 8(19): 41-47.
- Panha, S. 1997. A new species of *Gyliotrachela* from Thailand (Pulmonata: Vertiginidae). *Malacological Review* 30(2): 123-126.
- Panha, S. 1997. A new species of *Opisthostoma* from Thailand (Prosobranchia: Cyclophoroidea: Diplommatidae). *Malacological Review* 29(1): 133-134.
- Panha, S. 1997. Three new species of *Hypselostoma* from Thailand (Pulmonata: Vertiginidae). *Malacological Review* 30(1): 61-69.
- Panha, S. 1997. Three new species of microsnailes from southern Thailand (Pulmonata: Vertiginidae; Prosobranchia: Diplommatinidae). *Malacological Review* 30(1): 53-59.
- Panha, S., C. Sutcharit & P. Tongkerd. 1999. A new *Sinoennea* from southern Thailand (Pulmonata: Streptaxidae). *Malacological Review* 32(1/2): 67-70.
- Prathepha, P. & V. Baimai. 1999. Cytological and morphological characters of two closely related species of the genus *Afgekia* Craib (Leguminosae) from Thailand. *Mahidol Journal* 6(1): 23-26.
- Prathepha, P. & V. Baimai. 1999. Genetic differentiation in Thai populations of the rare species *Afgekia sericea* Craib (Leguminosae) revealed by RAPD-PCR assays. *Genetica* 105: 193-202.
- Pyramarn, K. & K. Kasetsinsombat. 1998. Scanning electron microscope approach for sexine analysis of para rubber (*Hevea brasiliensis* Muell. Arg.). *Journal of Electron Microscopy Society of Thailand* 12(Suppl.): 89-90.
- Sanoamuang, L. 1998. Rotifera of some freshwater habitats in the floodplain of the River Nan, northern Thailand. *Hydrobiologia* 387/388: 27-33.
- Sanoamuang, L., G. Murugan, PHH. Weekers & HJ. Dumont. 2000. *Streptocephalus sirindhornae*, new species of freshwater fairy shrimp (Anostraca) from Thailand. *Journal of Crustacean Biology* 20: 561-567.
- Sihanuntavong, D., S. Sittipraneed & S. Klinbunga. 1999. Mitochondrial DNA diversity and population structure of the honey bee (*Apis cerana*) in Thailand. *Journal of Apicultural Research* 38(3-4): 211-219.
- Soontornchainaksaeng, P. & K. Chaiyasut. 1999. Cytogenetic investigation of some Euphorbiaceae in Thailand. *Cytologia* 64: 229-234.
- Takaoka, H. & C. Kuvangkadilok. 1999. Four new species of black flies (Diptera: Simuliidae) from Thailand. *Japan Journal of Tropical Medicine and Hygiene* 27: 497-509.
- Takaoka, H. & C. Kuvangkadilok. 1999. Scientific contributions discovery of a blackfly species with three spermathecae. *British Simuliid Group Bulletin* 14: 7-9.
- Van Welzen, PC. 1998. Analytical key to the genera of Euphorbiaceae. *Thai Forest Bulletin (Botany)* 26: 17.
- Wongsawad, C. & BV. Jadhav. 1998. *Circumancobothrium baimaii* n. sp. (Cestoda: Pseudophyllidea) from a freshwater fish, Maesa Stream Chiang Mai, Thailand. *Rivista di Parassitologia* 15(59): 291-294.
- Wongsawad, C. 1998. A review of the genus *Ptychobothrium* Loennberg, 1889 with two new species. *Rivista di Parassitologia* 15(59) No. 3: 299-303.
- Wongsawad, C., O. Sey, A. Rojanapaibul, P. Chariyapongpun, S. Suwattanacoupt, T. Marayong, P. Wongsawad & J. Rojinnakorn. 1998. Trematodes from amphibians and reptiles of Thailand. *Journal of the Science Society Thailand* 24: 265-274.

Wongsawad, C., O. Sey, A. Rojanapaibul, P. Wongsawad, T. Marayong, J. Rojtinnakorn, S. Suwattanacoupt & A. Pachanawan. 1999. Description of *Gorgoderina gracilis* sp. n. (Trematoda: Gorgoderidae) from *Ichthyophis supachaili* Taylor, 1960 (Amphibia: Ichthyophiidae) of Thailand. *Acta Zoologica Academiae Scientiarum Hungaricae* 45(4): 293-297.

Wongsawad, C., T. Marayong & BV. Jadhav. 1998. A new Ptychobothriidae tape-worm from Maesa Stream, Chiang Mai, Thailand. *Rivista di Parassitologia*. 15(59) No. 3: 295-298.

ยศ สันตสมบัติ. 2542. สังคมศาสตร์กับงานวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพ. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่* 11(2): 197-209.

วสันต์ เพชรรัตน์. 2540. เห็ดป่าในภาคใต้ของประเทศไทย: I เห็ดปลวก (*Termitomyces* spp.). *วารสารสงขลานครินทร์* 19(2): 165-171.

วสันต์ เพชรรัตน์. 2541. เห็ดป่าในภาคใต้ของประเทศไทย: II เห็ดเลนไทนัส (*Lentinus* spp.). *วารสารสงขลานครินทร์* 20(1): 35-40.

สุนนทิพย์ นูนนาค, อ่ำพา เหลืองภิรมย์ และประวีณา คงโนนกกอก. 2542. การศึกษาเซลล์พันธุศาสตร์ของกล้วยไม้สกุลหวาย (*Dendrobium*) 4 ชนิด ในเขตอุทยานแห่งชาติภูพาน จ. สกลนคร และกาฬสินธุ์. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น* 4(1): 16-20.

สุวิทย์ วรรณศรี. 2542. นิสัยการกินอาหารของแมลง. *ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร* 2(2): 60-63.

1.2 ในการประชุมวิชาการ และอื่น ๆ 21 เรื่อง

Brockelman, WY. 1998. Long term ecological research plot for the study of animal diets in Khao Yai National Park, Thailand. In Poonswad, P. (ed.), *The Asian hornbills: ecological and conservation*, pp. 307-310.

Chalbu, P. & P. Chantaramongkol. 1999. Caddisflies (Trichoptera) from the upper Ping River, northern Thailand. *Proceedings of the 9th International Symposium on Trichoptera*, Chiang Mai. 53-55.

Changtragoon, S. & AE. Szmidt. 1999. Measuring genetic diversity and mating system of Teak (*Tectona grandis* Linn. F.) in Thailand by means of isoenzyme gene markers. *Proceedings of the International Teak Conference: Teak Beyond Year 2000*, Empress Hotel, Chiang Mai. 12.

Changtragoon, S. & AE. Szmidt. 2000. Genetic diversity of teak (*Tectona grandis* Linn. F.) in Thailand revealed by random amplified polymorphic DNA (RAPD) markers. *Proceedings of the IUFRO Conference on Tropical Species Breeding and Genetic Resources: Forest Genetic for the Next Millennium*, Durban, South Africa. 8.

Chantaramongkol, P., P. McQuillan & S. Promkutkaew. 1999. Analysis of Trichoptera adult seasonality from Huay Koo Kaow Stream, Chiang Mai Zoo, Doi Suthep, Thailand. *Proceedings of the 9th International Symposium on Trichoptera*, Chiang Mai. 469-474.

Cha-um, S., K. Mosaleeyanon & C. Kirdmanee. 1999. Effect of salinity on water use efficiency, chlorophyll content, net photosynthetic rate and biomass of *Azadirachta indica* var. *siamensis* *in vitro*. *Proceedings of the 5th Asia-Pacific Biochemical Engineering Conference*, Phuket. (CD-ROM).

Cha-um, S., K. Samibhak, C. Kirdmanee, K. Mosaleeyanon & R. Vanatsakul. 1999. The effect of salinity on growth, leaf succulence and chlorophyll content of *Eucalyptus camaldulensis* *in vitro*. *Proceedings of the 37th Kasetsart University Annual Conference*, Bangkok. 205-210.

Lynam, AJ. 2542. แกะรอยกระชู้ นับถอยหลังวันสูญพันธุ์. *สารคดี ฉบับที่ 177 (พฤศจิกายน)*: 62-74.

Malicky, H. 1999. The net-spinning larvae of giant microcaddisfly, *Ugandatrichia* spp. (Trichoptera, Hydroptilidae). *Proceedings of the 9th International Symposium on Trichoptera*, Chiang Mai. 199-204.

Malicy, H. & P. Chantaramongkol. 1999. A preliminary survey of the caddisflies (Trichoptera) of Thailand. *Proceedings of the 9th International Symposium on Trichoptera*, Chiang Mai. 205-216.

Potacharoen, W., M. Tanticharoen & M. Suwana-adth. 1998. Specialized microbial culture collection at BIOTEC. *Proceedings of the International Conference on ASEAN Network on Microbial Researchers*. Gadjali Mada University, Indonesia and the Institute of Physical and Chemical Research (RIKEN), Science and Technology Agency, Japan.

Sanoamuang, L. 1999. Species composition and distribution of freshwater Calanoida and Cyclopoida (Copepoda) of northeast Thailand. In Schram, FR. & JCV. Klein (eds.), *Crustaceans and biodiversity crisis*, vol. 1, pp. 217-230. Brill Academic Publishers, Leiden.

Sompong, S. & P. Chantaramongkol. 1999. Studies on phenology and life cycles of *Limnacentropus* sp. (Trichoptera: Limnacentropodidae) in Doi Inthanon range, northern Thailand. *Proceedings of the 9th International Symposium on Trichoptera*, Chiang Mai. 347-348.

Thani, I. & P. Chantaramongkol. 1999. Life history of *Ugandatrichia maliwan* (Trichoptera: Hydroptilidae) in Mae Klang Stream, Doi Inthanon range, northern Thailand. Proceedings of the 9th International Symposium on Trichoptera, Chiang Mai. 411-413.

ไซมอน การ์ดเนอร์, ฟินดา สิทธิสุนทร และวิไลวรรณ อนุสารสุนทร. 2543. ต้นไม้เมืองเหนือ: คู่มือศึกษาพรรณไม้ในป่าภาคเหนือ ประเทศไทย. กรุงเทพฯ. โครงการจัดพิมพ์คบไฟ. 560 หน้า.

ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ชัยวัฒน์ บุญพัก และพงษ์ศักดิ์ พลเสนา. 2542. การวิจัยพรรณไม้ดอกหอมในวงศ์กระดังงา. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 14(1): 65-70.

ระวีวรรณ ศรีทอง และอจลา รุ่งวงษ์. 2541. ความรู้ดั้งเดิมของกะเหรี่ยงเกี่ยวกับการใช้และจัดการทรัพยากรชีวภาพ: ศึกษากรณีการใช้พืชให้สีในการย้อมผ้าของชาวกะเหรี่ยงไปภาคตะวันตก. ข่าวสารป่ากับชุมชน 5(10): 42-45.

สมโภชน์ อัคคะทวีวัฒน์ และชวลิต วิทยานนท์. 2541. พรรณปลาในระบบแม่น้ำสาละวินของประเทศไทย. เอกสารวิชาการฉบับที่ 2. สถาบันพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาสัตว์น้ำ กรมประมง. 89 หน้า.

สุวิทย์ วรรณศรี. 2542. ชีววิทยาของแมลง. สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์. 400 หน้า.

อภากรัตน์ มหามันต์, วรณชสุตา เฉลิมศิริ, วชิร กัลยาลัง, มยุรี ตั้งธนาอนุวัฒน์, ทวี สืบปิ่นนัท, ชาตรี สุขากา, จรัลรัตน์ เล็กรุ่งเรืองกิจ, รัฐพงษ์ บาลัน, ปฐมพร พูนสวัสดิ์, สุชาติ ทิมกุล และวัลลภา อรุณไพโรจน์. 2543. สหรัยในแหล่งน้ำจืดเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล: 1. องค์ประกอบของชนิด. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 15(1): 3-20.

อภากรัตน์ มหามันต์, วรณชสุตา เฉลิมศิริ, วชิร กัลยาลัง, มยุรี ตั้งธนาอนุวัฒน์ และวัลลภา อรุณไพโรจน์. 2543. สหรัยในแหล่งน้ำจืดเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล: 2. การแพร่กระจาย. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 15(2): 73-86.

2. อยู่ในระหว่างการตีพิมพ์ (In Press, 2000) 45 เรื่อง

2.1 ในวารสารวิชาการ 42 เรื่อง

Boczek, J. & A. Chandrapatya. Studies on eriophyid mites (Acari: Eriophyoidea). XXX. Bulletin of the Polish Academy of Sciences 48(2).

Boczek, J. & A. Chandrapatya. Studies on eriophyid mites (Acari: Eriophyoidea). XXXII. Bulletin of the Polish Academy of Sciences 48(2).

Boczek, J. & A. Chandrapatya. Studies on eriophyid mites (Acari: Eriophyoidea). XXXIV. Bulletin of the Polish Academy of Sciences 48(2).

Boczek, J. & A. Chandrapatya. Studies on eriophyid mites (Acari: Eriophyoidea). XXXVII. Acarologia.

Boczek, J. & A. Chandrapatya. Studies on eriophyid mites (Acari: Eriophyoidea). XLI. Bulletin of the Polish Academy of Sciences 49.

Boczek, J. & A. Chandrapatya. Studies on eriophyid mites (Acari: Eriophyoidea). XLIII. Bulletin of the Polish Academy of Sciences 49.

Boczek, J. & A. Chandrapatya. Studies on eriophyid mites (Acari: Eriophyoidea). XLV. Bulletin of the Polish Academy of Sciences 49.

Chaimanee, Y. & J.J. Jaeger. Occurrence of *Hadromys humei* (Rodentia: Muridae) during the Pleistocene in Thailand. Journal of Mammalogy 81(3).

Chandrapatya, A. & J. Boczek. Studies on eriophyid mites (Acari: Eriophyoidea). XXIX. Bulletin of the Polish Academy of Sciences 48(2).

Chandrapatya, A. & J. Boczek. Studies on eriophyid mites (Acari: Eriophyoidea). XXXI. Bulletin of the Polish Academy of Sciences 48(2).

Chandrapatya, A. & J. Boczek. Studies on eriophyid mites (Acari: Eriophyoidea). XXXIII. Bulletin of the Polish Academy of Sciences 48(2).

Chandrapatya, A. & J. Boczek. Studies on eriophyid mites (Acari: Eriophyoidea). XXXVI. Bulletin of the Polish Academy of Sciences 48(2).

Chandrapatya, A. & J. Boczek. Studies on eriophyid mites (Acari: Eriophyoidea). XXXVIII. Bulletin of the Polish Academy of Sciences 48(3).

Chandrapatya, A. & J. Boczek. Studies on eriophyid mites (Acari: Eriophyoidea). XVII. Bulletin of the Polish Academy of Sciences 49.

- Chandrapatya, A. & J. Boczek. Studies on eriophyid mites (Acari: Eriophyoidea). XLIV. Bulletin of the Polish Academy of Sciences 49.
- Ekthawat, S., M. Isaka, P. Kittakoop, P. Kongsaree, C. Sirichaiwat, M. Tanticharoen, B. Tarnchompoo, Y. Thebtaranonth & Y. Yuthavong. 2000. Synthetic and naturally occurring antimalarials. Journal of Heterocyclic Chemistry.
- Hanboonsong, Y. & K. Masumoto. Dung beetles (Coleoptera; Scarabaeidae) of Thailand. (part 3, genus *Sisyphus*) Elytra, Tokyo 28(2).
- Hoffman, P. 1999. Checklist of the genus *Antidesma* (Euphorbiaceae) in Thailand. Thai Forest Bulletin (Botany) 28.
- Isaka, M., A. Jaturapat, W. Kladwand, J. Punya, Y. Lertwerawat, M. Tanticharoen & Y. Thebtaranonth. 2000. Antiplasmodial compounds from the wood-decayed fungus *Xylaria* sp. BCC 1067. Planta Medica.
- Isaka, M., M. Tanticharoen & Y. Thebtaranonth. 2000. Cordyanhydrines A and B, two unique anhydrines from the insect pathogenic fungus *Cordyceps pseudomilitaris* BCC 1620. Tetrahedron Letters.
- Kirdmanee, C. & K. Mosaleeyanon. Environmental engineering for transplant productions. Acta Horticulturae.
- Kirdmanee, C. Environmental control in micropropagation of woody species. Acta Horticulturae.
- Malicky, H. & P. Chantaramongkol. Ein Beitrag zur Kenntnis asiatischer Hydropsyche - Arten (Trichoptera, Hydropsychidae). Linzer Biologische Beiträge.
- Malicky, H., P. Chantaramongkol, P. Chalbu, T. Prommi, S. Silalom, S. Sompong & I. Thanl. Neue kocherfliegen aus Thailand (Insecta, Trichoptera). Linzer Biologische Beiträge.
- Panha, S. & JB. Burch. Four new pupillid land snails from Thailand (Pulmonata: Pupillidae). Walkerana 11(26).
- Panha, S. & JB. Burch. Micro land snails from Thailand and some parts of Malaysia and Vietnam. Malacological Review 11(26).
- Panha, S. & JB. Burch. Two new genera of pupillid snails from Thailand (Pulmonata: Pupillidae: Gastrocoptinae). Malacological Review 32(1/2).
- Panha, S. & JB. Burch. Two new species of *Aulacospira* from Thailand (Pulmonata: Pupillidae). Walkerana 11(26).
- Panha, S. & S. Patamakanthin. A new *Alycaeus* from Southern Thailand (Prosobranchia: Cyclophoridae). Walkerana 10(24).
- Panha, S. A new species of *Alycaeus* from Thailand (Prosobranchia: Cyclophoroidea: Cyclophoridae). Walkerana 11(26).
- Panha, S. New species of Pupillidae (Pulmonata: Pupilloidea) from Thailand. Walkerana 10(24).
- Panha, S., B. Kanchansaka & JB. Burch. Four new species of *Diplommatina* from Thailand (Prosobranchia: Diplommatinidae). Walkerana 10(24).
- Panha, S. Three new microsnaills from Thailand (Pulmonata: Pupillidae: Streptaxidae). Walkwerana 11(26).
- Phuphathanaphong, L. & K. Chayamarit. 1999. *Drypetes dasycarpa* (Alry Shaw) Phuphathanaphong & Chayamarit stat. Nov. (Euphorbiaceae). Thai Forest Bulletin (Botany).
- Sanoamuang, L. & S. Savetenalinton. The rotifer fauna of Lake Kud-Thing, a shallow lake in Nong Khai province, northeast Thailand. Hydrobiologia.
- Sanoamuang, L. Distributions of three *Eodilptomus* species (Copepoda: Calanoida) in Thailand, with a redescription of *E. draconisignivomi* Brehm, 1952. Hydrobiologia.
- Sanoamuang, L. *Eodilptomus phuphanensis* n. sp, a new fresh water copepod from the Phu Phan National Park, Thailand. International Review of Hydrobiologia.
- Sanoamuang, L., N. Saengphan & G. Murugan. *Branchinella thailandensis*, n. sp., a new fairy shrimp (Crustacea, Anostraca), first report of the genus *Branchinella* in southeast Asia. Hydrobiologia.
- Sittipraneed, S., S. Laoaroon, S. Klinbunga & S. Wongsiri. Genetic differentiation of the honey bee (*Apis cerana*) in Thailand: evidence from microsatellite polymorphism. Journal of Apicultural Research.
- Van Weizen, PC. et al. 1999. Checklist of the genera of Thai Euphorbiaceae-I. Thai Forest Bulletin (Botany) 28.
- Wongsiri, S., K. Pyramarn & S. Aemprapa. Rubber plant: a potential major honey plant in Thailand. Bee World.
- Yenjai, C., S. Sripontan, P. Sriprajun, P. Kittakoop, A. Jintasirikul, M. Tanticharoen & Y. Thebtaranonth. 2000. Coumarins and carbazoles with antiplasmodial activity from *Clausena harmandiana*. Planta Medica.

2.2 ในการประชุมวิชาการ และอื่น ๆ 3 เรื่อง

- Brockelman, WY. & P. Charoenchai. Khao Yai forest dynamics plot established in gibbon study site. Inside CTFS (CTFS Newsletter). Center for Tropical Forest Science, Smithsonian Tropical Research Institute, Washington, D.C.
- Pholpunthin, C., S. Watanasit & S. Permkam. Biodiversity of insects at Ton-Nga-Chang Wildlife Sanctuary, southern Thailand. Proceedings of the 2nd International Workshop of Species 2000. 14-16 July 1999. Tsukuba International Congress Center, Japan.
- กรีก นฤทุม, บุญมา ป้านประดิษฐ์, ยิ่งยง โพธิ์สุคนธ์วิวัฒนา และจิตราภรณ์ ธวัชพันธุ์. สวนแหล่งอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช. วารสารวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีที่ 17 ฉบับที่ 2.

3. ส่งต้นฉบับให้วารสารวิชาการพิจารณา (Submitted, 2000) 28 เรื่อง

- Boonlaksiri, C., W. Oonant, P. Kongsaree, P. Kittakoop, M. Tanticharoen & Y. Thebtaranonth. A novel stibene from *Artocarpus integer*. Phytochemistry.
- Chaimanee, Y. & J.-J. Jaeger. 2000. A new flying squirrel *Belomys thamkaewi* n. sp. (Mammalia: Rodentia) from the Pleistocene of west Thailand. Mammalia.
- Chantaranonthai, P. & S. Koomgratok. Taxonomic notes on some SE Asian species of *Vitex* L. (Labiatae). Kew Bulletin.
- Chantaranonthai, P. Notes of some Thai *Syzygium* (Myrtaceae). Thai Forest Bulletin (Botany).
- Eksomtramage, L., P. Siriruga, P. Sawangchote, S. Jornead, T. Saknimit & C. Leeratiwong. Chromosome numbers of some monocot species from Ton-Nga-Chang, Wildlife Sanctuary, southern Thailand. Thai Forest Bulletin (Botany).
- Kirtikara, K. & LR. Ballou. PGHS-null cells for the analysis of non-steroidal antiinflammatory drug selectivity.
- Kuvangkadilok, C. & H. Takaoka. Taxonomic notes on Simuliidae (Diptera) from Thailand: description of a new species and new distributional records of nine known species. Japan Journal of Tropical Medicine and Hygiene.
- Nan, C. & WY. Brockelman. Tree XY: new user-friendly software for large forest plot data collection. Symposium Volume on Forest Diversity and Dynamism: Results from the Global Network of Large-scale Demographic Plots. Center for Tropical Forest Science Smithsonian Institution, Washington D.C.
- Na-Nakorn, U., P. Sodsuk, P. Wongrat, S. Janekitkam & DM. Bartley. Isozyme variation among five species of the genus *Clarias*. Journal of Fish Biology.
- Na-Nakorn, U., W. Kamonrat & T. Ngamsiri. Isozyme variation of *Clarias macrocephalus* in Thailand. Aquaculture.
- Nathalang, A., P. Charoenchai & WY. Brockelman. A biodiversity plot at Mo Singto, Khao Yai National Park, Thailand, for study of plant-animal relations. Symposium Volume on Forest Diversity and Dynamism: Results from the Global Network of Large-scale Demographic Plots. Center for Tropical Forest Science Smithsonian Institution, Washington D.C.
- Nilanonta, C., M. Isaka, P. Kittakoop, P. Palittapongarnpim, S. Kamchonwongpaisan, D. Pittayakhajonwut, M. Tanticharoen & Y. Thebtaranonth. Antimycobacterial and antiplasmodial cyclodepsipeptides from the insect pathogenic fungus *Paecilomyces tenuipes* BCC 1614. Planta Medica.
- Panha, S., JB. Burch & R. Sukmasruang. Species diversity of microsnails in Thailand. Malacological Review.
- Panha, S., P. Tongkerd & JB. Burch. Radula and shell morphometry of some Thai and Laos microsnails. Malacological Review.
- Permkam, S., C. Pholpunthin & S. Watanasit. New species of the Geometridae of southern Thailand. Invertebrate Zoology.
- Pholpunthin, P. Harmful microalgae from the Gulf of Thailand. Proceedings of the 9th International Conference on Harmful Algal Blooms, Tasmania, Australia.
- Prathepha, P. & V. Baimai. 1999. Molecular evolution of the rare species of the genus *Afgekia* (Papilionoideae tribe Treposieae) inferred from RAPD markers, nucleotide sequence of the internal transcribed spacer of nuclear ribosomal DNA and rbcL gene. Molecular Phylogenetics and Evolution.
- Prathepha, P. & V. Baimai. 2000. Detection and analysis of genetic variation in the rare species, *Afgekia mahidolae* (Leguminosae) using RAPD markers. Heredity.

- Sanoamuang, L. & N. Saengphan. *Streptocephalus siamensis* n. sp., a new species of fairy shrimp (Crustacea, Anostraca) with tetrahedral eggs from central Thailand. *International Review of Hydrobiology*.
- Sanoamuang, L. *Mongolodiptomus dumonti* n. sp., a new freshwater copepod (Calanoida, Diaptomidae) from Thailand. *Hydrobiologia*.
- Sittipraneed, S., D. Sihanunthavong, S. Klinbunga & S. Wongsiri. Genetic differentiation of the honey bee (*Apis cerana*) in Thailand revealed by DNA sequence and RFLP analysis of large subunit of ribosome DNA. *Insect Societas*.
- Sittipraneed, S., O. Songram & S. Klinbunga. A scientific note on mitochondrial DNA length heteroplasmy of the honeybee (*Apis cerana*). *Apidology*.
- Trisonthi, C. & P. Trisonthi. An ethnobotanical study of the minorities on Doi Maesalong, Chiang Rai province.
- Watanasit, S., C. Pholpunthin & S. Permkam. Diversity of ants (Hymenoptera: Formicidae) from Ton-Nga-Chang Wildlife Sanctuary, Songkhla, Thailand. *Science Asia*.
- Wongrat, L. The Euglenophyceae from the central part of Thailand I. Kasetsart University Museum of Fisheries, Note.
- Wongrat, L. The planktonic Chlorophyceae from the central part of Thailand I. Kasetsart University Museum of Fisheries, Bulletin.
- นราธิป ศิลปสุวรรณ และวิภา เมฆวิชัย. ขอบเขตการแพร่กระจาย และจำนวนประชากรอย่างต่ำของนกยูงเขียว (green peafowl) *Pavo muticus* Linn. ในฤดูสืบพันธุ์ที่อุทยานแห่งชาติดอยภูนาง จ. พะเยา. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยครั้งที่ 25.
- สมพงษ์ สิทธิพรหม. การแพร่กระจายชนิดหอยน้ำจืดและหอยบกในเขตอุทยานแห่งชาติภูพาน. วารสารวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

4. อยู่ในระหว่างการจัดทำต้นฉบับ (In manuscript) 36 เรื่อง

- Busaban, B., S. Lumyong, P. Lumyong & KD. Hyde. Two new species of endophytic ascomycetes from *Amomum siamense*.
- Chaibu, P., P. Chantaramongkol & H. Malicky. Light trapping of Trichoptera as water pollution biomonitoring in the Ping River Chiang Mai.
- Chaimanee, Y. The evolutionary lineage of *Maxomys-Ratchaburimys* (Rodentia: Muridae) significance for biochronology.
- Chaitanawisuti, N., J. Fromont, A. Kritsanapuntu, T. Yeemin & S. Puchakarn. Diversity of sponges (Porifera: Demospongiae) from shallow water reef along the eastern coast of the Gulf of Thailand.
- Changtragoon, S. & AE. Szmidt. Estimation the genetic diversity of teak (*Tectona grandis* Linn. F.) in Thailand by means of isoenzyme gene markers.
- Changtragoon, S. & AE. Szmidt. Estimation the genetic diversity of teak (*Tectona grandis* Linn. F.) in Thailand by means of random amplified polymorphic DNA (RAPD) markers.
- Changtragoon, S. & AE. Szmidt. Mating system of natural teak (*Tectona grandis* Linn. F.) populations in Thailand.
- Chantaranothai, P. & S. Koomgratok. A synopsis of the genus *Vitex* L. (Labiatae) in Thailand.
- Esser, HJ. New genus: *Colobocarpon* Esser & Welzen.
- Esser, HJ. New species in *Croton*.
- Hanboonsong, Y. & K. Masumoto. Dung beetles (Coleoptera: Scarabaeidae) of Thailand. (part 3, genus *Oniticellus*).
- Kirdmanee, C., K. Mosaleeyanon & R. Vanatsakul. Rapid classification of salt-tolerant trees.
- Kuvangkadilok, C., C. Boonkemtong & V. Baimai. Distribution of the larvae of blackflies (Diptera: Simuliidae) in northern, eastern and northeastern Thailand.
- Kuvangkadilok, C., P. Sridokul, P. Phattravichien & V. Baimai. Larval polytene chromosomes of five species of blackflies in subgenus *Simulium* (Diptera: Simuliidae) from Thailand.
- Meesook, A., N. Teerarungsikul & T. Wongprayoon. Jurassic-cretaceous lithostratigraphy and bivalves of peninsular Thailand.
- Na-Nakorn, U., A. Atha-insri & S. Ngamwonchon. Genetic diversity of *Clarias batrachus* populations in Thailand.
- Na-Nakorn, U., S. Jandam & P. Pichikul. Genetic diversity of *Prophagorus nieuhoffii* populations in Thailand.

- Peerapornpisal, Y. & T. Kunpradid. Four species of freshwater red algae in Mae Sa Stream, Doi Suthep-Pui National Park, Chiang Mai.
- Pholpunthin, P. Dinoflagellate of the genus *Ceratium* from the Gulf of Thailand.
- Pholpunthin, P. Species list of the dinoflagellates from the Gulf of Thailand.
- Photita, W., S. Lumyong, P. Lumyong & KD. Hyde. Checklist of fungi in Musaceae.
- Rojanapibul, A., T. Marayong, I. Proongkiat & O. Intratip. Diversity of the protozoa in reservoir and stream in Queen Sirikit Botanic Garden.
- Sangpradub, N., Y. Inmuong, C. Hanjavanit, A. Asachai & P. Udornpimai. Correlation of environmental factors on distribution of Ephemeropteran, Plecopteran and Trichopteran larvae in watershed streams of the Pasak Basin.
- Siripech, A., S. Angsupanich & Y. Predalumpaburt. Optimum sampling protocol for assessing diversity of macrobenthic fauna in the lower inner Songkhla Lake.
- Sittipraneed, S., O. Songram, S. Klinbunga & S. Wongsiri. Genetic diversity and population structure of *Apis cerana* in Thailand inferred by PCR-RFLP analysis of the mitochondrial ATPase 6 and 8 gene.
- Soontornchainaksaeng, P. & K. Chaiyasut. Chromosomal variations of Dicotyledons recorded from Thailand.
- Soontornchainaksaeng, P. & K. Chaiyasut. Chromosome atlas of plants in Thailand.
- Soontornchainaksaeng, P. & K. Chaiyasut. Chromosome numbers review of Monocotyledons from Thailand I, II and III.
- Sridith, K., P. Siriruga, L. Eksomtramage, P. Sawangchote, S. Jornead, T. Saknimit & C. Leeratiwong. Enumeration of plants at Ton-Nga-Chang Waterfall.
- Tongkerd, P. & S. Panha. Phylogenetic relationship of southeast Asian microsnails: I apertural dentition as a precise character in the vertiginids.
- Van Welzen, PC. & K. Chayamarit. New species in *Mallotus* and *Sauropus*.
- ขวลิต วิทยานนท์. คู่มือพรรณปลาในลุ่มแม่น้ำปาย สาละวิน และสาขาในประเทศไทย.
- ชูศรี ไตรสนธิ และปริทรรศน์ ไตรสนธิ. การศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านดอยแม่สะลอง จ. เชียงราย.
- นริทธิ์ สีตะสุวรรณ, สิริวดี ชมเดช และทศพล สุภาหาญ. การสำรวจชนิดของนก และพัฒนาศักยภาพของชุมชนตัวอย่างเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จ. แม่ฮ่องสอน.
- นริทธิ์ สีตะสุวรรณ, สิริวดี ชมเดช และทศพล สุภาหาญ. องค์ประกอบชนิดของนกในบางท้องที่ของ จ. แม่ฮ่องสอน.
- เยาวลักษณ์ อัมพรรัตน์, อรุณี จันทรสนิท และศิริเพ็ญ ตริยไชยาพร. การเก็บรวบรวมและจำแนกสายพันธุ์สาหร่ายและไลเคนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ.

5. อยู่ระหว่างการรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดเตรียมต้นฉบับ (In preparation) 44 เรื่อง

- Benyasuta, P. Petrified wood of northeastern Thailand and its implications on biodiversity and the ecosystem during the Cenozoic Era.
- Boochalee, P. & P. Chantaranonthai. The family Annonaceae in Phu Phan National Park.
- Bubaban, B., S. Lumyong, P. Lumyong, KD. Hyde & ECH. McKenzie. Checklist of fungi in Zingiberaceae.
- Burch, JB., P. Tongkerd & S. Panha. The distribution of world vertiginacea.
- Busaban, B., S. Lumyong, P. Lumyong, KD. Hyde & ECH. McKenzie. Endophytic fungi of wild ginger *Amomum siamense*.
- Chaibu, P. & P. Chantaramongkol. Spatial and temporal changes of Trichoptera from the Ping River, northern Thailand.
- Chaimanee, Y. The first complete monkey skull (Primates: Cercopithecidae) from Pliocene fissure filling of Thailand.
- Chaitanawisuti, N. & A. Kritsanapuntu. Occurrence of demosponges (Porifera: Demospongeae) on the intertidal rocky shore at Sichang island, Choburi province.
- Changtragoon, S. & AE. Szmidi. PCR-RFLP analysis of cp DNA in teak (*Tectona grandis* Linn. F.) in Thailand.
- Chantaranonthai, P. & A. Thammathaworn. Vascular flora of Phu Phan National Park.
- Grote, PJ., C. Chonglakmani & P. Benyasuta. Tertiary floras of northern Thailand: conifers.
- Hutacharem, C. & CJ. Dickinson. Diversity and ecology of insects in seasonal tropical forest ecosystem Phu Khieo Wildlife Sanctuary NE Thailand. Part 1: butterflies.

- Hutachareon, C. & C.J. Dickinson. Diversity and ecology of insects in seasonal tropical forest ecosystem Phu Khieo Wildlife Sanctuary NE Thailand. Part 2: ants.
- Hutachareon, C. & C.J. Dickinson. Diversity and ecology of insects in seasonal tropical forest ecosystem Phu Khieo Wildlife Sanctuary NE Thailand. Part 3: dung beetles.
- Hutachareon, C. & C.J. Dickinson. Diversity and ecology of insects in seasonal tropical forest ecosystem Phu Khieo Wildlife Sanctuary NE Thailand. Part 4: moths: geometrids.
- Kanwatanakid, C. & WY. Brockelman. Characteristics of fruit species in the dicot of the white-handed gibbon (*hylobate lar*) in Khao Yai National Park, Thailand.
- Kuvangkadiok, C., C. Boonkemfong, S. Phayuhasena & V. Baimai. Larval polytene chromosomes of five species of blackflies in subgenus *Gomphostilbia* (Diptera: Simuliidae) from Thailand.
- Leerativong, J. & P. Chantaranothai. The subfamily Papilionoideae in Phu Phan National Park.
- Lewwanich, A., S. Chunram, N. Chareontesprasit & Y. Hanboonsong. Beetles as edible insects in Thailand.
- Lewwanich, A., S. Chunram, N. Chareontesprasit & Y. Hanboonsong. Grasshoppers as edible insects in Thailand.
- Meesook, A. & T. Wongprayoon. Non-marine Jurassic-cretaceous lithostratigraphy and bivalves of northeastern Thailand.
- Meesook, A., T. Wongprayoon & N. Teerarungsikul. Faunal diversity of Jurassic-cretaceous bivalves of northeastern and peninsular Thailand.
- Petcharat, V. Diversity of zoosporic fungi in Sirinthorn Swamp Forest, Narathiwat province.
- Pewnane, P. & U. Na-Nakorn. Genetic differentiation among species of *Clarias* and *Prophagorus* revealed by RAPD-PCR.
- Pilantapak, A. & W. Sriboontham. *Nypa* fungi in Thailand.
- Proongkiat, I., A. Rojanapibul, S. Traichaiyaporn, T. Marayong & S. Suwattanakupt. Biodiversity of Euglenophyta and water quality in the Ping River during winter (I).
- Rainboth, W.J., C. Vidthayanon, T. Termvichakorn & D.Y. Mai. Database on Mekong basin wide fishes. Mekong River Commission.
- Sooksoi, S. & P. Chantaranothai. Ferns in Phu Phan National Park.
- Soonthornchainaksaeng, P. & C. Senakun. Meiotic figure of *Croton*.
- Soonthornchainaksaeng, P. & T. Jenjittikul. Comparative cytogenetics of *Euphorbia*.
- Soonthornchainaksaeng, P. & W. Tongpuban. Cytological study of *Sauropus*.
- Sridith, K., P. Siriruga, L. Eksomtramage, P. Sawangchote, S. Jornead, T. Saknimit & C. Leeratiwong. Vegetation types at Ton-Nga-Chang Waterfall.
- Techa, W., S. Lumyong, P. Lumyong, ECH. McKenzie & KD. Hyde. Diversity of endophytic fungi on *Calamus kerrianus* and *Wallicia caryotoides*.
- Tongkerd, P., DO. Foighil, JB. Burch & S. Panha. Molecular biogeography of vertiginid microsnails of Thailand and Malaysia.
- Traichaiyaporn, S., A. Rojanapibul, T. Marayong & I. Proongkiat. Biodiversity of algae and water quality in the Ping River (I).
- Trisonthi, C. *et al.* An ethnobotanical survey of Lua and H'tin on Doi PhuKa, Nan province.
- Trisonthi, C., P. Trisonthi & P. Srisanga. A preliminary study of native flora on Doi PhuKa, Nan province.
- Vidthayanon, C. & HH. NG. Revision of catfishes genus *Oreoglanis* in Thailand, with description of four new species from Salween and Chao Phraya basins.
- Wangwasit, K. & P. Chantaranothai. Herbaceous Plants on Rock Platform of Phu Phan National Park.
- Wongsawad, C., A. Rojanapibul, N. Mhad-arehin, A. Pachanawan, T. Marayong, S. Suwattanacoupt, J. Rojtinakorn, P. Wongsawad, K. Kumchoo & A. Nichapun. The metacercaria of freshwater fishes from Mae Sa Stream, Chiang Mai, Thailand.
- จรรยา จำนวนดีไทย. ฟอรัมมินิเฟอราน้ำกร่อยในยุคปัจจุบันจากภาคใต้ของประเทศไทย.
- เสาวลักษณ์ พงษ์ไพจิตร, เขียวลักษณ์ ดิสระ, วิไลลักษณ์ ริมวังตระกูล และวสันต์ เพชรรัตน์. ความหลากหลายทางชีวภาพของเห็ดในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา จ. นราธิวาส.
- อภิรดี บิลันธนาภักย์ และจันจิรา ชมศิริ. การศึกษาเชื้อราจากป่าจากบริเวณต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำแม่กลอง จ. สมุทรปราการ.
- อภิรดี บิลันธนาภักย์ และจันจิรา ชมศิริ. การศึกษาเชื้อราจากป่าจากบริเวณต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำแม่กลอง จ. สมุทรสงคราม.

1. ตีพิมพ์เรียบร้อยแล้ว (Published, 1996–2000) 38 เรื่อง

1.1 ในวารสารวิชาการ 21 เรื่อง

- Chaiyarat, R., W. Laohajinda, U. Kutintara & J. Nabhitabhata. 1999. Ecology of the goral (*Naemorhedus goral*) in Om Koi Wildlife Sanctuary, Thailand. National History Bulletin of the Siam Society 47(2): 191-205.
- Chittapun, S., P. Pholpunthin & H. Segers. 1999. Rotifera from peat-swamps in Phuket province, Thailand, with the description of a new *Colurella* Bory de St. Vincent. International Review of Hydrobiologia 84(6): 587-593.
- Hanboonsong, Y., S. Chunram, S. Pimpasalee, RW. Emberson & K. Masumoto. 1999. The dung beetle fauna (Coleoptera, Scarabaeidae) of northeast Thailand. Elytra, Tokyo 27(2): 463-469.
- Khonsue, W., M. Matsui & Y. Misawa. 2000. Age determination by skeletochronology of *Rana nigrovittata*, a frog from tropical forest of Thailand. Zoological Science 17: 253-257.
- Kitthawee, S., S. Singhapong & V. Baimai. 1999. Metaphase chromosomes of parasitic wasp, *Diachasmimorpha longicaudata* (Hymenoptera: Braconidae) in Thailand. Cytologia 64: 111-115.
- Kumchoo, K. & C. Wongsawad. 1998. Light and scanning electron microscopy of *Rhabdochona* sp. (Nematoda: Rhabdochonidae). Journal of Electron Microscopy Society of Thailand 12: 68-69.
- Kumchoo, K., C. Wongsawad, P. Vanittanakom, S. Niwasabutra & N. Tichug. 1999. Ultrastructural surface of *Camallanus anabantis* Pearse, 1933 (Nematoda: Camallanidae) from *Anabas testudineus* Bloch, 1792. Journal of Electron Microscopy Society of Thailand 13: 68-69.
- Nichapun, A., A. Pachanawan, C. Wongsawad, A. Rojanapaibul & N. Tichug. 1998. Ultrastructure of tegumental surface of *Ganeo* sp. Klein, 1905 (Trematoda: Lecithodendriidae) in frog (*Rana tigerina*). Journal of Electron Microscopy Society of Thailand 12: 64-65.
- Nichapun, A., C. Wongsawad, A. Rojanapaibul, N. Mhad-arehin & B. Kuntalue. 1999. Tegumental surface of *Acanthostomum burminis* Bhalerao, 1926 (Trematoda: Acanthostomidae) from snake (*Xenochrophis piscator*). Journal of Electron Microscopy Society of Thailand 13: 70-71.
- Pooprang, T., K. Boonpragob & JA. Elix. 1999. New species and new records in the lichen family Parmeliaceae (Ascomycotina) from Thailand. Mycotaxon 71: 111-127.
- Poungtaptim, R. & K. Pyramarn. 1998. Dominant spores and pollen grains in sediment of intramontane peat bog at Doi Inthanon, Chiang Mai province. Journal of Electron Microscopy Society of Thailand 12: 87-88.
- Poungtaptim, R. & K. Pyramarn. 1998. Spore morphology of *Plagiogyria communis* Ching in Thailand. Journal of Electron Microscopy Society of Thailand 12: 91.
- Sanoamuang, L. & S. Savatentalinton. 1999. New records of rotifers from Nakhon Ratchasima province, northeast Thailand, with a description of *Lecane baimaili* n. sp. Hydrobiologia 412: 95-101.
- Sawangchote, P., P. Siriruga, J. Leerativong, K. Sridith, T. Saknimit, L. Eksomtramage & S. Jornead. 1999. *Pachylarnax praecalva* Dandy (Magnoliaceae): a new record for Thailand. Thai Forest Bulletin (Botany) 27: 41-45.
- Srikanha, P. & J. Gajaseni. 2000. Structural characteristics and species diversity of the deciduous forest ecosystem in Huai Kha Khaeng Wildlife Sanctuary, Thailand. Journal of Scientific Research Chulalongkorn University 25(1): 145-156.
- Tassanakajon, A., A. Tiptawonukul, P. Supungul, V. Rimphanitchayakit, D. Cook, P. Jarayabhand, S. Klinbunga & V. Boonsaeng. 1998. Isolation and characterization of microsatellite markers in the black tiger prawn *Penaeus monodon*. Molecular Marine Biology and Biotechnology 7(1): 55-61.
- Tassanakajon, A., S. Pongsomboon, P. Jarayabhand, S. Klinbunga & V. Boonsaeng. 1998. Genetic structure in wild populations of wild populations of black tiger shrimp (*Penaeus monodon*) using randomly amplified polymorphic DNA analysis. Molecular Marine Biology and Biotechnology 6: 249-254.

- Tassanakajon, A., S. Pongsomboon, V. Rimphanitchayakit, P. Jarayabhand & V. Boonsaeng. 1997. Randomly amplified polymorphic DNA (RAPD) markers for determination of genetic variation in wild populations of the black tiger prawn (*Penaeus monodon*) in Thailand. *Molecular Marine Biology and Biotechnology* 6(2): 110-115.
- Tripop, M., RS. Keawjam, C. Sindhusake & P. Kittayapong. 1999. Population genetic study of the brown planthopper, *Nilaparvata lugens* Stål (Homoptera: Delphacidae) in Thailand. *Thai Journal of Agricultural Science* 32(1): 95-104.
- Vongshewarat, K., PM. McCarthy, P. Mongkolsuk & K. Boonpragob. 1999. Additions to the lichen flora of Thailand. *Mycotaxon* 70: 227-236.
- Wongsawad, C., K. Kumchoo & A. Pachanawan. 1998. A new tapeworm from Mae Sa stream fish of Chiang Mai, Thailand. *Rivista di Parassitologia* 15(59): 305-308.

1.2 ในการประชุมวิชาการ และอื่น ๆ 17 เรื่อง

- Asa, S., T. Yeemin, N. Ruengsawang & N. Chaitanawisuti. 1999. Ecology of a marine sponge, *Haliclona* cf. *Coerulescens* from coral communities in the Gulf of Thailand. In Romimohtarto, K., S. Soemodihardjo & DP. Praseno (eds.), *Proceedings of the 9th JSPS Joint Seminar on Marine and Fisheries Sciences: Advances in Marine and Fisheries Sciences for the 21st Century*, Bali, Indonesia. 157-163.
- Kitana, N., V. Yodyingyuad & K. Thirakhupt. 1999. Annual reproductive cycle of vulnerable softshell turtle, *Amyda cartilaginea*. In Kwon, HB., JMP. Joss & S. Ishii (eds.), *Recent progress in molecular and comparative endocrinology*, pp. 425-435. Hanrimwong Publishing, Seoul.
- Kovitvadi, U., N. Dachaprasert & A. Nakajinda. 1998. Culture of the glochidia of freshwater pearl mussel (*Hyriopsis (Limnoscapha) desowitzi*) in artificial media. The 36th Science Faculty, Kasetsart University Annual Conference, Bangkok. (CD-ROM).
- Kunpradid, T. & Y. Peerapornpisal. 1999. Biodiversity of phytoplankton and macroalgae in Mae Sa stream, Doi Suthep-Pui National Park, Chiang Mai province. *Proceedings of the International Conference on Water Resources Management in Intermontane Basins*, Chiang Mai University, Thailand. 391-399.
- Paphavasit, N., A. Piumsomboon, S. Chuaypanang, P. Tongnunui, V. Gunbuav, S. Sudara, A. Termvidchakorn & T. Lirdwittayaprasit. 2000. The role of Sikao mangrove forest as nursery ground for coastal fishery resources. *Proceedings of Regional Seminar for East and Southeast Asian Countries: Ecotone VIII "Enhancing Coastal Ecosystem Restoration for the 21st Century"*, Ranong and Phuket provinces. 120-127.
- Phosri, C., P. Sihanonth, A. Chalermpongse & AJS. Whalley. 1999. Selection of *Pisolithus tinctorius* ectomycorrhizal fungi for reforestation program in Thailand. *Proceedings of the International Symposium: Can Biological Production Harmonize with Environment?*, The United Nations University. 161-164.
- Radomsuk, S. & N. Sangpradub. 1999. Species diversity of caddisflies (Trichoptera: Hydropsychidae) in Promlaeng and Yakhruea streams, Nam Nao National Park, Thailand. *Proceedings of the 9th International Symposium on Trichoptera*, Chiang Mai. 325-327.
- Ruangrit, K. & Y. Peerapornpisal. 1999. Biodiversity of green algae, family Desmidiaceae in the upper part of northern Thailand. *Proceedings of the International Conference on Water Resources Management in Intermontane Basins*, Chiang Mai University, Thailand. 377-382.
- Ruengsawang, N. & T. Yeemin. 1998. Long-term changes of distribution and abundance of a sea urchin, *Diadema setosum*, in coral communities of Khang Khao Island, inner Gulf of Thailand. In Sudara, S. (ed.), *Proceedings of the 8th JSPS Seminar on Marine Science: Marine Conservation and Resource Rehabilitation*, Chiang Rai. 215-220.
- Ruengsawang, N. & T. Yeemin. 1999. Preliminary study on bioerosion by a sea urchin, *Diadema setosum* in coral communities at Khang Khao Island, the inner Gulf of Thailand. In Romimohtarto, K., S. Soemodihardjo & DP. Praseno (eds.), *Proceedings of the 9th Joint Seminar on Marine and Fisheries Sciences: Advances in Marine and Fisheries Sciences for the 21st Century*, Bali, Indonesia. 323-328.

- Sattayakul, O., P. Sihanonth, S. Thienhirun & A.J.S. Whalley. 1998. Development of a fungus producing black stroma-like structures on termite fungus gardens in the absence of termite symbionts. *Proceedings of the Asia-Pacific Mycological Conference on Biodiversity and Biotechnology, Prachuapkhirikhan.* 97-102.
- Sirirattanawarangkul, W. & S. Traichaiyaporn. Contamination of land in algae, sediment, water quality and biodiversity of algae in Mae-kha canal, Chiang Mai province. *Proceedings of the 4th Princess Chulabhorn International Science Congress.* 199.
- Tassanakajon, A., P. Supungul, P. Jarayabhand, S. Klinbunga & V. Boonsaeng. 1998. Microsatellite variation in wild populations of the black tiger prawn, *penaeus monodon*, in Thailand. *Agricultural Biotechnology: field and market. Proceedings of the 4th Asia-Pacific Conference on Agricultural Biotechnology, Darwin.* 225-257
- Yeemin, T., N. Ruengsawang & S. Sudara. 1999. Coral reef ecosystem in Thailand. In Koh, C. (ed.), *Proceedings of the 1st Korea-Thailand Joint Workshop on Comparison of Coastal Environment: Korea-Thailand, Seoul, Korea.* 30-41.
- เจริญ คัมภีรภาพ. 2542. ทรัพยากรชีวภาพกับสังคมไทย. สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, กรุงเทพฯ. หน้า 253.
- วุฒินันท์ ศิริรัตนวารางกูร และศิริเพ็ญ ตระชัยยาพร. 2542. คุณภาพน้ำบางประการและความสัมพันธ์ต่อสาหร่ายในคลองแม่ข่า จ. เชียงใหม่ (1). *วารสารการประชุมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 25.* หน้า D3.
- ศิริลักษณ์ ช่วยพั่ง, ประเสริฐ ทองหนู่น้อย, ณัฏฐินี เอี่ยมสมบูรณ์, อัจฉราภรณ์ เปี่ยมสมบูรณ์ และณิฏฐารัตน์ ปภาวสิทธิ์. 2540. ความหลากหลายของแพลงก์ตอนสัตว์ในป่าชายเลน: กรณีศึกษาคลองสีเกา จ. ตรัง และบริเวณปากแม่น้ำท่าจีน จ. สมุทรสาคร. *รายงานการสัมมนาระบบนิเวศป่าชายเลนแห่งชาติ ครั้งที่ 10.* หน้า III-2 (1-15).

2. อยู่ในการตีพิมพ์ (In press, 2000) 14 เรื่อง

2.1 ในวารสารวิชาการ 4 เรื่อง

- Kumchoo, K. & C. Wongsawad, P. Srikanchana & P. Sripalwit. Light and scanning electron microscopy of *Camallanus anabantis* Pearse, 1933 (Nematoda: Camallanidae) *Songklanakar Journal of Science and Technology.*
- Mallicky, H., P. Chantaramongkol, P. Chaibu, T. Promml, S. Silalom, S. Sompong & I. Thani. *Neue Kocherfliegen aus Thailand (Insecta, Trichoptera). Linzer Biologische Beitrage.*
- Peerapornpisal, Y., T. Pekthong, P. Waiyaka & S. Promkutkaew. Diversity of phytoplankton and benthic algae in Mae Sa stream Doi Suthep-Pui National Park, Chiang Mai. *National History Bulletin of the Siam Society.*
- Supungul, P., W. Kamonrat, P. Jarayabhand, S. Klinbunga & A. Tassanakajon. Genetic differentiation in the black tiger prawn, *Penaeus monodon* determined by microsatellite markers. *Molecular Marine Biology and Biotechnology.*

2.2 ในการประชุมวิชาการ และอื่น ๆ 10 เรื่อง

- Chainapong, T., S. Traichaiyaporn & S. Choonluchanon. Biodiversity of cyanobacteria and water quality in rice paddy, Mae Rim, Chiang Mai province (I). *Proceedings of the 4th Asia Pacific Conference on Algal Biotechnology, Hong Kong.*
- Hankaw, C. Structural and ecological studies of Toh Daeng and Kuan Kreng peat swamp forests, southern Thailand. *Proceedings of the International Conference and Workshop on Tropical Peat Swamps "Safe-Guarding a Global Natural Resource", Penang, Malaysia.*
- Khemanuchet, W. & S. Traichaiyaporn. Biodiversity of attached algae in different elevation of Doi Inthanon, Thailand (I). *Proceedings of the 4th Asia Pacific Conference on Algal Biotechnology, Hong Kong.*
- Sirirattanawarangkul, W. & S. Traichaiyaporn. Biodiversity of algae and relation of water quality in Mae-kha canal Chiang Mai, Thailand. *Proceedings of the 4th Asia Pacific Conference on Algal Biotechnology, Hong Kong.*
- Sripalwit, P., C. Wongsawad & S. Anuntalabhochai. Prevalence of the rumen cow flukes in Chiang Mai and Lamphun provinces, Thailand. *Proceedings of the 18th Biennial Conference of the Asian Association for Biology Education on Biology Education in the New Millennium, Hong Kong.*
- Tularak, P., S. Traichaiyaporn & A. Rojanapibul. Biodiversity of phytoplankton and water quality in the reservoir of Mae Ngat Somboonchol Dam, Chiang Mai, Thailand (I). *Proceedings of the 4th Asia Pacific Conference on Algal Biotechnology, Hong Kong.*

Wangkulangkul, S., K. Thirakhupt and S. Chantrapornsyl. Comparative study on eggshell morphology of wild and captive olive ridley *Lepidochelys olivacea* at Phuket, Thailand. Proceedings of the 2nd ASEAN Symposium Workshop on Sea Turtle Conservation and Biology, Sabah, Malaysia.

นิพิท ศรีสุวรรณ, เสาวภา อังสุภาณิช และสมศักดิ์ มณีพงศ์. โครงสร้างป่าไม้ฝาดดอกขาว ในทะเลสาบสงขลา. เอกสารการสัมมนา ระบบนิเวศป่าชายเลนแห่งชาติครั้งที่ 11, จ. ตรัง.

บานจิตร์ สายรอดคำ. ผู้หญิงกับผักพื้นบ้าน. หน่อไม้.

วุฒินันท์ ศิริรัตนวรางกูร และศิริเพ็ญ ตริยไชยาพร. คุณภาพน้ำบางประการและความสัมพันธ์ต่อสาหร่ายในคลองแม่ข่า จ. เชียงใหม่ (2). วารสารการประชุมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 26.

3. ส่งต้นฉบับให้วารสารวิชาการพิจารณา (Submitted, 2000) 9 เรื่อง

Angsupanich, S., N. Srisuwon & S. Maneepong. Litter fall production and leaf decomposition in a mangrove stand (*Lumnitzera racemosa* Willd. community) in Songkhla Lake, Thailand. Journal of Tropical Ecology.

Baimai, V., C. Sumrandee, S. Tigvattananont & W. Trinachartvanit. Metaphase karyotypes of fruit flies of Thailand. V. Cytotaxonomy of ten additional new species of the *Bactrocera dorsalis* complex. Cytologia.

Chantaranothai, P. & P. Tubtintong. A new combination in *Persicaria* (Polygonaceae) and new record for Thailand. Thai Forest Bulletin (Botany).

Nuangchalerm, P., N. Sangpradub & C. Hanjavanit. Microhabitat and diet of *Leptocerus* sp. (Trichoptera: Leptoceridae) at Nam Nao National Park, Thailand. Proceedings of the 1st Joint Meeting and Symposium of Aquatic Entomologists' Societies in East Asia (ASEA Meeting).

Pekthong, T. & Y. Peerapornpisal. 68 new record species of freshwater diatom in Thailand. Phycological Research.

Piumsomboon, A., C. Songroop, A. Kungsuwan & P. Polpunthin. Dinoflagellate *Alexandrium* in the upper Gulf of Thailand. Proceedings of the 9th Conference on Harmful Algal Blooms, Tasmania.

Rattanapan, A., Y. Hanboonsong & K. Masumoto. Edible insect and insect-eating in northeast Thailand. Elytra, Tokyo.

Tripop, M., P. Kittayapong, C. Sindhusake, P. Prathepha & R.S. Kaewjam. Genetic variation among *Nilaparvata lugens* Stål populations in Thailand revealed by random amplified polymorphic DNA (RAPD). Applied Entomology and Zoology.

โกวิท กิตติตระกูลฉะนันท์, สุรียา ดันติวิวัฒน์, ศรีสม สุวัฒน์นานนท์ และจิตราพรพรณ พิสิฎ. การอนุรักษ์และขยายพันธุ์กล้วยไม้เอื้องปากนกแก้วโดยวิธีเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ. The Kasetsart Journal: Natural Sciences.

4. อยู่ในระหว่างการจัดทำต้นฉบับ (In manuscript) 63 เรื่อง

Anuntalabhochai, S., J. Marha & S. Sithiporn. Genetic variation of longan (*Dimocarpus longan*) in northern Thailand using RAPD markers.

Boonkerd, T., T. Seelanan, S. Saengmanee & B.R. Baum. Morphometric analyses of *Bauhinia pottsii* G. Don varieties (Leguminosae-Caesalpinioideae) in Thailand.

Boonsoong, B., N. Sangpradub & S. Parnrong. Heptageniid mayflies (Ephemeroptera: Heptageniidae) in Yakraue and Phromlaeng streams at Nam Nao National Park, Thailand.

Charoenpornthip, M., S. Angsupanich & Y. Predalumpaburt. Annelid abundance and diversity in the lower Thale Luang and its environmental factors.

Innok, S., S. Choonhaleuchanon, N. Teaumroong & N. Boonkerd. Biodiversity of nitrogen fixing cyanobacteria isolated from Thai soils.

Kitana, N., K. Thirakhupt & V. Yodyingyuad. Sexual dimorphism of the Asiatic softshell turtle *Amyda cartilaginea*.

Kunpradid, T. & Y. Peerapornpisal. Distribution of macroalgae and water quality in Mae Sa stream, Doi Suthep-Pui National Park, Chiang Mai.

Maknoi, C. & K. Larsen. A new species of *Plagiostachys* from Thailand.

- Maknoi, C. & P. Sirirugsa. Some new records of Zingiberaceae from southern Thailand.
- Malaivijitnond, S., O. Takenaka & K. Anukulthanakorn. The nucleotide sequences of parathyroid gene in primates, suborder Anthroidea.
- Nichapun, A., P. Sripalwit & C. Wongsawad. Light and scanning electron microscopy of *Acanthostomum burminis* (Bhalerao, 1926) (Trematoda: Acanthostominae) of the watersnake (*Xenochrophis piscator*).
- Niyomwan, P. & K. Thirakhuft. A key to ten species of the blind snake in Thailand.
- Nopchinwong, P. & T. Yeemin. Effects of the coral bleaching phenomenon in 1998 on gametogenesis of a soft coral, *Cladiella* sp., in the inner and the eastern Gulf of Thailand.
- Nuangchalerm, P., Y. Lianfang & J.C. Morse. New species of Leptoceridae (Trichoptera) from Thailand.
- Ouithavon, K. Feeding ecology of the sympatric hornbill species during their breeding season in Huai Kha Khaeng Wildlife Sanctuary, Thailand.
- Pachanawan, A. & C. Wongsawad. Diversity and tegumental surface study of trematodes of fish from Mae Sa stream.
- Panphut, W. Bioactive compound from endophytic fungi of Thai medicinal plants.
- Peerapornpisal, Y. & T. Kunpradid. Four species of freshwater red algae in Mae Sa Stream, Doi Suthep-Pui National Park, Chiang Mai.
- Prajaksod, A. & P. Chantaranothai. A new species of *Eriocaulon* (Eriocaulaceae) from Thailand.
- Prommi, T. & P. Chantaramongkol. Diversity and distribution of Trichoptera adults from streams at different altitudes on Doi Suthep-Pui National Park, Chiang Mai province.
- Proongkiat, I., A. Rojanapibul & T. Marayong. Diversity of the protozoa and water quality in Mae-kha canal, Chiang Mai province.
- Proongkiat, T. & S. Traichaiyaporn. Diversity of the phytoplankton and water quality in the reservoir of Mae Ngat Somboonchol Dam.
- Putong, S., S. Sittipraneed, K. Packdibumrung & S. Klingbunga. Genetic diversity and population structure of *Apis cerana* in Thailand revealed by mitochondrial A-T rich region.
- Radomsuk, S., N. Sangpradub & Y. Inmuong. Morphology of larval and pupal stages of *Pseudoleptorema supaluk* (Trichoptera: Insecta).
- Rattana, K. & K. Meesawat. Diversity of birds in Thepa upstream community forests, Yala and Songkhla provinces.
- Ruangnu, K., S. Angsupanich, Y. Predalumpaburt & S. Maneepong. Effects of sea bass, *Lates calcarifer* (Bloch) farming on the macrobenthos diversity at Ban Lang Tha Sao, the lower Songkhla Lake.
- Ruangrit, K. Biodiversity of green algae, family Desmidiaceae in upper part of northern Thailand.
- Ruengsawang, N. & T. Yeemin. Bioerosion caused by grazing activities on coral communities in the Gulf of Thailand.
- Saelee, A., S. Tigvattanant & V. Baimai. Allozyme electrophoretic evidence for a complex of species within the *Bactrocera tau* group (Diptera: Tephritidae) in Thailand.
- Saenjundaeng, P. *Hemibagrus elegans* the new bagrid catfish from Tennasserim and Salween basin.
- Saenjundaeng, P. *Hemibagrus mekongensis* the new bagrid catfish from Mekong basin.
- Saensouk, S. & K. Larsen. A new species of *Kaempferia* from Thailand.
- Saensouk, S. & K. Larsen. *Baesenbergia baimaii* a new species of Zingiberaceae from Thailand.
- Saensouk, S. & P. Chantaranothai. Chromosome numbers of some Thai Zingiberaceae.
- Sangkaew, S. & D. Sookchaloem. *Calophyllum* L. (Guttiferae) in Thailand.
- Sanoamuang, L. & W. Yindee. A new species of *Phyllodiaptomus* (Copepoda, Diaptomidae) from Thailand.
- Sanoamung, L., C. Saengaroon & W. Kotethip. The Cladocera of lake Kud-ting, a shallow lake in Nong Khai province, Thailand.
- Singkran, N. Species composition of fish in mangrove canals as reflected from coastal land use at Trat Bay.
- Sompong, U. & Y. Peerapornpisal. Biodiversity of algae in some hot spring areas in the upper part of northern Thailand.
- Sonthichai, S. & P. Dankittipakul. Determining number of instars in ant-eating spider *Asceua* Thorell (Araneae: Zodariidae).
- Sooksoi, S. Ferns in the Phuchongnayoi National Park, Ubon Ratchathani province.

- Thacha, W., S. Lumyong, P. Lumyong & K.D. Hyde. Recovery of endophytic fungi in two species of palm at Doi Suthep-Pui National Park between May 1999 and February 2000.
- Thacha, W., S. Lumyong, P. Lumyong & K.D. Hyde. Saprobic fungi from two species of palm in Doi Suthep-Pui National Park.
- Trikunakornwong, A., N. Sriubonmas, W. De-Eknamkul & N. Ruangrunsi. Composition and antimicrobial activity of essential oils from some Thai *Blumea* species.
- Tripop, M., P. Kittayapong, R.S. Kaewjam & C. Sindhusake. Population genetic study of the green leafhopper, *Nephotettix virescens* Distant in Thailand by using random amplified polymorphic DNA (RAPD).
- กนิษฐา อู่ถาวร. การศึกษาเพื่อเปรียบเทียบการเลือกกินอาหารของนกเงือกที่อยู่ในพื้นที่อาศัยเดียวกันในช่วงฤดูผสมพันธุ์ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จ. อุทัยธานี.
- ณิฏฐารัตน์ ปภาวสิทธิ์, ประเสริฐ ทองหนูწყ်, อภิชาติ เดิมวิชากร และอัจฉราภรณ์ เปี่ยมสมบูรณ์. คู่มือการจำแนกชนิดปลาวัยอ่อนบริเวณป่าชายเลน อ. ลีเกา จ. ตรัง.
- นฤมล กฤษณชาญดี. การศึกษานุกรมวิธานของพรรณไม้สกุลตัวและสกุลบัวทองในประเทศไทย.
- นิตติศักดิ์ ทองหวาน, เจริญย์ ต้นสกุล และสมหมาย เขียววาริศจ๊ะ. ความชุกชุมและความหลากหลายของชนิดพรรณปลา บริเวณคลองป่าชุมชนลุงนอม และคลองตุ๊ก จ. สงขลา.
- ไพบุลย์ นัยเนตร และสัญญา สุภจันทร์. อุนกรมวิธานของปูน้ำจืดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย.
- มนทล นอแสงศรี. การศึกษานุกรมวิธานพืชวงศ์หูกงในเขตอุทยานแห่งชาติภูพาน, จ. สกลนคร.
- มลิวรรณ นาคขุนทด, สุรินทร์ ปิยะโชคณากุล, สุมณ มาสุธน และสมศักดิ์ อภิสิทธิ์วานิช. การศึกษานุกรมวิธานของพืชสกุล *Garcinia* บางชนิด โดยการตรวจลายพิมพ์ดีเอ็นเอ.
- ยุธยา อยู่เย็น. การศึกษานุกรมวิธานของพืชจำพวกเฟินและกลุ่มใกล้เคียง บริเวณอุทยานแห่งชาติน้ำตกห้วยยาง จ. ประจวบคีรีขันธ์.
- วริษฐา อังศิริจินดา. นิเวศวิทยาและสัณฐานวิทยาของตะกอง *Physignathus cocincinus* ในประเทศไทย.
- วารินทร์ เตชะ. การแยกและเก็บรวบรวมเชื้อรา endophytes ของปาล์มสองชนิดบนอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย.
- วิไลวรรณ มนุศิศิลป์. พรรณไม้วงศ์ผักปราบในอุทยานแห่งชาติภูพาน.
- ศิริลย์ สิริมงคลรัตน์, N.H. Jones, วีระศักดิ์ ศักดิ์ศิริรัตน์ และอภิญา วังแก้ว. ความหลากหลายทางชีวภาพของเชื้อราที่ทำลายแมลง ในเขตอุทยานแห่งชาติน้ำหนาว.
- สุกันท์ พึ่งกุล. การทำแผนที่พรรณพืชโดยการวิเคราะห์บีบีจีแวลด์ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ณ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว.
- สุธีระ ทองขาว, เจริญย์ ต้นสกุล และสุระ พัฒนเกียรติ. รูปแบบการเปลี่ยนแปลงของพืชน้ำในทะเลสาบคูซูด (สงขลา) ระหว่าง พ.ศ. 2531 ถึง พ.ศ. 2539: ศึกษาโดยภาพถ่ายดาวเทียม.
- อัจฉรา พัฒนเดช, วสันต์ เพชรรัตน์, เสมอใจ ชื่นจิตต์ และสุทธิรักษ์ แซ่หลิม. เชื้อรา *Aspergillus* ที่สร้างแอฟลาทอกซินบนพืชสมุนไพรตากแห้ง.
- อาจันต์ รัตน์พันธุ์, ยุพา หาญบุญทรง, ยงยุทธ ไชคกุล และอรุณ ลีวานิช. ชีวประวัติของจิ้งไปม *Brachytrypes potentosus* Linchtenstien (Gryllidae: Orthoptera).
- อาจันต์ รัตน์พันธุ์, ยุพา หาญบุญทรง, ยงยุทธ ไชคกุล และอรุณ ลีวานิช. การศึกษาไมโตติคคาร์โบไฮโปบ์ของจิ้งไปม *Brachytrypes potentosus* Linchtenstien (Gryllidae: Orthoptera).
- อาจันต์ รัตน์พันธุ์, ยุพา หาญบุญทรง, ยงยุทธ ไชคกุล และอรุณ ลีวานิช. การสำรวจแมลงกินได้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

5. อยู่ในระหว่างการรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดเตรียมต้นฉบับ (In preparation) 55 เรื่อง

- Asa, S., T. Yeemin & N. Chaitanawisuti. Sexual reproduction of a sponge, *Petrosia* sp. (Porifera: Demospongiae: Petrosiidae) in coral communities of the inner Gulf of Thailand.
- Chaikuad, K. Foraging niches of some bulbuls (family Pycnonotidae) in Khao Yai National Park.
- Chaiyapa, W., N. Sangpradub & C. Hanjavanit. Association of larvae and adults of Philopotamidae (Trichoptera) in Yakruae and Phromlaeng Streams of Nam Nao National Park, Thailand.
- Krupun, C. Two new species of Thaisilurid catfishes from Thailand and Cambodia.
- Maila-lad, P., P. Jarayabhand & P. Nittharatana. Physiological responses of the coral boring bivalve: *Lithophaga malaccana* to changes in suspended solids, salinity and copper concentration.

- Maneewong, A. & S. Panha. Anatomical clarification of the two Thai endemic crown snails (Pulmonata: Ariophantidae).
 Nuangchalem, P., N. Sangpradub & C. Hanjavanit. Diet of leptocerid caddis larvae from Nam Nao National Park, Thailand.
- Nulomsup, U. Using ants as indicators of biodiversity: The development of methodologies for monitoring and measuring biodiversity.
- Phantewee, W. & T. Yeemin. Sandy beach communities of Rayong province, eastern Thailand.
- Piyaboon, O., S. Siripin, N. Teumroong & N. Boonkerd. Polygenetic diversity of free-living nitrogen fixing bacteria isolated from diversified ecosystem of Thailand.
- Poungtaptim, R., K. Pyramarn & T. Jarupongsakul. Palynological study of the intramontane peat bog at Doi Inthanon, Chiang Mai province.
- Prajaksod, A. & P. Chantaranothai. Notes on *Eriocaulon* (Eriocaulaceae) from Thailand.
- Saelee, A. & V. Baimai. Allozyme variation in *Bactrocera tau* populations (Diptera: Tephritidae) in Thailand.
- Saensouk, S. & P. Chantaranothai. Notes on *Curcuma* and *Stahlianthus* from Phu Phan National Park.
- Silalom, S. Diversity and distribution of Trichoptera larvae with stability of permanent habitats in streams at different altitude on Doi Suthep-Pui National Park, Chiang Mai province, Thailand.
- Silalom, S. Diversity, distribution and correlation with some physical and chemical of water qualities of Philopotamidae larvae (Trichoptera) in streams at different altitude on Doi Suthep-Pui National Park, Chiang Mai province, Thailand.
- Suksawang, A. & S. Choonluchanon. Population changes in nitrogen fixing cyanobacteria as affected by changing ecosystem.
- Sunairatanaporn, J. Three new species of *Barbine* from Thailand.
- Tripop, M., RS. Kaewjam, C. Sindhusake & P. Kittayapong. Cytogenetic studies of *Nephotettix virescens* Distant.
- Tripop, M., RS. Kaewjam, C. Sindhusake & P. Kittayapong. Study on mitotic karyotype of *Nilaparvata lugens* Stål.
- Tubtimtong, P & P. Chantaranothai. Pollen morphology of some *Polygonum* s.l. (Polygonaceae) in Thailand.
- Yeemin, T. & N. Ruengsawang. Temporal variation patterns of echinoid bioerosion in coral communities of Khang Khao Island, inner Gulf of Thailand.
- Yindee, W. & L. Sanoamuang. Species diversity of copepods in Surin province, Thailand.
- กัลยาภัทรหิรัญกนก. การศึกษาอนุกรมวิธานของพืชสกุล *Baliospermum* Blume และสกุลใกล้เคียงในวงศ์ Euphorbiaceae ในประเทศไทย. กิตติโชติ นามประสิทธิ์. การถูกทำลายของปะการังจากการท่องเที่ยว และการฟื้นตัวในระยะสั้นบริเวณเกาะรีน และเกาะล้าน จ. ชลบุรี.
- ขวัญใจ รวยสูงเนิน และกองกานดา ชยามฤต. การศึกษาทางอนุกรมวิธานของพืชสกุล *Cleistanthus* (Euphorbiaceae) ในประเทศไทย. จรรย์ มากน้อย และพวงเพ็ญ ศิริรักษ์. ความสัมพันธ์ของพืชวงศ์ขิงกับสภาพแหล่งที่อยู่ในเขตชายแดนไทย-มาเลเซีย.
- ชัชวาล สงวนศิลป์. การวิเคราะห์โครงสร้างรหัส DNA ของ *hopper transposable element* ในแมลงวันแดงกวาง (*Bactrocera tau* (Walker)) ที่พบในประเทศไทย.
- ณภัทร น้อยน้ำใส. การศึกษาคุณภาพน้ำทางกายภาพและเคมี ลุ่มน้ำลำพระเพลิง.
- ณภัทร น้อยน้ำใส. ความหลากหลายของแพลงก์ตอนพืชในเขตลุ่มน้ำลำพระเพลิง.
- ณรงค์ คุณขุนทด และธวัชชัย สันติสุข. การศึกษาทางอนุกรมวิธานของพรรณไม้วงศ์น้อยหน่าในป่าตะวันออก.
- นิกธ สุวรรณการณ, เรียงชัย ต้นสกุล และกำพล มีสวัสดิ์. ความหลากหลายชนิดพันธุ์นกในป่าไต่เทพ และควนหินลับ อ. สบ้าย้อย จ. สงขลา.
- ปิยรัตน์ นาควิโรจน์, สิริวัฒน์ วงษ์ศิริ และสุรพล วิเศษสรรค์. ความเป็นพิษของเมมทอล ไทมอล และน้ำมันสะเดาต่อไรศัตรูผึ้ง *Tropilaelaps clareae* และส่วนตักค้างในน้ำผึ้ง.
- พิกุล ทรธานันมีตกุล. อิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงทางระบบนิเวศต่อประชากรไรโซเบียมในดิน.
- พิทักษ์ ใจคง. อนุกรมวิธานพืชเผ่าย่อย Barlerinae (Acanthaceae) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย.
- มนู ปานาทกุล, วิไลวรรณ อนุสารสุนทร และ JF. Maxwell. ความหลากหลายของพรรณไม้พื้นล่างตามแนวลำน้ำแม่มอนทีระดับความสูง 475 เมตร ถึง 575 เมตร ณ อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน จ. ลำปาง.
- รัตเขตร์ เขยกลิ่น. ความหลากหลายทางชีวภาพของเห็ดราขนาดใหญ่ในเขตศูนย์ศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่าเขาเขียว จ. ชลบุรี.
- รัตนวดี หอมจันทร์. ผลลสมิตไพรโฟลของไรโซเบียมในถั่วเขียวจากพื้นที่โครงการสร้างป่าและป่าพันธุกรรมพืช จ. นครราชสีมา.

รัศมีพร จิระเดชประไพ. การวิเคราะห์เสียงร้องสื่อสารของนกในวงศ์นกปรอดและวงศ์นกเอี้ยงบางชนิดใน จ. เชียงใหม่ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์.

ละออศรี เสนาะเมือง และศุภจิรณ อธิบาย. ความหลากหลายชนิดและการแพร่กระจายของไร่น้ำนางฟ้าในเขต จ. ขอนแก่น และอุดรธานี.

ละออศรี เสนาะเมือง และสุพิศตรา เหล็กจาน. ความหลากหลายชนิดและการแพร่กระจายของไร่น้ำนางฟ้าในเขต จ. มหาสารคาม และร้อยเอ็ด.

ละเอียด คงกุง. คาร์โบไฮเดรตของบุกวงศ์ Araceae.

วรรณดา พิพัฒน์เจริญชัย. ความหลากหลายของแมลงก้นดอกลีใน จ. กาญจนบุรี.

วีรญา บุญเตี้ย. การศึกษาทางอนุกรมวิธานของกกสกุล *Cyperus* L. และ *Eleocharis* R. Br. บางชนิดบริเวณแหล่งน้ำในเขตกรุงเทพมหานคร.

ศิริพร แซ่เฮง, นฤมล แสงประดับ และชุตินา หาญจวนิช. มวนน้ำจืดใน จ. สกลนคร.

ศิริวรรณ นาคขุนทด. การศึกษาแบบอย่างเสียงร้องของนกกกในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่.

สุระ พิมพะสาลี, ยุพา หาญบุญทรง, มโนชัย กิรติกสิกร และสมหมาย ชื่นราม. การเปรียบเทียบประสิทธิภาพกับดักในการลุ่มตัวอย่างด้วงมูลสัตว์.

อภิรัตน์ เอี่ยมศิริ. การประเมินความเสี่ยงของแผนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อสิ่งแวดล้อมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสันปันแดน จ. แม่ฮ่องสอน.
อมรรัตน์ ประจักษ์สุตร์, ประนอม จันทรโณทัย และอัจฉรา ธรรมถาวร. ความหลากหลายของพืชวงศ์กระดุมเงินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย.

อมรรัตน์ ประจักษ์สุตร์, ประนอม จันทรโณทัย และอัจฉรา ธรรมถาวร. เนื้อเยื่อผิวใบของพืชวงศ์กระดุมเงินในอุทยานแห่งชาติภูพาน.

อมรรัตน์ ประจักษ์สุตร์, ประนอม จันทรโณทัย และอัจฉรา ธรรมถาวร. ลักษณะทางกายวิภาคของพืชวงศ์กระดุมเงินในอุทยานแห่งชาติภูพาน.

อรนุช คือไผ่. ผลของกิจกรรมต่าง ๆ ในการฟื้นฟูสภาพป่าต่อความหลากหลายของไม้พื้นล่างและกล้าไม้.

อลงกรณ์ ผาผิง, นฤมล แสงประดับ และชุตินา หาญจวนิช. ความหลากหลายชนิดของแมลงชีปะขาววงศ์ Leptophlebiidae ในลำธารห้วยหน้าเขรือและห้วยพรมแล้ง อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว.

อุไร จิรมงคลการ และยิ่งยง ไพลักษณ์ดิวัฒนา. การสำรวจพรรณพืชกินได้บริเวณป่าเต่าดำ จังหวัดกาญจนบุรี.

อุไร จิรมงคลการ และยิ่งยง ไพลักษณ์ดิวัฒนา. การสำรวจพรรณพืชสมุนไพร และพืชมีพิษบริเวณป่าเต่าดำ จังหวัดกาญจนบุรี.

รายชื่อโครงการวิจัย

โครงการวิจัยที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว

ลำดับ	หัวหน้าโครงการ	ชื่อโครงการ	โปรแกรม
1	กัญญวิมล กิริติกร (ศษ.)	การคัดหาสารแก้อักเสบจากสารสกัดจากธรรมชาติโดยใช้ Dermal fibroblasts ของคน และเซลล์ของหนูที่ไม่มี Cyclooxygenase-1 หรือ -2	6
2	จิตราพรรณ พิลัง (มก.)	การสำรวจกล้วยไม้ป่า และวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเขต อ. เมือง และ อ. ปางมะผ้า จ. แม่ฮ่องสอน	3
3	จุฑามาส ผลพันธิน (มอ.)	ความหลากหลายของแมลงในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนงช้าง (เทือกเขาบรรทัด)	1
4	จุลเดช อร่ามศรี (ศษ.)	การจัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับรายงานโครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่อง "การเก็บรวบรวม และจำแนกสายพันธุ์ไลเคนในเขตป่าภูตึนสวนทราย อ. นาแห้ว จ. เลย" บันทึกลงใน CD-ROM	4
5	เฉลิมพล เกิดมณี (ศษ.)	โครงการอนุรักษ์พันธุ์พืชในสภาพปลอดภัยเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน	6
6	เฉลียว กุวังคะดิลก (มหิดล)	การศึกษาความหลากหลายของปลิงสีของรินดำในประเทศไทย	1
7	ชโลบล วงศ์สวัสดิ์ (มช.)	ความหลากหลายของหนอนพยาธิในลำน้ำแม่สา อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จ. เชียงใหม่	1
8	ชวลิต นิยมธรรม (กปม.)	โครงการสำรวจวิจัยพรรณไม้ป่าบาลา-ฮาลา จ. ยะลา และ จ. นราธิวาส	1
9	ชวลิต นิยมธรรม (กปม.)	โครงการสำรวจวิจัยพืชกินได้และพืชสมุนไพรจากป่าบาลา จ. นราธิวาส	3
10	ชูศรี ไตรสรณิ (มช.)	พฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชนกลุ่มน้อยเผ่าต่าง ๆ บริเวณดอยแม่สะลอง จ. เชียงราย	3
11	เดชา วิวัฒน์วิทยา (มก.)	ความหลากหลายทางชีวภาพของมดในป่าบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ (ปีที่ 1)	1
12	ธวัชชัย รัตนเลิศ (มช.)	โครงการจัดเตรียมต้นฉบับหนังสือ "รายชื่อพืชที่มีรายงานพบในประเทศไทย ฉบับปรับปรุงใหม่ พิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2539"	4
13	ธวัชชัย รัตนเลิศ (มช.)	Thai Studies in Biodiversity: "รายชื่อพืชที่มีรายงานพบในประเทศไทย ฉบับปรับปรุงใหม่ พิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2539"	4
14	นริทธิ์ สีตะสุวรรณ (มช.)	การสำรวจชนิดของนก และพัฒนาศักยภาพของชุมชนตัวอย่างเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จ. แม่ฮ่องสอน	3
15	นฤมล แสงประดับ (มช.)	การศึกษาการกระจายของตัวอ่อนแมลงกลุ่ม Ephemeroptera Plecoptera และ Trichoptera (EPT) ในลำธารต้นน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1
16	น้ำทิพย์ ชุมพลกุลวงศ์ (ศษ.)	การใช้ Random Amplified Polymorphic DNA Fingerprinting ในการจัดจำแนกเชื้อรา Genus <i>Paecilomyces</i>	1
17	นิตยา วงษ์สวัสดิ์ (SNF)	Thai Studies in Biodiversity: "คู่มือการทำวิจัยสัตว์ป่าภาคสนาม"	4
18	ประสิทธิ์ ผลิตผลการพิมพ์ (มหิดล)	การตรวจกรองสารที่ยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อวัณโรค	6
19	ปรัชญา ศรีสง่า (อสพ.)	การสำรวจพรรณไม้บริเวณริมฝั่งแม่น้ำเหือง อ. นาแห้ว จ. เลย	1
20	ปรีชา กลิ่นเกษร (มหิดล)	การสำรวจ เก็บ และรวบรวมเห็ด (Macro Fungus) ในพื้นที่บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว และพื้นที่ใกล้เคียง	1
21	ปรีชา ประเทพา (มมส.)	การศึกษาความสัมพันธ์ทางพันธุกรรมในระดับประชากรของพืชสกุลถั่วแปบช้าง 2 ชนิดในประเทศไทย	1
22	ปรีชา ประเทพา (มมส.)	ความสัมพันธ์ทางวิวัฒนาการระดับโมเลกุลในถั่วแปบช้าง และกันภัยมหิดล โดยใช้ข้อมูลลำดับเบสใน ITS และความผันแปรของประชากรด้วยการใช้ RFLP เป็นตัวตรวจสอบ	1
23	ปิยะ เฉลิมกลิ่น (วท.)	การรวบรวมและจำแนกพรรณไม้ในวงศ์กระดังงา (ปีที่ 1)	1
24	ปิยะ เฉลิมกลิ่น (วท.)	การรวบรวมและจำแนกพรรณไม้ในวงศ์กระดังงา (ปีที่ 2)	1

โครงการวิจัยที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว

ลำดับ	หัวหน้าโครงการ	ชื่อโครงการ	โปรแกรม
25	ปิยะ เฉลิมกลิ่น (วท.)	การรวบรวมและจำแนกพรรณไม้ในวงศ์กระดังงา (ปีที่ 3)	1
26	พวงเพ็ญ ศิริรักษ์ (มอ.)	ความหลากหลายของพรรณพืชบริเวณโตนงาช้าง ภาคใต้ของประเทศไทย	1
27	พวงเพ็ญ ศิริรักษ์ (มอ.)	โครงการจัดหาตัวอย่างแมลงกลุ่มผีเสื้อสำหรับพิพิธภัณฑ์สถานธรรมชาติวิทยาภาคใต้	4
28	พิบูลย์ มงคลสุข (มร.)	การเก็บรวบรวม และจำแนกสายพันธุ์ไลเคนในเขตป่าภูตึนสวนทราย อ. นาแห้ว จ. เลย	6
29	พิมพ์พรรณ ต้นสกุล (มอ.)	ความหลากหลายของแพลงก์ตอนน้ำจืดในประเทศไทย (ไชยาโนโไฟตา คลาโดเซรา และโคฟีโไฟตา)	1
30	พิไล พูลสวัสดิ์ (มหิดล)	Thai Studies in Biodiversity: "The Asian Hornbills: Ecology and Conservation"	4
31	มาลี สุวรรณอัถ์ (สวิตา)	โครงการการจัดตั้งศูนย์ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย	7
32	มรกต ตันติเจริญ (ศษ.)	การแปลตำรับยาสมุนไพรจากหมอชาวบ้าน	4
33	มรกต ตันติเจริญ (ศษ.)	โครงการสนับสนุนการเดินทางมาเยือนไทยเพื่องานด้านวิชาการของ Dr. Gary Samuels	6
34	มรกต ตันติเจริญ (ศษ.)	โครงการสนับสนุนการเดินทางมาเยือนไทยเพื่องานด้านวิชาการของ Dr. Tony Whalley	6
35	มรกต ตันติเจริญ (ศษ.)	โครงการเตรียมการจัดตั้งหน่วยเก็บรักษาสายพันธุ์จุลินทรีย์แห่งชาติ	7
36	ยศ สันตสมบัติ (มช.)	ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น: การพัฒนาระบบฐานข้อมูล เกี่ยวกับพืชอาหารและยาในวัฒนธรรมการผลิตและวิถีชีวิต และกลุ่มชาติพันธุ์ ทางภาคเหนือของประเทศไทย (เฟสที่ 1)	3
37	ยศ สันตสมบัติ (มช.)	การท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการปรับตัวทางวัฒนธรรม และศักยภาพในการจัดการ ทรัพยากรชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ใน จ. แม่ฮ่องสอน	3
38	ยอดหทัย เทพรานนท์ (มหิดล)	โครงการการตรวจสอบหาสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพจากสารสกัด จากพืชและจุลินทรีย์ (เฟสที่ 1)	6
39	ยอดหทัย เทพรานนท์ (มหิดล)	โครงการห้องปฏิบัติการทรัพยากรชีวภาพ (เฟสที่ 1)	6
40	ยุพา หาญบุญทรง (มช.)	Systematics Studies of Dung Beetles (Coleoptera: Scarabaeidae in Thailand	1
41	ยุวดี ตาลาวนิช (ศษ.)	การตรวจหาเอ็น Polyketide Synthase Type I และ Type II จาก Actinomycetes คัดแยกจากดินในประเทศไทย	6
42	ยุวดี พิรพรพิศาล (มช.)	ความหลากหลายของแพลงก์ตอนพืช และแพลงก์ตอนสัตว์ในลำน้ำแม่สา อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จ. เชียงใหม่	1
43	เยาวลักษณ์ ชัยมณี (กทธ.)	Thai Studies in Biodiversity: "Plio-Pleistocene Rodents of Thailand"	4
44	ละออศรี เสนาะเมือง (มช.)	ความหลากหลายของแพลงก์ตอนสัตว์น้ำจืดในประเทศไทย (ไรดิเฟรา) (ปีที่ 1)	1
45	ลัดดา วงศ์รัตน์ (มก.)	ความหลากหลายของแพลงก์ตอนพืชน้ำจืดในประเทศไทย (คลอโรไฟตา และโครโมไฟตา) (ปีที่ 1)	1
46	เลขา มาโนช (มก.)	การเก็บรวบรวม และเก็บรักษาสายพันธุ์เชื้อราในดินและน้ำ	6
47	เลอสรร ธนสกุลเจริญ (สทปจ.)	โครงการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพที่ยั่งยืน: การเข้าถึงทรัพยากร และการแบ่งปันผลประโยชน์	7
48	วสันต์ เพชรรัตน์ (มอ.)	การสำรวจ เก็บ และรวบรวมเห็ด (Macro Fungus) ในพื้นที่บริเวณเขตรักษา พันธุ์สัตว์ป่าโตนงาช้าง และพื้นที่ใกล้เคียง	1
49	วสันต์ จันทราทิตย์ (มหิดล)	โครงการจัดตั้ง Web Site และสร้าง Home Page ของโครงการ BRT	4
50	วันเชิญ โภชาเจริญ (ศษ.)	โครงการจัดตั้งศูนย์เก็บจุลินทรีย์เฉพาะชนิด ณ ศูนย์พันธุวิศวกรรมและ เทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ	6

โครงการวิจัยที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว

ลำดับ	หัวหน้าโครงการ	ชื่อโครงการ	โปรแกรม
51	วิไลวรรณ อนุสารสุนทร (มข.)	สำรวจความหลากหลายของชนิดพรรณไม้ที่มีท่อ และการกระจายของพรรณไม้ทางภูมิศาสตร์ ณ อุทยานแห่งชาติดอยหลวง จ. เชียงราย	1
52	ศิริพร สิทธิประณีต (จุฬาฯ)	ความหลากหลายของจีโนมโทปอของผึ้งโพรงในประเทศไทย ซึ่งแสดงโดยพอลิมอร์ฟิซึมของดีเอ็นเอ	1
53	สมศักดิ์ บัญหา (จุฬาฯ)	อนุกรมวิธานของหอยทากจืดเขาหินปูนในประเทศไทย มาเลเซีย และเวียดนาม	1
54	สมศักดิ์ พิภพวิญญู (มจร.)	ความหลากหลายของประชากรปลาในลำน้ำแม่สา	1
55	สันติ วัฒนฐานะ (อสพ.)	อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จ. เชียงใหม่	3
56	สิตานนท์ เจษฎาพิพัฒน์ (สสท.)	การศึกษาลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของพืชสมุนไพรที่ใช้เป็นยาถอนในภาคเหนือของประเทศไทย	4
57	สำรี มั่นเขตต์กรณ์ (บูรพา)	การบริหารเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชนด้านความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย	6
58	สุธารัตน์ ทริเพชรกุล (มจร.)	การพัฒนา Cell Line จากคนไข้ไทยที่เป็นมะเร็งเพื่อใช้ในการตรวจสอบสารออกฤทธิ์ต่อต้านมะเร็ง	1
59	สุทัศน์ ศรีวัฒนพงศ์ (ศษ.)	ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนจุลินทรีย์กับการเปลี่ยนแปลงในระดับความเค็มของดินในพื้นที่ อ. บรบือ	7
60	สุธาวัลย์ เสถียรไทย (จุฬาฯ)	การเตรียมการจัดตั้งศูนย์ความหลากหลายทางชีวภาพ	3
61	เสริมศักดิ์ นันทิทรรก (รท.ชม.)	ประเมินค่าทางเศรษฐศาสตร์ของป่าไม้สักที่อุทยานแห่งชาติแม่ยม	1
62	เสรี จัยพริก (คปต.)	ชีววิทยาของปูก่า (<i>Terrestrial nandidarbh</i>) ในเขต อ. สูงเม่น จ. แพร่	3
63	เสาวภา อังสุภาณิช (มอ.)	องค์ความรู้ท้องถิ่นภาคใต้ในการเก็บเกี่ยวผลผลิตจากป่าอย่างยั่งยืน	1
64	อภิรดี ปิรันธนาภาคย์ (บูรพา)	ประชาคมสัตว์หน้าดินขนาดใหญ่ และวิธีเก็บตัวอย่างที่เหมาะสมที่สุดในทะเลหลวงตอนล่าง ทะเลสาบสงขลาของประเทศไทย (ปีที่ 1)	1
65	อมรพันธุ์ นิมานันท์ (มส.)	การสำรวจ และเก็บรวบรวมสายพันธุ์ราจากป่าจาก	3
66	อรินทิพย์ ธรรมชัยพิเนต (มก.)	การประสานงานเพื่อการศึกษาวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ จ. แม่ฮ่องสอน	6
67	อลงกต ชูแก้ว (WFT)	การเก็บรวบรวม และเก็บรักษาสายพันธุ์ Actinomycetes ในดิน	3
68	อังศุมลย์ จันทราบัตย์ (มก.)	โครงการศึกษามุมความรู้เชิงพฤกษศาสตร์ของชุมชนกะเหรี่ยงใน	1
69	อาภารัตน์ มหาพันธ์ (วท.)	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร	1
70	อาภารัตน์ มหาพันธ์ (วท.)	การสำรวจไรสีขาในประเทศไทย	1
71	อำพา เหลืองภิรมย์ (มข.)	การสำรวจและเก็บรวบรวมสายพันธุ์สาหร่ายจากแหล่งต่าง ๆ ในธรรมชาติ: สาหร่ายในแหล่งน้ำจืดเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล	6
72	อุทัยรัตน์ ณ นคร (มก.)	การสำรวจ และเก็บรวบรวมสายพันธุ์สาหร่าย (Microalgae) จากแหล่งต่าง ๆ ในธรรมชาติ	1
73	เอก แสงวิเชียร (มร.)	การศึกษาเซลล์พันธุศาสตร์ของสัตว์ และพรรณไม้บางชนิดในเขตอุทยานแห่งชาติ	1
74	Nigel Hywel Jones (ศษ.)	ภูพาน จ. สกลนคร และ จ. กาฬสินธุ์	1
75	Tim Flegel (มหิดล)	การศึกษาคความแตกต่างทางพันธุกรรมของปลาสกุล <i>Clarias</i> และ <i>Prophagorus</i> ในประเทศไทย โดยใช้เทคนิค Protein Electrophoresis และ RAPD-PCR	6
76	Tim Flegel (มหิดล)	โครงการห้องปฏิบัติการด้านเชื้อรา	4
77	Warren Brockelman (มหิดล)	การสำรวจเห็ด (Macroscopic Fungi) ในประเทศไทย และการจัดทำคู่มือสำรวจเห็ดภาคสนาม	4
		โครงการเก็บรักษาคุณภาพ และจัดทำฐานข้อมูล Fungal Herbarium (เฟลที่ 1)	2
		A Study of Forest Biodiversity: Gibbon Foods, Trees and Plant Products	2

โครงการวิจัยที่กำลังดำเนินงาน

ลำดับ	หัวหน้าโครงการ	ชื่อโครงการ	โปรแกรม
1	กรีก นฤทุม (มก.)	สวนรุกขชาติแหล่งอนุรักษ์พันธุกรรมพืช	7
2	ก่องกานดา ชยามฤต (กปม.)	การศึกษาวิจัยพันธุ์ไม้วงศ์เปแล้า (Euphorbiaceae) ในประเทศไทย	1
3	กัญญวิมว์ กิริติกร (ศษ.)	การพัฒนาวิธีการคิดหาสารแก่การอักเสบจากสารสกัดจากธรรมชาติให้เป็นวิธี Rapid Throughput	6
4	กัมปนาท ฮาธาภูมิ (มศ.)	การสำรวจชนิดสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกบริเวณป่าเต่าดำ จ. กาญจนบุรี	1
5	โกสุม พิระมาน (จุฬาฯ)	การศึกษาวิจัยสัณฐานวิทยาละอองเรณูของพันธุ์ไม้วงศ์เปแล้า (Euphorbiaceae) ในประเทศไทย	1
6	จรรยา จ्ञานงค์ไทย (กทร.)	ฟอแรมมินิเพอร่าน้ำกร่อยในยุคปัจจุบันจากภาคใต้ของประเทศไทย	1
7	ฉวีวรรณ หุตะเจริญ (กปม.)	The Development of Biodiversity Survey & Monitoring Protocols for Enhanced Protected Area Management: Using Insects as Indicators of Biodiversity	2
8	เฉลิมพล เกิดมณี (ศษ.)	การวิจัยพื้นฐาน และการพัฒนาพันธุ์ไม้ป่าทนเค็มโดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพ	1
9	ชวลิต นิยมธรรม (กปม.)	การขยายพันธุ์พืชกินได้ และพืชสมุนไพรสู่ชุมชนป่าบาลา จ. นราธิวาส	6
10	ชวลิต นิยมธรรม (กปม.)	โครงการการบริหารจัดการโครงการวิจัย พัฒนา และการจัดการทรัพยากรชีวภาพในพื้นที่ป่าพรุสิรินธร และป่าบาลา-ฮาลา จ. นราธิวาส	7
11	ชวลิต วิทยานนท์ (กป.)	ความหลากหลายชนิด สถานภาพของพรรณปลาในลุ่มแม่น้ำสงครามตอนล่างและความสำคัญต่อเศรษฐกิจสังคมพื้นบ้าน	1
12	ชวลิต วิทยานนท์ (กป.)	การวิจัยเพื่อแผนแม่บทการอนุรักษ์พรรณปลาของ จ. แม่ฮ่องสอน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3
13	ชุติวรรณ เดชสกุลวัฒนา (บูรพา)	การสำรวจ และเก็บรวบรวม Microorganism จากทะเลไทย	6
14	ชูศรี ไตรสนธิ (มข.)	การศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชาวลี้น และลัวะ ในอุทยานแห่งชาติดอยภูคา จ. น่าน	3
15	ดวงใจ สุขเฉลิม (กปม.)	การศึกษาด้านอนุกรมวิธานของพรรณไม้วงศ์บุก บอน (Araceae) ในประเทศไทย	1
16	ดวงเดือน ไกรลาส (มศ.)	การศึกษาความหลากหลายของหอยน้ำจืดในเขตพื้นที่ป่าเต่าดำ อ. ไทรโยค จ. กาญจนบุรี	1
17	ดวงรัตน์ เขียวชาญวิทย์ (รพ.บางกระพุ่ม)	การพัฒนาการผลิตยาสมุนไพรในระดับอุตสาหกรรมในระบบสาธารณสุขมูลฐานในชนบท	6
18	เดชา วิวัฒน์วิทยา (มก.)	ความหลากหลายทางชีวภาพของมดในป่า บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ (ปีที่ 2)	1
19	ทวีรัตน์ วิจิตรสุนทรกุล (มจร.)	การศึกษาความสัมพันธ์ในระดับโมเลกุลของไม้วงศ์ยาง และเชื้อราเอดโตไมโคไรซาในป่าของประเทศไทย: ความสัมพันธ์ในเชิงความหลากหลายทางพันธุกรรม	1
20	ทวีศักดิ์ บุญเกิด (จุฬาฯ)	ความหลากหลายของพรรณไม้บริเวณวนอุทยานน้ำตกขุนกรณ์ จ. เชียงราย	1
21	ทัศนีย์ แจ่มจรรยา (มข.)	การศึกษาความหลากหลายทางสัตววิทยาในเขตอุทยานแห่งชาติภูพาน	1
22	เทวินทร์ อัครศิลากุล (ACED)	โครงการศึกษาวิจัยองค์ความรู้ชุมชนเพื่อการฟื้นฟู และพัฒนาการปลูกพืชและไม้พื้นเมืองภายในบริเวณบ้าน จ. เชียงราย	3
23	นันทกร บุญเกิด (มทส.)	ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการทางระบบนิเวศต่อการเปลี่ยนแปลงประชากรของจุลินทรีย์ที่ตรึงไนโตรเจน	2
24	นิจศิริ เรืองรังษี (จุฬาฯ)	ความหลากหลายของพืชไทยในวงศ์ Labiatae, Lauraceae, Compositae และ Rutaceae ในการสร้างองค์ประกอบทางเคมีของน้ำมันระเหย	6
25	นิลนาจ ชัยธนาวิสุทธิ (จุฬาฯ)	ความหลากหลายทางชีวภาพของประชากรฟองน้ำที่อาศัยอยู่ในแนวปะการังบริเวณชายฝั่งทะเลอ่าวไทยฝั่งตะวันออก (จ. ชลบุรี-ตราด)	1
26	บุษบง กาญจนสาขา (กปม.)	ความหลากหลายชนิด ความชุกชุม และการแพร่กระจายของสัตว์ผู้ล่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองแสง จ. สุราษฎร์ธานี	1

โครงการวิจัยที่กำลังดำเนินงาน

ลำดับ	หัวหน้าโครงการ	ชื่อโครงการ	โปรแกรม
27	ประนอม จันทระโนทัย (มข.)	การศึกษาความหลากหลายของพรรณไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติภูพาน	1
28	ประสาธ กิตตะคุปต์ (ศษ.)	การศึกษาองค์ประกอบเคมี และสารออกฤทธิ์ชีวภาพในพืช	6
29	ปัทมาภรณ์ กฤตยพงษ์ (มหิดล)	การศึกษาความหลากหลาย การแพร่กระจาย และความสามารถของ <i>Wolbachia</i> ในการนำพายีนเข้าสู่ประชากรธรรมชาติของแมลงเจ้าบ้าน	1
30	ปิยะ เฉลิมกลิ่น (วท.)	การรวบรวมและจำแนกพรรณไม้ในวงศ์กระดังงา (ปีที่ 4)	1
31	พรทิพย์ จันทรมงคล (มข.)	การศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของแมลงน้ำกลุ่มไทรคอปเทอรา ในประเทศไทย และการประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจคุณภาพน้ำ	1
32	พรศิลป์ ผลพันธุ์ (มอ.)	อนุกรมวิธานของแมลงก้นดอในป่ากลุ่มไคโนแฟลกเจลเลตในอ่าวไทย	1
33	พวงผกา สุนทรชัยนาคแสง (มหิดล)	การศึกษาเซลล์พันธุศาสตร์ของพันธุ์ไม้วงศ์เป็ล้า (<i>Euphorbiaceae</i>) ในประเทศไทย	1
34	พูนพิไล สุวรรณฤทธิ์ (มก.)	ความหลากหลายทางชีวภาพของจุลินทรีย์ในป่าชายเลน	1
35	เพทาย พงษ์เพี้ยจันทร์ (มข.)	การศึกษาความหลากหลายทางพันธุกรรมของโคขาวลำพูน โดยใช้ไมโครเซเทเทลโลห์ มาร์คเกอร์	1
36	ภัชราพร วงศ์วิฑูรยาพร (มก.)	การตรวจสอบเอนไซม์ที่มีประโยชน์ทางอุตสาหกรรมจากเชื้อจุลินทรีย์ที่พบในประเทศไทย	6
37	มณี อัครวานนท์ (มร.)	ความผันแปรของกลุ่มประชากรนกขุนทองในธรรมชาติของประเทศไทย	1
38	มรกต สุกโชติรัตน์ (มข.)	การสำรวจ เก็บ และรวบรวมเห็ด (<i>Macro Fungus</i>) ในพื้นที่บริเวณอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย และพื้นที่ใกล้เคียง	1
39	มาลี ตั้งระเบียบ (LARTC)	การคัดเลือกสายพันธุ์เชื้อราในการควบคุมเพลี้ยอ่อน	6
40	ยศ สันตสมบัติ (มข.)	ความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น: การพัฒนากระบวนการข้อมูลเกี่ยวกับพืชอาหารและยาในวัฒนธรรมการผลิตและวิถีชีวิต และกลุ่มชาติพันธุ์ทางภาคเหนือของประเทศไทย (เฟสที่ 2)	3
41	ยอดหทัย เทพธรรานนท์ (มหิดล)	การตรวจสอบหาสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพจากสารสกัดจากพืชและจุลินทรีย์ (เฟสที่ 2)	6
42	ยอดหทัย เทพธรรานนท์ (มหิดล)	โครงการห้องปฏิบัติการทรัพยากรชีวภาพ (เฟสที่ 2)	6
43	ยอดหทัย เทพธรรานนท์ (มหิดล)	การหาสารออกฤทธิ์ชีวภาพจากจุลินทรีย์ที่แยกได้จากประเทศไทย: โครงการคัดแยกจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อการตรวจสอบหาสารออกฤทธิ์ชีวภาพและการหาสารออกฤทธิ์ชีวภาพจากจุลินทรีย์	6
44	ยุพา หาญบุญทรง (มข.)	การศึกษาความหลากหลายของด้วงมูลสัตว์	1
45	เยาวลักษณ์ ชัยมณี (กทส.)	ความหลากหลาย และวิวัฒนาการของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดเล็กในประเทศไทย	1
46	เยาวลักษณ์ อัมพรรัตน์ (จุฬาฯ)	การเก็บรวบรวม และจำแนกสายพันธุ์สาหร่าย และไลเคนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ	6
47	ระวีวรรณ ศรีทอง (AGRECO/PGRC)	การฟื้นฟู และพัฒนาองค์ความรู้ดั้งเดิมเกี่ยวกับการทอผ้าย้อมสีธรรมชาติ	3
48	ระออสรี เสนาะเมือง (มข.)	ความหลากหลายของแมลงก้นดอสีตัวน้ำจืดในประเทศไทย (ไรดิเฟรา) (ปีที่ 2)	1
49	ระออสรี เสนาะเมือง (มข.)	ความหลากหลายชนิดและการแพร่กระจายของไรน้ำนางฟ้าในประเทศไทย	1
50	ลัดดา วงศ์รัตน์ (มก.)	ความหลากหลายของแมลงก้นดอสีตัวน้ำจืดในประเทศไทย: คลอโรไฟตา และโครโมไฟตา (ปีที่ 2)	1
51	วลันต์ เพชรรัตน์ (มอ.)	ความหลากหลายของเชื้อราสร้าง Zoospore ในป่าพรุสิรินธร จ. นราธิวาส	1
52	วันเชิญ โพธาเจริญ (ศษ.)	การพัฒนากระบวนการบริหารและจัดการทรัพยากรจุลินทรีย์ หน่วยปฏิบัติการเก็บรักษาสายพันธุ์จุลินทรีย์ ศษ.	6
53	วิทยา มีวุฒิสม (มหิดล)	การตรวจกรองหาสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพของราเอนโดไฟท์ในดินพืชสมุนไพรไทย	6

โครงการวิจัยที่กำลังดำเนินงาน

ลำดับ	หัวหน้าโครงการ	ชื่อโครงการ	โปรแกรม
54	วิบูลย์ เข็มเฉลิม (มมบ.)	การศึกษาพรรณพฤกษชาติ และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ในป่าตะวันออกอย่างยั่งยืน	3
55	วิลาวัลย์ จรรย์ยานนท์ (สรภ.)	โครงการการจัดสวนพฤกษศาสตร์สถาบันราชภัฏ 36 แห่ง	4
56	วิณา เมฆวิชัย (จุฬาฯ)	ความหลากหลายทางชีวภาพ และแนวทางการจัดการเพื่อการอนุรักษ์โกไฟ้าในภาคเหนือตอนบน	1
57	ศิริประภา เปรมเจริญ (มก.)	ความหลากหลายชนิดของปลากลุ่มปลาบู่ (Suborder Gobioidel) ในพื้นที่ป่าชายเลนและปากแม่น้ำ (ระยะที่ 1): อ่าวไทยตอนบน	1
58	ศิริเพ็ญ ตริยไชยาพร (มข.)	ความหลากหลายทางชีวภาพของโปรตีนสัตว์ และคุณภาพน้ำในแม่น้ำปิง	1
59	สมโภชน์ ศรีโกสามาตร (มหิดล)	โครงการนำร่องเพื่อศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพในบริเวณป่าเต่าดำ จ. กาญจนบุรี	1
60	สมโภชน์ ศรีโกสามาตร (มหิดล)	จากปิงถึงสัตว์ป่า, จากอนุรักษ์สัตว์ป่าสู่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, จากรัฐสู่ประชาชน: กรณีศึกษาใน จ. แม่ฮ่องสอน	3
61	สมศักดิ์ บัญหา (จุฬาฯ)	ชีวภูมิศาสตร์ของหอยทากสายงามสกุล <i>Amphidromus</i> Alber, 1850	1
62	สมศักดิ์ บัญหา (จุฬาฯ)	สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการพิมพ์ผลงานวิจัยลงใน Malacological Review, Supplement 8 เรื่อง "The Micro Land Snails of Thailand and Some Parts of Malaysia and Vietnam"	4
63	สมศักดิ์ ศิริวิชัย (ศษ.)	Biodiversity and Ecological Study of Freshwater Fungi in Thailand	1
64	สมศักดิ์ สุขวงศ์ (RECOFTC)	โครงการเสริมศักยภาพชุมชนเพื่อการจัดการป่าและทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน: การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการจัดการป่าและทรัพยากรชีวภาพโดยชุมชน	3
65	สายสมร ลำยอง (มข.)	พึงใจที่เจริญในต้นพืชป่าไม้เนื้ออ่อนในเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จ. เชียงใหม่	1
66	สุจิตรา จางตระกูล (กปม.)	การประเมินสถานภาพของแหล่งพันธุกรรมในไม้สักโดยใช้ Molecular Markers	1
67	สุภาพ ณ นคร (มข.)	ความหลากหลายของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่ใช้เป็นอาหารใน จ. ขอนแก่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย	3
68	สุภาวดี จุลละสร (มร.)	ความหนาแน่นของสัตว์หน้าดินขนาดเล็กในแหล่งอาศัยที่แตกต่างกันของเกาะภูเก็ต	1
69	สุนน มาสุธน (มก.)	ความหลากหลายของเฟิร์นในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จ. แม่ฮ่องสอน	3
70	สุมาลี กำจรวงศ์ไพศาล (ศษ.)	การตรวจหาสารต้านมาลาเรียจากสารสกัดจากพืช และจุลินทรีย์ในประเทศไทย: การตรวจกับเชื้อมาลาเรียในจานทดลอง	6
71	สุวรรณ ตั้งมิตรเจริญ (กปม.)	ความหลากหลายของแมลงดอกสัก และนิเวศวิทยาทางด้านการผสมเกสรของไม้สัก	1
72	สุวิทย์ วรรณศรี (รภ.พษ.)	ความหลากหลายของสัตว์ในท้องถื่นบางชนิดที่ใช้เป็นอาหารในภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย	1
73	เสาวภา อังสุภาณีข (มอ.)	ประชาคมสัตว์หน้าดินขนาดใหญ่ และวิธีเก็บตัวอย่างที่เหมาะสมที่สุดในทะเลหลวงตอนล่างทะเลสาบสงขลาของประเทศไทย (ปีที่ 2)	1
74	เสาวลักษณ์ พงษ์ไพจิตร (มอ.)	ความหลากหลายทางชีวภาพของเห็ดในป่าบาโล จ. นราธิวาส	1
75	โสฬส ศิริไสย์ (มหิดล)	การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนรอบป่าเต่าดำ	3
76	อรุณ ลิ่ววานิช (DOA)	ความหลากหลายของแมลงกินได้ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย	1
77	อังศุมลย์ จันทร์ปัดย์ (มก.)	การศึกษานิต ชีววิทยา และการแพร่กระจายของโรสเฝ้าในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย	1
78	อัศนี มีสุข (กทธ.)	ความหลากหลาย และวิวัฒนาการของฟอสซิลหอยกาบคู่ยุคจูแรสสิก-ครีเตเชียสในประเทศไทย	1

โครงการวิจัยที่กำลังดำเนินงาน

ลำดับ	หัวหน้าโครงการ	ชื่อโครงการ	โปรแกรม
79	อำนาจ โจนินไพบูลย์ (มข.)	การติดตาม ตรวจสอบความหลากหลายทางชีวภาพของโปรโตซัวในแหล่งน้ำปิด และธารน้ำไหลผ่านสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์	1
80	C.K. Swennen	Thai Studies in Biodiversity: "The Molluscs of the Southern Gulf of Thailand"	4
81	George Gale (มจร.)	The Role of Birds in the Regeneration of Forest in Northern Thailand	1
82	George Gale (มจร.)	Environmental and Anthropogenic Factors That Affect an Economically Important Tree, Ko Khao (<i>Castanopsis indica</i>), in Northeastern Thailand	1
83	George Gale (มจร.)	Initial Density Estimates for 10 Rare and Endangered Birds in a Relatively Undisturbed Lowland Tropical Forest	1
84	J.F. Maxwell/Stephen Elliott (มข.)	Thai Studies in Biodiversity: "The Flora of Doi Suthep"	4
85	Janet Luangsa-ard (ศษ.)	A Phylogenetic Study of Paecilomyces and Related Genera	1
86	Nigel Hywel Jones (ศษ.)	Collection and Isolation of Named Isolate of Insect Fungi from Thailand	6
87	Nigel Hywel Jones (ศษ.)	Biodiversity of Fungi in Thailand, Collection, Isolation and Identification	1
88	Patricia Watts (ศษ.)	<i>In Vitro</i> Analysis of Insect Fungus Collection: A Cytotoxicity Study	6
89	Paul Grote (มทส.)	การเปลี่ยนแปลงความหลากหลายทางชีวภาพของพืชใน Cenozoic Era ในประเทศไทย	1
90	Stephen Elliott (มข.)	การวิจัยเพื่อฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพของป่าเสื่อมโทรม ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ทางภาคเหนือของประเทศไทย	2
91	Tim Flegel (มหิดล)	โครงการเก็บรักษาคุณภาพ และจัดทำฐานข้อมูล Fungal Herbarium (เฟลสที่ 2)	4
92	Warren Brockelman (มหิดล)	Monitoring Plant-Animal Relations on the Mo Singto Long Term Biodiversity Research Plot	2
93	Warren Brockelman (มหิดล)	Effects of Human Landuse on Faunal Abundance in Some Thal Forest Reserves	2

รายชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี-โท-เอก

โครงการวิทยานิพนธ์ที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว

ลำดับ	อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษา (สถาบัน)	ชื่อโครงการ
1	ก่าธร อธิคุปต์ นพดล กิตนะ (จุฬาฯ)	ภาวะสองรูปแบบทางเพศ และวงรอบการสืบพันธุ์ในรอบปีของตะพานน้ำ <i>Amyda cartilaginea</i>
2	ก่าธร อธิคุปต์ ปิยวรรณ นิยมวัน (จุฬาฯ)	ความหลากหลายของชนิด ลักษณะทางสัณฐานวิทยา และประเภทของถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์วงศ์งูคิงคองในประเทศไทย
3	ก่าธร อธิคุปต์ วชิระ กิตติมงคล (จุฬาฯ)	ผลของความชื้นต่ออัตราการพัก และผลของชนิดอาหารต่ออัตราการเติบโตของลูกตะพานน้ำ <i>Amyda cartilaginea</i>
4	ก่าธร อธิคุปต์ วิรัชญา อังศิริจินดา (จุฬาฯ)	นิเวศวิทยา และสัณฐานวิทยาของตะกอก <i>Physignathus cocincinus</i> ในประเทศไทย
5	ก่าธร อธิคุปต์ วัชรภรณ์ แก้วดี (จุฬาฯ)	การศึกษาประชากรของนกน้ำ และการประเมินความเหมาะสมของควนขี้เสียน เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย ในการจัดตั้งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำแรมซาร์
6	ก่าธร อธิคุปต์ วิเชษฐ คนชื้อ (จุฬาฯ)	ความหลากหลายของชนิด และการแบ่งปันการใช้ทรัพยากรในกลุ่มสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก บริเวณลำธารในป่าดิบแล้ง ศูนย์วิจัยสัตว์ป่าฉะเชิงเทรา
7	ก่าธร อธิคุปต์ ศันสิริยา วงกลางกูร (จุฬาฯ)	การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมของแหล่งวางไข่ และสัณฐานวิทยาของเปลือกไข่เต่าหญ้า <i>Lepidochelys olivacea</i> จากธรรมชาติและจากบ่อเลี้ยง
8	ก่าธร อธิคุปต์ เสาวนีย์ เสมาทอง (จุฬาฯ)	ฐานข้อมูลและการศึกษามอร์โฟเมตริกของเต่าและตะพานในประเทศไทย
9	โกสุม พิระมาน รัฐพงษ์ พงษ์ทับทิม (จุฬาฯ)	การศึกษาเรณูของพรรณพฤกษชาติในอ่างพรุณเขาที่ยอดดอยอินทนนท์ จ. เชียงใหม่
10	จริยา เล็กประยูร มนัญญา เพียรเจริญ (จุฬาฯ)	ผลของสารสกัดจากใบสามเสือ <i>Chromolaena odorata</i> (L.) ต่อการเปลี่ยนแปลงระดับเอนไซม์กำจัดพิษของหนอนใยผัก <i>Plutella xylostella</i> L.
11	จิราภรณ์ คชเสนี กนก เลิศพานิช (จุฬาฯ)	ขนาดพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับศึกษาระบบนิเวศป่าผลัดใบแบบต่าง ๆ ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง
12	จิราภรณ์ คชเสนี ปานแก้ว รัตนศิลป์กุลชาญ (จุฬาฯ)	พลวัตของผลผลิตมวลชีวภาพ และความอุดมสมบูรณ์ของดินในระบบวนเกษตรที่มีความหลากหลาย
13	จิราภรณ์ คชเสนี พวงผกา แก้วกรม (จุฬาฯ)	ผลของการย่อยสลายเศษซากพืชต่อสารอาหารในระบบนิเวศป่าผลัดใบเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง
14	จิราภรณ์ คชเสนี เพ็ญศรี ศรีกัญญา (จุฬาฯ)	โครงสร้าง องค์ประกอบ และแนวโน้มการทดแทนของสังคมพืชในระบบนิเวศป่าผลัดใบ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง
15	จิราภรณ์ คชเสนี ภูวดล โกมณเทียร (จุฬาฯ)	ความสัมพันธ์ระหว่างสมบัติของดินกับโครงสร้างระบบนิเวศป่าผลัดใบเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง
16	เจลิยว ภูวังคะติลก อัญชลี แซ่หลี (มหิดล)	การศึกษากลุ่มประชากรแมลงวันผลไม้ <i>Bactrocera tau</i> complex (Diptera: Tephritidae) ในประเทศไทย โดยใช้เทคนิคอิลิกโทรฟอริซิส
17	ชโลบล วงศ์สวัสดิ์ กานดา คำชู (มช.)	การสำรวจ และการใช้กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนศึกษาพื้นผิวพยาธิตัวกลมในปลาน้ำจืดจากลำน้ำแม่ลา อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จ. เชียงใหม่
18	ชโลบล วงศ์สวัสดิ์ อดิเทพพรชัย ภาชนะวรรณ (มช.)	ความหลากหลาย และการศึกษาพื้นผิวของพยาธิใบไม้ในปลาน้ำจืดจากลำน้ำแม่ลา

โครงการวิทยานิพนธ์ที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว

ลำดับ อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษา (สถาบัน)	ชื่อโครงการ
19 นิฏฐารัตน์ ปภาวสิทธิ์ ประเสริฐ ทองหนูน้อย (จุฬาฯ)	การจำแนกชนิดและการกระจายของปลาวัยอ่อนในบริเวณป่าชายเลน อ. สิเกา จ. ตรัง
20 ทวีศักดิ์ บุญเกิด สุพจน์ แสงมณี (จุฬาฯ)	ชีวานุกรมวิธานของขิงโคดำ <i>Bauhinia pottsii</i> G.Don ในประเทศไทย ❁
21 ธรรมศักดิ์ ยี่มิน นีสิต เรืองสว่าง (มจร.)	การร่อนทางชีวภาพโดยเม่นทะเลชนิด <i>Diadema setosum</i> ในกลุ่มปะการังเกาะค้ำควา บริเวณอ่าวไทยตอนใน
22 นริทธิ์ สีตะสุวรรณ อภิรัตน์ เอี่ยมศิริ (มช.)	การประเมินความเสี่ยงต่อสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสันปันแดน จ. แม่ฮ่องสอน
23 นฤมล แสงประดับ ศุภลักษณ์ ระดมสุข (มช.)	ความหลากหลายของแมลงหนอนปลอกน้ำวงศ์ Hydropsychidae บริเวณห้วยพรมแล้งและห้วยหน้าเคือ อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว
24 นิจศิริ เรืองรังษี ชมกมล อุบลนุช (จุฬาฯ)	องค์ประกอบทางเคมีและฤทธิ์ในการต้านจุลชีพของน้ำมันระเหยจากพืชไทยในวงศ์ Lauraceae
25 นิจศิริ เรืองรังษี ดาวจันทร์ ชูโชติ (จุฬาฯ)	องค์ประกอบทางเคมีของน้ำมันระเหยจากพืชในวงศ์ Lamiaceae ของไทย
26 ประกิตต์สินี สีहनนท์ เชิดชัย โพธิ์ศรี (จุฬาฯ)	การคัดเลือก <i>Pisolithus tinctorius</i> ราเอดโตไมคอร์ไรซ่า เพื่อใช้ในโครงการปลูกป่าในประเทศไทย
27 ประกิตต์สินี สีहनนท์ ออมสิน สัตยกุล (จุฬาฯ)	ลักษณะ และสรีรวิทยาของราที่แยกจากเห็ดโคน
28 ประนอม จันทรโณทัย วิไลวรรณ มนุศิลป์ (มช.)	พรรณไม้วงศ์ผักปราบในอุทยานแห่งชาติภูพาน
29 ประนอม จันทรโณทัย สุรพล แสนสุข (มช.)	การศึกษาฐานรากวิทยา โครโมโซม และละอองเรณูของพรรณไม้วงศ์ชิงในอุทยานแห่งชาติภูพาน
30 ประสาน ตั้งสิกบุตร ลำแพน จอมเมือง (มช.)	บทบาทของธุรกิจชุมชนที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการป่าชุมชน: กรณีศึกษา ต. ศิลาแลง อ. บัว จ. น่าน
31 ปรีทรรศน์ ไตรสนธิ จิตติพร ทรรศนียากร (มช.)	การศึกษาพืชล้มลุกตระกูลถั่วในวงศ์ Papilionaceae ในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย
32 ปรีทรรศน์ ไตรสนธิ ทัศนวิศ ยะโส (มช.)	พฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชาวกิน และชาวลัวะในเขต ต. ภูฟ้า อ. บ่อเกลือ จ. น่าน
33 เติมศักดิ์ จารยะพันธุ์ ปิยะวรรณ ไหมละเอียด (จุฬาฯ)	การตอบสนองทางสรีรวิทยาของหอยเจาะปะการังต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณตะกอนแขวนลอย ความเค็ม และปริมาณทองแดง
34 พรทิพย์ จันทรมงคล แดงอ่อน พรหมมี (มช.)	ความหลากหลาย และการกระจายของแมลงหนอนปลอกน้ำตัวเต็มวัยจากลำธารที่ระดับความสูงต่างกันบนอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จ. เชียงใหม่
35 พวงเพ็ญ ศิริรักษ์ ประกาศ สว่างโชติ (มอ.)	ลักษณะโครงสร้างสังคมพืชในป่าดิบชื้นเขตร้อนระดับต่ำบริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนาข้าง จ. สงขลา
36 พัชรา วีระกะลัส วริษา ตั้งจริงใจ (จุฬาฯ)	ความหลากหลายทางพันธุกรรมของไร้ผึ้ง <i>Tropilaelaps</i> spp. ที่ศึกษาโดยการหาลำดับเบสของบริเวณ ITS และโดยการวิเคราะห์ด้วย RAPD
37 พัชรี แสนจันทร์ ประพนธ์ โมพันดุง (มช.)	ผลกระทบของสารกำจัดแมลงศัตรูพืชต่อกิจกรรมของจุลินทรีย์ดิน และลักษณะสมบัติของดินเกษตรกรรม

โครงการวิทยานิพนธ์ที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว

ลำดับ	อาจารย์ที่ปรึกษา	นักศึกษา (สถาบัน)	ชื่อโครงการ
38	พิพัฒน์ พัฒนผลไพบุลย์ วิมลมาศ นุ้ยภักดี (จุฬาฯ)		การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของป่าเต็งรังตามระดับความสูงบริเวณสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระเจ้าสิริกิติ์ จ. เชียงใหม่ การศึกษาชนิดอาหารและอัตราการเจริญของหอยหอม 🦋🦋
39	พิรุณ วิสุทธิแพทย์ สัญญา ศุภจันทรา (มมส.)		การศึกษาเพื่อเปรียบเทียบการเลือกกินอาหารของนกเงือกที่อยู่ในพื้นที่อาศัยเดียวกันในช่วงฤดูผสมพันธุ์ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จ. อุทัยธานี ความหลากหลายทางชีวภาพของด้วงมูลสัตว์ในเขต จ. ขอนแก่น และ จ. ชัยภูมิ
40	พิโล พูลสวัสดิ์ กนิษฐา อู่ถาวร (มก.)		ความหลากหลายทางชีวภาพของสาหร่ายสีเขียวกลุ่มเดสมีดิสในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย
41	ยุพา หาญบุญทรง สุระ ทิมพะสาลี (มช.)		ความหลากหลายทางชีวภาพของแพลงก์ตอนพืช และสาหร่ายขนาดใหญ่ในลำน้ำแม่สา อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จ. เชียงใหม่
42	ยุวดี พิรพรพิศาล คมสัน เรืองฤทธิ์ (มช.)		ความหลากหลายของแพลงก์ตอนพืช และเบนทอคอัลจีในลำน้ำแม่สา อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ระดับความสูง 600 ถึง 1,075 เมตร
43	ยุวดี พิรพรพิศาล ทัตพร คุณประดิษฐ์ (มช.)		การศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยา ลักษณะทางกายภาพ และองค์ประกอบของกรดไขมันเพื่อใช้ในการจัดกลุ่ม <i>Aschersonia</i>
44	ยุวดี พิรพรพิศาล ประเสริฐ ไวยะกา (มช.)		ความชุกชุม และความหลากหลายของชนิดพรรณปลา บริเวณคลองป่าชุมชนลุงนอม และคลองตุ้ค จ. สงขลา
45	ยุวพิน เลิศวีระวัฒน์ เพลินพิศ ลัทธิสุงเนิน (มจร.)		รูปแบบการเปลี่ยนแปลงของพืชน้ำในทะเลสาบคูซูด (สงขลา) ระหว่าง พ.ศ. 2531 ถึง พ.ศ. 2539: ศึกษาโดยภาพถ่ายดาวเทียม
46	เริงชัย ต้นสกุล นิตติศักดิ์ ทองหวาน (มอ.)		ความหลากหลายของไรติเฟอร์ในเขต จ. นครราชสีมา
47	เริงชัย ต้นสกุล สุธีระ ทองขาว (มอ.)		ความหลากหลายของราดิน และราโรคพืชในดินปลูกพืชไร่ จ. สกลนคร
48	ละออศรี เสนาะเมือง สุคนธ์ทิพย์ เสวตณลินทล (มช.)		ชนิด และปริมาณของราในดิน น้ำ และพืชภายใต้แปลงปลูกสัก ลุ่มน้ำลั่นถิ่น จ. กาญจนบุรี
49	เลขา มาโนช นิยม สุดเพราะ (มก.)		การศึกษาคาร์โบไฮเป้ของบุงวงศ์ Araceae
50	เลขา มาโนช สุจิตรา โกศล (มก.)		เชื้อรา <i>Aspergillus</i> ที่สร้างแอฟลาทอกซินในพืชสมุนไพรตากแห้ง
51	วรวิมล จุฬาลักษณ์านุกูล ละอียด คงกุง (จุฬาฯ)		การศึกษานุกรมวิธานของพืชให้ลีย้อมเส้นใยธรรมชาติในประเทศไทย
52	वलันต์ เพชรรัตน์ อัจฉรา พัฒนเดช (มอ.)		ฐานข้อมูลลักษณะทางสัณฐานวิทยาของผล และเมล็ดของไม้ยืนต้นในอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย
53	วิดา เทพหัตถ์ ปิยชาติ ไตรสารศรี (จุฬาฯ)		ความแปรผันทางพันธุกรรมของสายพันธุ์ไก่พื้นเมือง <i>Gallus domesticus</i> ของไทยโดยไมโครแซทเทลไลท์เอ็นเอ
54	วิไลวรรณ อนุสารสุนทร เกริก ผักกาด (มช.)		ความแปรผันของลำดับนิวคลีโอไทด์บนไมโทคอนเดรียลดีเอ็นเอภายในและระหว่างไก่ป่า <i>Gallus gallus gallus</i> และ <i>Gallus gallus spadiceus</i> ในประเทศไทย
55	วิณา เมฆวิชัย ปิยมาศ การสมดี (จุฬาฯ)		
56	วิณา เมฆวิชัย บริพัตร ศิริอรุณรัตน์ (จุฬาฯ)		

โครงการวิทยานิพนธ์ที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว

ลำดับ อาจารย์ที่ปรึกษา

นักศึกษา (สถาบัน)

- 57 วัฒนา เมฆวิชัย
ประมวง เมกโรสง (จุฬาฯ)
- 58 วีระชัย ณ นคร
ทวีศักดิ์ อิติเมธาโรจน์ (มก.)
- 59 ศิริพร สิทธิประณีต
สุรเทพ ภูทอง (จุฬาฯ)
- 60 ศิริเพ็ญ ตริยไชยาพร
อัครรงค์ ปฐมเกียรติ (มช.)
- 61 สนิท อักษรแก้ว
เจริญวิษณุ หาญแก้ว (มก.)
- 62 สมศักดิ์ ปัญญา
ชัตนารี มีสุขไช (จุฬาฯ)
- 63 สมศักดิ์ ปัญญา
นฤตล มัยยัสสร์สุข (จุฬาฯ)
- 64 สมศักดิ์ ปัญญา
เพิ่มศักดิ์ ยี่มิน (จุฬาฯ)
- 65 สังวรณ์ กิจทวี
ณรงค์ พลชา (มหิดล)
- 66 สิริวัฒน์ วงษ์ศิริ
ปิยรัตน์ นาควิโรจน์ (จุฬาฯ)
- 67 สิริวัฒน์ วงษ์ศิริ
สุรัชย์ สิทัทภรณ์ (จุฬาฯ)
- 68 สิบสิน สนธิรัตน์
ธงชัย จำปาศรี (มก.)
- 69 สุจินดา มาลัยวิจิตรนนท์
กันยา อนุกุลธนากร (จุฬาฯ)
- 70 สุรพล วิเศษสรรค์
เรวดี ชูช่วย (มก.)
- 71 สุรพล สุดารา
กฤษณ อินทรสุข (จุฬาฯ)
- 72 สุรพล สุดารา
นฤมล กรดณินันท์ (จุฬาฯ)
- 73 สุรพล สุดารา
นวลจันทร์ สิงห์คราญ (จุฬาฯ)
- 74 สุรพล สุดารา
สมชาย มหาภักย์ญาณกุล (จุฬาฯ)
- 75 สุรินทร์ ปิยะโชคณากุล
มลิวรรณ นาคขุนทด (มก.)
- 76 เสาวภา อังสุภาณิช
นิพิท ศรีสุวรรณ (มอ.)

ชื่อโครงการ

ความแปรผันของไมโครแซทเทลโลไทด์เอ็นเอของไก่ป่าตุ้มหูแดง *Gallus gallus spadiceus* ในตอนเหนือและตอนใต้ของประเทศไทย
การศึกษาสภาพป่า และพรรณพฤกษชาติในพื้นที่อุทยานแห่งชาติภูเวียง จ. ขอนแก่น

การตรวจสอบความแตกต่างทางพันธุกรรมของผึ้งโพรงไทย *Apis cerana* โดยใช้บริเวณควบคุมของไมโทคอนเดรียลดีเอ็นเอ
ความหลากหลายของแมลงกัดตอมพืช และคุณภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล
แนวทางการทดแทนของป่าพุทู่โตะแดง และพุทู่ควนเค็ง ภาคใต้ของประเทศไทย ❀

คาริโอไทป์ของหอยกาบน้ำจืดวงศ์ Amblemidae ที่พบในกลุ่มน้ำยม และน่าน

คาริโอไทป์ของหอยทากบกบางชนิดในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน และเขาสอยดาว
ขนาด และรูปร่างของชิ้นแมนเทิลที่ปลูกถ่ายต่อการเกิดไข่มุกในหอยมุกน้ำจืด *Hyriopsis (Hyriopsis) bialatus* และ *Pseudodon vondembuschianus ellipticus*
การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพืชผลไม้ แมลงวันผลไม้ และ Parasitoids ❀❀

ความเป็นพิษของเมนทอล ไทมอล และน้ำมันสะเดาต่อไรศัตรูผึ้ง *Tropilaelaps clareae* และส่วนตักกันในน้ำผึ้ง

การสำรวจหาประสิทธิภาพของสายพันธุ์ต่าง ๆ ของ *Bacillus thuringiensis* ในการควบคุมหนอนผีเสื้อกินไข่มุกขนาดเล็ก และหนอนผีเสื้อกินไข่มุกขนาดใหญ่
การศึกษาอนุกรมวิธานของปลาในแม่น้ำยม

ลำดับนิวคลีโอไทด์ของยีนพาราไทรอยด์ซอร์โอมินในลิงโลกใหม่ และลิงโลกเก่า

ประสิทธิภาพของสารสกัดจากตะไคร้หอม และสะเดากับการเปลี่ยนแปลงระดับเอนไซม์ทำลายพิษในเห็บสุนัข
การกระจาย และความหลากหลายของสัตว์ทะเลตามฤดูกาลในแหล่งหญ้าทะเลที่อ่าวปัตตานี
ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อปะการัง

องค์ประกอบชนิดของปลาในคลองที่ผ่านป่าชายเลนซึ่งเป็นผลจากการใช้ที่ดินชายฝั่งบริเวณอ่าวตราด
ชนิด การกระจาย และสถานภาพของโลมาในอ่าวไทยตอนใน

การศึกษาอนุกรมวิธานของพืชสกุลมังกุดบางชนิดโดยการตรวจลายพิมพ์ดีเอ็นเอ

โครงสร้าง ผลผลิตจากการร่วงหล่นของซากพืช และการผุสลายของใบไม้ในป่าไม้ฝัดดอกขาว ทะเลสาบสงขลา

โครงการวิทยานิพนธ์ที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว

ลำดับ อาจารย์ที่ปรึกษา

นักศึกษา (สถาบัน)

- 77 หนึ่ง เตียอำรุง
ศศิธร อินทรนอก (มทส.)
- 78 อนุรักษ บัญญาวัฒน์
บานจิตร์ สายรอดคำ (มช.)
- 79 อภิลิทธิ์ เอี่ยมหน่อ
ยงยุทธ ไตรสุรัตน์ (AIT)
- 80 อัจฉรา ธรรมถาวร
ปิยะรัตน์ อีสุรัตน์ (มช.)
- 81 อัจฉราภรณ์ เปี่ยมสมบูรณ์
ชลรญา ทรงรูป (จุฬาฯ)
- 82 อัจฉราภรณ์ เปี่ยมสมบูรณ์
วิษญา กันบัว (จุฬาฯ)
- 83 อัจฉราภรณ์ เปี่ยมสมบูรณ์
ศิริลักษณ์ ช่วยพันธ์ (จุฬาฯ)
- 84 อัญชลี ทศนาขจร
เปรมฤทัย สุพรรณกุล (จุฬาฯ)
- 85 อัญชลี ทศนาขจร
สิริพร พงษ์สมบูรณ์ (จุฬาฯ)
- 86 อานาจ ไรจนไพบูลย์
อินทิจา ปรงเกียรติ (มช.)
- 87 อุทัยวรรณ โกวิทาทิ
นฤมล เดชะประเสริฐ (มก.)
- 88 อุทิศ กุฏอินทร์
รัตนวัฒน์ ไชยรัตน์ (มก.)
- 89 James Smith
ธีรภัทร ประยูรสิทธิ (UMN)
- 90 Phillip Dearden
วรรณุช ตั้งอิทธิพลการ (UVIC)
- 91 Phillip Dearden
อนรรฆ พัฒนวิบูลย์ (UVIC)
- 92 Stephen Elliott
อรนุช ค้อไผ่ (มช.)
- 93 Stephen Elliott
มณู ปนาทกุล (มช.)
- 94 Warren Brockelman
อุดมลักษณ์ สุวรรณเวโช (มหิดล)

- ☀️ ทุนนักศึกษาระดับปริญญาเอก
- ☀️☀️ ทุนนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ชื่อโครงการ

ความหลากหลายทางพันธุกรรมของไซยาโนแบคทีเรียที่ตรึงไนโตรเจนในระบบนิเวศต่าง ๆ ในประเทศไทย

บทบาทผู้หญิงกับรูปแบบการจัดการพืชพื้นบ้าน: กรณีศึกษาบ้านใหม่สันติสุข กิ่ง อ. ภูเพียง จ. น่าน

โครงการสำรวจ และจัดทำแผนที่ลักษณะการกระจายของสัตว์ป่าในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จ. นครนายก สระบุรี ปราจีนบุรี และนครราชสีมา

การศึกษาพัฒนาการของเมกะสปอร์ และแกมีโทไฟต์เพศเมียของพืชวงศ์กก (Cyperaceae) 20 ชนิด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

สัณฐานวิทยา และการสร้างพิษของไดโนแฟลกเจลเลตสกุล *Alexandrium* บริเวณอำเภอไทยตอนบน

ความหลากหลาย และความชุกชุมของแพลงก์ตอนพืชในป่าชายเลน อ. สิเกา จ. ตรัง

แพลงก์ตอนสัตว์ในบริเวณป่าชายเลน อ. สิเกา จ. ตรัง โดยเน้นกุ้ง และปูวัยอ่อน

ความแปรผันทางพันธุกรรม และโครงสร้างประชากรของกิ้งกูดดำ *Penaeus monodon* ในประเทศไทย โดยตัวตรวจจอบชนิดไมโครแซเทลไลต์

การตรวจหาความแปรผันทางพันธุกรรมในประชากรกิ้งกูดดำ *Penaeus monodon* โดยการตรวจจายพิมพ์ดีเอ็นเอ

ความหลากหลายของโปรโตซัว และคุณภาพน้ำในคลองแม่ข่า จ. เชียงใหม่

การเพาะเลี้ยงหอยมุกน้ำจืด *Hyriopsis (Limnoscapha) desowitzi* ระยะโกลซีเดีย ในสภาพปลอดเชื้อ

นิเวศวิทยาของกวางผา (*Nemorhaedus goral* (Hardwicke, 1825)) ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอมก๋อย จ. เชียงใหม่ และ จ. ตาก

การศึกษาการแบ่งแยกทางนิเวศของกระทิง และวัวแดง ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง ☀️

การพัฒนาพืชเศรษฐกิจบนที่สูงกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ: กรณีศึกษาหมู่บ้านชาวม้งในเขตป่าอนุรักษ์ ☀️

Wildlife Response to Habitat Fragmentation and Other Human Influences in Tropical Montane Evergreen Forests, Northern Thailand ☀️

ผลของกิจกรรมต่าง ๆ ในการฟื้นฟูป่าต่อความหลากหลายของไม้พื้นล่าง และกล้าไม้

ความหลากหลายของพรรณไม้พื้นล่างตามแนวลำน้ำแม่มอนทีระดับความสูง 475 เมตร ถึง 575 เมตร อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน จ. ลำปาง

การศึกษาทางพฤติกรรมของการบรรลุมาระเต็มวัยของชะนีมือขาว (*Hylobates lar*) ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ประเทศไทย

โครงการวิทยานิพนธ์ที่กำลังดำเนินงาน

ลำดับ	อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษา (สถาบัน)	ชื่อโครงการ
1	ก่องกานดา ชยามฤต กัลยา ภัทรพิชญกนก (มก.)	การศึกษาทางอนุกรมวิธานของพืชสกุล <i>Baliospermum</i> (Euphorbiaceae) และสกุลที่ใกล้เคียงในประเทศไทย
2	ก่องกานดา ชยามฤต ขวัญใจ รวยสูงเนิน (มก.)	การศึกษาทางอนุกรมวิธานของพืชสกุล <i>Cleistanthus</i> (Euphorbiaceae) ในประเทศไทย
3	ก่องกานดา ชยามฤต ฉัตรชัย เงินแสงสรวย (มก.)	การศึกษาทางอนุกรมวิธานของพืชสกุล <i>Acalypha</i> (Euphorbiaceae) ในประเทศไทย
4	กัณฑ์รีย์ บุญประกอบ ฐิติพร ภู่อุปราง (มร.)	การศึกษาทางอนุกรมวิธานของไลเคนวงศ์พาร์มีเลียซิอีในประเทศไทย
5	กัธร อธิรศุบัติ คมศร เล่าห์ประเสริฐ (จุฬาฯ)	ความหลากหลายของชนิด การกระจาย และภาวะสองรูปแบบตามเพศของ สัตว์วงศ์ตะกวดในภาคใต้ของประเทศไทย
6	กัธร อธิรศุบัติ ธงชัย งามประเสริฐวงศ์ (จุฬาฯ)	ความหลากหลายของชนิด การแพร่กระจาย และผลของปัจจัยทางกายภาพ ต่อประชากรทาก Family Haemadipsidae ที่พบในประเทศไทย
7	กัภาพ มีสวัสดิ์ โกเศศ รัตนะ (มอ.)	ความหลากหลายของชนิดพันธุ์นกบริเวณป่าชุมชนลุงนอม จ. ยะลา และป่าต้นน้ำแม่ป่าเตา จ. สงขลา
8	จุฑามาส ผลพันธิน สิงโต บุญโรจนพงศ์ (มอ.)	การศึกษาเปรียบเทียบความหลากหลายของชนิด และความชุกชุมของตัวงมูลสัตว์ระหว่าง ป่าที่สมบูรณ์ และป่าที่ถูกรบกวน บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนาช้าง จ. สงขลา
9	เจลิยว ภู่วงคะดิลก เจลา สำราญดี (มหิดล)	การศึกษาคาร์โบไฮโปเพื่อจำแนกชนิดแมลงวันผลไม้กลุ่มสปีชีส์ซับซ้อนในประเทศไทย
10	ชโลบล วงศ์สวัสดิ์ นิพนธ์ ทมาดอาทิน (มช.)	การสำรวจหนอนพยาธิกลุ่มไมโนจีเนียจากปลาตุ๊กตากลผสม (บักอูย) ในบ่อเลี้ยง อ. สันทราย จ. เชียงใหม่
11	ชโลบล วงศ์สวัสดิ์ ประลองยุทธ ศรีपालวิทย์ (มช.)	ความหลากหลายทางพันธุกรรมของพยาธิใบไม้จากกระเพาะผ้าชีวรีโค ในบางอำเภอของ จ. เชียงใหม่
12	ชโลบล วงศ์สวัสดิ์ อรรถพร นิษพันธ์ (มช.)	การสำรวจ และศึกษาพันธุของหนอนพยาธิในสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ และสัตว์ เลี้ยงคละบางชนิดจากลำน้ำแม่ลา อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จ. เชียงใหม่
13	ชวลิต ฮงประยูร พิทูล ทรราชานิมิตกุล (มก.)	อิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงทางระบบนิเวศต่อประชากรไรโซเบียในดิน
14	ช่อทิพย์ ปุรินทวรกุล ปริญญา สุกแก้วมณี (มอ.)	การศึกษาสันฐานวิทยาละอองเรณูของพรรณไม้ในทะเลน้อย จ. พัทลุง
15	ชูศรี ไตรสนธิ กานต์มณี ภาคุณ (มช.)	พฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชาวกิน และชาวละวะในเขต ต. บ่อเกลือเหนือ อ. บ่อเกลือ จ. น่าน
16	ณัฐวดี ธานี ณภัทร น้อยน้ำใส (มทส.)	ความหลากหลายทางชีวภาพของแพลงก์ตอน และความสัมพันธ์กับ ปัจจัยสิ่งแวดล้อมในระบบนิเวศแหล่งน้ำไหลของกลุ่มน้ำลำพระเพลิง ❁
17	ณิศ กิริติบุตร เทวินทร์ กุลปิยะวัฒน์ (มก.)	ความต้านทาน และกลไกความต้านทานต่อสารฆ่าไรบางชนิดของไรแดงแอฟริกัน <i>Eutetranychus africanus</i> (Tucker) ❁
18	ดวงใจ สุขเฉลิม นฤมล กฤษณชาติ (มก.)	การศึกษาทางอนุกรมวิธานของพรรณไม้สกุลตีน และสกุลบัวทองในประเทศไทย
19	ดวงใจ สุขเฉลิม สราวุธ สังข์แก้ว (มก.)	การศึกษาทางอนุกรมวิธานของพรรณไม้สกุลตั้งหินในประเทศไทย

โครงการวิทยานิพนธ์ที่กำลังดำเนินงาน

ลำดับ	อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษา (สถาบัน)	ชื่อโครงการ
20	เดชา วิวัฒน์วิทยา รุ่งนภา พูลจำปา (มก.)	การใช้มดเป็นตัวบ่งชี้สังคมพืชในบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
21	ต่อศักดิ์ สีสานนท์ ทัศนวิวรรณ ก้อนจันทร์เทศ (จุฬาฯ)	ลักษณะประจำพันธุ์กับการประเมิน และลายพิมพ์ดีเอ็นเอของพันธุ์ฝ้าย
22	ทวีศักดิ์ บุญเกิด ยุธยา อยู่เย็น (จุฬาฯ)	การศึกษานุกรมวิธานของพืชจำพวกเฟิน และกลุ่มใกล้เคียงบริเวณ อุทยานแห่งชาติน้ำตกห้วยยาง จ. ประจวบคีรีขันธ์
23	ธรรมศักดิ์ ยี่มิน ปานททัย นพชินวงศ์ (มร.)	การสืบพันธุ์ของปะการังอ่อน <i>Cladiella</i> sp. (Cnidaria: Anthozoa: Alcyonacea) บริเวณกลุ่มปะการังอ่าวไทยตอนใน และอ่าวไทยฝั่งตะวันออก
24	ธรรมศักดิ์ ยี่มิน วาสนา พรรณเทวี (มร.)	การเปลี่ยนแปลงของกลุ่มสัตว์ทะเลหน้าดินขนาดใหญ่บริเวณหาดทรายของ จ. ระยอง
25	ธรรมศักดิ์ ยี่มิน สายประทีป อาษา (มร.)	การสืบพันธุ์ของฟองน้ำ <i>Reniera</i> sp. (Porifera: Demospongiae: Haplosclerida) บริเวณกลุ่มปะการังอ่าวไทยตอนใน
26	ธวัชชัย สันติสุข ณรงค์ คุณขุนทด (มก.)	การศึกษากาของนุกรมวิธานของพรรณไม้วงศ์น้อยหน้าในป่าตะวันออก
27	นริทธิ์ สีตะสุวรรณ รัศมีพร จิระเดชประไพ (มช.)	การวิเคราะห์เสียงร้องสื่อสารของนกในวงศ์นกปรอด และวงศ์นกเอี้ยงบางชนิด ใน จ. เชียงใหม่ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์
28	นริศ ภูมิภาคพันธ์ กุลธิดา เมืองคำ (มก.)	ขนาดของพื้นที่อาศัย และชนิดพืชอาหารตามฤดูกาลของชะนีมือขาว ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จ. อุทัยธานี
29	นฤมล แสงประดับ บุญเสริียร บุญสูง (มช.)	ความหลากหลายชนิดของแมลงซีปะขาววงศ์ Heptageniidae ในลำธาร ห้วยหญ้าเครือ และห้วยพรมแล้ง อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว
30	นฤมล แสงประดับ ประสาธ เนืองเฉลิม (มช.)	ความหลากหลายชนิดของแมลงหนอนปลอกน้ำวงศ์ Leptoceridae ในลำธาร ห้วยหญ้าเครือ และห้วยพรมแล้ง อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว
31	นฤมล แสงประดับ วิไลลักษณ์ ไชยปะ (มช.)	ความหลากหลายชนิดของแมลงหนอนปลอกน้ำวงศ์ Philopotamidae ในลำธารห้วยหญ้าเครือ และห้วยพรมแล้ง อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว
32	นฤมล แสงประดับ ศิริพร แซ่เฮง (มช.)	การเปรียบเทียบความหลากหลายชนิดของมวนน้ำจืดในแหล่งน้ำนิ่ง และแหล่งน้ำไหล
33	นฤมล แสงประดับ อลงกรณ์ ผาผาง (มช.)	ความหลากหลายชนิดของแมลงซีปะขาววงศ์ Leptophlebiidae ในห้วยหญ้าเครือ และห้วยพรมแล้ง อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว
34	นันทกร บุญเกิด อรวรรณ ปิยะบุญ (มทส.)	ความหลากหลายทางด้านพันธุกรรมของแบคทีเรียตรึงไนโตรเจนแบบอิสระ ในระบบนิเวศวิทยาที่ต่างกันของประเทศไทย
35	บุศบรณ ณ สงขลา ชัยชาญ มณีรัตน์รุ่งโรจน์ (จุฬาฯ)	อนุกรมวิธานของไม้ต้น และไม้พุ่มบริเวณเขาวังเขมร จ. กาญจนบุรี
36	บุศบรณ ณ สงขลา วรรณชัย ชาแท่น (จุฬาฯ)	อนุกรมวิธานของไม้ล้มลุก และไม้เลื้อยบริเวณเขาวังเขมร จ. กาญจนบุรี
37	ประจวบ หล้าอุบล แสวลี วิบูลย์กิจ (มก.)	ความหลากหลายของชนิดกุ้งสกุล <i>Pendaeus</i> ที่พบในบริเวณอ่าวไทยตอนบน
38	ประจิดร วงศ์รัตน์ จรงค์จิต สุนัยรัตน์นารถ (มก.)	อนุกรมวิธานของปลาไทยชนิดที่จัดไว้ในสกุล <i>Puntius</i> Hamilton, 1822

โครงการวิทยานิพนธ์ที่กำลังดำเนินงาน

ลำดับ	อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษา (สถาบัน)	ชื่อโครงการ
39	ประจิดร วงศ์รัตน์ ชัยวุฒิ กรุดพันธ์ (มก.)	กายวิภาคศาสตร์เปรียบเทียบ และการย้อมบรรยายลักษณะของปลา ในวงศ์ปลาเนื้ออ่อนที่พบในไทย
40	ประจิดร วงศ์รัตน์ ภาสกร แสนจันแดง (มก.)	กายวิภาคศาสตร์เปรียบเทียบ และการย้อมบรรยายลักษณะของ ปลาในวงศ์ Bagridae ที่พบในประเทศไทย
41	ประนอม จันทโรนทัย คณิต แวงวาสิต (มข.)	พืชสกุลหญ้าลิ้นจู้ (<i>Hedyotis</i> L.) ในประเทศไทย
42	ประนอม จันทโรนทัย จรัล ลีรติวงศ์ (มข.)	พืชสกุลพนมสวรรค์ (<i>Clerodendrum</i> L.) ในประเทศไทย
43	ประนอม จันทโรนทัย ประภาพร ทับทิมทอง (มข.)	การศึกษาเบื้องต้นของพืชสกุลผักไผ่น้ำ <i>Polygonum</i> L. ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
44	ประนอม จันทโรนทัย พิทักษ์ ใจคง (มข.)	อนุกรมวิธานพืชเผ่าย่อย Barleriinae (Acanthaceae) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
45	ประนอม จันทโรนทัย พิมพ์วดี พรพงษ์รุ่งเรือง (มข.)	อนุกรมวิธานของพืชเผ่า Inuleae (Asteraceae) ในประเทศไทย
46	ประนอม จันทโรนทัย ภาสกร บุญชาติ (มข.)	การศึกษานุกรมวิธานพืชสกุลยางโอน (<i>Polyalthia</i> Blume) ในประเทศไทย
47	ประนอม จันทโรนทัย มณฑล นอแสงศรี (มข.)	การศึกษานุกรมวิธานของพืชวงศ์หญ้าในอุทยานแห่งชาติภูพาน จ. สกลนคร
48	ประนอม จันทโรนทัย ส่องศรี สุขสร้อย (มข.)	เฟิร์นในอุทยานแห่งชาติภูจองนายอย จ. อุบลราชธานี
49	ประนอม จันทโรนทัย อมรรัตน์ ประจักษ์สุตร์ (มข.)	การศึกษาเบื้องต้นของพืชวงศ์กระตุมเงินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
50	ปรีทรรศน์ ไตรสนธิ เจนจิรา จตุรัตน์ (มข.)	สัตนฐานวิทยา และกายวิภาคของถั่วพีนบ้านใน จ. เชียงใหม่ น่าน และแม่ฮ่องสอน
51	ปรีศนา จริยวิทยาวัดมัน เกรียงไกร สีตะพันธ์ (มข.)	การศึกษาคาร์โบไฮเป็ของปลาค้อ (สกุล <i>Schistura</i>) ใน จ. เชียงใหม่
52	ปรีญา พวงสำลี เนตรดาว เพ็ยกแก้ว (มข.)	การศึกษาความหลากหลายทางพันธุกรรมเพื่อการปรับปรุงพันธุ์พืชในสกุล <i>Curcuma</i> ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนเหนือของประเทศไทย
53	ปรีญา พวงสำลี ปวีณา เขยชุม (มข.)	การศึกษาการจำแนกพันธุ์พืชโดยโครโมโซมและการศึกษาในระดับโมเลกุลของพืช ในอนุวงศ์ Cinchonoideae วงศ์ Rubiaceae ในประเทศไทย
54	ปิยะดา ธีระกุลพิศุทธิ์ วิไลลักษณ์ สุตวิไล (มข.)	การศึกษาเปรียบเทียบพืชสกุล <i>Gomphai</i> Schreb. และ <i>Ochna</i> L.
55	ปิยะดา ธีระกุลพิศุทธิ์ อาทิตีญา ฉิมรักแก้ว (มข.)	สรีรวิทยา และกายวิภาคศาสตร์ของข้าวทนต์เค็ม
56	เมตติมศักดิ์ จารยะพันธ์ อาภรณ์ ไพลีพงษ์วิวัฒน์ (จุฬาฯ)	เครื่องหมายทางพันธุกรรมที่จำเพาะต่อชนิดของหอยเป่าฮือเขตร้อน ที่พบในประเทศไทย
57	พรทิพย์ จันทรมงคล เพ็ญแข ธรรมเสนานุกาพ (มข.)	ชีวประวัติ และอัตราผลผลิตขั้นที่สองของแมลงทอนปลอกน้ำ (Trichoptera: Calamoceratidae) ในลำธารที่แตกต่างกันบนอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จ. เชียงใหม่

โครงการวิทยานิพนธ์ที่กำลังดำเนินงาน

ลำดับ	อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษา (สถาบัน)	ชื่อโครงการ
58	พรทิพย์ จันทรมงคล ธรรมวัตร แก้วดาปี (มช.)	ความหลากหลายทางชีวภาพของแมลงหนอนปลอกน้ำที่สัมพันธ์กับดินที่อยู่แบบต่าง ๆ โดยใช้วิธีกับดักตัวเต็มวัยจากตัวอ่อน
59	พรทิพย์ จันทรมงคล พงศ์ศักดิ์ เหล่าดี (มช.)	ความหลากหลายทางชีวภาพของแมลงน้ำเพื่อการชีวิตและตัดสินคุณภาพสิ่งแวดล้อม ☼
60	พรทิพย์ จันทรมงคล ศิริภรณ์ ชื่นบาล (มช.)	Watershed Classification and Environmental Monitoring by Trichoptera Community ☼
61	พรทิพย์ จันทรมงคล สมยศ ศิลาล้อม (มช.)	ความหลากหลาย และการกระจายของตัวอ่อนแมลงหนอนปลอกน้ำจากลำธารที่ระดับความสูงต่างกันบนอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จ. เชียงใหม่
62	พรรณี ชีโนรักษ์ อภิรดี ศรีภูมิ (จุฬาฯ)	การไหลไปของสัตว์บางชนิดในวงศิวเวอริดี
63	พรรณี รุติภาวิชิต รัตเชตร เขยกลิ่น (สจล.)	ความหลากหลายทางชีวภาพของเห็ดราขนาดใหญ่ในเขตศูนย์ศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่าเขาเขียว จ. ชลบุรี
64	พรศิลป์ ผลพันธิน พรรณี สอาดฤทธิ (มอ.)	ความหลากหลาย และการแพร่กระจายของคลาโดเซอราในแหล่งน้ำจืด จ. ตรัง
65	พรศิลป์ ผลพันธิน สุปัญญา จิตตพันธ์ (มอ.)	การจำแนกชนิดของโรติเฟอร์ในเขตพื้นที่ป่าพรุ ภาคใต้ของประเทศไทย
66	พรศิลป์ ผลพันธิน สุภาพร แสงแก้ว (มอ.)	ความชุกชุม และการแพร่กระจายของเบนทิกไมโครแอลจีในแนวปะการังบริเวณอ่าวตังเซ็น จ. ภูเก็ต
67	พวงเพ็ญ ศิริรักษ์ เกศริน มณีนนุ (มอ.)	การศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชนเผ่าซาไกใน จ. ยะลา และตรัง
68	พวงเพ็ญ ศิริรักษ์ จรรย์ มากน้อย (มอ.)	ความหลากหลาย และความสัมพันธ์กับแหล่งที่อยู่ของพืชวงศ์ขิง (Zingiberaceae) ตามแนวชายแดนไทย-มาเลเซีย ใน จ. ยะลา และนราธิวาส
69	พิบูลย์ มงคลสุข ขจรศักดิ์ วงศ์ชีวรัตน์ (มร.)	อนุกรมวิธาน และนิเวศวิทยาของไลเคนวงศ์ทริพทิเลียซิอในประเทศไทย
70	พิบูลย์ มงคลสุข นาลิน ภมรพล (มร.)	อนุกรมวิธาน และนิเวศวิทยาของไลเคนวงศ์กราฟิดาซิอในเขตป่าชายเลนฝั่งทะเลภาคตะวันออกของประเทศไทย
71	พิบูลย์ มงคลสุข วิไลรัตน์ ขำทิม (มร.)	การศึกษาอนุกรมวิธานของไลเคนวงศ์เลคาโนราซิอในประเทศไทย
72	พิมพ์พรณ ตันสกุล เบญจวรรณ แก้วเดิม (มอ.)	ความหลากหลายของชนิดสาหร่ายในดินบริเวณป่าสมบรูณ์ ป่าที่ถูกรบกวนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโดนงาข้าง และป่าสงวนใกล้เคียง
73	พิมพ์พรณ สิละวัฒนากุล กิตติพันธุ์ ทรัพย์คุณ (มอ.)	นิเวศวิทยาการกินอาหารของปลาในหนองทะเลสองห้อง จ. ตรัง
74	พิไล พูลสวัสดิ์ กฤษณา ขายกวด (มก.)	ความต้องการทางนิเวศวิทยาของนกปรอดบางชนิด (Family: Pycnonotidae) ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
75	พิไล พูลสวัสดิ์ ศิริวรรณ นาคขุนทด (มก.)	การศึกษาแบบอย่างเสียงร้องของนกกกในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
76	ไพบูลย์ นัยเนตร วณิชชา น้อยวังคลัง (จุฬาฯ)	อนุกรมวิธานของกุ้งน้ำจืดสกุล <i>Macrobrachium</i> Bate, 1868 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย

โครงการวิทยานิพนธ์ที่กำลังดำเนินงาน

ลำดับ	อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษา (สถาบัน)	ชื่อโครงการ
77	ไพบุลย์ นัยเนตร สัญญา ศุภจันทรา (จุฬาฯ)	อนุกรมวิธานของปูน้ำจืดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
78	ภัทรบูรณ์ พิษณุไพบุลย์ สุวารีย์ ศรีปฐมะ (มหิดล)	การพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ❁
79	มณี อัครวานนท์ เพชร ศรีสุรเมธีกร (มร.)	ความหลากหลายเชิงพันธุกรรมของนกขุนทองในประเทศไทย
80	มณี อัครวานนท์ พรชัย วงศ์วาสนา (มร.)	การศึกษาชีววิทยาประชากรของนกขุนทองในประเทศไทย
81	มณี อัครวานนท์ วัลภา จุฬารัตน (มร.)	การวิเคราะห์สารประกอบในอาหารของนกขุนทอง
82	ยิ่งยง ไพลุสถานดิวัฒนา อุไร จิรมงคลการ (มก.)	การสำรวจพรรณพืชสมุนไพรบริเวณป่าเต่าดำ จ. กาญจนบุรี
83	ยุพา หาญบุญทรง อาจันต์ รัตนพันธุ์ (มช.)	ความหลากหลายของแมลงกินได้ในเขต อ. เมือง จ. ขอนแก่น
84	ยุวดี พิรพรพิศาล ตริย เป็กทอง (มช.)	ความหลากหลายทางชีวภาพ และการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำโดยใช้ Benthic diatoms ในลำน้ำแม่ลา อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย เชียงใหม่ ❁
85	ยุวดี พิรพรพิศาล อุดมลักษณ์ สมพงษ์ (มช.)	ความหลากหลายทางชีวภาพของสาหร่ายในน้ำพุร้อนบางแหล่งในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย
86	รจนา แก้วแจ่ม มณฑภา ไตรภพ (มหิดล)	ความหลากหลายทางพันธุกรรมของเพลี้ยกระโดด (Planthoppers) และเพลี้ยจักจั่น (Leafhoppers) ในประเทศไทย ❁
87	เรณู ดาวโรฤทธิ์ มานิต คิตอยู่ (จุฬาฯ)	กายวิภาคเปรียบเทียบของพืชสกุล Cassia บางชนิดในประเทศไทย
88	เริงชัย ต้นสกุล นิกร สุวรรณการณ (มอ.)	ความหลากหลายชนิดพันธุ์นกในป่าไต่เทพ และควนหินลับ อ. สบ้าย้อย จ. สงขลา
89	ละออศรี เสนาะเมือง จุฑามาส แสงอรุณ (มช.)	ความหลากหลายชนิด และความชุกชุมของคลาโดเซอราในกุดทิง จ. หนองคาย
90	ละออศรี เสนาะเมือง ภูฎาน กรพันธุ์ (มช.)	ความหลากหลายชนิด และการแพร่กระจายของไร่น้ำนางฟ้าในเขต จ. สกลนคร และนครพนม
91	ละออศรี เสนาะเมือง วิระ ยินดี (มช.)	ความหลากหลายชนิด และการแพร่กระจายของโคปีปอดในเขต จ. สุรินทร์
92	ละออศรี เสนาะเมือง ศุจิภรณ์ อธิบาย (มช.)	ความหลากหลายชนิด และการแพร่กระจายของไร่น้ำนางฟ้าในเขต จ. ขอนแก่น และอุดรธานี
93	ละออศรี เสนาะเมือง สุพัสดรา เหล็กจาน (มช.)	ความหลากหลายชนิด และการแพร่กระจายของไร่น้ำนางฟ้าในเขต จ. มหาสารคาม และร้อยเอ็ด
94	ลัดดา วงศ์รัตน์ วรรณดา พิพัฒน์เจริญชัย (มก.)	ความหลากหลายของแพลงก์ตอนสัตว์ใน จ. กาญจนบุรี
95	วรวิมล จุฬาลักษณ์านุกูล เพลินพิศ โชคชัยชำนานุกิจ (จุฬาฯ)	การตรวจสอบโครโมโซมเพศของกบนา (<i>Rana rugulosa</i>) ด้วยเทคนิคการย้อมแถบสีโครโมโซม

โครงการวิทยานิพนธ์ที่กำลังดำเนินงาน

ลำดับ	อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษา (สถาบัน)	ชื่อโครงการ
96	วรวิมล จุฬาลักษณ์านุกูล นิพัทธ์ มณีโชติ (จุฬาฯ)	ความหลากหลายทางพันธุกรรมของ <i>Bacillus subtilis</i> โดยเทคนิค Randomly Amplified Polymorphic DNA
97	วรวิมล จุฬาลักษณ์านุกูล พรณรงค์ สิริปิยะสิงห์ (จุฬาฯ)	การสำรวจ และการศึกษาคาร์ิโอไทป์ของคางคกสกุล <i>Bufo</i> ในประเทศไทย
98	วรวิมล จุฬาลักษณ์านุกูล รัตนวดี หอมจันทร์ (จุฬาฯ)	พลาสมิดโพรไฟล์ของไรโซเบียมในถั่วเขียวจากพื้นที่โครงการสร้างป่าและ ป่าพันธุกรรมพืช จ. นครราชสีมา
99	วรวิมล จุฬาลักษณ์านุกูล วชิรญาณ ปวงวัฒนา (จุฬาฯ)	การศึกษาคาร์ิโอไทป์ของแยะ <i>Leiolepis belliana belliana</i> (Grey) ในเกาะเสม็ด และเกาะช้างเคียง จ. ชลบุรี
100	วรวิมล จุฬาลักษณ์านุกูล สุจินดา คุณรักษา (จุฬาฯ)	ความหลากหลายทางพันธุกรรมของ <i>Rhizobium</i> sp. ในถั่วมะแฮะจากพื้นที่ โครงการสร้างป่าตามแนวพระราชดำริและป่าพันธุกรรมพืช ในเขตอุทยาน แห่งชาติทับลาน จ. นครราชสีมา
101	วันชัย ดีเอโกนามกุล อมรชัย ไตรคุณากรวงศ์ (จุฬาฯ)	องค์ประกอบทางเคมีและฤทธิ์ต้านจุลชีพของน้ำมันระเหยจากพืชไทยในวงศ์ Asteraceae
102	วัลลี สุวจิตตานนท์ โองการ วณิชชาชีวะ (มอ.)	การจำแนกพืชวงศ์ขิงในสกุลกระชาย และสกุลที่เกี่ยวข้องโดยวิธีทางชีววิทยา ระดับโมเลกุล
103	วิทย์ ธารชลาณุกิจ ทิวารวรรณ นวลตา (มม.)	การศึกษานิต และปริมาณแอลกอฮอล์ในเมื่อน้ำแควน้อย จ. พิษณุโลก
104	วิภูษิต มั่นทะจริต ทรงวุฒิ จันทะรัง (บูรพา)	โครงสร้างชุมชนของปะการังแข็งบริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของประเทศไทย
105	วิมล เหมะจันทร์ รติมา ศุภวรรณเจริญ (จุฬาฯ)	อนุกรมวิธานของปลาในกลุ่มกูเรานาน้ำไทย
106	วิไลวรรณ อนุสารสุนทร เชิดศักดิ์ เกื้อรักษ์ (มช.)	ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของกล้าไม้ในธรรมชาติ และวิธีนำมาเพาะเลี้ยง ในเรือนเพาะชำ
107	วิไลวรรณ อนุสารสุนทร เนตรนภิต จิตแหลม (มช.)	ผลของภาชนะปลูก การกำจัดรากโดยใช้อากาศ และปุ๋ยต่อการผลิตต้นกล้า สำหรับการฟื้นฟูป่า
108	วิไลวรรณ อนุสารสุนทร พุดพิงษ์ นวกิจบำรุง (มช.)	ผลของไม้ยืนต้นที่โตเต็มวัยต่อการตั้งตัวของกล้าไม้ในพื้นที่ป่าที่ถูกทำลาย
109	วิณา เมฆวิชัย ภัทรา พลับเจริญสุข (จุฬาฯ)	การแปรผันทางพันธุกรรมของนกยูงไทย <i>Pavo muticus</i> ในภาคเหนือ ของประเทศไทย
110	วิรัชต์ เลาะห์จินดา จันทร์ทิพย์ อินธาระ (มก.)	การศึกษาโครงสร้างปากที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการกินอาหาร ของลูกอี๊ดบางชนิด
111	วิรัชต์ เลาะห์จินดา วารุณี เหลืองสกุลพงษ์ (มก.)	นิเวศวิทยาการสืบพันธุ์ และการเติบโตในระยะวัยอ่อนของกบ 4 ชนิด ที่อาศัยในระบบนิเวศน้ำไหล
112	วิรัชต์ เลาะห์จินดา สุรพล อาจสูงเนิน (มก.)	Morphology and Activity of Gonad in Median-Striped Burrowing Frog, <i>Kaloula mediolineata</i> in Different Seasons
113	วิระชัย ณ นคร จันทร์รา หุตินันท์ (มก.)	การศึกษาทางอนุกรมวิธานของพืชสกุลเฟินในสวนพฤกษศาสตร์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จ. เชียงใหม่

โครงการวิทยานิพนธ์ที่กำลังดำเนินงาน

ลำดับ	อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษา (สถาบัน)	ชื่อโครงการ
114	วีระชัย ณ นคร ภัทรพร ภวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม (มก.)	การศึกษาความหลากหลายของพืช และพฤกษศาสตร์พื้นบ้านในป่าทุ่งซีหลง จ. มหาสารคาม
115	วีระศักดิ์ ศักดิ์ศิริรัตน์ กุศล ถมมา (มข.)	สัณฐานวิทยา และศักยภาพในการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อปาล์มในเขต อ. ภูเวียง จ. ขอนแก่น
116	ศิริเพ็ญ ตระโยชัยพร ทวีเดช ไชยนาพงษ์ (มข.)	ความหลากหลายทางชีวภาพของสาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงินในนาข้าว อ. แม่ริม จ. เชียงใหม่
117	ศิริเพ็ญ ตระโยชัยพร พรศิริ ตูลารักษ์ (มข.)	ความหลากหลายทางชีวภาพของแมลงก้นดอพืช สาหร่ายยีสต์เกาะ และสหสัมพันธ์ เชิงอาหารของปลากินพืชบางชนิดในอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล
118	ศิริเพ็ญ ตระโยชัยพร วนิดา เขมะบุษเชษฐ์ (มข.)	ความหลากหลายทางชีวภาพของสาหร่ายพวกยีสต์เกาะในเขตป่าดิบดอยอินทนนท์
119	ศิริเพ็ญ ตระโยชัยพร วุฒินันท์ ศิริรัตนวารานุกร (มข.)	ความหลากหลายของสาหร่าย และการปนเปื้อนของตะกั่วในสาหร่าย ตะกอนดิน และคุณภาพน้ำบางประการในคลองแม่ข่า จ. เชียงใหม่
120	ศิริลย์ สิริมังครรัตน์ อภิญา วังษ์แก้ว (มข.)	ความหลากหลายทางชีวภาพของเชื้อราที่ทำลายแมลงในเขตอุทยานแห่งชาติ น้ำหนาว และโคกภูตากา
121	สนิท อักษรแก้ว เสานภา กองมล (มก.)	อัตราการย่อยสลาย และราที่ย่อยใบโกงางใบเล็ก และใบแสมขาว ณ ปากแม่น้ำท่าจีน จ. สมุทรสาคร
122	สมคิด สิริพัฒน์ดิกร จินตนา บุญเชิญ (มก.)	การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อไม้สักจากแม่ไม้ที่มีอายุมาก
123	สมบูรณ์ อนันตลาโภชัย เจนจิรา มาทา (มข.)	ความหลากหลายทางด้านพันธุกรรมของพันธุ์ลำไยในเขตภาคเหนือตอนบนของ ประเทศไทยโดยเทคนิค Random Amplified Polymorphic DNA (RAPD)
124	สมพงษ์ ธรรมถาวร สนอง จอมเกาะ (มทส.)	เอกนิเวศวิทยาของกระเทียมนา (<i>Isoetes coromandelina</i> L.) พืชที่ใกล้จะ สูญพันธุ์ของประเทศไทย
125	สมพงษ์ ธรรมถาวร สิริแซ พงษ์สวัสดิ์ (มทส.)	การใช้ความหลากหลายทางชีวภาพของแมลงก้นดอพืชตรวจสอบคุณภาพน้ำ ในสระเก็บน้ำพระราม 9 จ. ปทุมธานี
126	สมพงษ์ ธรรมถาวร สุศักดิ์ ชาติ (มทส.)	นิเวศวิทยาการสืบพันธุ์ของไม้ยืนต้นในป่าเต็งรังที่หนองกระเวียง จ. นครราชสีมา
127	สมพร ขุนหลือขานนท์ อภิชาติ สุขสว่าง (มข.)	ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศต่อการเปลี่ยนแปลงประชากรของ Cyanobacteria
128	สมศักดิ์ ปัญญา พงษ์รัตน์ ดำรงโรจน์วัฒนา (จุฬาฯ)	คาร์โบไฮเดรตในมิ้มของหอยต้นไม้สกุล <i>Amphidromus</i> Alber, 1850
129	สมศักดิ์ ปัญญา สรารุช คลอวุฒิมันตร์ (จุฬาฯ)	กายวิภาคเปรียบเทียบของหอยทากบางชนิดในป่าชายเลนบริเวณอ่าวไทยตอนบน
130	สมศักดิ์ ปัญญา อัญชิรา มะณีวงศ์ (จุฬาฯ)	การปรับปรุงอนุกรมวิธานของหอยทากสกุล <i>Macrochlamys</i> , <i>Cryptozona</i> และ <i>Hemiplecta</i> ของประเทศไทย
131	สังวรรณ กิจทวี สิริพงศ์ สิงห์พงษ์ (มหิดล)	การศึกษาความหลากหลายของแตนเบียนศัตรูแมลงวันผลไม้โดยการตรวจสอบ ไมโทติคโครโมโซม
132	สังวรรณ กิจทวี อัญชญา ท่านเจริญ (มหิดล)	การศึกษาความหลากหลายทางชีววิทยาของประชากรหิ่งห้อยในบริเวณที่สูง และที่ราบ

โครงการวิทยานิพนธ์ที่กำลังดำเนินงาน

ลำดับ	อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษา (สถาบัน)	ชื่อโครงการ
133	สายสมร ล้ายอง วารินทร์ เตจ๊ะ (มช.)	การแยก และเก็บรวบรวมเชื้อราเอนโดไฟต์ และแซพโทรไฟต์ของปาล์มสองชนิด ในอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย
134	สายัณห์ สดุดี ภมร แผงกุล (มอ.)	ความหลากหลาย และการใช้ประโยชน์ของพรรณพืชป่าใต้เทพ และควนหินลับ อ. สะบ้าย้อย จ. สงขลา
135	สุจินดา ธนะภูมิ ชัชวาล สงวนศิลป์ (มหิดล)	การศึกษาอนุพันธุศาสตร์ของ <i>Hopper Transposable Element</i> จากจีโนมของ แมลงวันผลไม้ในกลุ่มสปีชีส์ซับซ้อนของแมลงวันตังกวา (<i>Bactrocera tau</i> (Walker) ที่พบในประเทศไทย
136	สุชาดา ศรีเพ็ญ วิรญา บุญเตี้ย (มก.)	การศึกษาทางอนุกรมวิธานของกกสกุล <i>Eleocharis</i> R.Br. และ <i>Cyperus</i> Linn. บางชนิดบริเวณแหล่งน้ำในเขตกรุงเทพมหานคร
137	สุเทพ ไวยครุฑธา วัฒนา พันธุ์พืช (มหิดล)	सारออกฤทธิ์ทางชีวภาพจากราเอนโดไฟท์ของพืชสมุนไพรไทย
138	สุนันท์ ภัทรจินดา อรรชนี ช่างานุศิลป์ (มก.)	การจำแนกชนิดไดอะตอมที่พบบนปะการังเทียมบริเวณอ่าวขาม เกาะเสม็ด จ. ระยอง ด้วยกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบลำแสงส่องกราด
139	สุนน มาสุน ศิริดารัตน์ จูเจีย (มก.)	การศึกษาทางอนุกรมวิธานของเฟินในอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง
140	สุนน มาสุน อัจฉรา ตีระวัฒนานนท์ (มก.)	การศึกษาทางอนุกรมวิธานของพรรณไม้สกุล <i>Macaranga</i> ในประเทศไทย
141	สุนนทิพย์ บุณนาค ทศพร พิพัฒน์กานุกูล (มช.)	การศึกษาเซลล์พันธุศาสตร์ สรีรวิทยา ลัทธิฐานวิทยา และการแสดงออกของยีน ในข้าวแปลงพันธุ์บางชนิด ☼
142	สุมิตรา คงชื่นสิน ธนาทิพย์ ศิลปวัฒนกุล (จุฬาฯ)	การประเมินความสัมพันธ์ทางพันธุกรรมของพืชในสกุล <i>Vigna</i> บางชนิดด้วยการ วิเคราะห์แบบคลัสเตอร์ และแบบมัลติวาเรียต
143	สุรพล สุदारา กิตติโชติ งามประสิทธิ์ (จุฬาฯ)	การถูกทำลายของปะการังจากการท่องเที่ยว และการฟื้นตัวในระยะสั้นบริเวณ เกาะรีน และเกาะครก จ. ชลบุรี
144	สุริยา ตันติวิวัฒน์ โกวิท กิตติตระกูลณะนันท์ (มก.)	การอนุรักษ์ และขยายพันธุ์กล้วยไม้เอื้องปากนกแก้วโดยวิธีเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ
145	สุวิทย์ แสงทองพราว ฉันทพล รุ่งเรือง (มก.)	ความแปรผันของประชากรกล้วยไม้เหลืองแม่ปิ้งในอุทยานแห่งชาติแม่ปิ้ง จ. ลำพูน
146	สุวิทย์ แสงทองพราว รวีวรรณ ตันชาวนิช (มก.)	การเปลี่ยนแปลงของพรรณพืช และสิ่งแวดล้อมตามแนววางของป่าชายหาด ในอุทยานแห่งชาติสิรินาถ จ. ภูเก็ต
147	เสาวภา สนธิไชย ภควิน ตำนกิตติภาณุ (มช.)	ความหลากหลาย และการกระจายของแมงมุมในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์
148	เสาวภา อังสุภาณิช กานดา เรืองหนู (มอ.)	ผลกระทบของการเลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังต่อความหลากหลายของ สัตว์หน้าดินขนาดใหญ่ บริเวณบ้านลำท่าเสาในทะเลสาบสงขลาตอนล่าง
149	เสาวภา อังสุภาณิช มงคลรัตน์ เจริญพรทิพย์ (มอ.)	ความชุกชุม และความหลากหลายของแอนเนลิตในทะเลหลวงตอนล่าง และปัจจัยสิ่งแวดล้อม
150	แสวง รวยสูงเนิน นันทา สิทธิราช (มช.)	การเปลี่ยนแปลงผลผลิตภาพของป่าเบญจพรรณที่มีผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ ในระดับต่าง ๆ กัน: กรณีศึกษาย่านปากยาม อ. ศรีสงคราม จ. นครพนม
151	พรรษา จรรย์แสง ทงศักดิ์ จันทร์เมธากุล (มอ.)	การศึกษาฤดูกาลการสืบพันธุ์ของปะการังแข็งบริเวณแนวปะการังเกาะภูเก็ต

โครงการวิทยานิพนธ์ที่กำลังดำเนินงาน

ลำดับ	อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษา (สถาบัน)	ชื่อโครงการ
152	พรรณษา ปุณณะพยัคฆ์ มณฑาทรรพ สุธาทรรพ (จุฬาฯ)	การคัดแยก <i>Aureobasidium pullulans</i> จากไผ่สน (<i>Pinus</i> sp.)
153	อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ กมลพร สงมี (มช.)	การถ่ายทอดความรู้ในการใช้สมุนไพรที่มีผลต่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และการพึ่งพาตนเอง
154	อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ กัมพล สุขุมาลินท์ (มช.)	การใช้ความหลากหลายของนกในภาคเหนือตอนบนในการกำจัดแมลงศัตรูพืชเพื่อการเกษตรที่ยั่งยืน: กรณีศึกษา จ. เชียงใหม่
155	อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ สุวิมล สุขเจริญ (มช.)	การจัดการความหลากหลายพืชผักพื้นบ้านเพื่อการเกษตรที่ยั่งยืน: กรณีศึกษา อ. สันป่าตอง จ. เชียงใหม่
156	อวบ สารถ้อย อุดมลักษณ์ หนูล้อมทรัพย์ (มก.)	การใช้มดเป็นดัชนีวัดความหลากหลายทางชีวภาพ: การพัฒนาวิธีการทดลองเพื่อการพยากรณ์ และการวัดความหลากหลายทางชีวภาพ
157	อังศุมาลย์ จันทราบัตย์ เบญจวรรณ ศิริเวชวิวัฒน์ (มก.)	สัณฐานวิทยาภายนอก ชีววิทยา และเขตแพร่กระจายของไรต์ดรูมิลิตกันท์อาหารทะเลแห่ง <i>Lardoglyphus konoi</i> (Sasa and Asanuma)
158	อังศุมาลย์ จันทราบัตย์ ชุตติมา แสงสีจันทร์ (มก.)	นิเวศวิทยาของไรแดงมะม่วง และการป้องกันกำจัดด้วยสารสกัดจาก Holy Basil, Sweet Basil, Lemon Grass และ Neem
159	อังศุมาลย์ จันทราบัตย์ ภาวินี หนูชนนิกัย (มก.)	ความหลากหลายของไรสีขาบนพืชสมุนไพรใน จ. นครปฐม
160	อัจฉรา ธรรมถาวร กนกอร โคตรนนท์ (มช.)	กายวิภาคศาสตร์สำหรับอนุกรมวิธานของ <i>Pyrosia Mirbel</i> ในประเทศไทย
161	อัจฉรา ธรรมถาวร กมลหทัย พูลพงษ์ (มช.)	กายวิภาคศาสตร์สำหรับอนุกรมวิธานของ <i>Fimbristylis Vahl</i> (Cyperaceae) ในประเทศไทย
162	อุทัยวรรณ โกวิทวาทิ ประทุม คำนาค (มก.)	อนุกรมวิธานของหอยกาน้ำจืดวงศ์ Amblemidae ในลุ่มแม่น้ำมูล
163	อุทัยวรรณ โกวิทวาทิ ปวีณา ชีพพานิช (มก.)	ชนิด และปริมาณของแมลงก่อดินพืชในช่องทางเดินอาหาร และบริเวณที่พบหอยกาน้ำจืดวงศ์ Amblemidae ในลุ่มแม่น้ำมูล
164	อุทิศ ภูอินทร์ สุกันท์ พึ่งกุล (มก.)	การทำแผนที่พรรณพืชโดยการวิเคราะห์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และปัจจัยแวดล้อมที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสะอยดาว
165	โอภาส ขอบเขตต์ เสวย ศรีคำแท้ (มก.)	ชนิด และการใช้ประโยชน์ของนกในป่าเต็งรัง และสวนป่ายูคาลิปตัสในบริเวณโครงการพัฒนาตามพระราชดำริป่าหนองเต็ง-จักรราช จ. นครราชสีมา
166	โอภาส ขอบเขตต์ ยอดชาย ช่วยเงิน (มก.)	ความหลากหลายชนิดของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และสัตว์เลื้อยคลาน บริเวณอุทยานแห่งชาติปางสีดา จ. สระแก้ว
167	George Gale คันสนีย์ ศรีอมรมงคล	การศึกษาปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการงอกของเมล็ดก๋อข้าว
168	Peter Malanczuk เจริญ คัมภีร์ภาพ (EUR)	The Bundles of Sui Generis System: The Case Study of Thailand 🌸
169	Warren Brockelman จรรยา เจตน์เจริญ (มหิดล)	บทบาทของตัวมูลสัตว์ในการเคลื่อนย้ายเมล็ดพืชจากกองมูลของชะนีมือขาว
170	Warren Brockelman ชุตติอร กาญจน์นะกิจ (มหิดล)	การศึกษาลักษณะดั้งเดิมของพืชที่เป็นอาหารของชะนีมือขาว (<i>Hylobates lar</i>)

- 🌸 ทุนนักศึกษาระดับปริญญาเอก
- 🌸🌸 ทุนนักศึกษาระดับปริญญาตรี

รายชื่อโครงการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร

ลำดับ หัวข้อโครงการ

- 1 กมลทิพย์ กสิการ (รภ. นม.)
- 2 กมลทิพย์ กสิการ (รภ. นม.)
- 3 กมลทิพย์ กสิการ (รภ. นม.)
- 4 กรรณิการ์ ปานดำรงดี (รร. กพ.)
- 5 กัณฑรีย์ บุญประกอบ (มร.)
- 6 กัณฑรีย์ บุญประกอบ (มร.)
- 7 กัลยา โสภณพนิช (รชพ.)
- 8 กัลยา โสภณพนิช (รชพ.)
- 9 กัลยา โสภณพนิช (รชพ.)
- 10 เกียรติศักดิ์ กล่อมสกุล (ยต.)
- 11 คำณวน เจริญวงศ์ (NET)
- 12 จรุงแสง ลักษณะบุญส่ง (มศ.)
- 13 จารุพันธุ์ อินทวัตร (รภ. สฎ.)
- 14 เฉลียว กว้างคะดิลก (มหิดล)
- 15 ชวัญสุศรี ศรีภูมื่น (รภ. อต.)
- 16 ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ (มมส.)
- 17 ทิพย์รัตน์ หาญสืบสาย (วลสย.)
- 18 เทวินทร์ อัศรศิลากุล (ACED)
- 19 ธรรมศักดิ์ ยี่มิน (มร.)
- 20 นิลนาจ ชัยธนาวิสุทธิ (จุฬาฯ)
- 21 นิลนาจ ชัยธนาวิสุทธิ (จุฬาฯ)
- 22 นุชนารถ จงเลขา (มช.)
- 23 นุชยา นูนาค (มจร.)
- 24 ประนอม จันทโรทัย (มช.)
- 25 ประนอม จันทโรทัย (มช.)
- 26 ประนอม จันทโรทัย (มช.)
- 27 ปรีชา กลิ่นเกษร (มหิดล)
- 28 พวงเพ็ญ ศิริรักษ์ (มอ.)
- 29 มรกต ดันติเจริญ (ศษ.)
- 30 มรกต ดันติเจริญ (ศษ.)

ชื่อโครงการ

- โครงการประกวดร่มเงาแห่งพฤกษชาติในโรงเรียน
- โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการความหลากหลายทางชีวภาพ: ภูมิปัญญาของท้องถิ่น เพื่อการกินอย่างพอเพียง
- โครงการอบรมเยาวชน เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ: ภูมิปัญญาของท้องถิ่น
- โครงการฝึกอบรมเรียนรู้ป่าชายหาด
- Workshop on Lichen Taxonomy and Ecology
- สนับสนุนผู้เข้าร่วมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง Lichen Taxonomy and Ecology
- ค่ายเยาวชนสู่ความเชี่ยวชาญเฉลิมพระเกียรติ ครั้งที่ 28
- โครงการค่ายเยาวชนสู่ความเชี่ยวชาญ
- โครงการประสานจิตคืนชีวิตให้ชุมชน (ภาคเหนือ)
- โครงการเยาวชนพิทักษ์รักษาลำน้ำเพชร
- โครงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของป่าชุมชน
- โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครูด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
- โครงการฝึกอบรมเยาวชนทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
- โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง เซลล์พันธุศาสตร์
- โครงการค่ายเยาวชนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
- โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง ความหลากหลายของพันธุ์ไม้ในป่าเต็งรัง และการใช้ประโยชน์จากป่าในเชิงอนุรักษ์
- โครงการส่งเสริมการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพแก่เยาวชนใน จ. พิษณุโลก
- โครงการเยาวชนรักษ์ชีวภาพ
- การเสวนาและสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การฟื้นฟูแนวปะการัง
- ค่ายอนุรักษ์ความหลากหลายของทรัพยากรชีวภาพในแนวปะการังบริเวณ ชายฝั่งทะเลของ จ. ชลบุรี สำหรับเยาวชนระดับมัธยมต้น ครั้งที่ 1
- โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ อนุกรมวิธาน และชีววิทยาของฟองน้ำทะเล
- Workshop on Isolation of Fungi
- Workshop on Systematics and Preservation of Cyanobacteria
- โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาทางพฤกษานุกรมวิธาน
- โครงการสนับสนุนการเดินทางไปสวีเดน และอังกฤษของ ดร.ประนอม จันทโรทัย
- เชิญผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ (Dr. David A. Simpson) เพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และการวิจัยของสาขาพฤกษานุกรมวิธาน มช.
- ประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดหมวดหมู่ และจำแนกชนิดเห็ดขนาดใหญ่
- สนับสนุนบุคลากร (ศ. พวงเพ็ญ ศิริรักษ์) ไปศึกษาทบทวนพืชสกุลมหาหงส์ (*Hedychium*) วงศ์ขิง (Zingiberaceae) ณ ประเทศเดนมาร์ก
- Workshop on Hypocreales
- Workshop on Pyrenomycetous Ascomycota

ลำดับ หัวหน้าโครงการ

- 31 มรกต ตันติเจริญ (ศษ.)
- 32 มรกต ตันติเจริญ (ศษ.)
- 33 มรกต ตันติเจริญ (ศษ.)
- 34 มรกต ตันติเจริญ (ศษ.)
- 35 มรกต ตันติเจริญ (ศษ.)
- 36 มรกต ตันติเจริญ (ศษ.)
- 37 มรกต ตันติเจริญ (ศษ.)
- 38 มรกต ตันติเจริญ (ศษ.)
- 39 ยนต์ มุสิก (มก.)
- 40 ยิ่งยง เทาประเสริฐ (รภ. ชร.)
- 41 ยิ่งยง เทาประเสริฐ (รภ. ชร.)
- 42 ยุทธศักดิ์ สังเกต (ร. กว.)
- 43 ยุวดี พิรพรพิศาล (มษ.)
- 44 ยุวดี พิรพรพิศาล (มษ.)
- 45 ยุวดี พิรพรพิศาล (มษ.)
- 46 รุจ วัลยะเสวี (ศษ.)
- 47 วินัย รอดจ่าย (ศธ.)
- 48 วิภูษิต มั่นชะจิตร์ (บูรพา)
- 49 วีระชัย ณ นคร (อสพ.)
- 50 วีระชัย ณ นคร (อสพ.)
- 51 วีระชัย ณ นคร (อสพ.)
- 52 ศรีสะเกษ สมาน (พษล.)
- 53 ศรีสะเกษ สมาน (พษล.)
- 54 ศรีเสด็จ ชุมศรี (ร. ดทว.)
- 55 ศักรินทร์ ภูมิดัน (ศษ.)
- 56 สมศักดิ์ สุขวงศ์ (RECOFTC)
- 57 สมศักดิ์ สุขวงศ์ (RECOFTC)

ชื่อโครงการ

- Regional Workshop on Study Design and Bioinformatics in Microbial Ecology
- Special Lecture on Fungal Diversity
- Tropical Rainforest Expedition Khao Yai National Park
- Workshop on 1st and 2nd Basidiomycetes
- Workshop on Microbiological Data Acquisition Management and Analysis
- Workshop on Mycology on the Internet/Isolation and growth of Fungi in Axenic Culture
- Workshop on Mycorrhizas and Molecular Phylogeny of Fungi
- โครงการค่ายส่งเสริมความรู้ให้กับวิทยากรระดับท้องถิ่น
- The 7th International Workshop on Taxonomy of Economic Seaweeds
- โครงการเครือข่ายชุมชนวิชาการราชภัฏด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น (เฟสที่ 1)
- โครงการเครือข่ายชุมชนวิชาการราชภัฏด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น (เฟสที่ 2)
- โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเยาวชนรักษ์เขาสนามเพรียง
- สนับสนุนนักศึกษา (นางสาวอุดมลักษณ์ สมพงษ์) ไปอบรมการวินิจฉัยสายสำหรับ สิวเขียวแถมน้ำเงิน ณ ประเทศออสเตรเลีย
- สนับสนุนนักศึกษา (นายตรีย์ เป็กทอง และนายประเสริฐ ไวยะกา) ไปอบรม เรื่องแพลงก์ตอนพืช และ Benthic Algae โดยเน้นเรื่องของไดอะตอมเป็นพิเศษ ณ ประเทศออสเตรเลีย
- สนับสนุนนักศึกษา (นายทัตพร คุณประดิษฐ์ และนายคมสัน เรืองฤทธิ์) ไปอบรมการวินิจฉัยสายสำหรับ ณ ประเทศอังกฤษ
- Workshop on Molecular Taxonomy of Cyanobacteria
- การประกวดเล่าเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ จ. เพชรบูรณ์
- การเสวนาและสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง เทคนิคการสำรวจและ วิธีการประเมินสภาพแนวปะการัง
- โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการนักพฤกษศาสตร์ท้องถิ่น (Parataxonomist) รุ่นที่ 2
- โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการนักพฤกษศาสตร์ท้องถิ่น (Parataxonomist) รุ่นที่ 3
- โครงการฝึกอบรมระยะสั้น การสอน และสาธิตวาดภาพเชิงวิชาการเกี่ยวกับ กล้วยไม้ นก และผีเสื้อ
- โครงการค่ายเยาวชนรักความหลากหลายทางชีวภาพลุ่มน้ำวัง
- โครงการอบรมเครือข่ายลำปางกับการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพท้องถิ่น
- โครงการธรรมชาติและธรรมชาติ
- สัมมนาวิชาการ เรื่อง การวิจัยความหลากหลายด้านป่าไม้
- โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการพฤกษศาสตร์พื้นบ้าน และการใช้ทรัพยากรพรณพิชอย่างยั่งยืน (ครั้งที่ 1)
- โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการพฤกษศาสตร์พื้นบ้าน และการใช้ทรัพยากรพรณพิชอย่างยั่งยืน (ครั้งที่ 2)

ลำดับ หัวหน้าโครงการ

- 58 สมศักดิ์ สุขวงศ์ (RECOFTC)
 59 สมศักดิ์ สุขวงศ์ (RECOFTC)
 60 สมศักดิ์ สุขวงศ์ (RECOFTC)
 61 สังวรรณ กิจทวี (มหิดล)
 62 สำรวัย ผัดผล (มสน.)
 63 สิตานนท์ เจษฎาพิพัฒน์ (สสท.)
 64 สิริบุษ ลามศรีจันทร์ (มก.)
 65 สุจินดา ธนะภูมิ (มหิดล)
 66 สุโรกร เพิ่มคำ (มอ.)
 67 สุรวุฒิ วนาภรณ์ (รท. ขจร.)
 68 ทรรษา จรรย์แสง (PMBC)
 69 อุทิศ ภูอินทร์ (มก.)
 70 อุษา กลิ่นหอม (มมส.)
 71 Tim Flegel (มหิดล)
 72 Tim Flegel (มหิดล)
 73 Tim Flegel (มหิดล)

ชื่อโครงการ

- โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการพฤกษศาสตร์พื้นบ้าน และการใช้ทรัพยากร
 พรรณพืชอย่างยั่งยืน (ครั้งที่ 3)
 โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการพฤกษศาสตร์พื้นบ้าน และการใช้ทรัพยากร
 พรรณพืชอย่างยั่งยืน (ครั้งที่ 4)
 โครงการสัมมนา เรื่อง การฟื้นป่า: ถึงเวลาชุมชนมีส่วนร่วมแล้วหรือยัง?
 โครงการฝึกอบรมภาคฤดูร้อน เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ
 และการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ
 โครงการอบรมผู้นำเยาวชนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
 การจัดประชุมสัมมนาเพื่อสร้างเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชนด้าน
 ความหลากหลายทางชีวภาพ
 โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การใช้เทคนิคการกลายพันธุ์เพื่อสร้าง
 ความหลากหลายทางพันธุกรรมและการปรับปรุงพันธุ์พืชเศรษฐกิจ
 สนับสนุนบุคลากรเข้าฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง A Master Class in New
 Technologies for the Measurement of Biodiversity
 สนับสนุนบุคลากรเข้าฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง International Pilot Course
 on Environmental Evaluation Using Insects as Indicators of Biodiversity
 โครงการฝึกอบรมเยาวชนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
 โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่องค์กรเอกชนกับการอนุรักษ์ทรัพยากร
 ปะการังของไทย
 การประชุมระดมความคิด เรื่อง การวิจัยระยะยาวทางนิเวศวิทยาในประเทศไทย
 โครงการฝึกอบรมเครือข่ายผู้นำการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ
 1st National Foray
 Workshop on Collection and Cultivation of Fungi from the Field
 Workshop on Species Diversity of Macrofungi

อธิบายคำย่อ

กทร.
กป.
คปต.
คฟอ.
จุฬาฯ
บูรพา
พษส.
มก.
มข.
มจ.
มจร.
มช.
มทส.
มน.
มมบ.
มมส.
มร.
มศ.
มส.
มหิดล
มอ.
มชน.
ยศ.
รพ.
รพ. บางกระทุ่ม
รภ. ชม.
รภ. ชร.
รภ. นม.
รภ. พช.
รภ. สฎ.
รภ. อต.
รภ. พช.
รร. กพ.
รร. กว.

กรมทรัพยากรธรณี
กรมประมง
เครือข่ายป่าชุมชนภาคใต้
โครงการความร่วมมือเพื่อการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติอันดามัน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา
โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มูลนิธิหมู่บ้าน
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยศิลปากร
สำนักงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
มูลนิธิยกเมืองน่าน
กลุ่มยากับตา
มูลนิธิสถาบันราชพฤกษ์
โรงพยาบาลบางกระทุ่ม
สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
สถาบันราชภัฏเชียงราย
สถาบันราชภัฏนครราชสีมา
สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์
สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี
สถาบันราชภัฏอุดรธานี
สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์
โรงเรียนเกาะแก้วพิทยาสรรค์ จ. สงขลา
โรงเรียนโกสุมพิทยาศาสตร์ จ. กำแพงเพชร

รร. ดทว.	โรงเรียนดอนท้าววิทยา จ. นครราชสีมา
วท.	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
วลสย.	โครงการส่งเสริมเผยแพร่องค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ความหลากหลายทางชีวภาพ
ศข.	ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ
ศธ.	กระทรวงศึกษาธิการ
ศปปน.	ศูนย์ประสานงานประชาคมจังหวัดน่าน
สจล.	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
สขท.	สถาบันวิจัยชีววิทยาและประมงทะเล จ. ภูเก็ต
สทปจ.	สถาบันทรัพยากรสิ่งแวดล้อมแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สรภ.	สภาสถาบันราชภัฏ
สวิตา	มูลนิธิสวิตา
สสท.	สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
อสพ.	องค์การสวนพฤกษศาสตร์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
ACED	Association for Community and Ecology Development (สมาคมสร้างสรรค์ชีวิตและสิ่งแวดล้อม)
AGRECO/PGRC	Project for Agro-ecology Development and Plant Genetic Resources Conservation (โครงการพัฒนาระบบนิเวศเกษตร และอนุรักษ์พันธุพืช)
AIT	Asian Institute of Technology (สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย)
BRT	Biodiversity Research and Training Program (โครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการ ทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย)
DOA	Department of Agriculture (กรมวิชาการเกษตร)
EUR	Erasmus University, Rotterdam
LARTC	Lampang Agricultural Research and Training Centre (สถาบันวิจัยและฝึกอบรมการเกษตรลำปาง)
NET	NET Foundation (มูลนิธิพัฒนาอีสาน)
RECOFTC	Regional Community Forestry Training Center (ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนแห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก)
SNF	Seub Nakhasathien Foundation (มูลนิธิสิบนาคะเสถียร)
UMN	University of Minnesota, USA
UVIC	University of Victoria, Canada
WFT	Wildlife Fund Thailand (มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์)

ฝ่ายเลขานุการโครงการ BRT

แถวหน้าจากซ้าย : กมลวรรณ เอี่ยมกุล, นงลักษณ์ ชมภูวิเศษ, รังสิมา คุ่มหอม, จตุพร ศรีสว่าง
และแสงดาว ปิยศทิพย์

แถวหลังจากซ้าย : อำไพ พงศ์สกลเลิศ, อุทัย ตริสุคนธ์, วิสุทธิ ไบไม้, สมเกียรติ เมฆเรืองรัมย์
และฤดี รอดรุ่งเรือง

Executive Summary

Executive Summary

Over ten years ago, biodiversity research in Thailand faced the problem of a lack of knowledge, researchers and funds. This problem led to the establishment of the BRT program at the end of 1995. Since then, BRT has contributed to the development of biodiversity research, the results of which are many novel research findings. In addition, the provision of a new generation of researchers for study in this field encourages administrators, researchers and students, as well as the public, to realize the importance of biodiversity resources to our country and to participate in the research, as well as to publish an abundance of research results on biodiversity. This is unprecedented for Thailand.

Over the last five years, the BRT program has supported research, theses and training of lecturers, researchers and students, from institutes and organizations, as well as from non-government organizations. Altogether, 511 projects worth 280.8 million baht have been funded. Consequently, a new level of knowledge has been achieved. This research has been published in journals, both international and local, to a total of 194 publications, whereas a further 235 manuscripts are in preparation. Projects that have received support from BRT can be categorized according to Programs 1 to 7, summarized in the following.

Program 1 Study of Systematics, Genetics and Ecology

BRT has supported research in this program to a total of 87 projects worth 106.2 million baht. Most projects are concerned with the study of organism biodiversity in specific groups at particular locations or with the study of organisms within species, genera or families. The main results of this study of organism biodiversity are inventories of organisms from particular locations. Such lists allow the evaluation of locations in Thailand for future planning of biodiversity resource conservation. In addition, byproducts of biodiversity study, in the form of new species discoveries, may occur. In the past, new species were discovered in Thailand, as well as elsewhere in the world, in almost every group of organism. However, much of the biodiversity of our country still awaits study. So, it is worthwhile to continue supporting research in this area.

Program 2 Monitoring of Populations and Ecosystems

The study of population dynamics and ecosystems is very important for planning the best strategies of biodiversity conservation. However, this type of research has not been of interest to researchers as can be seen by the small number of proposals requesting funding from BRT as compared with that in Program 1. In addition, those research proposals that were received lacked strong background knowledge. This clearly shows that this research lacks expertise in Thailand. The BRT is addressing this problem by organizing workshops to encourage and develop proposals in this program. Six projects have, however, been funded to the value of 21.6 million baht. The BRT program will continue to focus on supporting research and producing new researchers in this area.

Program 3 Economics, Society and Biodiversity

Research in this program is concerned with the relations of biodiversity with economics, society and local wisdom. Most researchers within this program, however, are biologists, and need, therefore, to understand the processes and methodologies of this research area. This requires the cooperation of researchers from other disciplines, such as anthropologists and economists. Otherwise, research in this area will not be as productive as it could be. However, 22 projects have been supported to the value of 27.9 million baht. Some of the supported projects bring easily-seen benefits to the community, e.g., the investigation of biodiversity and ecotourism at Mae Hong Son. Other projects, which record local wisdom associated with plant use for medicine and agriculture, provide basic information necessary for the future conservation and utilization of biodiversity resources.

Program 4 Information Coordination

This program can be divided into two parts. The first part is the development of a biodiversity database and the second is the publication of biodiversity information. BRT has already supported 17 projects, worth 5.1 million baht, in this program. The development of a database of biodiversity in Thailand, as an information resource for study and research, needs cooperation between the researchers and various organizations that already have this information. In addition, such a database needs an efficient data management system. The work in this area is currently not systematic because of a lack of interested people to study and collate the scattered information. This information needs to be organized and made accessible to all. BRT will, therefore, continue to support this field of interest by encouraging researchers and people in general to realize its importance and conduct research in this area.

Publications on the biodiversity of Thailand are important sources of information as well as being the medium through which knowledge is distributed to researchers, students and the public. The BRT program has, thus, established the book series, "Thai Studies in Biodiversity", four of which are already published and another two are in the publication process. In addition to this series, BRT will continue to publish other books and technical documents as a means of distributing biodiversity data, e.g., project reports on biodiversity in Thailand, abstracts of research and theses, and articles on biodiversity studies in Thailand. These publications are of interest to researchers, students and the public. The goal of establishing a system for distribution of biodiversity knowledge, therefore, has been reached. The BRT program will continue to support production of such publications.

Program 5 Human Resource Development and Training in Tropical Biology

One of the objectives in establishing the BRT program was the production of personnel capable of doing biodiversity research. The BRT program, therefore, encourages students to realize the importance of biodiversity and of studying basic biology. Students have responded to this objective very well. Many have submitted thesis proposals requesting funding from BRT. The thesis proposals submitted cover a diversity of research areas and include investigation of groups of

organisms that have not received much study, e.g., sea organisms, amphibians and mammals, and study in areas that have had little research, e.g., ecology. This support of these will create young scientists capable of conducting research in these areas in the future.

The BRT program has funded theses at undergraduate, Masters and Ph.D. levels to develop researchers according to the objective of the program. Altogether, 268 scholarships worth 32.8 million baht have been awarded. Follow-up of students who received scholarships and finished their study revealed quite satisfactory results. Of 94 students who graduated, 52 students or 55.3% now have jobs involved with research, and 18 students or 19.2% have furthered their education.

For short term training, the BRT program has supported 73 projects worth 5.8 million baht. The most important aspect of this training is that of teaching the younger generation about biodiversity. BRT has supported a network system between research institutes to establish connections and to exchange knowledge in biodiversity and local wisdom among researchers from universities and from Rajabhat Institutes as well as among teachers, students and nongovernment organizations and among community leaders. Those supported will benefit by more efficient research and conservation of biodiversity resources in Thailand.

Program 6 *Development of Technological Proficiency for Sustainable Social and Commercial Use of Biological Resources*

Research in this program is important since it gives biodiversity an economic value and encourages people to be aware of the conservation of biodiversity resources. BRT has funded research in this program to a total of 32 projects worth 73.8 million baht. Most of the research is still in progress. It is expected that interesting biological compounds will be discovered for medicine, agriculture and industry, which can be developed as natural products for future commercial purposes.

Program 7 *Policy Development and Management of Biodiversity*

BRT has continued to support research concerned with policy and planning in biodiversity. Altogether six projects worth 7.6 million baht have been supported. In addition, the results of research projection policy development have supported the establishment of a Thailand Biodiversity Center (TBC), which is to officially be the center of cooperation between various organizations involved with biodiversity, both locally and overseas, as well as to be responsible for policy concerned with administrative management of biodiversity, e.g., patents and access to biodiversity. BRT will cooperate and support research in the various areas covered by the center.

The past five years of BRT programs formed a first phase concerned with acquiring basic knowledge and producing personnel capable of researching biodiversity. There is a need to continue working in this area by encouraging interest and cooperation among people. The greater knowledge of diversity that is acquired may then facilitate the development of the society and nation. To achieve this objective, the BRT program has functioned as a center of cooperation with various research organizations as well as to encourage quality research, the benefits of which will be gained by all Thai people.

กลอนเสภา

ในการประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT ครั้งที่ 4 บอกกล่าวเล่าความ...ถึงนิยาม BRT

ความร่วมมือสื่อสายใยในชีวิตภาพ
สองหน่วยงานสานกำเนินเกิดสัมพันธ์
สกว. พร้อมสรรพสนับสนุน
ทั้ง ศษ. นำเทคโนโลยีมีขั้นตอน
ทุกกิจกรรมนำไทยให้ก้าวหน้า
งานก้าวไกลพัฒนาครบห้าปี
"เจ็ดโปรแกรม" ส่งเสริมเพิ่มธรรมชาติ
ทั้งมอบทุนทำวิจัยใฝ่เชิดชู
หนึ่ง...ทำให้รู้ "ไทยมีหลากหลายชีวภาพ"
สอง... "ติดตามผลกระทบ" ครอบอัตรา
สาม...สร้างสรรค "ภูมิปัญญา" พัฒนาด้าน
สี่... "สารสนเทศ" เขตข้อมูลพจนานุกรมรัฐ
ห้า... "สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่" เพิ่ม
หก...ประยุกต์ "เทคโนโลยี" มีแนววาง
เจ็ด... "ศึกษานโยบายระดับชาติ"
"ทรัพยากร" จัก "ยั่งยืน" สดชื่นดล
องค์ความรู้ทั้งมวลหมายในภายหน้า
ประสานโลกรักษ์ชีวภาพซึ่งซาบใจ

ร่วมชิมชาบ "บีอาร์ที" ที่รังสรรค์
สร้างชีวันสรรคุณค่า "ทรัพยากร"
เสริมกองทุนการวิจัยไกลกระฉ่อน
ล้วนสะท้อนถึงที่มา "บีอาร์ที"
สืบสานค่าส่งเสริมคุณหนุนวิถี
ผลงานล้ำยิ่งกว่าเรื่องงามเพียงฟู
นำบทบาท "อนุรักษ์" หลักเคียงคู่
โลกรับรู้เกียรติยศดงงามตา
"สำรวจ" ทราบ "นิเวศ" เสริมเพิ่มศึกษา
"วิเคราะห์" หา "การเปลี่ยนแปลง" แหล่งพลวัต
เพื่อชีวัน เศรษฐกิจ มิติดขัด
งามเด่นชัดเชิดชูชื่อ "สื่อ" นำทาง
พร้อมส่งเสริม "การอบรม" สมสรรค์สร้าง
"เผยแพร่" อย่างครอบคลุมทุกกลุ่มชน
เพื่อสามารถ "รวมข้อมูล" เกื้อกูลผล
เมื่อทุกคน "รู้รักษา" พาก้าวไกล
จักนำพาให้ประสบพบสิ่งใหม่
"โลกสดใสสมคุณค่า...บีอาร์ที"

นายวิษณุ พุ่มสว่าง

นักศึกษาชั้นปีที่ 1

สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพฯ

ประพันธ์ในนาม

โครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย (โครงการ BRT)

5th

Anniversary

ครบรอบ ๕ ปี โครงการ **BRT**
ตามวิถีชีวิตไทย

โครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย
สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (ศท.)

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)

